NDHRA PRADESH

ASSEMBL

THE

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

Forty-first day of the Third Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 11th March, 1964

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

SURVEY OF INAM VILLAGES IN GOOTY TALUK

693—

*921 (1307) Q:—*Sri V. K. Adinarayana Reddy (Gooty)*:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(*a*) the number of inam villages that have been surveyed and given pattas so for in Gooty Taluk, Anantpur District;

(*b*) the number of villages not yet surveyed;

(c) When the whole process of transfer of lands to the cultivating peasants will be completed ?

The Minister for Revenue (*Sri N. Ramachandra Reddy*):-

(a) The number of inam villages that have been surveyed in Gooty taluk, Anantapur District is six, viz. (1) Rajapuram (2) Engilibanda (3) Sorakayalapeta (4) Gundala (5) Sankarabanda and (6) Aminpalli. (ii) Regarding the grant pattas the question is not clear whether

it refers to grant of pattas under the Estates Abolition Act or under the Inams Abolition Act. Under the former Act rough pattas have been given to the ryots concerned in all the six villages. If the reference is to the Inams Abolition Act, there are 67 minor inams in the above inam villages which have to abolished under the Inams Abolit;on Act Ryotwari pattas have been granted in 8 cases and the balance of 59 cases still remain unsurveyed.

(b) Nil.

(c) There is no question of transfer of lands to cultivating peasants in these Estate villages under the Estates Abolition Act as many of these tenants are already in possession of these lands. The rough pattas given to the cultivating ryots will be regularised in due course. If the reference is to the minor inams governed by the Inams Abolition Act there are yet 59 cases in all the above villages in respect of which the Inams Deputy Tahsildar has to conduct enquiries and grant pattas to the cultivating peasants to the extent of 2/3rds of the land and to the inamdars to the extent of the 1/3rd of the land. The lands are even now under the occupation of the cultivating tenants and when the pattas are given as indicated above, the tenants will become owners of 2/3rds of the land under their occupation.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) : ఇప్పుడు ఆరు గ్రామాలు మాత్రం survey చేశాము అన్నారు. వీటిలో possession లో తేడాలేమీ రాలేదా అండి ? Possession విషయంలో disparities ఏమీ లేకుండా ఉన్నాయా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఏమీ disparities లేవండి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : ఈ ఇనాము భూములన్నిటిలో కొద్దిమాత్రమే survey చేసినారు. మిగిలినవి survey చేయలేదు. అంటె estates కావటు వంటి, Andhra Inams Abolition Act క్రింద వచ్చేటటువంటి ఈ minor Inams అన్నిటిని survey చేయలేదు. ఆ వి survey చేయడానికి ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకొంటుందా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : కొన్ని survey అయినాయి. కొన్ని మాత్రము ఇప్పుడు enquiry లో ఉన్నాయి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) : ఇప్పుడు enquiry లో ఉన్నటు వంటి మాట వాస్తవమే. కాని ఆ village అంతా survey అయిపోయింది. కొన్ని minor Inams ను మాత్రం వదలివేసినటువంటి cases చాలా ఉన్నాయి. అందు చేత ప్రభుత్వము ఒక general direction ఇచ్చి ఈ ఇనాములు ఎక్కడ ఉన్న ప్పటికీ, వాటన్నింటిని survey చేయడం ప్రభుత్వము న్యాయమని భావిస్తున్నదా లేదా ?

Sri N. Ramachandra Reddy: After all conducting an enquiry and reaching a final stage has naturally to be taken.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) : Artisan inams కు కూడా పట్టాలు ఇస్తున్నారు. అటువంటి వాటికి పట్టాలు ఇవ్వకుండా, ఇచ్చినటువంటి వాటికి cancel చేసేటట్లు ఉద్యోగస్తులకు instructions ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : లేదండి. Artisans Inams అన్నిటిని కూడా పట్టాలు ఇవ్వాలనే ప్రభుత్వముయొక్క ఉద్దేశము. దానివల్ల పట్టాలు ఇవ్వడం జరిగింది.

MISTAKE IN SURVEY BY THE SETTLEMENT DEPARTMENT

694—

(5257) 1177 Q :—Sri M. Pitchaiah (Payakaraopet) :— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(*a*) Whether it is not a fact that the patta lands in possession of the ryots for the last many years, under the Payankarani tank in Narsapuram village of Payakaraopet block, Visakahapatnam District have been registered as Banzar lands due to the mistake on the part of the Survey and Settlement Department; and

(*b*) Whether it is a fact that penalities have been levied at the rate of 20 times on the said lands during 1962-63 ?

Sri N. Ramachandra Reddy:—

(a) No Sir, patta lands have not been registered by Survey and Settlement Department by mistake as Banjar lands. As per Survey and Settlement operations conducted after the ‸aking over of this Estate village the extent of the tank-bed lying in Narsapuram village was recorded as being Acres 165.75. Subsequently on resurvey only Ac. 25-30 was classified as tank-bed and the remaining Acres 140-45 was classified as patta lands. The cultivators of the above mentioned patta lands who were partly cowldars and partly encroachers from the time of the estate regime are reported to have filed claims for grant of pattas before the Assistant Settlement Officer, Anakapalle under section 11 of the Estates Abolition Act and the enquries are in progress.

(b) It is a fact that pending settlement of the issue of the grant of pattas, penalties have been levied. For the Fasli 1372, only Rs. 2/- for each case of old encroachment and Re. 1/- for each case of new encroachment towards land tax have been imposed in addition to twice the single water rate by levying 20 times and remitting 18 times thereof. It is thus not a fact that penalties have been levied at 20 times during 1962-63.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య : ఇప్పుడు రెవిన్యూ ఉద్యోగస్థులు సమాధానము ఎలా వంపించారు అనేది సమస్యకాదు. పాత records పరిశీలించినట్లయితే దాదాపు 120 సంవత్సరాలు బట్టి ఈ పొలానికి అక్కడ ఉన్న రైతాంగానికి పట్టాలు ఉన్నాయి. ఈ survey settlement లో ఈ batch వారు చేసినటువంటి పొరపాటువల్ల 105 ఎకరాలు గతంలో, 120 సంవత్సరాలనుంచి పట్టాలు ఉన్నటువంటి భూ మి వి వాళ్లు బంజర్లుగా నమోదు చేయించడం జరిగింది. దీనికి 20 రెట్లు penalties కూడా వేసి 22 వేలుదాకా దీనికి demand కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. అందువల్ల ప్రభుత్వము తిరిగి ఈ విషయాన్ని పరిశీలించి అక్కడ ఉన్నటువంటి రైతులకు న్యాయం చేయ దానికి వీలుందేమో తిరిగి పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : రైతులు Seciton 11 ప్రకారంగా పట్టాలు ఇవ్వవలసిందని Assistant Settlement Officer ముందు దరఖాస్తులు

పెట్టుకొన్నారు. అది enquiry జరుగుతున్నది. అయితే Collector వేరె గవర్నమెంటు వైపునుంచి కూడా దీంట్లో పార్టీగా తమయొక్క ఉద్దేశాన్ని వ్యక్తపరచ వలసిందని కలెక్టరుగారికికూడా వ్రాశినారు. The matter is sub judice before the Assistant Settlement Officer.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (సుల్తానాబాద్): తెలంగాణా జిల్లాలోకూడా ప్రతి గ్రామంలో ఇటువంటి 1,2 సర్వే నంబర్లు పట్టాలు ఉండేవి బంజర్లుగా మార్చబడినవి. Survey Department పొరబాటువల్ల అవన్నీ ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చినాయా. దానిపైన ప్రభుత్వము ఏమి చర్య తీసికొనింది?

Sri N. Ramachandra Reddy: That is a general question; if any specific case is there and if there is any difficulty on account of the time limit, the aggrieved party should file an appeal within the time limit.

శ్రీ పి. బాపయ్య (తిరువూరు): మంత్రిగారు (ఎ)కి సమాధానం ఇస్తూ, 1962-63 లో 20 రెట్లు penalties వేయుతేదని అన్నారు 1963-64 లో వేశారా. ఆ విషయం మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy: I do not have that information; but anyway there was discretion with the R. D. O. to levy penalties upto 20 times and whenever the penalties are levied according to the discretion certain portion of it was remitted previously. But in 1963-64, there is no discretion to the R. D. O. and only he should levy 10 times penalty; that is the latest order.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లి): ఇప్పుడు penalty వేశామని అన్నారు. Settement Officer గనుక రైతులయొక్క favour లో decide చేసినట్లయితే, ఈ penalties అన్నీ వాపసు చేస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy: The matter is in dispute. Anyway if the case is decided in favour of them, the matter will certainly be looked into.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: అసలు రైతాంగంమీద, వాళ్ళకు హక్కు ఉంది. అది స్థిరపరచకుండా statutory గా, విధిగా penalties వేస్తామని అనడం న్యాయంకాదు. అందువల్ల dispute ఉన్నది గనుక penalties discre-

tionary ఆ విధంగా గవర్నమెంటు చేయవచ్చు. అందువల్ల penalties వేయకుండా ఉండే పద్ధతి ఆలోచించేటట్లయితే బాగుంటుంది. వారు చెప్పేది 1962–63 లో మాత్రం 8 రెట్లు వేశారు. 1963–64 లో విధిగా 20 రెట్లు వేయమని చెప్పాలని చెప్పుచున్నారు. పట్టా ఎవరికి title decide అవుతుందో అది వేరే సంగతిగాని కనీసం ఆ discretion అయినా ఉపయోగించి, ఆ విధంగా dispute ఉన్న చోట్ల వాళ్ళమీద penalties పడకుండా చూస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఏమైనా, వాళ్ళు title establish చేసుకోవాలండి. When the title is in dispute it may not be granted; but if they establish the title certainly they will have a right for the refund also.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : ఈ 20 times penalties వేయాలనేది మార్చి 5 times penalties వేయాలని general orders issue చేశారని విన్నాను. అది ఎంత నిజమండి ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : Ten times అంటె మళ్ళీ appeal లో మాత్రం 5 times చేసే అధికారం appellate officer కు ఉంటుంది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మొలవరం) : టైటిల్ ఎస్టాబ్లిష్ కాలేదు కాబట్టి పెనాల్టీ వేయాలని చెబుతున్నారు. టైటిల్ డిస్ప్యూట్ లో ఉన్నప్పుడు అదే కేసు రెండవవైపు కూడ చూసి, టైటిల్ డిసైడ్ అయ్యేవరకు—అది ఒక సంవత్సరంలో డిసైడ్ చేయవచ్చును—పెనాల్టీ వేయకుండా ఆపి ప్రభుత్వం ఆర్డర్సు ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : టైటిల్ ఎస్టాబ్లిష్ కాలేదు గనుక — it is deemed to be the Government property. That is why these penalties are being levied and if the case is decided in their favour certainly refund will be made.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : సర్వే సెటిల్‌మెంటులో ఇటువంటివి జరిగి లిటిగేషన్సుకు దారితీస్తున్నాయి. వేలకొలది దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. Volume of work పెరిగిపోయింది. విశాఖపట్టణంలో కొన్నిచోట్ల తప్పుడు entries పడినవి. వాటికి rectification parties వేసి సరైన పద్ధతిలో రెకార్డ్సు తయారు చేయించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఇప్పుడు మళ్ళీ rectification parties అవసరంలేదు. Time limit చాలసార్లు extend చేయడం జరిగింది. ఎక్కువ

applications ఉంటే స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను గ్రాంట్ చేశాము—శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం, చిత్తూరు, నెల్లూరు జిల్లాలకు స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను వేశాము. తప్పులు పరిదిద్దారు. Extents లో difference ఉన్నప్పుడు special staff ను వేశాం; ఆ పని జరుగుతూనే ఉంది.

ILLEGAL OCCUPATION OF LAND IN THE HYDERABAD CITY

695—

* 1905. Q— *Sri K. Raiamallu (Chinnur)*: Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(*a)* Whether the Government has conducted a Survey of the entire city of Hyderabad to ascertain the cases of Government lands illegally occupied; and

(*b)* if so, the number of cases of such encroachments detected ?

Sri N. Ramachandra Reddy :

(a) Survey of the twin cities of Hyderabad and Secunderabad has been taken up only very recently.

(b) Does not arise.

శ్రీ కె. రాజమల్లు: ఈ సర్వే పూర్తి చేయడానికి ఎంత టైము పట్టుతుంది?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి: సాధ్యమైనంత త్వరలో చేయడానికి ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. Non—Agriculture land Assessment Act ఉద్దేశించిన సర్వే అయితేనే assess చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. తొందరగా చేయాలని సర్వే స్టాఫ్‌ను కూడా శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ కె. రాజమల్లు: ఇన్నిచోట్ల lands ఆక్రమించారని గవర్నమెంటుకు public నుంచి complaints వచ్చినవా? ఏమి action తీసుకున్నారు?

Sri N. Ramachandra Reddy: A separate question may be put. I don't have the information.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: క్రిందటిసారి సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పారు, హౌస్‌సహాక్ పక్కన ఆక్రమించేశారు, ఏదో కోట కడుతున్నారు, అదేమిటి చెప్పాలి

ఫిక్ గా కేసు చెబితే, అది ముందుకు నడవకుండా వెంటనే చేస్తామన్నారు. కాని అక్కడ construction చేసుకుపోతున్నారు. దానికి ప్రభుత్వం వెంటనే ఏమైనా చేశారో క్రిందటిసారి మేము చెప్పినప్పుడు immediate గా రెండు నెలలో చేస్తామన్నారు. రెండు నెలలు అయిపోయింది. అది ఇప్పుడు ఏ position లో ఉన్నది ?

Sri N. Ramachandra Reddy: Survey is in progress unless survey is completed, I am not in a position to say anything.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య : నగరంలో ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన భూములు పెద్దవారు ఆక్రమించుకొని భవనాలు కట్టుకొంటున్నారు. పేదవారు ఆక్రమించుకొన్న వాటినుంచి వారికి వేరే alternative చూపించకుండ వెళ్ళగొట్టడమనేది జరగకుండా చేస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి : చట్టమనేది అందరికీ ఒకే రకంగా వర్తిస్తుంది. There is no discrimination.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు) : నౌబత్ పహాడ్ సంగతి ఇక్కడ చెప్పినప్పుడు లా మినిష్టరుగారు చెప్పారు. ఎంత పెద్ద కోటగోడలు కట్టినా చట్ట విరుద్ధముగా ఉంటే పడగొట్టడానికి సిద్ధమేనన్నారు. అది కట్టేసిన తరువాత .ఆ పని చేయుటకంటె, ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా point out చేసినప్పుడు అది అవునా, కాదా, అనేది వెంటనే దర్యాప్తు చేయించాలి. అప్పుడు ఎవరికీ ఇబ్బందిలేకుండా ఉంటుంది. ఆ ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి : మనది అవునా, కాదా, అనేది తెలుసుకొనుటకే సర్వే చేస్తున్నారు. చర్యలు తీసుకోవాలంటే టైటిల్ సంగతి తేలితేగాని వీలు లేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : సర్వే ప్రోగ్రెస్‌లో ఉందని చెప్పారు. అక్కడ ఎన్ని occupations జరిగినవో, ఎవ్వరెవరు occupy చేశారో, ఒక interim report ఇస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి : హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాలు పెద్దవి. సర్వే చేయడానికి టైముకావాలి. అది అయిన తరువాత position తెలుస్తుంది.

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు (ఆచంట): నౌబత్‌పహాడ్ ఏరియాలో ఎన్ని ఆక్రమాలు జరిగినవి రెండు మాసాలలో తెలియజేస్తామన్నారు. ఈ లోపున అక్కడ కట్టే కట్టడాలు ఆపివేస్తామని చెప్పారు. కాని అక్కడ కట్టడాలు రోజురోజుకు కొన సాగుతున్నవి. దానిని గురించి ఏమి చేశారు? ఎవరైనా పట్టాలు ఇచ్చారా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి: పట్టాలు ఎవరికీ ఇవ్వలేదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు): అధ్యక్షా, రాజధానిలో ప్రస్తుతం రు. 40/-లు గజం అమ్మే స్థలం 400 ఎకరాలు, గజం రు. 1/-కి అధికారులకు అమ్మిన మాట నిజమేనా?

మిస్టర్ స్పీకర్: ఆ ప్రశ్న వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పంపారు. తరువాత వస్తుంది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు: నౌబత్‌పహాడ్ గురించి ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు సర్వే జరుపుతామని చెప్పినది, అనాటికే పట్టాలు ఇచ్చారా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి: అవిఏమిటో, ఎన్నిరోజుల క్రితం ఇచ్చారో చూడనిదే చెప్పలేను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: అనాడుకూడ ఈ రామచంద్రారెడ్డిగారే రెవిన్యూ మినిస్టరుగా ఉన్నారు ఆ భూమి ఎవరిదో చెప్పమని specific గా ప్రశ్న వేశాము కనీసం దానిని సర్వే చేయిస్తారా? అక్కడ బిల్డింగ్సు కట్టుతున్నారు. పేదవారు గనుక అయినట్లయితే ఆ సాయంత్రానికే వారిని అక్కడనుంచి పీకేసేవారు. అక్కడ ఇప్పుడు కట్టుకునేవారు ధనవంతులు, బలంకలవారు, మంత్రులకు అప్తులు చుట్టాలు ఉంటే వారిని ముట్టుకోకుండ వదిలిపెట్టుతారా? ఇది ఏమి న్యాయం, ఇది కోటీశ్వరుల రాజ్యమా, సామాన్యుల రాజ్యమా అని అడుగుతున్నాము.

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి: ఇది కోటీశ్వరుల రాజ్యంకాదు, పేదవారి రాజ్యం కాదు, అందరి రాజ్యం. వారికి అంత ఉద్రేకం ఎందుకో తెలియదు. ఆ భూమి సర్వే కాలేదని చెప్పాను. దేశంలో ఒక్కొక్కరికి చాలామంది బంధువులు ఉంటారు. వారు ఆ విధంగా అనడం న్యాయం కాదు. సర్వే అయితే, ఎవరు ఉన్నా చట్టరీత్యా చర్య తీసుకుంటారు. చట్టానికి వ్యతిరేకం జరగదు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న: పేదవారు ఇళ్ళు కట్టుకుంటుంటే అప్పుడల వేయ వలసినదని వెంటనే ఉత్తర్వులు పంపుతున్నారు. నౌబత్‌పహాడ్‌లో కట్టుకుంటున్న వారికి ఎందుకని ఉత్తర్వులు పంపలేదు?

Sri N. Ramachandra Reddy : Unless it is established otherwise, the present thing stands, Sir.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : దీనికి సంబంధించి evasive గా జవాబు వస్తోంది. ఆనాటివరకు ఎవరికైనా టెంపరరీగా ఏదైనా పట్టా ఇచ్చారా ? ఈ ఒక్క కేసు అయినా వెంటనే దర్యాప్తు చేస్తే ఎవరికీ ఇబ్బంది లేకుండా ఉంటుంది. అలా చేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్.రామచంద్రారెడ్డి : అదివరకు ఎన్ని పట్టాలు ఇచ్చారో తెలియదు. నేను వచ్చిన తరువాత ఇవ్వలేదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) : సాధారణంగా ఇలాంటి పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో భవనాలు కట్టాలంటే మొట్టమొదట టైటిల్ ఎస్టాబ్లిష్ చేయవిది కట్టుకో విచ్చరు అక్కడ బిల్డింగ్స్ కట్టుకొంటున్నారంటే అక్కడ కార్పొరేషన్‌నుంచి, మ్యునిసిపల్ ఆఫీసుగాని పర్మిషన్ ఇవ్వకుండా కట్టుకొనడం జరగదు. అటువంటప్పుడు ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించి అడుగుతున్న బిల్డింగ్స్ కట్టుకొనుటకు, ఆ టైటిల్ తెలియకుండ కట్టుకొనుటకు ఎలా పర్మిషన్ ఇచ్చారు ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి : పర్మిషన్ ఉంటేనే కట్టుతారు. పర్మిషన్ లేకపోతే కట్టడం జరుగదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఈ సందర్భంలో అప్పుడు రెండు నెలలలో తేలుస్తామని చీఫ్ మినిస్టరు promise చేశారు (Interuption) 50 సార్లు చెప్పినా చెబుతామన్న promise ఎప్పుడైతే నడవలేదో అప్పుడు సుబ్బారెడ్డిగారిని సుబ్బారెడ్డిగారు అనకపోతే, రామిరెడ్డిగారని. అంటామా ? ఎన్నిమాట్లయినా సుబ్బారెడ్డిగారనే పిలుస్తాము నరసారెడ్డి గారికి చేసిన వాగ్దానం ఇంతవరకు పూర్తి చేయలేదు. అటువంటప్పుడు మేము వేసిన ప్రశ్నకు ప్రయోజనం ఏమిటి ? మేము చెప్పినదానికి తప్పకుండ చర్య తీసుకుంటామన్నారు. చీఫ్ మినిస్టరు చెప్పినదానికి విలువ ఉన్నదా, లేదా, ఈ హౌసులో ? దానికి తమరు ప్రొటెక్షన్ ఇప్పించి జవాబు ఇప్పించాలి.

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఎవరు చెప్పినా ప్రభుత్వం చెప్పినట్లే. The matter is in progress.

Mr. Speaker : His complaint is that the then Chief Minister, Mr. Sanjiva Reddy has definitely promised that within two months the whole survey would be completed and necessary action would be taken against the encroachers.

Sri N. Ramachandra Reddy: It could not be completed, Sir ; that is why work is in progress. The matter will be expedited.

Mr. Speaker: Very good ; that is the only answer he is giving.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: The only point to which I want to draw your kind attention is this—at least, when a specific question is raised it must be decided within 15 days. Can't it be done ? I think it can be done.

Mr. Speaker: True, but what is it that you want me to do ; I cannot force them.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : అధ్యక్షా, ఒక లోకాలిటీని తీసుకొన్నారు. దానిని పది దినాలలో సర్వేచేయటం సాధ్యంకాదా ?

Mr. Speaker: Whether it is possible or not, it is a different matter. What the Revenue Minister says is that the work is in progress. As soon as possible, it will be completed. What that means, God alone knows. "As soon as possible" means one month, six months or one year.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : రెవెన్యూ మంత్రిగారు మొత్తం పట్టణం సర్వేచేసే విషయం చెబుతున్నారు. అదెంతోకాలంపడుతుందని చెబుతున్నారు. ఒక పర్టిక్యులర్ ప్లేస్ సర్వేచేసి అది ఎంక్రోచ్ చేసినవారిని తొలగించటానికి పదిదినాలుకూడ పట్టదు కాబట్టి ఆ స్పెసిఫిక్ ప్లేసు సర్వే చేయటానికి ప్రయత్నం చేయిస్తారా ?

Mr. Speaker: You are asking about one specific instance. That is a different matter. You bring it to the notice of Government. They will take action.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) : మంత్రిగారు ఇదాక మేటర్ ప్రోగ్రెస్‌లో ఉన్నదన్నారు. ఇప్పుడు వర్క్ ప్రోగ్రెస్‌లో ఉన్నదంటున్నారు. బిల్డింగ్ కన్‌స్ట్రక్షన్‌వర్క్ ప్రోగ్రెస్‌లో ఉన్నదని సమాధానం చెబుతున్నారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : అది ఏవిధంగా భావించుకొనేవారికి ఆ విధంగా — ఆ దృష్టికివస్తుంది.

Mr. Speaker : The question is whether the Government has conducted the entire survey of Hyderabad. It is not a question of Nowbat Pahad only.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : ఏది ప్రోగ్రెస్‌లో ఉన్నదని చెప్పమన్నప్పుడు— ఎవరిమటుకు వారు ఆలోచించుకోమంటారేమిటి ? ప్రభుత్వ దృష్టిలో బిల్డింగ్స్ ప్రోగ్రెస్ ఎక్కువగా ఉందా ? సర్వే ప్రోగ్రెస్ ఎక్కువగా ఉందా ? టౌన్ సంగతి అడగటంలేదండి. పర్టిక్యులర్ స్పెసిఫిక్ కేస్ చూపించి, దాని ప్రోగ్రెస్ సంగతి అడుగుతున్నప్పుడు ఎవరిమటుకు వారు ఆలోచించుకోమంటే ఎట్లా ?

Sri N. Ramachandra Reddy : I have already said that the survey is in progress.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : నౌబత్‌పహాడ్ విషయంలో రెండునెలలలోపల తాము పరిశీలించి తప్పకుండా చర్య తీసుకొంటామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు అసలు ఆ రిపోర్టు తెప్పించారా ? తెప్పిస్తే అది ఏదశలో ఉంది ? ఆ రిపోర్టు రెవెన్యూ మంత్రిగారివద్దకు వచ్చి ఉండాలి. వచ్చిందా ? అసెంబ్లీలో చేసిన వాగ్దానాన్ని వారు అమలుజరపడానికి పూనుకొంటారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఆ రిపోర్టు నాదగ్గరకు రాలేదు. I will look into the matter.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (భువనగిరి) : నౌబత్‌పహాడ్‌కు సంబంధించిన ప్రశ్న మొదట నేనే వేశానండి. ఆనాడు చీఫ్‌మినిష్టర్‌గారు రెండుమాసములలో తప్పక జరుగుతుందని, సర్వే ఆఫీసర్స్‌ను వేశామని అన్నారు. అది వందల ఎకరాలతో కూడుకొన్న భూమికాదు. ఇప్పటికి వారుచెప్పి నాలుగు మాసాలైనది. ఇంతవరకు రిపోర్ట్‌కూడ రాలేదంటున్నారు. చీఫ్‌మినిష్టర్‌గారు ఇచ్చిన ఎస్యూరెన్స్‌ను యీ నాటి వరకు అమలులో పెట్టకపోవటానికి కారణం ఏమిటి ? ఈ సెషన్ పూర్తయ్యేలోగా ఫలానా తేదీలోపల మంత్రిగారు యీ విషయంగురించిన సమాచారం గౌ॥ సభ్యులకు తెలిపేటట్లు తమరు ఒక డేట్ నిర్ణయించినట్లయితేనే మా హక్కులను రక్షించిన వారవుతారు.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఎస్యూరెన్స్ తప్పకుండా అమలులో పెట్టవలసినదే. ఇందులో లోతుగా వెడితే ఇంకా వేరే విషయాలు ఉన్నవి. అది గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారి ప్రాపర్టీయా ? స్టేట్ గవర్నమెంటు ప్రాపర్టీయా ? అన్నది కూడ ఎగ్జామిన్ చేస్తున్నారు. సర్వేకూడ తొందరలో జరుగుతుంది. తరువాత అది ఏ విషయం అన్నది తెలిపోతుంది ?

శ్రీ జి. రామారావు (గుడివాడ) : సర్వే ప్రోగ్రెస్‌లో ఉన్నదంటున్నారు. సర్వేను యీ పర్టిక్యులర్ ప్లేస్‌నుండి బిగిన్ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : బౌండరీ స్టోన్స్ ఎక్కడనుండి ఫిక్స్‌చేసి ఎక్కడనుండి సర్వే మొదలుపెట్టాలనేది వారు చూచుకోవాలి ఇదికూడ దృష్టిలో ఉంచుకొని. తొందరగా సర్వే జరిగేటట్లు, ఆ సర్వే మొదలుపెట్టమని చెప్పటం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. రాఘవులు (జనగాన్) : ఇజాజత్ లేనిది ఇండ్లు కట్టుకోరని అన్నారు మంత్రిగారు. నిజమే. అయితే దీనికి ఇజాజత్ దొరికింది లేనిది చెప్పగలరా ?

Sri N. Ramachandra Reddy: That is a separate question. The Municipal Corporation is responsible.

Sri T. V. Raghavulu (Gopalapuram): May I know the extent of the land encroached upon in this particular case. May I also know whether there is any record in the office of the Commissioner of the City Corporation for the Government to proceed.

Sri N. Ramachandra Reddy: That is a separate question.

ISSUE OF PATTAS IN VISAKHAPATNAM DISTRICT

696—

**955 (2963) Q.—Sri Ch. Mallikarjuna (Yellavaram)*: Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the year in which the Survey has been conducted in Yellavaram taluk, East Godavari District and Chintapalli taluk of Visakhapatnam District respectively ;

(b) Whether permanent pattas will be issued to the alienation patta holders there ; and

(c) if so, when ?

Sri N. Ramachandra Reddy:

(a) Survey of Government villages excepting the mutta villages in Yellavaram taluk, East Godavari district was

conducted in 1924. Only two firkas i. e. Makavaram and Koyyuru of Chintapalli taluk of Visakhapatnam district were surveyed and settled in 1934 and 1935, respectively.

(b) and (c) : In respect of Government villages of Yellavaram taluk of East Godavari district, fresh patta need not be issued if the transactions are between the tribals themselves, and in such cases action is being taken by the Local Revenue authorities to carry out change in Revenue accounts after passing orders on transfer applications. If the transactions are between tribals and non-tribals, the non-tribals will be evicted from such lands which will be restored to the tribals under Andhra Pradesh Land Transfer Regulation, 1959. In respect of mutta villages grant of pattas cannot be taken up unless muttas are abolished. As regards Chintapalli taluk of Visakhapatnam district, the question of issue of any fresh pattas does not arise as there was no resurvey in the Taluk.

FAILURE OF CROPS IN SRIKAKULAM DISTRICT

697—

* 2204 . *Q—Sri P. Gunnayya :* Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the talukwise number of villages in Srikakulam District in which crops have failed on account of the failure of monsoon during the year 1963.

(b) whether the Government are in receipt of any representation either from Zilla Parishad or Panchayat Samithis regarding the failure of crops during this year ; and

(c) if so, the action taken thereon ?

Sri N. Ramachandra Reddy :—

(a) As a result of the failure of monsoon, certain portions of cultivable lands in several villages of the District were left uncultivated. The talukwise particulars of such villages are the following :

Name of the Taluk.	No. of Villages.
(1) Itchapuram	25
(2) Sompeta	42
(3) Tekkali	105
(4) Pathapatnam	62
(5) Narasannapeta	126
(6) Srikakulam	76
(7) Chipurupalli	154
(8) Palakonda	48
(9) Parvathipuram	46
(10) Bobbili	20
(11) Salur	2
Total :	706

Total extent of about 24, 203 acres under rain-fed tanks was left waste for want of water.

(b) Yes, Sir.

(c) The matter is under the consideration of Government.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : అధ్యక్షా. ప్రభుత్వంవారు గ్రామాలలో పంటపోయి నటువంటి రైతులకు నష్టపరిహారం క్రింద ఏదైనా ఇవ్వటానికి ఏర్పాటుచేశారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : నష్టపరిహారం ఏమి ఇవ్వదండి : The land has been left waste and not cultivated. Naturally

they get remission. If it is recommended for relief by the Collector, the relief will be given.

శ్రీ టి. పాపారావు (నగరికటకం) : అధ్యక్షా, పంట పోయిన భూములకు రెమిషన్ గవర్నమెంట్ ద్వారా ఇంతవరకు రాలేదన్న సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసునా ?

Sri N. Ramachandra Reddy: The matter is under examination. The collector's report is received and is under examination.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : వర్షాలవల్ల పంటలుపోయిన గ్రామాలు, వర్షాలులేక పంటలుపోయిన గ్రామాలుకూడ యీ లెక్కలో ఉన్నవా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : పూర్తిగా వర్షంలేక, 24 వేల ఎకరాలలో ప్లాంటేషన్ కాలేదు. అక్కడ రిలీఫ్ ఇవ్వటానికి గవర్నమెంట్‌దాకా రానక్కరలేదు. కలెక్టర్‌యే అక్కడ రిలీఫ్ ఇవ్వటానికి అవకాశం ఉన్నది. రెమిషన్ దొరుకుతుంది. పంట తగ్గిపోయినచోట, పంట చెడిపోయినచోట ఇంటెన్‌సివ్ అజ్మాయిషీ చేసిన తర్వాత కలెక్టర్ రిపోర్టు పంపిస్తారు. That is under scrutiny.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య : ప్రభుత్వంవారు అధిక వర్షాలవల్ల, వర్షాభావంవల్ల కొన్ని గ్రామాలలో పంట పూర్తిగా దెబ్బతిన్నదని అంగీకరించి, గత సంవత్సరం ఇక్కడ శిస్తు రెమిషన్ ఇవ్వటం జరిగింది. కాని అవే గ్రామాలలో యీ రోజున స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను వేసి, తక్కావి లోన్స్ పాత బకాయిలు వసూలుచేస్తున్నారు. రైతులు రెండు సంవత్సరాలుగా పంటలు పండకపోతే ఎక్కడనుండి డబ్బు తీసుకువచ్చి ప్రభుత్వానికి ఇవ్వగలుగుతారు ? రైతులు తమ భూమి అమ్ముకొని, వ్యవసాయ కూలీలుగా మారి అయినాసరే, మా డబ్బు మాకు ఇవ్వమని ప్రభుత్వం వత్తిడిచేయడం అది న్యాయమైన పద్ధతి కాదుకాబట్టి, దానిని తిరిగి పరిశీలిస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : పంటలు చెడిపోయిన గ్రామాలలో వసూలు చేయడంలేదండి. ఒక గ్రామంలో రెండు చెరువులు ఉంటే, ఒక చెరువులో నీరు ఉంది. ఇంకో చెరువులో నీరులేని పరిస్థితి అక్కడక్కడ ఉంది. కాబట్టి ఏ రైతులు ఎఫెక్ట్ అయినారో ఆ రైతుల వద్దనుండి వసూలు చేయడంలేదు.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య : అలా రుజావుచేస్తే వసూలు చేయకుండా మానిపిస్తారండి ?

Sri N. Ramachandra Reddy: Certainly it will be looked into.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : అమితమైన వర్షాలవల్ల పంటలు పోయినపుడు 4 అణాల పంట అయితే పూర్తి రిమిషన్, నాలుగణాలు — ఆరణాలు పంట అయితే అర్థ రెమిషన్ ఇవ్వాలని కలెక్టర్స్‌కు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ పంపించారా? ఒక్కొక్కసారి కలెక్టర్‌కు రెమిషన్ ఇవ్వటానికి ఏ బేసెస్‌యో తెలియక ఆ రికార్డు అంతా సెక్రెటేరియట్‌కు పంపితే ఇక్కడ చాలా ఆలస్యం అవుతున్నది. కాబట్టి ఇంత పంట పండితే ఇంత రెమిషన్ ఇవ్వాలని జనరల్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ వారికి పంపితే పని సులభము అవుతుంది. ఆ పద్ధతి అవలంబిస్తారా? ఆ విధంగా జనరల్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : ఆ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇదివరకే అమలు లో ఉన్నవి. కలెక్టర్ రిపోర్ట్స్ అప్పుడప్పుడు పంపిస్తున్నారు. హార్‌వెస్ట్ అయిన తర్వాత ఇంటెన్‌సివ్ అజ్మాయిషి అయి, స్పెషల్ రెమిషన్ అప్లయి చేయాల్సిఉంటే, ఆ విధంగా జరుగుతుంది. కాని, స్ట్రే కేసెస్ అక్కడక్కడ ఉన్నప్పుడు అది అమలు లోకి రాదు. ఒక wide tract of land లో పంట affect అయినపుడు, నాలు గణాల లోపల పంట పండితే పూర్తి రెమిషన్, నాలుగణాల ఆరణాలు మధ్య పంట పండితే సగం రెమిషన్ ఇవ్వటం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె గోవిందరావు : వర్షాభావంవల్ల కాని, లేక వరదలవల్లకాని, విశాఖ పట్నం జిల్లాలో large tracts of land లో పంటలు చెడిపోయాయి. దానికి స్పెషల్ రెమిషన్ కావాలని విశాఖజిల్లా కలెక్టర్ ఏమైనా రిపోర్టు పంపించారా?

Sri N. Ramachandra Reddy: The report has been received. It is under scrutiny.

శ్రీ వి. వి. కృష్ణంరాజు (తుని) : రెమిషన్ గురించి ఇదివరకు various districts లో various రకాలుగా ఉండేది. ప్రస్తుతం State-wide గా రెండు బస్తాలు పంటలోపు ఉన్నట్లయితే అందరికికూడ రెమిషన్ యిచ్చే ఏర్పాట్లు ప్రభుత్వం చేస్తుందా?

Sri N. Ramachandra Reddy: Rules have been issued recently.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : విస్తారమైన ప్రాంతం అని చెప్పారు. విస్తారమైన ప్రాంతం అంటే నిర్వచనం ఏమైనా యిచ్చారా? Collectors యొక్క discretion కు వదిలిపెట్టారా?

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి : He will certainly use his discretion, Sir. ఒక రెవెన్యూ ఫిర్కా అయినా, ఆ విధంగా తీసుకొని అంచనా జరుగుతుంది. All the Collectors will certainly use discretion.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న : పంటలు పండలేదని ప్రభుత్వానికి తెలిసినది. రెమిషన్ declare చేయవలసిన అవసరం వస్తుంది. కాబట్టి అటువంటి Village లో వెంటనే ఈ బకాయిలు వసూలుచేయడం ఆపుదల చేయడానికి ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు పంపిస్తుందా ?

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి : వేరే ఉత్తరువులు అక్కర లేదు. Collectors కు ఉత్తరువులు ఉండనే ఉన్నాయి. Discretion ఉపయోగించి పంటలు పండలేదని అతను recommend చేసిన ప్రాంతాలలో మాత్రం ఆ విధంగా వసూలు జరగడం లేదని నేను అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి : పంటలు పండకపోయినా అధికారులచేత పంటలు పండినట్లు వ్రాయాలని ఒత్తిడి తీసుకురావడం అలాంటి ఉత్తరువు ఏమైనా ప్రభుత్వం నుంచి పోయిందా ? లేకపోతే కలెక్టరు అలాంటి ఉత్తరువులు అనంతపురం జిల్లాకు పంపించారా ?

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి : నా దృష్టిలోకి రాలేదుగాని వెంకన్నగారు వ్రాసి పంపించినారు ఆవిధంగా ఏదో ఒత్తిడి జరుగుతోందని దాని ననుసరించి రెవిన్యూ బోర్డు మెంబరుగారిని వెళ్ళి పరిశీలించవలసిందిగా ఉత్తరువు చేయడం జరిగినది.

RECOMMENDATIONS OF THE STANDING COMMITTEE OF THE 21ST INDIAN LABOUR (TRIPARTITE) CONFERENCE

698-

* *1719 Q-Sri P. Satyanarayana (Put by Sri V. Srikrishna) :* Will the hon. Minister for Planning and Panchayat Raj be pleased to state :

(*a*) whether the Government are in receipt of the recommendations of Standing Committee of the 21st Indian Labour (Tripartite) Conference which met on 5th August 1963 ;

(*b*) whether Government have considered the recommendations of the above Committee on the question of computing the cost of living index ; and

(c) whether there is any proposal to open a centre at Kothagudem collieries to prepare the cost of living index since it is a major Industrial Centre ?

The Minister for Planning and Panchayat Raj (Dr. M. Chenna Reddy):

(a) Yes, Sir.

(b) The Director, Bureau of Economics and Statistics, Hyderabad has been asked to finalise construction of new series of Consumer Price Index Numbers in Andhra Pradesh at an early date for the additional centres, with 1960 as base.

(c) The Labour Bureau, Simla, is taking action for collection of preliminary data on prices of Consumer Commodities at Kothagudem Centre and the actual field enquiries are likely to be commenced from April 1964.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : Cost of living compute చేయడంలో కొంత మోసం జరుగుతోంది అవి compute చేసే figures సరిగా లేవు. సరిగా compute చేయ లేదని, అందులో items అన్నీ Scientific basis తీసుకోవడం లేదని చాలచోట్ల తెలిసినది. Bombay, Ahmedabad లో బైటపడింది. ఇక్కడ కూడ కార్మిక సంఘాల తరఫున అటువంటి ఆందోళనే చేస్తున్నారు Computation లో అలా fraud జరగకుండా మాత్రం ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకొని, వాళ్ళు వేసినట్లు ఒక Expert Committee వేసి పరిశీలించేటట్లు చేస్తుందా ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : సెంట్రల్ స్టాటిస్టికల్ ఆర్గనైజేషన్, లేబర్ బ్యూరో, సిమ్లా, వీళ్ళంతా కలిసి సమిష్టిగా చేసుకొనేటటువంటివి. గౌరవ సభ్యులు అటువంటి వివరాలను, ఏమైన ఉంటే వాటిని, పంపిస్తే నేను పరిశీలన చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందిగాని నేను దానిమీద అభిప్రాయం చెప్పలేను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : Computing in the cost of living index లో హైదరాబాద్‌లో, వరంగల్‌లో ఒక మాదిరిగా base year ఉంటుంది. విశాఖపట్టణం ఏలూరులో ఒక మాదిరిగా base year ఉంటుంది. పూర్వం మద్రాసులో ఉన్న base year వాళ్లు adopt చేస్తున్నారు. Comman base year choose చేసుకొని ఆ విధంగా compute చేయించడానికి ప్రభుత్వం చేస్తారా ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : Central Technical Advisory Council, Central Statistical Organisers క్రొత్త technique, క్రొత్త design చేసిన తరువాత ఆ new design ప్రకారం అంతటా జరుగుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో యిదివరకు రెండు రాష్ట్రాలకు సంబంధం ఉన్నటువంటి రెండు చోట్ల ప్రత్యేకంగా రెండు రెండు సంవత్సరాలకు తీసుకుంటున్నారు. 1936 కు అక్కడ తీస్తున్నారు. 1957 ప్రాంతంలో హైదరాబాద్‌ది తీస్తున్నారు. ఇదే కాకుండా ఈ తీసేటటువంటి వాటిల్లోకూడ తప్పు ఉన్నదని ఆందోళన జరిగితే Bombay Government ఒక కమిటి వేసి దీనిలో దాదాపు 25% తేడా వస్తున్నదని నిర్ణయించారు. ఆ విధంగా Bombay Government లో వచ్చేటటువంటి index of living మీద calculation చేసి యివ్వడానికి ఒప్పుకున్నారు. ఈ మధ్యనే ఈ decision వచ్చింది మన స్టేట్‌లో చేస్తున్నదానిలో ఒక పద్ధతి ఉన్నట్లు అగుపడడంలేదు. అందువల్ల మొత్తం basical గా ఆలోచించి computation లో actual cost of living, real cost of commodity బజారులో ఏదైతే ఉన్నదో అది వచ్చేటట్లు ప్రయత్నం చేస్తారా ? అది రావడం లేదు.

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : ఈ పద్ధతులలో నిజంగా తేడా ఉంటే కొన్ని చిక్కులు రావడానికి అవకాశాలు ఉన్నవి అనే మాట దృష్టిలో పెట్టుకొని Central Technical Advisory Council వారు సమగ్రంగా పరిశీలనచేసి ఒక క్రొత్త design వేసినారు. అదికూడ 1960 ఆధారంగా పెట్టుకొని చేయాలని ఆదేశం యిచ్చినారు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొనే ఇక్కడ బ్యూరోవారు ఈ వివరాలన్నీ సేకరించి ఆ రకంగా సిద్ధం చేస్తున్నారు. అదిగాక యింకా యిబ్బందులు ఉన్నాయని. ఆ విషయాలలో గౌరవ సభ్యులకు ఉన్న అనుభవాల గురించి అభిప్రాయాలు యిస్తే వాటిని కూడ పరిశీలన చేయిస్తానని మొదటే మనవి చేశాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : క్రొత్త design ప్రకారం పరిశీలన చేస్తాము అని చెప్పారు. ఆంధ్రప్రాంతానికి సంబంధించి ఇది విశాఖ పట్టణం ఏలూరులోనే చేయడం జరుగుతోంది. అలా కాకుండా విజయవాడ, అనంతపురానికి కూడ దీనిని extend చేయడానికి ప్రభుత్వం వారు తీసుకుంటారా ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : విశాఖపట్టణం, రాజమండ్రి, ఆదోని, వరంగల్, కాగజ్‌నగర్, శక్కర్‌నగర్ ఇవి ప్రస్తుతం కార్యక్రమంలో చేర్చుకున్నారు.

PILOT PROJECT SCHEME IN FAMINE AREAS

699—

* *1362 Q.-Sri D. Seetharamaiah(Put by Sri V. K. Adinarayana Reddy)* : Will the hon. Minister for Planning and Panchayati Raj be pleased to state :

(*a*) the present stage at which the Pilot Project scheme (Famine areas) stands ; and

(*b*) whether the Central Government has agreed for the execution of the scheme ?

Dr. M. Chenna Reddy :

(a) & (b) The Government of India have declined to sanction any financial assistance outside the State's Plan for implementing the Pilot Plan for the development of chronic drought affected areas in Andhra Pradesh. All the same comparatively larger amounts are being allotted fors anction of loans to the ryots in the drought affected areas for sinking irrigation wells.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో State plan లో గాని, Central plan లో గాని దీనికి అవకాశం లేకుండా పోయింది. 4 వ ప్రణాళిక యిప్పుడు రూపొందించబడుతూ ఉన్నది. మన State లో ఉన్నటు వంటి క్షామ ప్రాంతాలను శాశ్వతంగా లేకుండా చేసేదానికి వీలుగా ఏదైనా డబ్బు పెట్టేదానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందా ? Central assistance కోరుతుందా ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : మూడవ ప్రణాళికలోనే చాల వివరాలు సేకరించడం, ఈ సమస్యపట్ల విషయాలు పూర్తిగా తెలుసుకొనడానికి సెంట్రల్ ప్రభుత్వానికి స్టేట్ ప్రభుత్వానికి అవకాశం కలిగింది. దానిని ఉపయోగించుకొని గౌరవ సభ్యులు సలహా చెప్పినట్లు క్షామ నివారణకు permanent measures ఏమి ఉండగలుగుతాయి అనే విషయాలు తప్పకుండా 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక సిద్ధం చేసేటప్పుడు రాష్ట్ర కేంద్రప్రభుత్వాలు దృష్టిలో పెట్టుకుంటాయి.

శ్రీ పి. నారాయణరెడ్డి (మైదకూర్) : ఇది Special Scheme కాబట్టి కేంద్రప్రభుత్వం Special grants ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది

special grants ఇస్తాము అంటే prepare చేశాము అని ఇంతకు ముందు వారు చెప్పారు కనుక special grants ఇచ్చేదానికొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వమును ఎందుకు insist చేయకూడదు ? ప్రభుత్వము ఎందుకు శ్రద్ధ తీసుకోకూడదు ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : కేంద్రప్రభుత్వంవారు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక మొదలు అయిన తరువాత ఒక సంవత్సరంలోగా ఈ విషయాలపైన మొత్తం భారత దేశంలో, ప్రత్యేకించి దక్షిణ భారతంలో ఉండే draught affected areas గురించి వారు పరిశీలన మొదలుపెట్టి రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని సలహా అడిగినారు. ఆ వివరాలు సేకరించమన్నారు. లెక్కలు అంతా చూసిన తరువాత, ఆదికూడ pilot schemes కొరకు రు. 8,07 00,000 అవసరమని తేలింది. ఆ డబ్బును మేము insist చేయడమేకాదు, Persist కూడ చేస్తున్నాము. ఏమి చేసినా వారు ఏమి అంటున్నారంటే మీకు ఉండే కార్యక్రమాలలో కొంత అదనమైన మొత్తాలు దీనికి కేటాయించమన్నారు మేము ఇప్పటికీ insist చేస్తూ 62—63 లో, 63—64 లో మాకు ఉండే allotments లోనే కొంత అదనంగా ఇవ్వడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తూ, minor irrigation కొరకు, Irrigation Wells కొరకు అదనంగా డబ్బు ఇచ్చిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకు ఇదివరకు కూడ మనవి చేశాను.

శ్రీ ఎమ్. పిచ్చయ్య : Famine affected area అవునా కాదా అని నిర్ణయించడానికి ఇప్పటివరకుకూడ రెవెన్యూ అధికారులయొక్క reports మీద ఆధారపడుతున్నారు. అలా కాకుండా ఆ అధికారాన్ని గ్రామపంచాయతీలకు, పంచాయతీ సమితులకు ఇచ్చినప్పుడే సమగ్రమైన నిర్ణయాలు రావడానికి వీలు ఉంటుంది. ఆ విషయాన్ని కూడ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : ఆ areas ఏవి అనేది ఒక్క రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు మాత్రమే తేల్చడంలేదు. Irrigation department వారు, Forest department వారు Industries department వారు అందరు కలిసి ఆ విషయాలు పరిశీలనచేస్తున్నారు. పంచాయతీలకు ఇచ్చినా పంచాయతీ సమితులకు ఇచ్చినా వారుకూడ technical departments యొక్క వివరాలు తెప్పుకొని గాని తమ అభిప్రాయం చెప్పలేరు. మామూలుగా పంచాయతీలలో resolutions pass చేయడమే కాకుండా ఈ వివరాలను తీసుకొని ఆ విధంగా చేయవలసిన అవసరం ఉంటుంది. కాబట్టి పంచాయతీ సమితులకు పంచాయతీలకు ఇవ్వడంలో అంత ఉపయోగం ఉండదు.

RECOMMENDATIONS OF THE SANTHANAM COMMITTEE

700

* *1948 Q.- Sri B. Srirama Murthy (Vijayanagaram) :* Will the hon. Minister for Planning and Panchyati Raj be pleased to state :

(*a*) whether the State Government are in receipt of the report of recommendations of the Santhanam Committee appointed by Centre which are stated in Lok Sabha during September to have been examined by the State Government ; and

(*b*) what is the State Government's view on different recommendations including the constitution of a Financial Corporation at State level ?

Dr M. Chenna Reddy .

(a) Yes, Sir ;

(b) The recommendations and suggestions of the Study Team are under examination. The State Government's views on the recommendatious have not so far been conveyed to the Government of India.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : 12 వ 14 వ సూచనలపైన మన ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయం ఏమిటి ?

డా॥ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి : అన్ని వివరాలు యింకా పూర్తిగా రాలేదుకాబట్టి, యిప్పుడే ఒక్కొక్క సమస్యపై చెప్పే పొజిషన్‌లో లేను. కావాలంటే ఈ సమావేశం వాయిదా పడకముందు, వీలుంటే ఒక స్టేటుమెంటు Table పై పెడతాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : 14 వ సూచన—వర్తకులపై పన్ను వేయమన్నారు—

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడేమీ చెప్పే స్థితిలో లేమని మంత్రిగారు చెప్పారు,

INTER DISTRICT ROAD FROM BURGAMPADU TO YETURINAGARAM

701—

* *1434* Q.- *Sri K. Butchaiah (Put by Sri K. Raghavulu):* Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that an inter District Road from Burgampadu in Khammam District to Yeturinagaram in Warangal District has been Included in the Second Five-year Plan ;

(*b*) if so, whether the estimates for the same have been prepared and sanctioned ; and

(*c*) whether the construction work of the said road has been taken up, and if so, when ?

The Minitser for Public Works (Sri. A. C. Subba Reddy) ;—

(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) The construction of the said road, for the portion lying in Warangal District was taken up in 1960. A portion of the road in Khammam District has also been taken up for execution in 1962.

ROAD BETWEEN DEVARAJUGUTTA AND CHINNA DORNAL IN KURNOOL DISTRICT

702

* *459 (4841) Q.- Sri P. Subbaiah [Put by Sri A. Ramchandra Reddy (Bhongir)]*:—Will the hon. Minister for Public Woaks be pleased to state :

(*a*) when was the road between Devarajugutta and Chinna Dornal, Markapur Taluk, Kurnool District, formed ;

(*b*) were the ryots of Pedda Araveedu, Badveticherlopalli, Ramchandrakota, Coinna Dornal of Markapur Taluk, paid compensation for aquiring their lands foɪ road formation ;and

(*c*) if not, the resons therefor ?

Sri A. C. Subba Reddy :—

(a) Formed and completed by the end of October, 1958.

(b) No, Sir.

(c) The land Acquisition proceedings are pending finalisation with the Revenue Department.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి : 1958 లో ఈ రోడ్డు వేయబడింది అన్నారు. రైతాంగానికి యింతవరకు నష్టపరిహారం యివ్వలేదని ఆ విషయం ఆలోచనలో ఉన్నదని అంటున్నారు. దాదాపు అయిదు సంవత్సరాలు అయిపోయింది, యింతవరకు రైతులకు నష్టపరిహారం యివ్వకపోతే ఎట్లా ?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి : 1956 వ సంవత్సరంలోనే హైవేస డిపార్టుమెంటువారు దానికొరకు 20 వేల రూపాయలు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు మంజూరు చేశారు అది అక్కడ పెట్టి ఉన్నది. It is between Revenue Department and Ryots.

Mr. Speaker : He says : "The amount has been put at the disposal of the Revenue Department and it is for the Revenue Department and not for me."

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి : వారు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకి యిచ్చాము అంటున్నారు. అక్కడనుండి యివ్వకపోతే దానికి బాధ్యులు ఎవరు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : నేను కాదండి.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : ప్రభుత్వం 20 వేల రూపాయలు డిపాజిట్ చేసింది. కాని యింతవరకు payments మాత్రం జరగలేదు. ఎందువలన జరగలేదు ? ఆ రెండు డిపార్టుమెంట్ల మధ్య కో-ఆర్డినేషన్ లేకనా ! లేక వారి అసమర్థతవల్లనా ! కారణమేమిటో చెబుతారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : కో-ఆర్డినేషన్ సమస్యకాదు ; ఎస్టిమేషన్ ప్రకారం యింత డబ్బు అని కట్టేస్తారు మా డిపార్టుమెంటువారు. And it is for the Revenue Department .....

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు : ఎస్టిమేషన్ ప్రకారం డబ్బు కట్టాము అంటున్నారు. ఈ ఆరు సంవత్సరాలలో ధరలు చాలా పెరిగాయిగదా ? దాని ప్రకారం హైవేసువారు డబ్బు కట్టారా ? లేకపోతే—డిస్ప్యూట్ ఎందుకు వచ్చింది ? రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఎందుకని కట్టలేదో హైవేసువారు ఆలోచించారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : మరల ఒక ప్లాను వేసి పంపించమన్నారు. మా డిపార్టుమెంటు అదికూడ పంపించింది. అందువలన నా డిపార్టుమెంటుకి సంబంధించి ఆలస్యం లేదని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) : ఈ ఒక్క ప్రశ్నేకాదండి. రాష్ట్రం మొత్తంమీద యీ సమస్య చాలా పెద్దదిగా వున్నది. రోడ్లు వేయడానికి రైతాంగం వద్దనుండి తీసుకుని, 10. 15 సంవత్సరాలు అయిన ప్పటికి రైతాంగానికి డబ్బు యివ్వని ఉదాహరణలు అనేకం వున్నాయి ఆ డిపార్టుమెంటువారు వీరు అని, ఈ డిపార్టుమెంటువారు వారు అని యీ విధంగా జరుగుతున్నది. ఈ రెండు డిపార్టుమెంట్సు మధ్య కో-ఆర్డినేషన్ సరిగా లేకపోవడంవల్ల ఈ విధంగా జరుగుతున్నదా ? లేక రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటునుండి తీసుకుని అయినా త్వరగా యీ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా ?

(No answer)

Mr. Speaker : When the Revenue Demand is taken up, you can draw the attention of the Government to this matter and if the Government does not give a proper reply, then I will consider what should be done.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : On a point of order, Sir. రెండు డిపార్టుమెంట్సుకు సంబంధించినది యిది. ఇద్దరు మంత్రులు వున్నారు. ఈ డిపార్టుమెంటు అంటే ఆ డిపార్టుమెంటు, ఆ డిపార్టుమెంటు అంటే ఈ డిపార్టుమెంటు అంటున్నారు. వారిద్దరి మధ్య మాటలు లేవా యేమిటి; మాకు అర్థం కావడంలేదు.

Mr. Speaker : Mr. Vanka Satyanarayana and yourself (Sri V. Srikrishna) have brought a number of cases to the notice of the Minister. So, let him speak about

this matter on Revenue Demand and if the Revenue Minister does not give a satisfactory reply, then we will see what should be done.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా, ఇంకొక సబ్‌కమిషన్ వున్నది. భూములు పుచ్చుకున్నవారు హైవేసు డిపార్టుమెంటువారు. ఇచ్చేది రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు అంటారు ఇది చాలా అక్రమం గదా ? ప్రతి బడ్జెటు సమావేశంలోనూ ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాం. రైతులు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. కాని. యింతవరకు ప్రభుత్వం ఆ సమస్యను పరిష్కరించడం లేదు,

Sri A. C. Subba Reddy : I am sorry Sir. The site is being handed over by the Revenue Department to the Highways Department and not from the ryots.

Sir V. Visweswara Rao : It is not correct, Sir. డిప్యూటీ కలెక్టర్, అండ్ ఎక్వైజిషన్ ఆఫీసర్ వుంటారు. P.W.D. ఫలానా భూమి కావాలని కోరితే, ఎక్వైయిర్ చేసి యిచ్చేది వారు ఇదంతా రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకే సంబంధించినదని మంత్రిగారు అనడం అన్యాయమని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి : ఇదంతా డిబేటుగా వున్నది. It is Revenue Department that hands it over to us. We take it from the Revenue Department and not from the ryots.

Road from Aswaraopet to Rudrampet in Khammam District

703—

2064 :Q—Sri Mohd. Tahseel [Put by Sri N. Prasada Rao (Khammam) : - Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state;

(*a*) the reasons for not taking up the work of laying the road from Aswaraopet to Rudrampet in Khammam District, though the same has been sanctioned in the Second Five Year Plan ;

(*b*) the length of the said road and the estimated expenditure for the same ; and

(*c*) when the work will be taken up ?

Sri A. C. Subba Reddy : -

(a) It has not been sanctioned during 2nd Plan period and hence it could not be taken up.

(b) The length is 26 miles and the estimated expenditure will be about Rs. 32.00 lakhs.

(c) It will be taken up when the financial position eases.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు : రెండో ప్రణాళికలో శాంక్షన్ కాలేదు అన్నారు. కనీసం మూడో ప్రణాళికలోనైనా చేయడానికి ఆలోచన వున్నదా ?

శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి : ఎస్టిమేషన్ తయారుజేశారు If the funds are available, I have no objection to do it.

ROAD ON THE BEACH SIDE FROM BHIMUNIPATNAM TO VISAKHAPATNAM

704—

* *482 (4935) Q.—Sri B. Sreeramamurthy* : - Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state .

(*a*) whether there are any proposals for laying a road on the beach side from Bhimunipatnam to Visakhapatnam .,

(*b*) whether the scheme was investigated and necessary survey conducted ;

(*c*) if so, the total estimated ; and

(*d*) the stage at which the matter stands.

Sri A. C. Subba Reddy : -

(a) No, Sir.

(b) A preliminary survey was conducted.

(c) Rs. 26 lakhs.

(d) The proposal was deferred in view of the huge cost involved.

FAMINE ROAD FROM KADIRI TO BELUGUPPA

705—

1535 Q.—*Sri P. Anthony Reddy (Anantapur)*:- Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(*a*) whether there is any proposal before the Government for taking over the old district board famine road from Kadiri to Beluguppa and beyond in Anantapur District by the Highways Department ; and

(*b*) if so, when will the Highways Department take over this road ?

Sri A. C. Subba Reddy : -

(a) No, Sir.

(b) Dose not arise.

ACQUISITION OF LAND BY THE HIGHWAYS DEPARTMENT

706—

* *453 (4820) Q.--Sri K. Govinda Rao* : Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(*a*) whether any land has been acquired by the Government in S.No.3 for the use by the Highways Department in the year 1962 in the villags of Kapparada, Visakhapatnam Taluq, Visakhapatnam District ; and

(*b*) if so, what was the rate at which compensation had been paid per acre ?

Sri A. C. Subba Reddy : -

(a) Yes, Sir.

(b) For the purpose of .valuation, the land was divided into 3 catogories and compensation paid at different rates as indicated below :

(i) Category 1: Ac. 4.76 at the rate of Rs. 2.56 per Square Yard.

(ii) Category 2: Ac. 1.93 at the rate of Rs. 2.05 per Square Yard.

(iii) Category 3: Ac. 0.28 at a flat rate of Rs. 200 per acre as it is partly vagu and partly banjar.

శ్రీ కె. గోవిందరావు: ఇది నేను రెవిన్యూ మంత్రిగారికి వేశాను. వీరికెలా వచ్చిందో తెలియదు. అయినప్పటికి సప్లిమెంటరీ అడుగుతాను అదేవిధమైన భూమికి తక్కువ ధర యివ్వడం, ఆ పక్కన వున్న భూమికి, ఒక పెద్ద వర్తకునిది కావడంవల్ల ఎక్కువ ధర యివ్వడం జరిగింది. దీనిలో కొంత shady transaction వున్నట్లుగా కనిపిస్తున్నది. ఎంక్వయిరీ చేయిస్తారా?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి. ఎంక్వయిరీ చేయిస్తాను ఇదిపాలిటెక్నిక్ స్కూలు యిండస్ట్రియల్ ఎస్టేటుకు ఎదురుగా వున్నది కాబట్టి, నా ఇన్ఫర్మేషన్ ప్రకారం ఆ ఏరియా అంతా స్క్వేర్ యార్డ్స్‌గా చేయవలసి వచ్చింది. తతిమ్మదానికి సంబంధించి కొంత బంజరుభూమి, వాగు భూమి అవడంచేత flat rate ప్రకారం యివ్వడం జరిగింది. Shady transaction అన్నారు కాబట్టి విచారిస్తాను.

RECONSTRUCTION OF TH' OLD BRIDGES ON THE NATIONAL HIGHWAYS BETWEEN VIJAYAWADA AND HYDERABAD

707—

* *534 (5240) Q.—Sri B. Dharma Bhiksham [Put by Sri V. Visweswar Rao]* : Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(*a*) whether the Government propose to reconstruct the old bridges on the National Highways between Vijayawada and Hyderabad ;

(*b*) if so, the places where the reconstruction is proposed to be done ;

(*c*) whether any estimates have been prepared in connection thereof ; and

(*d*) whether the Government are aware of the fact that the bridges on the above National Highways in

between the villages of Barkat-Good and Madhavaram are in dangerous position, having narrow paths across the bridges?

Sri A. C. Subba Reddy:

A paper is placed on the Table of the house.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(a) Yes, Sir.

(b) Miles 26/1, 30/7, 36/5, 43/4, 60/5, 6, 7, 69/1, 80/7, 100/7, and 8 in Nalgonda Division and Miles 44/1, 46/4, 47/4, 49/5, 51/5, 51/7, (2 Nos.) 52/8, 53/1, 2, 53/6, 7, 54/0, 54/6, 55/1, 55/8, 56/2, 3, 5, 57/8, 58/6, 59/6, 62/6, 67/1, 67/2, 67/5, and 71/7, in Vijayawada special division.

(c) Estimates are under prepartaion.

(d) Yes, Sir.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు: నల్లగొండ జిల్లాలో 8 రోడ్డు, కృష్ణా బెజవాడ డివిజనులో 26 బ్రిడ్జస్ మరమ్మత్తు చేస్తున్నట్లుగా వున్నది. దైవర్షము—ఎక్కువ కాలం పట్టుతుంది కాబట్టి యీ బ్రిడ్జిలు అన్నీ యీ సంవత్సరంలోనే జరిగేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటారా, తీసుకుంటే ఆ చర్యలు ఏమిటి?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి: బ్రిడ్జిలు చేయాలి అన్నాముకాని చేస్తున్నామని ఎక్కడా చెప్పలేదు. కొన్ని,-4 బ్రిడ్జిలు చేస్తున్నారు, ప్రతి సంవత్సరం కొన్ని చేస్తుంటాము. ఎంటైర్ రోడ్డుకు యీ ప్లానుతో చేయాలని ఒక ఎస్టిమేటు పంపించాము. బెజవాడ, హైదరాబాదు రోడ్డుకు 210 లక్షల రూపాయలకు ఎస్టిమేటు పంపించాము. అయితే, సెంట్రలు గవర్నమెంటు యీ సంవత్సరం యివ్వడానికి లేదు, 100 లక్షల, 91 వేల గ్రాంటు వుంది—స్టేటుకు కొత్తపనులకు—అందులోనుంచి కొంతవరకు చేసుకోండి, తక్కినది తరువాత వేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము అని ఎస్టిమేట్సు పంపించమంటే పంపించాము.

HANDING OVER OF DISTRICT BOARD ROADS TO ZILLA PARISHADS AND PANCHAYAT SAMITHIES

708—

* *2359 Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya* :—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that all the roads within the district were handed over exclusively to Zilla Parishad and Samithies ; and

(*b*) if so, from which date ?

Sri A. C. Subba Reddy :—

(a) No, Sir.

(b) Orders were issued by Chief Engineer (Highways) to the officers of the Highways Department on 16th May 1960 to handover all Ex. District Board roads to Zilla Parishads and Panchayat Samithies.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మోటారు ట్రాన్సుపోర్టు నడుస్తున్న ముఖ్యమైన రోడ్డులు పంచాయతీ సమితులు మెయిన్‌టెయిన్ చేయాలంటే యిబ్బంది అవుతుంది. కాబట్టి జిల్లాపరిషత్తుకు యిస్తే బాగుంటుందని అడ్వయిజరీ కమిటీ రికమెండ్ చేసినట్లు మంత్రిగారికి గుర్తు వుండేవుంటుంది. ఆ కమిటీకి వారే ప్రసిడెంటుకూడా అందువల్ల అది ఇంప్లిమెంటు చేశారా ?

Sri A. C. Subba Reddy : Orders were issued by the Chief Engineer, Highways, to the Officers of the Highways Department on 16-5-1960 to hand over all the ex-District Board roads to Zilla Parishads and Samithis.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : సమితికి కొన్ని రోడ్లు జిల్లాపరిషత్తుకు కొన్ని రోడ్లు యిచ్చారు. మోటార్ ట్రాన్స్‌పోర్టు—లాంగ్ జర్నీస్ వున్న చోట సమితులకు స్మాల్ పార్ట్సు క్రింద వచ్చేటప్పటికి రిపేర్లు జరగక నష్టపడిపోతున్నాయి, ప్లానింగ్ కమిటీలో వున్న పబ్లిక్‌వర్క్సు అడ్వయిజరీ కమిటీలో డిస్కషన్‌కు వచ్చినప్పుడు సమితులు రోడ్లు మెయిన్‌టెయిన్ చేయడం కష్టం కనుక జిల్లా పరిషత్తుకు యిస్తే కంటిన్యూయేషనువుండి, బాగుంటుంది అనుకున్నారు. ఇది ఇంప్లిమెంటు చేస్తామన్నారు. అది ఏ స్థాయిలో వుందో మంత్రిగారు—ప్రెసిడెంటుగారే తీర్మానం మరచిపోతే ఎట్లా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి: హైవేస్ డిపార్టుమెంటు యీ రోడ్సు సమితులకు జిల్లాపరిషత్తులకు హాండ్ఓవర్ చేశాయి సమితులు సరిగా చేయలేకపోతున్నాయి. అందువల్ల జిల్లాపరిషత్తులు యీ రోడ్డులన్నియు కూడ చేయవలసిందని పదేపదే ఆర్డరులు కూడ యిస్యూ చేసినట్లున్నది. నేరుగా జవాబు రావాలంటే పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారికి ప్రశ్నవేస్తే చెబుతారు.

DISCOUNT ON ELECTRICITY BILLS

709—

* *1492 Q.—Sri K. Ramachandra Reddy (Put by Sri A. Ramachandra Reddy)* :—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the concession which was previously given in Hyderabad City to persons who pay the electricity charges every month regularly within the date fixed by the Government is discontinued at present ;

(b) if so, the reasons therefor ;

(c) whether it is also a fact that an additional amount is collected every month in the name of meter charge ;

(d) if so, the amount collected towards meter rent ; and

(e) the reasons therefor ?

Sri A. C. Subba Reddy :—

The matter relates to the Andhra Pradesh State Electricity Board. As ascertained from them, the reply is as follows :

(a) Yes, Sir.

(b) Due to introduction of uniform revised tariffs throughout the Andhra Pradesh State notified in B. P. Ms. No. 515 dt.19-11-1962 by the Andhra Pradesh State Electricity Board.

(c) Yes, Sir.

(d) The additional amount on account of levy of rent on meters in Hyderabad City and District Electricity Scheme area is expected to be about Rs. 5 lakhs. Meter rent is being collected at the following rates :-

Type of Meter	Rent for month
1. Single phase meter	Rs. 0-50nP.
2. Polyphase meter	Rs. 1-50nP.
3. Other types including power factor meters.	Rs. 4-00nP.

(e) Same as in (b) above.

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు : ఇన్‌టైములో పే చేసేవారికి పూర్వం రిబేట్ యిస్తుండేవారు ఇప్పుడు అది తీసేసి ఆలస్యమైతే పెనాల్టీ వేస్తున్నారు. తెలంగాణా ఆంధ్రాలలో ఒకే పద్ధతి వుండాలని ఆలోచిస్తున్నారా లేక ఏది ప్రయోజనం, ప్రభుత్వానికి తొందరగా డబ్బువచ్చే మార్గం ఏది అని ఆలోచిస్తారా ? Uniformity కావాలంటే uniformity must get some results. మీటరుల విషయంలో ఫేజులబట్టి వుంటోంది అన్నారు. ఏంపియర్స్‌బట్టికూడ మీటరు రెంట్—హయ్యర్ ఏంపిర్స్ అయితే ఎక్కువరేటు, తక్కువ ఏంపిర్స్ వుంటే తక్కువ రేటుకూడ వుందేమో చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎ. పి. సుబ్బారెడ్డి : త్రిఫేజ్ కనెక్షను, సింగల్‌ఫేజ్ కనెక్షను, ఇండస్ట్రియల్ ఫేజ్ కనెక్షను అని రకాలున్నాయి. సింగిల్ ఫేజ్ కనెక్షను అయితే 50 న. పై. త్రిఫేజ్ కనెక్షన్ అయితే 1 50 న. పై ఇండస్ట్రియల్ కనెక్షను అయితే 4·00 రు. లు అని వుంది. ఇంతకుముందు రిబేటు యిచ్చేవారు. ఇప్పుడు రిబేట్ తీసేసి పెనాల్టీ వేస్తున్నారు అన్నారు. రిబేటు ఇస్తే ప్రభుత్వానికి కొంతధనం పోతుంది. పెనాల్టీ వేస్తే కొంతధనం వస్తుంది. పెనాల్టీ వేసినా సక్రమంగా కట్టేవారు త్వరగానే కట్టుతారు. కాని ప్రభుత్వానికి ఎలాంటి నష్టంలేదు.

శ్రీ దామోదరరెడ్డి (షాద్‌నగర్) : మీటరుఛార్జి ఎన్ని సంవత్సరాలవరకు వసూలు చేస్తారు ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : మీటరు వున్నన్నాళ్ళు.

NOTIFICATION OF WAKF PROPERTIES

710—

* *1734* Q.—*Sri V. Srikrishna* :-Will the hon. Minister for Home be pleased to state:

(a) whether any complaints were received by the Government upto 28-6-63 from the day on which the list of wakf properties were notified in the Gazette :

(b) if so, how many ;

(c) the number of cases now pending in the Civil Courts ;

(d) whether it is a fact that the Wakf Board exempted nearly three thousand acres of Muslim religious properities from the notified list :

(e) if so, the reasons therefor ;

(f) whether the Government received any complaints in the matter ; and

(g) the action taken thereon ?

The Minister for Home (Sri Mir Ahmed Ali Khan) ;

(a) The answer is in the negative, but complaints have been received by the Wakf Board.

(b) 138 (one hundred and thirty eight) complaints have been received by the Wakf Board.

(c) 34 (thirty four)

(d) The answer is in the negative.

(e), (f) and (g) Does not arise.

شری سلطان صلاح الدین اویسی (پتھرگٹی) - اب تک ان درخواستوں میں سے کتنوں کا تصفیہ کیا گیا ـ

شری میر احمد علیخان - ۳۴ کیسس کورٹس میں ہین ـ

شری سلطان صلاح الدین اویسی - اسکے ساتھه آیا تاڑ بن کی مسجد کے تعلق سے بھی کوئی تصفیہ کیا گیا ہے - وقف بورڈ میں بھی درخواستیں دیگئی ہیں - ان پر کیا کارروائی ہوئی - آپ خود اس سے واقف ہیں کہ اس مسجد کو توڑا گیا ہے ابتک پانچ مہینے ہوچکے کوئی کام نہیں کیا گیا ہے وقف بورڈ میں بھی درخواستیں دیگئی ہیں اور آپ کے پاس بھی دیگئی ہیں ـ

Sri Mir Ahmed Ali Khan: This question relates to Andhra area. The survey is made in 1955 and the cases were notified in 1961, 1962 and 1963 also. If there is any objection, it has to be taken by the court. It is not for the Wakf Board.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : వాక్ఫుబోర్డు ఆస్తులు వంద ఎకరాలవరకు వ్యక్తులు అమ్మేస్తున్నారని ప్రభుత్వానికి కంప్లయింటు వచ్చింది. ఇంతవరకు ఎంక్వయిరీ జరపడంగాని, ప్రభుత్వం తరపునుంచి ఎవరైనా వచ్చి ఆపడంకాని జరగలేదు. ఆస్తులు పోతున్నవి, కాబట్టి త్వరలో చర్య తీసుకుంటారా ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan: This question relates to survey of wakfs. I have not the information for this particular point.

SEPARATION OF JUDICIARY FROM THE EXECUTIVE

711—

* *1416 Q.—Sri N. Prasada Rao*: Will the hon. Minister for Law be pleased to state :

(*a*) the districts and taluks where the judiciary has not yet been separated from the executive ;

(*b*) the reasons thereof ; and

(*c*) whether the Government are contemplating any phased programme in regard to the Separation of the Judiciary from the Executive in the near future ?

The Minister for Law (Sri P. V. Narasimha Rao) :

(a) The Scheme of Separation of Judiciary from the Executive is in force throughout the State except in the Agency Areas ;

(b) and (c) : The Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964, except the provisions contained in Chapter-VII of the said Act relating to the establishment of Conciliation Boards and Nyaya Panchayats came into force with effect from 18-1-1964. As soon as the provisions of the said Chapter-VII are brought into force, there will be a uniform system in the entire State including scheduled areas.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు : పంచాయితీల యాక్టుక్రింద ఏర్పడే న్యాయపంచాయతీల సంగతి వేరు. రాష్ట్రంఅంతటా ఒకేరకంగా అమలు చేయవచ్చును. ఏజెన్సీ ఏరియాలలో executive, judiciary ఒకే రకంగా ఉంది. వాటిని వేరుచేయడానికి గ్రామపంచాయతీల క్రింద న్యాయపంచాయతీల ఏర్పాటుకు సంబంధం లేదు. అందువల్ల వాటిని త్వరలో separate చేస్తారా ?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు : న్యాయపంచాయతీలు రావడంవల్ల కొంత డూప్లికేషన్ కూడా జరుగుతోంది, న్యాయపంచాయతీలు వచ్చిన తరువాత courts structure కూడా పునర్విచారణ చేయాలని అనుకుంటున్నాము. ఆ సందర్భంలో ఏజెన్సీ ఏరియాల విషయంకూడా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు : న్యాయపంచాయతీలకు కొన్ని చిన్న క్రిమినల్ కేసులు మాత్రమే వస్తాయి. ఇటువంటి కేసులు మినహాయించినా, ఇప్పుడున్న జుడీషియరీ ఇట్లాగేవుండే అవకాశం ఉంది. System మార్చడానికి వీలులేదు ఇటువంటి పరిస్థితులలో మనకు ముందే తెలుసు కాబట్టి ఆ ప్రాంతాలలో వేరుచేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు : అదే మనవి చేసాను. న్యాయపంచాయతీలు వచ్చిన తరువాత పూర్తిగా structure ఒకే స్థాయిలో మార్చవలసి ఉంటుంది. దానినిగురించి ఆలోచన జరుగుతోంది అది అమలులోనికి వచ్చిన తరువాత ఏజెన్సీ ఏరియాలను కలిపి మార్పులు చేయాలి అనుకుంటున్నాము.

ENHANCEMENT OF SUGAR PRICE

712—

* *2462-D Q.—Sri V. Visweswara Rao (Put by Sri V. Satyanarayana)* : - Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether it is a fact the price of sugar has been enhanced from Rs. 109-85 nP. to Rs. 115 to Rs. 117 per quintal;

(b) was the enhanced price come into force from November, 1963 ;

(c) if so, why ; and

(d) whether the Government are aware that the enhanced price will come into force only for the new sugar after crushing ?

The Minister for Agriculture (Sri A. Balarami Reddy) :

(a) Yes, Sir.

(b) Yes Sir, from 18-1-1963.

(c) The revision has became necessary due to the upward revision of sugar-cane prices.

(d) The upward revision of sugar-cane prices came into force from 1-11-1963 and the enhanced prices of sugar cane came into force from 18th November, 1963.

శ్రీ వి సత్యనారాయణ : చెరుకు ధరలు పెరగడంవల్ల చక్కెరధర పెంచామని అంటున్నారు చెరుకుధర కొద్దిగా రెండు మూడు రూపాయలు మాత్రమే పెరిగింది. ఫ్యాక్టరీ యజమానులకు ఒక్కొక్క ఫ్యాక్టరీకి 20, 30 లక్షలు లాభాలు వస్తున్నాయి. Consumer దృష్టిలో ధరలు పెరగడం అన్యాయం కనుక పాత ధరలనే ఉంచడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి : చెరుకుధర టన్నుకు అయిదారు రూపాయలు పెంచారు. అదేరకంగా చక్కెరధరకూడా అయిదారు రూపాయలు పెంచడం జరిగింది.

SUGAR PRODUCTION

713—

* *1415 Q.—Sarvasri P. V. Ramana(Kondakarla) and P. Gunniah*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(*a*) the total quantity of sugar produced in the State in 1962-63;

(*b*) the quantity of sugar allotted to the State by the Central Government during the said year;

(*c*) the quantity of sugar allotted so far during 1963-64 during each month; and

(*d*) the quantity of sugar exported from the State during 1962-63 to other Countries and other States respectively?

Sri A. Balarami Reddy:

(a) 1,73,000 tons.

(b) 91,432 tons.

(c) 81,351 tons.

(d) A quantity of 16,066.5 Metric tons was exported to other countries and a quantity of 45, 219 tons was exported to other States.

PRICE OF SUGAR CANE

714—

* *1288 Q.—Sarvasri T. Balakrishnaiah (Satyavedu) and C. D. Naidu (Chittoor)*; Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

whether the Government proposed to raise the price of sugarcane supplied to the Co-operative Sugar Factories in Andhra pradesh by way of encouragement to sugarcane growers?

Sri A. Balarami Reddy :

Sugarcane prices in respect of all the sugar fectories including Cooperative Sugar Factories in the State are fixed by the Government of India. They have already fixed the cane prices to be paid by various sugar factories in this State during 1963-64 crushing season and they are comparatively higher than the prices fixed for the respective factories during 1962-63 crushing season.

శ్రీ సి. డి నాయుడు : Sugar cane price కు బెల్లం price కు ఎంత తేడా ఉన్నది ? ఈ తేడా తీసివేయడానికి Sugar cane price పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ప్రయత్నం చేస్తారా ? అది ఏమిటి ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి : బెల్లం ధరలను అదుపులో పెట్టడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతితో కంట్రోలు మనం ప్రవేశపెట్టాము అందువల్ల Sugar cane ధరలు కొంతవరకు తగ్గాయి. చక్కెరఫ్యాక్టరీలకు ఇచ్చే cane కు న్యాయమైన ధర ఇవ్వాలని ఆ prices పెంచామని ఇదివరకే చెప్పాను.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : ఈ సంవత్సరం Sugar cane price పెంచాలనే నిర్ణయానికి కేంద్రప్రభుత్వం వచ్చినట్లు పత్రికలలో వచ్చింది అది ఎంత వరకు నిజం ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి : వారు చూసినట్లే నేనూ పత్రికలలో చూచాను. అది పై సంవత్సరానికి వర్తిస్తుంది.

TIMBER PERMITS TO THE FIRE VICTIMS OF RAJAMPALLI

715—

* *2178 Q.—Sri P. Subbaiah (Put by Sri P. V. Krishna Reddy):* Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(*a*) whether the fire victims of Rajampalli, Markapur taluk, Kurnool district were issued timber permits by the Kurnool East Forest Department as ordered by the District Collector on 4-7-1963 ; and

(*b*) if not, what are the reasons for delay ?

Sri A. Balarami Reddy :

(a) No, Sir.

(b) There is no delay. The fire victim of Rajampalli are not interested in receiving the permits. They did not appear before the Range Officer to receive permits till date inspite of issue of several notices to them.

R. T. C. BUSSES IN GUNTUR DISTRICT

716—

* *1404 Q.—Sri K. Satyanarayana (Repalle)* : Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(*a*) what are the schedule number of busses to be run in Guntur District by Road Transport Corporation on various routes ; and

(*b*) what are the average actual number of buses run by Road Transport Corporation on various routes in Guntur District in March, April, May, June and July 1963 ?

The Minister for Labour and Transport (Sri B. V. Gurumurthy) :

(a) " 250, Sir. "

(b) March	...	246
April	...	243
May	...	247
June	...	234
July	...	224

R. T. C. BUSES ON KALVAKURTI HYDERABAD ROAD

717—

* *1548* Q.—*Sri M. Ram Reddy (Put by Sri Damodara Reddy* : Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(*a*) whether Public Works Department has constructed a new road from Kalvakurti to Hyderabad *via* Kadthal Mahaboobnagar District;

(*b*) whether the Road Transport Corporation has submitted proposal to ply Road Transport Corporation buses on the said road;

(*c*) if so, why it has not been sanctioned so far; and

(*d*) the reasons to give permit to private bus owners, since last three years on the road?

Sri B. V. Gurumurthy :

(a) Yes, Sir.

(b) and (c) :- Government approved of the scheme proposed by the Road Transport Corporation under Chapter IV-A of the Motor Vehicles Act, 1939, in respect of this routs, in G. O. Ms. No. 296, Home (Transport-IV), dated 12-2-1963.

(d) The Road Transport Corporation applied to the Regional Transport Authority, Mahaboobnagar, for Permits in pursuance of the approved scheme. The Regional Transport Authority has to fix a date to give affect to the approved scheme and issue permits to the Road Transport Corporation and cancel or render ineffective the existing permits of the private operators, from that date.

శ్రీ దామోదరరెడ్డి: మూడు రోజులనుంచి ఆ రోడ్లపై ఆర్. టి. సి. బస్సులు నడుపుతున్నారు. ప్రైవేటువారు కూడా నడుపుతున్నారు, దానిని ఆపుచేస్తారా?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి: మూడురోజులనుంచి జరిగిన భోగట్టా నా వద్ద లేదు. ఆర్. టి. సి. కి మొనాపలీ ఇచ్చిన తరువాత ప్రవేటువారు, ఆర్. టి. సి. ఇద్దరూ simultaneous గా run చేయడానికి లేదు, హైదరాబాదు కల్వకుర్తిరోడ్డు కాక వేరే ఒక రోడ్డు ఉన్నది. Kutcha road from Hyderabad to Kalvakurthi via Manchal, Narasapalli operated upon by the private operators from June 1957.

Approved scheme ఈ రోడ్డునకు సంబంధించినదికాదు. అది ప్రత్యేకం. మూడు రోజులనుంచి ఇద్దరూ నడుపుతూంటె ఆ సంగతి కావాలంటే మరల తెలుసుకుని చెబుతాను.

శ్రీమతి శాంతాబాయి (కల్వకుర్తి) : ముద్దత్ ఉండగాకూడా ఆర్.టి.సి.కి పర్మిట్ ఇవ్వజాలతారా ?

శ్రీ బి వి. గురుమూర్తి. చేయడానికి వీలుంటుంది, కార్పొరేషన్ తీసుకోవాలని అనుకుంటే వారికే మొకాపణ ఇవ్వబడుతుంది. ప్రొసీజర్ ప్రకారం objections ఏమైనా వుంటే విని ఆ ప్రకారం తరువాత approve చేయాలి. మరల objections మాట ఉండదు ఆర్. టి. సి. కి ఇవ్వవలసిన బాధ్యత ఆర్.టి.పి. మహబూబ్‌నగర్‌పై ఉంది.

Mr. Speaker : Questions and Answers are over.

ADJOURNMENT MOTION

re: ILL-TREATMENT OF WOMEN SATYAGRAHIS OFFERING PEACEFUL SATYAGRAHA ON 9TH MARCH, 1964.

Mr. Speaker : Now, Sri P. Sundarayya and Sri P. Rajagopal Naidu have given notice under Rule 63 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules for the purpose of discussing a definite matter of urgent public importance, namely—

"The ill-treatment of even women satyagrahies offering peaceful satyagraha.

13 women satyagrahies on behalf of National Satyagraha Samithi, offering Satyagraha before Legislative Assembly on 9-3-1964 were man-handled by the Assistant Police Commissioner.

Venkatamma, along with others offering satyagraha at Anantapur on 29-2-1964 was severely beaten with lathis and she fell down unconscious and she recovered consciousness only after hours in the hospital.

For arrested women Satyagrahis even elementary facilities for latrines, urinals or for bathing are not provided as in the case of Smt. B. Parvatamma, sister of Sri V. K. Adinarayana Reddy, M. L. A., Tadapatri in Anantapur District, but are kept in dingy, awfully smelling cells without even using disinfectants.

Mr Speaker : I do not know whether it is Shri P. V. Narasimha Rao or the Chief Minister that is concerned with this matter.

Sri P. Sundarayya (Gannavaram): It is the Home Minister that is concerned.

Mr. Speaker: He may not be having information. I would like to hear the version of the Government tomorrow or the day after.

Sri K. Brahmananda Reddy: Tomorrow I won't be here. It can be taken up on the 13th.

Mr Speaker : Sri P. V. Narasimha Rao can attend to this because the complaint is some of the women satyagrahies who have been arrested are not being properly treated in the sub-jails or the district jails. That is one thing. The second thing is that some of them have been ill-treated and manhandled by the police. One of you –

Sri K. Brahmananda Reddy: They are usual allegations, but I will have some information, Sir.

Mr Speaker: That is why, whatever time you want, I am prepared to give you, but since it is an urgent matter—

Sri K. Brahmananda Reddy: I won't be here tomorrow, but if you take it up on the 13th (day after tomorrow)—

Mr Speaker: We shall have it day after tomorrow.

Sri P. Sundarayya (Gannavaram) : Yes, Sir.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : STRIKE OF BEEDI WORKERS IN NIZAMABAD AND KAREEMNAGAR.

Mr. Speaker: There is one matter, under Rule 74 in which Sri G. Rajaram and Sri Mohan Rao have given notice, namely, the strike of beedi workers at Nizamabad.

Sri G. Rajaram; Mr. Speaker, Sir, there are about 2½ lakhs of labourers engaged in this beedi industry. One particular characteristic of this labour is that 85 per cent of them are women folk. As you know, Sir, these women, with due respect to them, are very weak and the question of collective bargaining comes up. Therefore, their working conditions are deplorable-they are not properly attended-and the employers are exploiting them for a long time.

In 1959, these workers went on strike and agitated. The Government after taking all the factors into consideration, appointed an Advisory Board to go into this question The Board then which was represented by labour representatives, employers' representatives and Government representatives, unanimously recommended to the Government to fix a minimum wage under the Minimum Wages Act. The Government taking that report into consideration fixed a minimum wage of Rs. 1-11-0 in the city areas and Rs. 1-9-0 in the rural areas—it was a unanimous report in which the representatives of the employers were also there-and that Act came into force. For two months the labourers were paid wages according to the Act: But the employers taking advantage of a lacunae in the draft itself, in the G. O. itself, went in a writ to the High Court stating that the G. O. was not properly drafted, rather, it was ill-drafted. After an year, the Government felt that really it was ill-drafted. So, they intimated to the High Court that they

would withdraw the G. O. and issue a fresh G. O.-that was in the year 1960. Then again, in 1961, the Government after constituting a Board afresh and taking advantage of the recommendations fixed the same wages once again. The employers once again went to the High Court in a writ and that case after having been pending for two years, recently some 1½ months ago, the High Court held that the G. O. was void stating that the representatives of the Government are not independent members, they are subordinates to the Government and, therefore, the Board was wrongly constituted. Thus, the workers from 1960 onwards, for the last three years, are suffering and they are not being paid the minimum wages fixed by the Government. Recently, from 10th February onwards, about 6,000 labourers in Nizamabad District and parts of Karimnagar District have gone on strike. After a period of 24 days, there was a temporary settlement, but the Government, I must say, is very indifferent to their problems. I would like to know from the department why this mistake has been committed again and again-once, the G. O. was ill-drafted, second time it was held void, because the Government representatives were not independent authorities. Though the matter is settled now,- the employers are not paying the back-wages. I must submit, Sir, that the amount involved is not a few thousands. The back-wages amount to Rs. 1½ crores to the labourers and I am told that although the High Court has given a decision 1½ months earlier, the department has not moved so far to go in appeal to the Supreme Court or taken any step to take leave for appeal from the High Court itself. This is causing very much unrest among the labourers. The workers are very much agitated over the indifferent attitude of the Labour Department. I would like to know, Sir. whether the Government is going in appeal to the Supreme Court on the issue that the departmental or Government representatives are not

independent members. The matter has to be settled: otherwise, the workers will stand to lose all the back-wages for the last three years which I am told, Sir, amounts to Rs. $1\frac{1}{2}$ crorers, and not a few thousands. So, this is a very serious matter involving $2\frac{1}{2}$ lakhs of labourers of Telengana and involving a sum of Rs. $1\frac{1}{2}$ crores.

Thank you.

Mr. Speaker; Now the hon. Minister for Labour and Transport will make his statement.

Sri B. V. Gurumoorthy : Sir, according to the speaker himself, there has been some lacuna in law, but no hiatus in the thinking of the Government. The Government has always been considering this issue with sympathy and has always been co-operating witn the hon. member whenever he approached the Government. We moved in the matter as expeditiously as we can and, in fact, Sir, I would assert that on the very day he approached me, I sent for the officers who sat in a conference and we tried to remove the lacuna. But again, Sir, it was questioned in the court and it was declared void. So, Sir, as far as Labour Department is concerned, I would emphatically say that there has been no delay and there has been no lack of sympathy. I would again repeat, Sir, if there has not been any lacuna, natiurally it might be so, but there hasnot been any hiatus in the thinking of the Government. We have always viewed the problems of the labourers with sympathy and we have tried to co-operate with the labourers' representatives, as represented by Mr. Rajaram himself. Having said this, I do not know about the other point which he raised, namely, whether the Government would go on appeal to the Supreme Court. I have not got the material right now. I would make earnest enquiries in this regard. Having said this, Sir, I would make a statement giving all the details in this regard.

The Beedi Mazdoor Sangh, Nizamabad raised demands for increase in wages and paid holidays on national days to the Beedi Workers employed in 18 Beedi Factories in Nizamabad District. Inspite of efforts of the Labour Officer, Nizamabad, the parties could not come up to an amicable understanding. Even the Regional Assistant Commissioner of Labour, Hyderabad visited Nizamabad on 24-2-1964 and held discussions with the parties and after prolonged discussions the representatives of the management agreed to consider the issue for an increase in the wage favourably provided the workers called off the strike for thwith. The representatives of the workers on the other hand demanded an enhanced wage to Rs. 1-69 np. for thousand Beedies rolled in the urban areas and Rs. 1-56 nP. in the rural area, as fixed by the Government under the Minimum Wages Act, and that until it is done the strike would not be called off. The managements, however, were adamant on their stand and they were not prepared to consider the issue unless and until the strike was called off. The efforts of the Regional Assistant Commissioner of Labour to persuade the workers to call off the strike in view of the acceptance of their demand in principle by the managements, proved futile. The minimum wages fixed by the Government could not be enforced as a majority of the Managements of the Beedi Factories went in writ Petitions to the High Court questioning the validity of the minimum wages and also the competence of the committee constituted by the Government to revise the minimum wages fixed earlier. It is understood that the High Court has recently allowed the Writ Petitions filed by the managements. As the efforts at conciliation failed the Government have referred the dispute for adjudication and at the same time prohibited the continuance of strike in four Beedi Factories at Nizamabad, in which the strike was resorted to originally.

But the strike has spread to the neighbouring districts of Karimnagar and Adilabad. Even in these factories, the demands put forth by the union are the same and inspite of the advice of the Regional Assistant Commissioner of Labour on 24-2-1964 not to precipitate matters, the workers struck work giving only a 24 hour notice.

The strike of these Beedi workers at Nizamabad, however, ended on 6-3-1964 when both the managements and the workers' representatives agreed in writing, requesting the intervention of the Collector, Nizamabad to resolve the dispute. The Collector advised the workers to resume duty and they all resumed their work at 11 A. M., on 6-3-1964.

The Beedi workers in Nirmal (Adilabad District) also are understood to have resumed their work on 7-3-1964 at 8 P. M. agreeing to accept the Wages that might be given to the Beedi Workers in Nizamabad. The Beedi Workers in Karimnagar also have called off the strike on 9-3-1964, but the workers were not allowed to resume duty by the managements pending instructions of owners who are residing out side the Taluk.

Thank you, Sir.

PRIVILEGE MOTION

re : INSULT TO THE M. L. AS BY THE DISTRICT COLLECTOR WEST GODAVARI DURING THE MEETING CONVENED TO FINALISE ADDITIONAL AREA FOR SECOND CROP IN WEST GODAVARI DISTRICT.

Mr. Speaker : There is one matter on which Messers. Vanka Satyanarayana, Syamasundara Rao, S. R. Datla and P. Seshavataram have given notice of a privilege motion. One of them may speak,-Sri Vanka Satyanarayana.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో జనవరి 9 వ తేదీన M. L. As కు. సమితి ప్రెసిడెంట్సుకు జిల్లా ఇరిగేషన్ మీటింగుకోసము జిల్లా కలెక్టరు notice పంపించడం జరిగింది దానికి నేను, గౌరవనీయులైన శ్యామసుందరరావుగారు, దాట్ల సూర్యనారాయణరాజుగారు, పరకాల శేషావతారం గారు, అల్లూరి కృష్ణారావుగారు, వాచు వెంకట్రామయ్యగారు 6 గురు M. L. A. లము హాజరయినాము. అలాగే సమితి ప్రెసిడెంట్సు, 2, 3 వందల మంది ప్రజలు రావడము జరిగింది. మీటింగుకు వెళ్ళి కూర్చున్నప్పుడు కలెక్టరు 11 గంటలకు వచ్చారు. మాతో ఎవరితోను ఏ విషయము చెప్పకుండానే వారంతట వారు పేపరు చూసుకొంటూ advance అవుతున్నారు. అటువంటప్పుడు మాలో ఇద్దరు, ముగ్గురు ఎం. ఎల్. ఏలు లేచి నిలబడి మమ్ములను ఎందుకు పిలిచారు ఏమిటి విషయముఅంటే flood affected area కి second crop decide చేయడము కోసము పిలిచాను, అని మరల పేపరుచూసుకొంటూ పోతున్నారు. దానిమీద శేషావతారంగారు లేచి అయ్యా. మమ్ములను మీటింగు అని పిలిచారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : పేపరు చూసుకొంటూ అంటే ఏమి. అది న్యూస్‌పేపరా ?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : Some files Sir, దానిమీద శేషావతారం గారు నిలబడి "ప్రతి సంవత్సరము conference లో పాలసీ నిర్ణయిస్తున్నాము. అందుచేత ఎన్ని ఎకరాలు flood affected area వుంది. ఎంత excess water వుంది ఎన్ని అప్లికేషన్సు వచ్చినవి వివరిస్తే దానిని proceed అవుతాము ప్రతి సంవత్సరములాగ" అని వారు అడిగారు దానిమీద "this is not Assembly. Please sit down," అని ఆయనను కూర్చోపెట్టడము జరిగింది. దానిమీద మేము 'మమ్ములను ఏందుకు పిలిచారు,' అని అడిగాము. ఆయన దానికి సమాధానము చెప్పలేదు. దానిమీద శేషావతారంగారు మురికికాలువ గురించి resolution ను move చేయడం కోసము ప్రయత్నముచేస్తే మరల "you please sit down, this is not Assembly to make speeches" అని ఆయనను కూర్చోపెట్టడము జరిగింది. అటువంటప్పుడు "మమ్ములను పిలవడము ఎందుకు, ఇట్లా పిలిచి మా opinion తీసుకొనకపోవడము. తరువాత ఏ principles చెప్పకపోవడము [illegible] అందరము protest చేస్తే "ఏ విషయము కావలసివస్తే అది [illegible] అసెంబ్లీ వుంది. ఇది మాత్రము అసెంబ్లీ కాదు అని చాల ఆక్ర

మముగా మాట్లాడడము జరిగింది. దానిమీద మొత్తము 6 గురు అసెంబ్లీ మెంబర్లము సమితి ప్రెసిడెంట్సు అందరము మమ్మలనే కాకుండా House ను కూడ insult చేయడము అని మేము walk out చేసి బయటకు రావడము జరిగింది ఆ రకముగా అసెంబ్లీ సభ్యులను మీటింగుకు పిలవడము, అందులో మేము మాట్లాడడానికి అవకాశము ఇవ్వకపోవడము ఎవరైన ఇద్దరు, ముగ్గురు M. L. A లు లేచి మాట్లాడుతూ వుంటే this is not Assembly to make speeches. ఏది పడితే అది మాట్లాడుకోడానికి అసెంబ్లీ వుందికదా అనే విధముగా అనడమువల్ల మమ్మలనే కాకుండా మన అసెంబ్లీని, మొత్తము House ని అగౌరవ పరుస్తూ ఆయన అక్కడ మాట్లాడడము జరిగింది. అధ్యక్షా, గతములో ఒకసారి తమ దృష్టికి ఇటువంటి విషయము తెస్తే అసెంబ్లీ సభ్యులు, ప్రజల representations వచ్చినపుడు జాగ్రత్తగా వినమని I. A. S. ఆఫీసర్లకు వ్రాసినట్లుగా అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు శలవు ఇవ్వడము జరిగింది. ఇప్పుడు representation వెళ్ళలేదు. వారంతటవారు పిలిచారు. పైగా " ఇది అసెంబ్లీకాదు కూర్చో కూర్చో అని 7, 8సార్లు bell కొట్టడము ఏ విషయము పడితే ఆ విషయము మాట్లాడుకోడానికి అసెంబ్లీకాద"ని అసెంబ్లీని న్యూనతపరిచే విధముగా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కలెక్టరు behave చేయడము మా హక్కులకు భంగకరము, మన House హక్కులకు భంగకరము అని అనుకొన్నాము ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియపరచడం జరిగింది. May's parliamentary practice నుంచి ఒక విషయాన్ని తమ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాము. దీనిని తమరు ఆమోదించి enquiry committee కి పంపిస్తారని కోరుతున్నాము.

శ్రీ పి. శేషావతారం (నర్సాపురం) : అధ్యక్షా, విశేషాధికారానికి సంబంధించిన విషయాన్ని పేర్కొనడానికి తమరు అనుమతించినందుకు మీకు నా గౌరవ పూర్వకమైన వందనములు. ఈ ప్రతిపాదన చేయడములో నాకు ఎట్టి ఉల్లాసము, ఆహ్లాదము కాని ఏమీలేదు. అయితే ఇది వ్యక్తిగతమైన దూషణ భూషణ తిరస్కారములయితే వ్యక్తిగతమైనదిగానే భరించి ప్రజాసేవకుడుగా స్వీకరించి సరిపెట్టుకొని వుండగలిగేవారము కాని ఇది శాసనసభకు, శాసనసభ్యులకు వారి అధికార, గౌరవ ప్రతిష్ఠలకు, విశేషాధికారాలకు సంబంధించిన విషయము కనుక మీముందు వుంచవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ దురదృష్టకరమైన సంఘటన [illegible] 8 వ తేది ఉదయము 11 గంటలకు జరిగింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా [illegible] [illegible] 1978 [illegible]

త్తము అంటే Conference 9-1-64 తేది ఉదయము 11 గంటలకు పశ్చిమ గోదావరి డెల్టా Executive Engineer వారి కార్యాలయములో జరిగే సభకు విచ్చేయ వలసినదని జిల్లాలోని పోలవరం, చింతలపూడి, గోపాలపురం, ఏలూరు నియోజకవర్గ శాసనసభ్యులు మినహా మిగిలిన శాసనసభ్యులను 2-1-1964 తేదీ నోటీసుద్వారా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కలెక్టరు మమ్ములను కోరారు. జిల్లాలోని ఆయా తాలూకాల తహశీలుదార్లు ఆయా పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులనుకూడ రమ్మనమని 8 వ తేదీన వారికికూడ నోటీసులు అమలు జరిపారు. ఆ ప్రకారం 9-1-1964 తేదీన పశ్చిమ గోదావరి డెల్టా Executive Engineer కార్యాలయములో సరిగా ఉదయము 11 గంటలకు సమావేశము ప్రారంభమైనది ఆ సభకు నేను నాచు వెంకట్రామయ్యగారు, అల్లూరి కృష్ణరావుగారు, వంకా సత్యనారాయణగారు. S. R. దాట్లవడాల శ్యామసుందరరావుగారు మొదలైన శాసనసభ్యులు, అంతేకాకుండా నర్సాపురం పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులు సి హెచ్. వి. రామజోగయ్యగారు ఆచంట పంచాయతీసమితి అధ్యక్షులు యన్. వి జనార్దనరావుగారు పెనుగొండసమితి అధ్యక్షులు యమ్ రామిరెడ్డిగారు, పాలకొల్లు పంచాయతీసమితి అధ్యక్షులు తిరుపతి రాజుగారు పెంటపాడు సమితి అధ్యక్షులు వసల సత్యనారాయణగారు ఈ సమావేశములో వున్నారు. ఆ డెల్టాలోవున్న అసిస్టెంటు ఇంజనీర్లు ఓవర్‌సీర్సు, సూపర్‌వైజర్సు యావన్మంది అక్కడ చేరివున్నారు. ధవళేశ్వరం సూపరెంటెండింగ్ ఇంజనీరు అక్కడున్నారు. ఆయా తాలూకాలనుంచి వచ్చిన తహశీల్దార్లు, వారివెంట వున్న ముఖ్యులు వున్నారు. మొదటిపంట దెబ్బతిని నష్టపడిన వందలాది రైతులు మొత్తము ఆ సమావేశములో జరిగే నిర్ణయముకోసము ఆతృతతో, కుతూహలముతో మీటింగు హాలు చుట్టూమూగి ఎదురుచూస్తున్నారు. ఇంతమంది సభ్యులు, ఇంతమంది జనము ఎదుట జరిగిన సంఘటన ఇది. Conference అని మమ్ములను పిలిచినపుడు మాతో సంప్రతిస్తారని, ఎంతనీరు వున్నదీ చెబుతారని, ఇన్ని ఎకరాలకు ఇస్తున్నాము అని చెబుతారని, ఏ సూత్రాల ప్రకారము పంచితే అందరికి న్యాయము జరుగుతూ వుంటుందో మాతో సంప్రదించి చేస్తారని ఆశించాము. సరిగా 11 గంటలకు జిల్లా కలెక్టరు సమావేశానికి వచ్చారు. ఎంతమంది వచ్చారు అని వీక్షించనయినా వీక్షించకుండా తాము తమ పుస్తకములో టిక్కులు పెట్టుకొంటూ ప్రక్కన వున్న తహశీల్దారుతో verification అడుగుతూ పోతున్నారు అదనపు ఏరియా పంపిణీ ఏ తాలూకా అవుతోంది అని మాలో మేము ఊహించుకో గలుగుతున్నాము. ప్రశ్నించుకోగలుగుతున్నాము తప్ప ఏమి జరుగుతోంది అనేది తెలుసుకోలేని దుస్థితిలో మేము అక్కడ

వున్నాము. మమ్మలను ఎందుకు పిలిచినట్లు అని మాకు ఆశ్చర్యమువేసి ఒకరిముఖాలు ఒకరు చూచుకొంటూ కూర్చున్నాము. అదే విధముగా అక్కడకు పిలువబడిన పంచాయతీసమితి అధ్యక్షులు అందరూకూడ మాకేసి చూస్తున్నారు ఒకరిముఖాలు ఒకరు చూసుకొంటున్నాము. ఆ పరిస్థితులలో Conference జరుగుతోంది. మా ఊహకు అందివంతవరకు కొవ్వూరు తాలూకా పంపిణీ పూర్తిఅయినదని అర్థము చేసుకొన్నాము ఒక తాలూకా అయిపోతోంది ఏ principle ప్రకారము జరుగుతున్నదో ఏమిటోకూడ తెలియడములేదు అని చెప్పి ఆ పరిస్థితులలో నేను వుండబట్టలేక ఆ సమావేశములో కొయ్యబొమ్మలాగ కూర్చోలేక కలెక్టరుగారిని ఉద్దేశించి ఇలా చెప్పాను. "జిల్లాలో వున్న P. W. D. Revenue అధికార్లు ఇక్కడున్నారు కనుక మీ అందరి సమక్షములో మీ ద్వారా, ఈ సమావేశముద్వారా జిల్లాలోని ఇరిగేషన్ సమస్యలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావడానికి సిఫార్సుచేస్తూ తీర్మానాలు చేయడము సంప్రదాయ సిద్ధముగా వస్తోంది అదే విధముగా ఇవాళ rotation area లో వున్న భూములు. మురుగు కాల్వలు త్రవ్వకం నిమిత్తము, ఇప్పుడు ఆ కాలములో వ్యవసాయానికి కావలసిన అన్ని హంగులు సమకూర్చుకొన్న తరువాత అకుమళ్లు పెంచుకొన్న తరువాత stop చేయడము జిల్లా కలెక్టరు ఉత్తర్వుద్వారా జరిగింది. ఇది రైతాంగానికి నష్టము కనుక దీనిని ఆపుచేయ వలసినదని సిఫార్సు చేస్తూ తీర్మానము move చేస్తున్నాను" నేను చెప్పడము జరిగింది శ్రీనాచు వెంకట్రామయ్యగారు తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నామని చెప్పడం జరిగింది. అప్పుడు కలెక్టరుగారు ఇది గవర్నమెంటు యొక్క విషయం, నేను చేసేది కాదు అని అంటూ 'this is not an Assembly to move any resolution' అనే మాట అన్నారు దానితో మేము ఆశ్చర్యపోయాము. పిలిచిన సంగతే తెలియని పరిస్థితిలో వున్న మేము ఈ మాటతో ఏమి మాట్లాడాలో తెలియని పరిస్థితిలో వున్నాము అయినప్పటికీ నా ప్రక్కనవున్న సీనియర్ సభ్యులైన వెంకటాద్రిమయ్యగారు ఒపికపట్టు, మన్వేమి అంగారు పడకు, కూర్చోవలసిందని నన్ను సముదాయించడం, నేను కూర్చోవటం జరిగింది కలెక్టరుగారు బెల్‌కొట్టి please sit down అంటూ తన వ్యవహారంలో తాను నిమగ్నమై పని కొనసాగించుకొంటూ వెళ్ళారు. అప్పటికి తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా పూర్తి చేస్తున్నారని నేను అర్థం చేసుకొన్నాను. తాడేపల్లిగూడెం పంపిణీ జరుగుతున్న సమయంలో నేను వుండబట్టలేక మరల లేచి 'అయ్యా ఎన్ని ఎకరాలకు ఇవ్వదలచుకొన్నారు. ఎంత నీరు వుంది. ఏ ఏ సూత్రాలు ననుసరించి ఈ పంపిణీ చేయటానికి అవకాశం వుంటుంది. అది మాతో సంప్రదించలేదు కనుక ఏ విధంగా మేము రిప్రెజెంట్

చేయాలి, ఏమి సంప్రదించాలి. ఎందుకు పిలిచారు అనే మాట నేను అడగటం జరిగింది. అప్పుడు 'this is not Assembly to make speeches' అనే మాట వారు అనటం జరిగింది. అది పుండుమీద కారం చల్లినట్లుగా మరింత బాధాకరంగా తోచింది. ఈ పరిస్థితిలో తాడేపల్లిగూడెం అంటూ బెల్ కొడుతూవుండటం, sit down అంటూ వుండటం పని కొనసాగించుకొంటూ వుండటం జరుగుతూ వచ్చింది. తాడేపల్లిగూడెం పూర్తి చేశారని ఊహకు అర్థం చేసుకొన్నాము. తరువాత భీమవరం తాలూకా పంపిణీకి వచ్చారు, అప్పుడు మేము ఆగలేకపోయాము తాలూకా పంపిణీ అయిన తరువాత ఏమీ తెలియకుండా వున్న పరిస్థితిలో మేము ఇక్కడ వుంటటంకంటే, మమ్మల్ని కేవలం ఇక్కడకు పిలచి, ఆహ్వానించి పని కట్టుకొని అవమానించినట్లు మేము బాధ పడ్డాము, అప్పుడు మేమందరం అనుకొని లేచి 'అయ్యా ఇక్కడకు మమ్మల్ని ఎందుకు పిలిచారో మాకు తెలియదు. మాతో సంప్రదించలేదు, ఈ విధమైన మాటలు అనడం మాకు బాధాకరంగా వుంది. ఈ సమావేశంలో మేము వుండలేము కనుక ప్రొటెస్టుగా ఈ సమావేశంనుండి వెళ్ళిపోతున్నామని చెప్పి మేము యావన్మందిమీ బైటకు వెళ్ళటం జరిగింది. మాతోపాటు అక్కడకు హాజరు అయిన పంచాయతిసమితి అధ్యక్షులు అంతాకూడా బయటకు వచ్చారు. అదే సంగతి జనవరి 11 వ తేది ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ పేపర్‌లో ఎమ్. ఎల్. ఏస్. అందరూ వాక్ అవుట్ చేసినట్లు పడింది. ఆ కట్టింగ్ కూడా నా దగ్గర వుంది. జరిగిన సంఘటన అంతా చెప్పాము, ఇరిగేషన్ కాన్ఫరెన్స్‌లో మాతో సంప్రదించకపోవటం అలా వుంచండి, శాసనసభ ప్రస్థావన రావలసిన అవసరం ఏమిటి? This is not an Assembly to move any resolution అంటే ఏదిపడితే అదితీర్మానం చేసే సభ ఇదిఅనే ధ్వని వారిమాటలవల్ల అర్థంఅవుతున్నదని నాఉద్దేశం. This is not an Assembly to make any speeches అంటే ఏ ఉపన్యాసం పడితే ఆ ఉపన్యాసం శాసనసభలో చేయవచ్చు కాని ఇక్కడ ఆ పప్పులు ఉడకవు అనే ధోరణి కాదా అని అడుగుతున్నాను. అసలు ఎసెంబ్లి ప్రసక్తి ఎందుకు రావలసి వచ్చింది? అక్కడకు ఆహ్వానించబడ్డ సభలో మాపైన, ఈ సభ్యులపైన, ఈ సభపైన అతి తేలికయిన భావం, పలుచనైనభావం వారి మాటలద్వారా మాకు స్ఫురించింది. తద్వారా ఎసంబ్లి యొక్క అధికారాన్ని, దాని హుందాతనాన్ని, ప్రతిష్టను వందలాది రైతులఎదుట, అనేకమంది ఆఫీసర్ల ఎదుట చులకనచేసి మాట్లాడారు. ఈ సభకు ఎక్కడ అధికారం వున్నదో, ఎక్కడ ప్రతిష్ట వున్నదో ఈ సభవారు తీర్పు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అందుచేత ఇది సభయొక్క హక్కులకు సంబంధించిన విషయం కనుక దీనిని చూడ

వలసిందని కోరుతూ ఇట్టి అవమానపు, దురదృష్టపు సంఘటనలు ముందు ఎన్నడూ జరుగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది విన్నాము. తమరు మూడు నాలుగు రోజులక్రితం ఇటువంటి ప్రివిలేజ్ మోషన్స్ వచ్చాయి అని నాకు చెప్పినప్పుడు వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా కలెక్టరును ఏమి జరిగింది, ఏమిటి సంగతి, వారు చెప్పే కథ ఏమిటి అనేది తెలుసుకొందామన్నే ఉద్దేశంతో మా పర్సనల్ సెక్రటరి గారిని పిలిచి వారికి ఫోన్ చేయవలసింది, ఇట్లా ప్రివిలేజ్ మోషన్ వచ్చింది, దానికి ఏమి సమాధానం చెప్పుతాలో అడగవలసిందని చెప్పినప్పుడు ఆ కలెక్టరుగారు నాకు వ్రాసి పంపారు. అది చదువుతాను.

The Personal Assistant to the Chief Minister today rang me up and gave me to understand that a privilege motion was going to be moved against me in the Legislative Asssmbly by certain M.L.As. of West Godavari District. I am told by him that this motion is being moved because I insulted the M.L.As. during the Meeting convened to finalise additional area for second crop in West Godavari District. The essence of the motion, as I could gather from the Personal Assistant, is that, when certain M.L.As. sought to make some suggestions during the conference, I asked them to sit down and also made observation 'this is not the Assembly for you to speak'.

I may be excused if I say that, inspite of the fact that no rules have been prescribed to associate the M.L.As. with this Conference, my anxiety to elicit the opinion of the Representatives of the people made me invite all the concerned M.L.As. for the Meeting. This was done last year also by me. Since some of the M.L.As. were away at the Bhuvaneswar Congress Session, I had requested the Panchayat Samithi Presidents of their areas to be present. The idea in inviting the Representatives of the People was to have some sort of a counter-check on pure

official statistics and to make certain marginal adjustments, if necessary. Even in the last year's conference, these marginal adjustments were made.

At the commencement of the Meeting, I explained to the M.L.As. assembled that those areas which were most affected by the floods would be given priority. It may kindly be recalled that there were widespread floods in West Godavari District last year and the flood affected areas had to be given top priority. Aftet I had enunciated this principle, Sri Parakala Seshavatharam got up and told me that there should be a permanent system of principles for the allocation of second crop water. I told him that this was an informal meeting which was not competent to lay down any such permanent principles and since a number of M.L.As. were present the idea of evolving permanent principles could be placed by them before the forum of the Legislature. It will be appreciated that this was only a suggestion and far from being an insult to the sovereignty of the Legislature, it was an affirmation of its all-pervasive powers. After this, Sri Seshavatharam sat down and the business continued. I should also point out that, when one particular M.L.A. suggested that a certain village was badly hit by floods, I checked up the statistics and found that village deserved additional area and it was granted. After some time, Sri Seshavatharam got up and told me that not only the flood affected areas but also those areas in which the out-turn was poor due to other circumstances should be granted additional area. I replied that first the flood affected areas would be given additional area and if there was anything left, the category suggested by Sri Seshavatharam would be considered. Sri Seshavatharam then got up and said that there was no point in the M.L.As. sitting in the Conference and requested others

to walk out of the meeting. All the M.L.As. walked out of the meeting. I should add that, even though the M.L.As. walked out, there was no altercation in the Conference between me and them.

It will kindly be seen that it was my profound faith in the parliamentary institutions of our country that made me invite the M.L.As. to the Conference, even though the Conference is strictly speaking one of the Collector and the Superintending Engineer to finalise the additional area. The reference to the Legislature, which I used in that meeting is, as I said earlier, an expression of my own deep respect for democracy than an insult. I am sorry that this has been misunderstood. If I have created a feeling that I attempted to insult the representatives of the peopel or the Assembly I apologise for it.

అధ్యక్షా, యీ సందర్భములో నేను వారు నాకు వ్రాసి పంపించినటువంటిది తమకు చదివాను అనుకోండి. వున్నటువంటి పరిస్థితులుకూడా తమకు అవగాహన అవుతున్నాయి ఏమైనప్పటికినీ మొత్తముపైన దురదృష్టకరమైన ఒక మిస్ అండర్ స్టాండింగ్ వచ్చినది, ఏదో నేను యిక్కడ నిలబడి ఎసెంబ్లీ సభ్యులను కానివ్వండి లేకపోతే యితర ప్రజానీకాన్ని కానీయండి ఏదో ఇంటర్వ్యూస్ వచ్చినప్పుడు కాన్ఫెరెన్సుకి వచ్చినప్పుడు ఇన్సల్టు చేసినా, అపెండుచేసినా కాని లేకపోతే డైరెక్టుగాగాని ఇన్‌డైరెక్టుగాగాని యీ శాసనసభను న్యూనత పరిచేటటువంటి ఏ మాటలముగాని నేను బలపర్చవలెనని ఏమాత్రము కూడా కోరిక లేదు. ఇదివరలోనే యిదివరకు ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు యిచ్చివున్నారు. అందరు కలెక్టర్సుకేకాదు ఇతర ఆఫీసర్సుకుకూడా మళ్లీక్— శాసన సభ్యులే కానివ్వండి యింకా యితర పెద్దలే కానివ్వండి ఎవరు వచ్చినప్పటికిని వారి రిప్రజంటేషన్సు గౌరవ మర్యాదలతో వినవలసిందని చెప్పడం జరిగింది. మళ్ళీ నేను ఒకసారి వారికి గుర్తుకు తీసుకురావలెనని కూడా అనుకొంటున్నాను కాబట్టి ఇటువంటి సందర్భంలో యిప్పుడు నేను మళ్ళీ డిటైల్సులోకి పోనవసరం లేదు. ఇచ్చినటువంటి రెండు మోషన్సులోకూడ మొత్తము పొజిషను యిటువంటి సందర్భము వచ్చినప్పుడు What are the real facts అనే [illegible] main consideration. ఏమైనా [illegible]

వంటి మోషన్సులో కొంచెము భిన్నాభిప్రాయములున్నా, కొంచెము భేదము ఉన్నప్పటికినీ కూడ ఒక మూకభావముగా కొంతమంది శాసన సభ్యులు అక్కడ వున్నటువంటి పరిస్థితివిబట్టి కొంత అఫెండు అయినట్లుగా మనకు తేటతెల్లమగుతున్నది. దానికనేవారు "If there is any misunderstanding created as an insult or an offence to the M.L.As. or to the Assembly, I apologise for it." అని చెప్పినారు కాబట్టి తమరు దయతో యివి అంగీకరించి కార్యక్రమాన్ని ఇంతవరకు డ్రాప్‌చేస్తే బాగుంటుందని నేను వినయపూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య: అధ్యక్షా, ఇప్పుడు యిద్దరు ఎం.ఎల్.ఏలు అక్కడ జరిగినదేమో ఇక్కడ చెప్పారు అనుకోండి, ఒకరు ప్రతిపక్షానికి చెందిన వారు. ఒకరు అధికార పక్షానికి చెందినవారు. వారు యిద్దరూ యిక్కడ చెప్పిన దానిలో అన్ని వివరాలు కాకపోయినా ఒక వివరం ఏమిటంటే—"ఇది ఎసెంబ్లీ కాదు మీ యిష్టము వచ్చినప్పుడు మాట్లాడడానికి, యిది ఎసెంబ్లీ కాదు మీ యిష్టము వచ్చిన తీర్మానము ప్రతిపాదించేదానికి"—అనేది యిద్దరు ఎం ఎల్ ఏస్ చెప్పుతున్నారు. మిగిలిన సంఘటనలను వదిలేసేయండి కలెక్టరుగారు చాలా వ్రాశారు. యీ రెండు విషయాలు వాస్తవమా కాదా? అనేది పాయింటు. పోనీ ఏదో అధికార పక్షానికి చెందినవాళ్లో, ప్రతిపక్షానికి చెందినవాళ్లో ఒక పార్టీవాళ్లు చెబితే కలెక్టరు ఆ చెప్పినది చేయలేదనే దొబ్బుడాయితో చెప్పారని చెప్పి తోసివేయవచ్చు ఇక్కడ అధికార పార్టీకి చెందిన శాసన సభ్యుడు ప్రతిపక్షానికి చెందిన శాసన సభ్యుడు యిద్దరుకూడాను యీ రెండు విషయాలకు సంబంధించి యీ కలెక్టరు రెండుమూడు పర్యాయాలు ఉచ్చరించారు అనేది స్పష్టముగా వాళ్లు యిద్దరూ చెప్పారు.

Mr. Speaker : There is no dispute about it.

Sri P. Sundarayya : No, Sir, There is dispute. The Collector denies those things.

Sri K. Brahmananda Reddy : You kindly appreciate.

ఆయన చెప్పినటువంటిది ఇక్కడ చెప్పినటువంటిది వేరు అధ్యక్షా. కలెక్టరుగారు చెప్పినదేమిటంటే, "ఇది స్పెషల్‌గా యీ ఏరియాను ఏది ఎడిషనల్‌క్రాప్‌కు యివ్వాలి. అనేటటువంటిదానికి యీ సభలో నాకు శాసన సభ్యులగు పెద్దలను పిలవ

వలసిన అగత్యము లేకపోయినప్పటికినీ వారు వుంటే నాకు చెప్పిన అఫీషియల్ స్టాటిస్టిక్స్‌ను కరెక్టుచేయడానికి అవకాశం వుంటుంది అనేటటువంటి సందర్భంలోనే పిలవడం జరిగింది అసలు పర్మనెంటుగా కొన్ని రిజల్యూషన్స్ యీ flood affected areas కానివ్వండి యీ సెకెండ్ క్రాప్ డిస్ట్రిబ్యూషన్‌కు కానివ్వండి దానికి జనరల్ ప్రిన్సిపల్స్ అన్ని యిక్కడ lay down చేయమని తీర్మానాలు చేస్తే ఆ ఫోరం యిదికాదు ఆ ఫోరం లెజిస్లేచర్" అని చెప్పినమాట తమకు చదివి విని పించినాను యిప్పుడు.

Sri G. Bapaniah : Then is it correct ?

Sri K. Brahmananda Reddy : My point is this, Sir. If the general principles on which the second crop area has to be given or the additional area has to be given for the second crop it can, only be done by the Legislature and the District Collector's informal Conference is not the forum.

అని ఆయన చెప్పినట్లుకూడాను మనకు ఆయన ఉత్తరములో వున్నది.

That clarification may be.........

శ్రీ పి. సుందరయ్య : Exactly my point is that కలెక్టరుగారు ముఖ్యమంత్రిగారికి వ్రాసినది ఏమిటన్నట్లైతే "నేను శాసనసభను అగౌరవ పర్చలేదు నేను యీ మాటలను ఉపయోగించలేదు. ఆ మాటలు వారికి convey చేశారో లేదో కాని యీ మాటలు, శాసన సభ్యులు యిద్దరు చెప్పిన మాటలు అవి నేను ఉపయో గించలేదు, నేను చెప్పినదికూడాను, మీరు పర్మనెంటు సూత్రాలు ఇరిగేషన్ సందర్భంగ ఎడిషనల్ డబుల్‌క్రాప్ ఇచ్చేదానికి చేయాలంటే అది ఇక్కడ చేయడానికి సాధ్యంకాదు అది మీరు శాసనసభలో పెట్టి గవర్నమెంటుచేత ఒప్పిస్తేనే చేయగలముగాని యిదేమో తాత్కాలిక సమస్య," అని చెప్పినట్లుంది. అంతే చెప్పినట్లైతే అది ఏ శాసనసభకు గాని ఏ శాసన సభ్యునకుగాని అమర్యాదకరమేవదని చెప్పేపి మేము అనుకోవడంలేదు ఆయన చెప్పినది, "ఇంతే చెప్పాను తప్పితే ఇంకేమి చెప్పలేదు, [illegible] శాసనసభ యొక్క గౌరవాన్ని శాసన సభ్యుల గౌరవాన్ని — వారికి [illegible] లున్నాయి. మీరు అక్కడ [illegible] యీ సమస్య [illegible] ఆ ఉద్దేశ్యంతో యీ మాటలన్నాను" [illegible]

యిద్దరు శాసనసభ్యులు చెప్పినదేమిటంటే అదికాదు, వారు చెప్పినది అని అంటున్నారు అందుచేత ఏమిటంటే యీ ఫాక్ట్సు విషయాలన్నీ యిక్కడ శాసన సభ్యులు చెప్పినవాటిని కలెక్టరుగారు కాదు అంటున్నారన్నమాట. ఆ పరిస్థితులు చూచినప్పుడు అసలు ఫాక్ట్సు ఏమిటి అనేదికూడా విచారించాలి అంచేత ఫాక్ట్సు కలెక్టరుగారు డినై చేస్తున్నప్పుడు యిద్దరు సభ్యులు యిక్కడ నిలబడి యిదీ చెప్పినది, మమ్ములను వ్యక్తిగతంగా కాకున్నా శాసనసభ నుద్దేశించి —

"This is not the Assembly where you can speak what you like. This is not the Assembly where you can move any resolution you like."

అని చెప్పినప్పుడు అది సీరియస్ మేటర్. అందుచేత కలెక్టరు ఒక రకంగా deny చేస్తున్నాడు: యీ యిద్దరు ఎం.ఎల్.ఏస్ ఆకలెక్టరులే కాదు అక్కడవున్నది· పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులు వున్నారు యింకా యితరులు వున్నారు ఎప్పుడైతే కలెక్టరు నేను యీ రంకంగా అనలేదని అంటున్నారో అసలు వాస్తవము ఏమిటో తెలుసుకోవడానికి దీనిని ప్రివిలేజెస్ కమిటీకి పంపించి, ప్రివిలేజెస్ కమిటీ దానికి కావలసిన సాక్ష్యాన్నంతా సేకరించి స్టేటుమెంట్లు తీసికొని ఒక నిర్ణయానికి రావలసి వుంటుంది ఆ రీతిగా కాకుండా కలెక్టరు ఏదో "నోరుజారో లేక ప్రమాదవశాత్తో ఆ మాటలు అనేశాను నేను చాలా విచారిస్తున్నాను యీ శాసనసభయొక్క గౌరవాన్ని గాని శాసనసభ్యుల యొక్క గౌరవాన్నిగాని నేను భంగం చేయాలనికాదు ఏదో గొడవ జరిగిందో. లేకుంటే నోరుజారి వచ్చిందో లేకుంటే ఏదో అలవాటు ప్రకారం వచ్చిందో ఏదో జరిగిపోయింది దానికి విచారపడుతున్నాను." అన్నట్లైతే ఒక రకంగా చేసిన పొరపాటుకు ఎపాలజీ యిచ్చుకున్నారు కాబట్టి we might have dropped that matter there. కాని అదికాదు ఆయవ చేసినది. "నేను అనలేదు. శాసనసభ ప్రతిష్ఠకు ఏమి భంగకరముగా నేను అనలేదు. నేను ఇంకా శాసనసభను ఇంకా గౌరవంగా చూస్తున్నాను" అని చెప్పి అన్నప్పుడు facts deny చేస్తున్నాడు. అందుచేత facts ఏమిటో తెలుసుకోవాలి. తెలుసుకొన్న తరువాత ఏమైనా చేయవలసి వుంటుంది. అందుచేత ఏదైనా ఏ విషయమైనా ప్రివిలేజెస్ కమిటీకి పంపించవలసిన అవకాశం [illegible] జరిగినట్లయితే అన్నిటికంటేకూడ యిది తీవ్రమైనటువంటి విష [illegible] అందుచేత ఏమిటంటే అధ్యక్షా కలెక్టరు చెప్పినది

చూచిన తరువాత తాను చేసిన పనికి ఏ మాత్రము కూడాను పశ్చాత్తాపము పడకుండా యీ శాసనసభను చాలా కించపరచి, "యిది శాసనసభ కాదు మీ యిష్టము వచ్చినప్పుడు మాట్లాడడానికి" అంటే ఏమిటి ? శాసనసభలో ఎవరు అంటే వారు ఏ విషయం అంటే ఆ విషయం మాట్లాడడానికి గురించి Is it a talking shop ? అట్లా కలెక్టరుగారు చెప్పిన తరువాత దానిమీద అంత తేలికగా ఆయన ఫాక్ట్సు ఒప్పుకోకుండానే నేను చెప్పలేదని చెప్పుకున్నప్పుడు This is the fittest matter to be sent to the Privileges Committee యిటువంటి ఘటనలు చాలా జరుగుతున్నాయి.

"ఆఁ వీళ్ళేమంతా మూడేళ్ళకో ఐదేళ్ళకోపోతూ వుంటారు మేము శాశ్వతముగా వుంటాము. ఐ ఏ యస్. ఆఫీసర్లము" అనే ధోరణి చాలామంది ఉద్యోగస్థులలో యింకా ప్రతిబింబిస్తూనే వున్నది. అందుచేత మన గౌరవాన్ని మనం నిలబెట్టుకోవలెనన్నప్పుడు అసలు ఫాక్ట్సు ఏమిటో తెలుసుకోవలెనన్నప్పుడు యిది ప్రివిలేజెస్ కమిటీకి తప్పకుండా పంపించాలని దానికి అనుమతించాలని కోరుతున్నాను. This is the fittest matter to be sent to the Privileges Committee.

Mr. Speaker : But if he is prepared to give an unconditional apology, Mr. Sundarayya ?

Sri P. Sundarayya : If he accepts that by some...

Mr. Speaker : I am prepared to accept the version of both the M.L.As. So far as that is concerned, I have absolutely no doubt, whatever he might say. Once I accept the version of M.L. As., if he is prepared totender an unconditional apology ?

శ్రీ పి. సుందరయ్య : Now it is too late for him, Sir. అధ్యక్షా నా పాయింటు ఏమిటంటే, as a bounden duty of the Speaker, as a custodian of these things, the moment it was brought to your notice you have told the hon. Chief Minister and the hon. Chief Minister immediately, [illegible] తెప్పించినప్పుడు ఆ లెటర్ను చదివిన తరువాత [illegible] కోండి. ఇద్దరు శాసనసభ్యులు [illegible] [illegible] ..

Mr Speaker : I am prepared to accept the version of the M.L. As., There is no reason to disbelieve their statment.

Sri P. Sundarayya : That is true.

ఇక్కడమీరు చెప్పింది ఏమిటంటే—"I have got no reason to disbelieve and I believe." But the Collector, when he knows that a privilege motion is coming when the hon. Chief Minister got him on the phone ఫోన్‌చేసిన తరువాత అప్పుడు కూడా "ఆమాట నేను అనలేదు. శాసనసభను ఏమాత్రం అగౌరవపరచలేదు. శాసన సభ్యులను అగౌరవపరచలేదు, వాళ్ళ గౌరవం ఇంకా ఇనుమడించేదానికోసం వారితో సంప్రదించే ఉద్దేశంతోనే వారిని పిలిచాను" అని చెప్పి తన action ను అంతా defend చేసుకొని ఈపని చేస్తున్నప్పుడు ఇప్పుడు అసలు facts deny చేస్తున్నారన్నమాట అయినప్పుడు ఈ facts ఏమిటో తెలుసుకోవటానికి ప్రివిలేజెస్ కమిటీకి వేరే వెళ్ళవలసివుంటుంది. వేసిన తరువాత if the concerned Collector comes before the Privileges Committee and says: "Inadvertently ఏదో పొరపాటునో. నోరుజారో లేక విసుగు ఉంటేనో, లేక జబ్బుచేసి ఉంటేనోఏదో చెప్పేశాను, దానికి చాలా చింతిస్తున్నాను అంటె, అది Privileges Committee ముందు పెడితే, the Privileges Committee may itself report—"since the Collector has said this thing, the matter need not be pursued".

Mr. Speaker: Well, I will give my ruling.

Sri P. Sundarayya : When, tomorrow !

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు ; అధ్యక్షా, ఇప్పుడు కలెక్టరుగారు వ్రాసినది చదివిన తరువాత, అందులో చాలా అబద్ధాలు ఉన్నాయని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను.

Mr. Speaker : Let us not go into the details. Whatever he has stated he has given it in writing. The letter is there.

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు : ఎందుచేతనంటె, దీనిని Privileges Committee [illegible] తీసుకువచ్చినట్లయితే, చాలా వాస్తవాలు బయటికి

వస్తాయి. ఆ రకంగా చేయవలెనని కోరుతున్నాను. మేము అది రుజువు చేస్తాము. ఆ రకంగా సంభాషణ అక్కడ జరగలేదు. కలెక్టరుగారు తన ఇష్టం వచ్చినట్లుగా చేసుకొంటూ వెళ్ళాడు. మేము లేచినపుడు, కూర్చోండని మొరటగా అనడం జరిగింది. అందుచేత దీనిని Privileges Committee కి పంపాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : సత్యనారాయణగారు, శేషావతారంగారు అక్కడ జరిగినటువంటి విషయాలు సమగ్రంగా చెప్పారు. కనుక ఆ విషయాలన్నీ ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. వెంకట్రామయ్య : అధ్యక్షా, తోడిసభ్యులు రిపోర్టు చేశారు. కాని, అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు అవగాహన అయినదాన్నిబట్టి చూస్తే, విన్న ఏదో phone లో మాట్లాడి పిలిపించినట్లు ఉన్నదేగాని, అంతకుపూర్వము ఈ కాగితము మీద action ఏమీ తీసుకొన్నట్లు కన్పడడం లేదు, తరువాత కాదనడము జరిగింది. 11 వ తేదీన పేపర్‌లో చూచినప్పుడు, ఆయన దానిని contradict చేసి statement ఇవ్వవలసిఉండెను. కాబట్టి ఇది జరిగింది వాస్తవము. అందువలన దీనిని Privileges Committee కి తీసుకువచ్చి enquiry చేయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు అక్కడ ఉన్నారా ?

శ్రీ ఎన్. వెంకట్రామయ్య : అవును.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మరి శేషావతారంగారు, సత్యనారాయణగారు చెప్పింది నిజమేనా ?

శ్రీ ఎన్. వెంకట్రామయ్య : అవునండి.

Mr. Speaker : That is enough. There is no doubt about that, Mr. Sundarayya. So far as the version is concerned, absolutely, none of them suspect the version.

Sri P. Sundarayya : When the version is true, the hon. Speaker himself may take it. Unless the House including the Government takes action immediately on the floor of the House, this has to go to the Privileges Committee. The Privileges Committee has to make a proper report and whatever action the Privileges Committee recommends that has to be taken.

Mr. Speaker : I will consider.

(Sri A. Krishna Rao rose from his seat)

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరుకూడా ఉన్నారా అక్కడ ?

శ్రీ ఎ. కృష్ణారావు (తాడేపల్లిగూడెం) : అవునండి. కలెక్టరుగారు వ్రాసిన దాంట్లో ఏమీ నిజంలేదండి. అయన మా పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాకు వచ్చినప్పటినుంచి .

Mr. Speaker : This is one matter on which both the sides are agreed unanimously. Very good. Of course all the members are unanimously agreed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : నా point ఏమిటంటె, అసలు ఆయన ఆ విధంగా అన్నాడు అనేది రుజువవుతోంది. ఎందుకంటె అసలు ఆయన ఆ మాటలు అనకపోతే క్షమాపణ కోరవలసిన అవసరం ఏమి ఉన్నది ?

Mr. Speaker : "If I have said so" అన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : "If I have said so" అంటే ఏమిటి ? అతను అన్నాడని అనలేదు. కాని క్షమాపణ కోరుతున్నాను అని దానిని తప్పించుకోడానికి circumvent చేస్తున్నాడు. ఆ మాటలు నేను అనలేదు అనైనా అనాలి లేక అన్నాను అనైనా అనాలి గాని అవలేదుగాని క్షమాపణ కోరుతున్నాను అని అనడం ఎందుకు ? అనకపోతె క్షమాపణ కోరడం దేనికి ?

Mr. Speaker : I am not allowing any discussion now. The question is whether there is *prima facie* case or not. In view of the letter written by him, I will consider whether it should be referred to the Privileges Committe or not.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : నా మనవి, శాసనసభ్యులయొక్క గౌరవానికి చాలా భంగకరమైనటువంటి విషయము. ఈ పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కలెక్టరు చేసినటువంటి పని. కాబట్టి నిజము తెలుసుకొనడానికి తప్పకుండా దీనిని Privilege Motion క్రింద తీసుకోవాలి...

Mr. Speaker : No further discussion.

PAPERS LAID ON THE TABLE

AMENDMENTS TO THE MADRAS MOTOR VEHICLES RULES, 1940 AND THE HYDRABAD MOTOR VEHICLES RULES, 1956.

The Minister for Labour (*Sri B.V. Gurumurthy*) : Sir I beg to lay on the Table a copy of G. O. Ms. No. 89, Home (Transport) Department, dated the 20th January, 1964 containing amendments to the Madras Motor Vehicles Rules, 1940 and the Hyderabad Motor Vehicles Rules, 1956 as required under sub-section (3) of section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939 (Central Act 4 of 1939).

Mr. Speaker : Papers laid on the Table.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, Tobbacco growers వ్యవహారం క్రిందటి తడవ ఈ House లో attention తీసుకువచ్చాము S. T. C. నుంచి పెద్దలు ఏదో వస్తున్నారని అన్నారు. ఇంతవరకు వచ్చినట్లులేదు. ఆ విషయంలో గవర్నమెంటు వెంటనే చర్య తీసుకొంటామని అన్నారు. ఏ చర్య తీసుకోబోతున్నారు ? ఎందుకంటె అది చాల serious issue, మళ్ళీ raise చేసే దానికి time కూడా లేదు.

Mr. Speaker : Yon went to Guntur, I think, in connection with this matter.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : మేము ఢిల్లీకి వెళ్ళుతున్నాము Agriculture Minister గారుకూడా ఢిల్లీకి వెళ్ళుతున్నారు. ఇంకా, రామస్వామిరెడ్డిగారు Congress M. L. A., ఇంకా ఇతర పక్షాలుకూడా ఢిల్లీకి వస్తున్నారు. ప్రత్యేకంగా ఈ విషయాన్ని అక్కడ చర్చించడానికి మేము అందుకు శ్రద్ధ తీసుకొంటామని మనవి చేస్తున్నాము.

Mr. Speaker : **Then I think you will be in a position to make a statement on the floor of this House.**

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1964-65

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

Demand No. XXIX — Interest on Capital Outlay on Multipurpose River Schemes Rs. 4,00,67,000/-

Demand No. XXX — Irrigation—Rs. 8,91,23,500/-

Demand No. XXXI — Electricity—Rs 3,78,62,200/-

Demand No. XXXII — Public Works—Rs. 11,91,55,000/-

Demand No. XLVIII —Capital Outlay on Multipurpose River Schemes—Rs 23,29,12,900/-

Demand No. XLIX Capital Outlay on Irrigation-Rs. 9,01,37,000/-

Demand No.L Capital Outlay on Electricity Schemes—Rs. 7,97,87,200/-

Demand No. LI Capital Outlay on Public Works Rs. 5,16,85,500/-

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు : అధ్యక్షా, ఇప్పుడు Electricity ఉత్పత్తికి సంబంధించినంతవరకు పెద్ద సంక్షోభంలో ఉన్నామని Minister గారు ఇచ్చిన టువంటి statement లోనె బోధపడుతున్నదని నేను మనవిచేశాను. 180 మెగా వాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి కొరతను పూడ్చడానికి ప్రభుత్వము ఎటువంటి నిర్ణయానికి రాలేక పోవడం అనేదిచాలా విచారకరమైన విషయమని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ పరిస్థితులలో ప్రభుత్వము మరొక ముఖ్యమైన నిర్ణయం తీసుకున్నట్లుగా వారు ఇచ్చిన Statement లో ఉన్నది. అదేమిటంటె, ఈ Vijayawada Thermal Station Vishakhapatnam Thermal Station, Nellore Thermal Station, Hussiansagar Thermal Station, Diesal Station పీటిక్రింద 51.98 మెగావాట్లు ఉత్పత్తి అవుతూ ఉన్నది. ఇవి ముసలివి ఆయిపోయి వాయి. ఇవి ఇవ్వవలసిన దానికంటె ఎక్కువ service ను ఇచ్చాయి కాబట్టి మేము వాటిని మూలపెట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. వాటిని service లో నుంచి retire [illegible] ఉన్నదని చెప్పారు. అది మూడవ ప్రణాళిక అంత్యములో ఎప్పుడో [illegible]. అసలు . 180 .మెగావాటు కొరత మనకు ఏర్పడినప్పుడు, ఇవి

ముసలివి అయినాయి కాబట్టి వీటిని రద్దు చేస్తాము. retire చేయిస్తామనేటటువంటిది తీవ్రమైన నిర్ణయం. అది చాలాకాలం నుంచి పనిచేస్తున్నటువంటి మాట నిజమే. అది old కాలేదని నేను అనడంలేదు. కాని అసలు ఏదో car వస్తే పాత car అమ్ముకొన్నట్లుగా వీటన్నింటిని తీసివేయడం మంచిదికాదు. ఆ విధంగా వాటిని చూడడానికి వీలులేదు. Power demand ఉన్నటువంటిదాని దృష్ట్యా Thermal Stations కు ఏవైనా కొన్ని చినచిన్న మరమ్మతులు అవసరమైతే చేసిగాని. వీటిని ఇంకా కొంతకాలము పెట్టుకోడానికి వీలుంటుందేమోనని ఈ విషయంలో ప్రభుత్వము experts ను విచారించిన తరువాతనే ఇటువంటి నిర్ణయానికి వచ్చిందా, ఈ విషయాలన్నీ ఈ సభకు తెలియదు. వారుకూడా చెప్పలేదు. ఇవి old అయిపోయినాయి చాలా service ఇచ్చినాయి కాబట్టి మేము వాటిని తీసివేస్తున్నామని అంటున్నారు పోనీ. మనకు నిజంగా power అనేది ఎక్కువగా ఉంటే, abundant గా ఉంటే, వాటిని వదలుకోవచ్చు old అయినాయి కాబట్టి. కాని ఉన్న పరిస్థితి అదికాదు. ప్రభుత్వము ఎన్ని చర్యలు తీసుకొన్నామని చెప్పినా. ఆఖరుకు, Gas Turbo Generations హైదరాబాదులో ఒకటి పెట్టాము ఇంకొకటి పెట్టబోతున్నాము, కొత్తగూడెంలో Thermal Station కు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. Upper Sileru లో జరుగుతున్నాయి. ఇంకా నెల్లూరులో అక్కడ ఇక్కడా పెడుతున్నామని చెప్పుతున్నారు ఇవి అన్నీ వాస్తవమైనప్పటికినీ, ఇవన్నీ కమిషన్ లోకి వచ్చినప్పటికినీ, ఇంత పెద్ద కొరత ఏర్పడితే, మూడవ ప్రణాళిక అంత్యానికి వీటిని రద్దుచేస్తామనేటటువంటి నిర్ణయం మాత్రం చాలా దారుణమైనది. ఆ నిర్ణయానికి ప్రభుత్వం రావద్దని మనవిచేస్తున్నాను. వీటికి ఏవైనా repairs అవసరమైతే, repairs చేసి వాటిని service లోనే ఉంచమని. అవసరమైతే, నాల్గవ ప్రణాళికలో కూడా వీటిని ఉంచి, తరువాత వాటిని రద్దు చేసినప్పటికినీ పరవాలేదు అవి మనము అనుకొన్నప్పుడు వీటిని మనము తీసివేయవచ్చును.

(Sri S. Jagannatham in the Chair)

లేకపోతే కొద్ది నష్టమైనా భరించి—పవర్ చాల అవసరం కాబట్టి—కొద్దో గొప్పో రెమ్యూనరేటివ్‌గా ఉన్నా లేకపోయినా, వాటిని మాత్రం సర్వీసులో ఉంచి మన కొరత కొంత అయినా పూర్తి చేసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను దాని విషయంలో ప్రభుత్వానికి స్పష్టమైన పాలసీలేదు. ఎవరో ధర్మతేజాగారని 200 M.W. థర్మల్ స్టేషన్స్. రామగుండంలో, పెడతామన్నారు. దాదాపు మన ప్లానుకు మించిన ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నవనే ఆశ ఈ శాసన సభలో ఆనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు కల్పించారు. తరువాత అది ఏమైనదో తెలియదు. వారికి డబ్బు వచ్చిందో లేదో తెలియదు.

Foreign exchange దొరికినదో లేదో తెలియదు. ప్రభుత్వం వప్పందం చేసుకున్నదో, లేదో, అది ఏమిటో కూడ తెలియదు. అది పరపతికోసం వేసిన ప్లానా? ఆ వివరాలేమీ తెలియుటలేదు. నాగార్జునసాగర్ విషయంలో కూడ శాసనసభలో చర్చపెద్ద ఎత్తున వచ్చింది. దీనిని కేంద్రం తీసుకోవాలని, 12 కోట్లు అదనంగా కావాలని కోరాము. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు చెప్పారు—నేషనల్ డెవలప్‌మెంట్ కౌన్సిల్‌లో చెప్పామని సానుభూతితో విన్నారని అన్నారు. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి శాసనసభలో చెబుతూ కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకొన్నా నాల్గవ ప్లానులో తీసుకొంటుందిగాని మూడవ ప్లానులో కాదు అని చెప్పారు. ఇది నాల్గవ ప్లానులో తీసుకుంటున్నారో లేదో, స్పష్టంగా తెలియదు దాని విషయంలో స్పష్టంగా ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి రావాలి. మూడవ ప్లానులో వేసుకున్న physical targets అన్నీ తప్పక సాధించడానికి కృషిచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Minor Irrigation Projects విషయంలో 10 లక్షల పని అయితే మైనర్ ఇరిగేషన్ అని నిర్వచనం ఉన్నది. మన రాష్ట్రప్రభుత్వం కె. యల్. రావు గారితో మాట్లాడిన సందర్భంలో 15 లక్షలు అయితే బాగుంటుందని అన్నారు. ఎంతైనా ప్రతిదానికి కేంద్రప్రభుత్వం నుంచి టెక్నికల్ క్లియరెన్సు రావాలనే అవసరం మాత్రం మన రాష్ట్రప్రభుత్వం పెట్టుకోవలసిన అవసరంలేదు. వివిధ రాష్ట్రాల మధ్య జరగవలసిన దానికి టెక్నికల్ క్లియరెన్స్ అడగవచ్చును. కాని మనకు సంబంధించినవాటికి ప్రతిదానికి టెక్నికల్ క్లియరెన్సు రావాలనేటటువంటి నియమం తీసివేయాలి. తరువాత ఇప్పుడున్న ధరలు ఖరీదులు పెరుగుతున్న దృష్ట్యా మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు క్రింద రు. 20 లక్షల లోపువన్నీ చేర్చుటకు కేంద్రప్రభుత్వాన్ని వప్పించాలని కోరుతున్నాను.

Delays జరగకూడదు. సూపరింటెండెంగ్ ఇంజనీర్సుకు 75 వేలు శాంక్షన్ చేసే అధికారం ఉన్నదని చెప్పారు. ఆ లిమిట్ పెంచాలి. చీఫ్ ఇంజనీరు 5 లక్షలు కాకుండ ఇంకా అదనంగా శాంక్షన్ చేయడానికి అధికారం ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వానికి overall control ఉంటుంది కాబట్టి వాటిని ఇంకా speed up చేసి శాంక్షన్ చేయడానికి, Execute చేయడానికి ఇంకా ఎక్కువ పవర్సు ఇవ్వవచ్చును.

P.W.D. లో గాని, Electricity Board క్రిందగాని, Highways లో గాని పనిచేసే work charged employees, N.M.R. employees ఉన్నారు. వారిని గురించి అనేకసార్లు ఇక్కడ చెప్పడం జరిగింది. అనేకసార్లు వారి సంఘాలు తీర్మానాలుచేశారు. ప్రభుత్వం వద్దకు రాయబారాలు నడిపారు. పర్మనెంటు చేయడంలో, జీతభత్యాల విషయంలో ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ప్రభుత్వం సానుభూతితో

ఆలోచించడంలేదు. వారంతా ప్రభుత్వానికే సేవ చేస్తున్నప్పుడు మిగతా ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులందరితో బాటు వారికి సమాన హక్కులు, సమాన వేతనాలు, సమాన భత్యాలు, ఎందుకు ప్రభుత్వం నిరాకరించాలి ? మొన్న బడ్జెటు సందర్భంలో ఇచ్చిన D.A. రు. 5/-లు, వారికి మాత్రం వర్తించదని చీఫ్ ఇంజనీరు తెలియజేశారని ఇక్కడ ప్రస్తావన వచ్చింది. వారిని గురించి ప్రభుత్వంకూడ చెప్పలేదు. జిల్లాపరిషత్తులు, సమితులు, లోకల్ బాడీసులో వారందరికీ అప్లై చేస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు గాని వీరికి వర్తించదనేది మాత్రం న్యాయం కాదని అన్ని కేటగరీస్ వారికి వర్తింపజేసి అందరికీ న్యాయం చేకూర్చాలని కోరుతున్నాను. Pay Scales జరిగినప్పుడు, D.A. మెర్జర్ జరిగినప్పుడు అది ఏమీ వారికి వర్తింపచేయలేదు. వారికికూడ వర్తింపజేసి అందరినీ పర్మనెంట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. వారంతా plan Schemes క్రింద పనిచేస్తున్నప్పుడు, ఆ పనులు రెగ్యులర్‌గా జరుగుతున్నప్పుడు వారిని రిట్రెంచ్ చేయడంగానీ, టెంపరరీగా ఉంచడంగాని, work charged గా N.M.R. గా ఉంచి చేయవలసిన అవసరంగాని లేదని మిగతా సర్వీస్‌లో ఉన్న వారికి ఎటువంటి హక్కులు, సౌకర్యాలు, రూల్సు ఉన్నవో, అవి వీరికికూడా వర్తింపజేయుట న్యాయమని మనవిచేస్తున్నాను. వారి సమస్యల గురించి అనేక సంవత్సరాల నుంచి ఆందోళన జరుపుతున్నారు. వారు Strike Notice ఇవ్వాలని అన్ని పార్టీల ఆధ్వర్యాన నడుస్తున్న సంఘాలు ఆలోచించాయి. అసలే పనులు నష్టపడుతున్న దశలో ఇటువంటి చిన్న employees ను ఆందోళనలో పెట్టి కష్టపెట్టవలసిన అవసరం లేకుండ మంత్రిగారు సానుభూతితో ఆలోచించి వారి కోర్కెలు నెరవేరుస్తారనే విశ్వాసం ఉన్నది. ఇప్పుడు ప్రకటించిన D.A. వారందరికీకూడ apply చేసేట్లు, మిగిలిన ఉద్యోగస్తులతో బాటు వారికి సర్వీసు రూల్సు అమలుజరిగేట్లు స్పష్టంగా ఉత్తర్వులు జారీచేయాలని కోరుతున్నాను.

Rural electrification కు సంబంధించిచూస్తే ఇది చాల అయోమయంగా ఉన్నది. 9 కోట్ల చిల్లరే దీనికొరకు మూడవప్రణాళికలో కేటాయించినట్లు చెబుతున్నారు. 5 సంవత్సరాలు పూర్తి కాకముందే మొదటి రెండు సంవత్సరాలలోనే ఈ డబ్బు ఖర్చుపెట్టామని, నిరుడు సంవత్సరం కేటాయించడానికే పెద్ద ఎత్తున డబ్బు మిగల లేదని అసలు ఈ రెండు సంవత్సరాలలో. rural electrification జరగదనే idea మొత్తం ఈ రిపోర్టు అన్నీ చదివితే అర్థం అవుతుంది. Electricity Board ఇచ్చిన రిపోర్టులో ఉన్నది: "The provision of Rs. 9.25 crores for rural electrifiation made in the III Plan was exceeded in the first 2 years of the Plan itself; only a small provision of Rs. 50 lakhs has been proposed

by the Board for rural electrification during the year 1964-65. This is mainly intended for completion of spill-over works, service connections etc."

అందువల్ల ఈ రకంగా జరుగుటలేదని దీనిక్రింద ఉన్నది కొద్దోగొప్పో తెలంగాణాలో జరగడానికి వీలుంటే తెలంగాణా రీజియనల్ ఫండ్స్‌లోనుంచి చేయడానికి వీలున్నదేమోగాని, ఇతరత్రాచూస్తే అయిపోయిందని ఈ బోర్డువారు చెబుతున్నారు. వ్యవసాయ అవసరాల దృష్ట్యా చూస్తే ఇది చాల నామినెల్ అమౌంట్ దానికి increase చేయడానికి అవకాశం ఉన్నదోలేదో నాకు తెలియదు ఈరిపోర్టులో చూస్తే ఇది దాదాపు 16.20 కోట్లదాకా పెంచుటకు మూడవ ప్రణాళికలో వీలున్నది అన్నారు. వీలున్నట్లయితే మొదటి రెండు సంవత్సరములలోనే అయిపోయిందని ఇప్పుడు spill over works తప్ప మిగతావి తీసుకునే వీలు లేదని ఎందుకు Electricity Board report లో చెప్పారో తెలియదు. దాని విషయమై ప్రభుత్వం ఒక స్పష్టమైన అభిప్రాయానికి రావాలి. నిన్న నేను చెప్పిన స్కీమ్సు అన్నీ అంగీకరిస్తే దాదాపు 2 వేల కోట్ల రూపాయలు కావాలి, అది ఎక్కడ సాధ్యం అవుతుందని, ఏదో నేను ఆకాశంలో మాట్లాడినట్లు వారికి అభిప్రాయం కలిగిందని చెబుతున్నారు. అది వాస్తవం కాదు. నేను చెప్పినది మొత్తం 40.60 కోట్లకంటె ఎక్కువలేదు. ఇది ఏ రకంగా సమకూర్చుకోవాలి? ఎక్కడైనా పరపతి దొరుకుతుందా లేదా, కేంద్రప్రభుత్వం ఏమైనా ఇస్తుందా, లేకపోతే ఇతరదేశాలనుంచి వరల్డు బ్యాంకునుంచిగాని, తీసుకునే అవకాశం ఉన్నదా, లేదా, ఇవన్నీ ఆలోచించుటతోబాటు మరొకటి చెబుతున్నాను. మనకు సహాయము చేసే దేశాలు ప్రపంచంలో చాలా ఉన్నవి; మనం వెనుకబడి ఉన్నపుడు తప్పనిసరిగా సహాయం చేయడానికి అవకాశాలు ఉంటాయి. వాటిని ఉపయోగించుకొనుటకు మనం ముందుకు రావాలి;

సోవియట్ యూనియన్, తూర్పు యూరప్ దేశాలకు మన దేశానికి మధ్య వ్యాపారసంబంధాలు పెద్దఎత్తున పెరుగుతున్నవి. ఆదేశాలతో మనకు ఉన్న సంబంధాన్ని ఉపయోగించుకొని, ఆయాదేశాల సహాయ సహకారాలతో మన రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు కొన్ని థర్మల్ స్టేషన్స్ కొన్ని హైడ్రో పవర్ స్టేషన్స్ నిర్మించుకోటానికి మన రాష్ట్రప్రభుత్వంవారు ఆలోచించారా అని అడుగుతున్నాను మన రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికంగా ప్రాజెక్టుల రూపంలో, పవర్ స్టేషన్స్ రూపంలో అభివృద్ధి చేసుకోవాలను కొన్నప్పుడు కేవలం మనం మన ఇంటర్నల్ సోర్సెస్ మీదనే ఆధారపడలేము. [illegible] స్నేహపూర్వకంగా ఉన్న దేశాలు, సంస్థలు మన రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికవంతంగా అభివృద్ధిచేయడానికి సహాయపడేటట్లు మన రాష్ట్రప్రభుత్వం కృషిచేయాల్సి ఉన్నది.

మీకుడబ్బు కావాలా అని ఎవరూకూడ వారంతటవారువచ్చి అడగరు. ప్రపంచంలో ఏదేశమైనా మనలను అడిగి డబ్బు ఇస్తుందనుకోవటానికి వీలులేదు. అడగందే అమ్మయినా అన్నం పెట్టదు. కనుక మన రాష్ట్రపారిశ్రామికాభివృద్ధికి, తూర్పుయూరప్ దేశాలతో మన ప్రభుత్వానికి ఉన్న సన్నిహిత సంబంధాలదృష్ట్యా, మన రాష్ట్రప్రభుత్వం డైరక్టుగా ఆయా దేశాల ప్రభుత్వాలతో నేరుగా సంప్రతించి కొన్ని యూనిట్స్ సంపాదించటానికి ప్రయత్నం చేస్తేఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. ఆ విషయం ఆలోచించమని కోరుతూముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : అధ్యక్షా, మూడు రోజులుగా దాదాపు 49మంది గౌరవసభ్యులు యీడిమాండ్ మీద మాట్లాడిన్నారు, చాలా హుందాగా చర్చలు జరిపినారు. వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను, ఎలక్ట్రిసిటీ విషయం చాలామంది సభ్యులు మాట్లాడినారు. చాలామంది సభ్యులు రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్‌కు సంబంధించిన– మా గ్రామాదులకు సరిగా, త్వరగా ఎలక్ట్రిసిటీ రావటం లేదు; దానినిగురించి శ్రద్ధ వహించవలసినది అని చెప్పినారు. రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్‌కొరకు రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ బడ్జెట్‌లో కేటాయించిన డబ్బులో ఐల్క్‌లోడ్స్ అని–అవి కూడ ఉన్నవి వీటన్నింటికి 9కోట్ల రు. డబ్బు కేటాయించినా ఇంచుమించు 14 కోట్ల రు.లు మనం ఇంతవరకు ఖర్చు పెట్టాము. ఇంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టినప్పటికీ మన ప్రభుత్వము ప్రజలను తృప్తి పర్చలేకుండా ఉన్నది. ఒక గ్రామంలో ఎలక్ట్రిసిటీవచ్చినపుడు, ఆ రైతులు బావులకు పంపులు పెట్టుకొని సుఖపడుతున్నప్పుడు, సాధారణంగా ప్రక్క గ్రామాలవారు కూడ తమకు ఎలక్ట్రిసిటీకావాలని తప్పకుండా అడగకతప్పదు, అడుగుతూనే ఉంటారు, మనం సాధ్యమైనంతవరకు వారిని తృప్తిపరచటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. మొట్టమొదట మన రాష్ట్రంలో పలుకుబడి దారులకే యీ విద్యుచ్ఛక్తి పోయిందని ఒప్పుకోకతప్పదు. డెల్టా ఏరియాలో జాస్తీగా విద్యుచ్ఛక్తి ఇంతకుముందు ఇచ్చినారు. రెండు సంవత్సరాలుగా సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో డెల్టాఏరియా కాకుండా, ఎక్కడైతే బావులద్వారా సేద్యం చేస్తున్నారో, అక్కడ ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వటానికిహయ్యస్ట్ ప్రెయారిటీ ఇవ్వాలనే సిద్ధాంతాన్ని ఒకటి ఏర్పరచటంజరిగింది. అది బోర్డువారుకూడ ఒప్పుకొన్నారు. కొంతమంది మిత్రులు ఇది సరిగా జరగటంలేదని చెప్పవచ్చుమగాక. వీలైనంతవరకు యీ సిద్ధాంతాన్ని అమలుపరచటానికి ప్రయత్నం చేస్తానని గౌ. సభ్యులకు నేను వాగ్దానం చేస్తున్నాను. కొంతమంది సభ్యులు రెండు గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చారని, ఆ రెండు గ్రామాలకు మధ్య ఉన్న గ్రామాలకు– ఆ గ్రామాలవెంట ఎలక్ట్రిక్ లైన్స్ పెడుతున్నప్పటికీ, ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వటంలేదని అన్నారు. అవి ముఖ్యంగా దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా అటువంటి లోపాలన్నీ తీర్చటానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. అవి ఒక

స్కీములో ఉండి ఉండవచ్చును. లేదా అక్కడ రెమ్యూనరేటివ్‌గా లేదని మానేసి ఉంటారోఏమో. నాకు అర్ధంకావటంలేదు. రెండు గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇచ్చి, ఆ రెండింటిమధ్య గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వకుండా మానివేయడం మంచిదికాదని గౌ. సభ్యులు చెప్పిన విషయంతో నేనుకూడా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఏ కారణంవల్ల ఇవ్వ లేదో. అది విచారించటానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. తప్పకుండా గౌ. సభ్యులు అటు వంటి గ్రామాలు నా దృష్టికి తేవలెనని కోరుతున్నాను, జనరేషన్ గురించి, మన ప్లాన్‌గురించి చాలామంది సభ్యులు చెప్పారు. నేను ఇచ్చిన నోట్‌లో జనరేషన్ మూడవప్రణాళిక ఆఖరుకు 180 మెగావాట్స్ తక్కువ ఉంటుందని చెప్పాను. అది ఎట్లా పూడుస్తారు అన్న ప్రశ్న వస్తుంది. ప్రసాదరావుగారు మాట్లాడుతూ అది పూడ్చ టానికి తేజాగారు ఒక ఆఫర్ చేసినట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినారని, దాని విషయంలో ఇప్పుడేమీ అగుపడడంలేదని అన్నారు. అది ఫైనల్ స్టేజ్‌లో ఉన్నది. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఒప్పుకొన్నది. తేజాగారు జపాన్‌పోయినారు. అయన వచ్చినతర్వాత-ఎగ్రిమెంట్‌చేవ్రాలు బహూశా యీ నెలలో పెడతారు. ఇంచుమించు 200 మెగావాట్స్ పవర్ అలా వస్తుందని ఆశిస్తున్నారు. తప్పకుండా ఆ డెఫిసిట్ పూడ్చుకోగలమనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నాను. మనం నాలుగవప్లానులో తీసుకోవలసిన కొన్నికొన్ని స్కీములకు ఇప్పుడే-యీ ప్లానులోనే ఎడ్వాన్స్ చేస్తున్నామని కూడ చెప్పుతున్నాను. కొత్తగూడెం 120 మెగావాట్స్ పవర్-ఫస్ట్‌స్టేజ్ అన్నదిఉంది. సెకండ్‌స్టేజ్ ఇంకా 120 మెగావాట్స్ పవర్ తయారు చేయటానికిఅప్పుడే ఆర్డర్స్ పేస్ చేయడం అయినది. మన నాలుగవ ప్లాన్‌లో మొదటి ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలోపల అది రావటానికి సిద్ధంగా ఉంది. లోయర్ సీలేరులో దాదాపు 360 మెగావాట్స్ పవర్ మనకు వస్తుంది అది కూడ ఎడ్వాన్స్ చేసినాము. దానికి ప్లాన్స్, ఎస్టిమేట్స్ అప్పుడే సెంట్రల్ వాటర్ పవర్ కమీషన్‌కు పంపించటం జరిగినది. అది కూడ ఎడ్వాన్స్ చేస్తున్నాము. రెండవ ప్రణాళికలో మనం ఏమాత్రం పవర్ తెచ్చుకోలేదు; అది ఒక డ్రయిపీరియడ్ అని మెంబర్స్ కొంతమందిచెప్పినారు. నిజమే, మనం ప్లాను మటుకు చేయకతప్పిందికాదు; చేసాము. కాని అన్‌ఎక్స్‌పెక్టెడ్‌గా ఆ డిస్‌ప్యూట్స్‌తో మనకు సరిపోయింది. లోయర్ సీలేరు, అప్పర్ సీలేరు విషయంలో మనకు డిస్‌ప్యూట్ ఉన్నది. ఒరిస్సా ప్రభుత్వంతో మనకు డిస్‌ప్యూట్. ఉంది. గుంటెవాడ దగ్గరనా, బలిమెల దగ్గరనా కట్టవలసింది? ఎక్కడ కడితేపులభంగా ఉంటుంది? ఎక్కడ కడితే తక్కువ ఖరీదులో వస్తుంది?-ఈవిషయాలలో రెండు రాష్ట్రాల మధ్య తర్జనభర్జనలు జరుగుతూ ఉండినవి. ఎలా [illegible]తేనేమి, మనం ఒక రాజీకి వచ్చాము. ఆ రాజీ చేసుకొన్నప్పుడు—అన్ని పార్టీల [illegible]ఆహ్వానము పంపించి వారి సమ్మతితో రాజీ చేసుకొన్నాము. ఆ రాజీవల్ల 9కోట్ల [illegible] వెంకట కృష్ణయ్యగారు చెప్పారు. చాలా కోట రు. నష్టం

వచ్చిఉంటుందని నా అభిప్రాయం. సీలేరులోగాని, సోమశిలలోగాని, ఇంకా ఎక్కడ అయినాగాని మనం అనుకొన్న ప్రకారం ఎలక్ట్రిసిటీ తయారు చేసుకోవటంలో ఇంకా రెండు సంవత్సరాలు ఆలస్యం అయితే, దాంట్లో వచ్చే ఎన్ని కిలోవాట్స్, ఎన్ని మెగావాట్స్ విద్యుచ్ఛక్తి మనకు రాకుండా పోతున్నదనేది, ఆ విద్యుచ్ఛక్తి ధర ఎంత అనేది, ఆవిధంగా మనకు ఎంత నష్టం వస్తున్నదనేది పేపర్‌మీద చాలా సులభంగా లెక్క వేయవచ్చును. ఒరిస్సాకు మనకు ఉన్న తగాదా తీర్చుకోకపోతే లాభం లేదని ఒక రాజీకి రావడం జరిగింది. ఇప్పుడు బలిమెలదగ్గర డామ్ కడుతున్నాము, దానిలో ఏదో నష్టం మన రాష్ట్రానికి వస్తుంది అంటున్నారు. దానివల్ల మనకేమీ నష్టం లేదు.

మనరాష్ట్ర ప్రభుత్వం గుంటువాడ దగ్గర dam కడితే తక్కువ ఖరీదు, బలిమెల దగ్గర కడితే జాస్తి అని చెప్పినప్పుడు ఒరిస్సా ప్రభుత్వం బలిమెల దగ్గరనే 9 కోట్ల రూపాయలు తక్కువ అవుతుంది. గుంటువాడ దగ్గరకంటె అని చెప్పడంబట్టి మన రాజీలోకూడ మన estimate ఎంత ఉన్నదో దానిలో సగమే మనం యిస్తామనిన్నీ కొాదమ, ఎంతైనా ఒకవేళ తక్కువ ఖర్చుపెడితే దానిలో సగం అని, ఎక్కువ ఖర్చుపెడితే దానిని మాత్రం వాళ్ళు భరించుకోవలసి దనే రాజీతీర్మానం మీ అందరికి తెలుసు. ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ మన రాష్ట్రం అభివృద్ధి దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా ఎవరికో ఒకరికి లాభం చేస్తున్నదనే వాదన మంచిదికాదని చెపుతున్నాను. సభ్యులు కొంతమంది Produce చేస్తున్నది 2 n. p. అయితే Power Board కు 6 n. p. అమ్ముతున్నారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం కొంతలాభం తీసుకుంటున్నారు. ఇదంతా Board కు పోతే tariff structure తగ్గడానికి వీలు ఉంటుందని కూడ కొంతమంది మెంబర్లు సూచించారు. Board వారికి లాభానికి అమ్మడంలేదు, రెండు ప్రాజెక్టులు, మాచ్‌ఖండ్ ప్రాజెక్టు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు, రెండు రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులే గవర్నమెంటు చేతులో ఉన్నవి. కొాదమవన్నీ Board చేతులో ఉన్నాయి. ఈ రెండు ప్రాజెక్టులలోకూడ, దానిని తయారుచేయడానికి అయ్యే ధనం దానిమీద interest తప్ప యింకేమీకూడ ప్రభుత్వం బోర్డుదగ్గర తీసుకోవడంలేదు. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి ఏమీలాభం రావడంలేదు. లాభం తీసుకోవడంలేదు. అది inter State problem కాబట్టి రెండు ప్రభుత్వాలు దానిని నిర్వహిస్తున్నాయి కాబట్టి అది బోర్డు చేతుల్లోకి యివ్వలేకపోతున్నాము తప్ప దానివల్ల కొంతలాభం సంపాదించాలనే ఉద్దేశ్యంతో కాదు. రామగుండం స్కీముకు, శ్రీశైలానికి యింకా clearance రాలేదు. రామగుండమునకు orders place చేసినాము. శ్రీశైలమునకు సంబంధించి యింకా clearance రాలేదని మెంబర్లు ఆతృతతో ఉన్నారు. నిజమే. clearance రాలేదు. clearance వస్తుందని చేమ ఆశిస్తున్నామ. Clearance కోసం

అగడంలేదుకూడ. కె. ఎల్. రావుగారికి ముందు ఉన్న కేంద్రమంత్రి మహమ్మద్ ఇబ్రహీంగారు దీనిని కొంత పార్లమెంటుముందు పెట్టారు. దీనికి technical sanction రాకపోయినా ఈ ప్రభుత్వం మొదలు పెట్టవచ్చునని దానిలో ఉన్నది. అందువల్ల మనం మొదలుపెట్టాము. తప్పకుండా technical sanction రావాలి. నాగార్జునసాగరుకైనా technical sanction ముందరవచ్చింది అంటారా? clearance వస్తూఉంటుంది. ఇవన్నీకూడ మనం చేసుకోవచ్చును అని మనకు ఒక వాగ్దానం మాదిరి వచ్చినప్పుడు మనం చేసుకుపోతూ ఉంటాము Technical clearance ఎంత ఎత్తు ఉండాలి. ఎంత water దానిలో capacity, ఎన్ని turbines పెడతాము అవన్నీ—వస్తూ ఉంటుంది. కొంతమంది సభ్యులు దీని ఎత్తు తగ్గించకూడదని, దీని capacity తగ్గకూడదని, దీని dam ఎత్తు తగ్గకూడదని అన్నారు. అదిమటుకు ఎప్పుడూ ఒప్పుకోలేదు. ఇంతకుపూర్వం dam సరిగా ఎంతవరకు కట్టామో, ఆ dam కంటె తగ్గడానికి వీలులేదు. ఇంక హెచ్చుచేయడానికి లేదు. హెచ్చుచేయడానికి ఏమైనా ప్రయత్నం చేద్దాముగాని తక్కువ చేయడానికి ప్రయత్నం ఎప్పుడూ జరగదని, ఒప్పుకోబడదని మన ప్రభుత్వం తరపున నేను వాగ్దానం చేస్తున్నాను. ఎత్తుకూడ చేయడానికి లేదు. కర్నూలు పట్టణం పెద్ద city. ఇంక 4, 5 అడుగులు ఎత్తు చేసుకున్న తరువాతకూడ storage capacity చేసుకోడానికి వీలులేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. Dam ఎంత ఎత్తు అయినా పెట్టవచ్చు ultimate గా ఎంత water వస్తుందనేది ముఖ్యమైన విషయం. ఒకవేళ once in four years, five years జాస్తి rains పడి మనం store చేసుకోడానికి అయినా ఎత్తు పెడితే, నాగార్జునసాగర్ dam కు కూడ అదే నిపుణులు చెపుతూ ఉండేది last dam on the river. ఆఖరి dam అది. అందువల్ల ఎంత ఎత్తు పెట్టుకున్నా మనకు ఆక్షేపణలేదు. ఎప్పుడైనా జాస్తి నీరు వచ్చినప్పుడు దానిలో నీళ్ళు కట్టుకోడానికి వీలు ఉంటుంది. మనరాష్ట్రంలో ఉండే dams అన్నిటికి ఎటువంటి ఆక్షేపణలేదు. అందువల్ల శ్రీశైలమును గురించి technical clearance రాలేదని మనకేమి భయం అక్కర లేదు. ఆ technical clearance లో కూడ మన రాష్ట్రానికి ఏమాత్రమైనా నష్టం వచ్చే పద్ధతులలో ఉంటే ఒప్పుకోడానికి కూడ వీలులేదు. కృష్ణా, గోదావరి water dispute విషయంకూడ మీ ముందు మొన్ననే ఒక paper నేను Table మీద పెట్టినాను. మన ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి అనేది నేను మొన్ననే పెట్టినాను. 10 points మీద clarify చేశాము. ఎప్పుడూకూడ తన రాష్ట్రానికి వచ్చే లాభాన్ని పోగొట్టి ఇంకేదో రాష్ట్రానికి [illegible] ఉద్దేశ్యంతో ఏ ప్రభుత్వం ఉండదు. మనం దేశం దృష్టి కొంతచూచుకోవాలి. [illegible] పెట్టుకోవాలి, ఈ ఎత్తుతో, ఈ capacity water తో, ఎక్కడ ఏ

రాష్ట్రంలో మనంజాస్తి ఎకరాలు సాగుబడి చేయాలనో, జాస్తి ఎకరాలు సాగుబడి చేయగలమో, తక్కువఖర్చుతో ఈ స్కీములు కట్టుకోగలమో, కేంద్రప్రభుత్వం అవన్నీ ఆలోచించి యిటువంటి స్కీమ్స్ అన్నీ permission యివ్వాలి. తప్ప కుండా యిస్తుందనే నా అభిప్రాయం. నా అభిప్రాయంలో మన రాష్ట్రంలో ఉండే అంత వ్యవసాయానికి లాయకీ అయిన భూమి యింకే రాష్ట్రాలలో లేదు. అదంతా కొండలు, గుట్టలు తప్ప మనరాష్ట్రంలో ఉన్నంత సారవంతమైనభూమి fertile and flat land యింకేరాష్ట్రంలో లేదు. ఇంత సులభమైన ఖర్చుతో ఏ ప్రాజెక్టురాదు అని నా అభిప్రాయం. అందువల్ల దేశం దృష్టితో చూచినా మనకు తప్పకుండా సెంట్రల్ గవర్నమెంటు మనతట్టే ఉంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నాను. కేంద్రప్రభుత్వం మహారాష్ట్రదికాదు, మైసూరిదిగాదు. ఆంధ్రకు సంబంధించినది కాదు. ఒకవేళ అక్కడ ఆ కేంద్రానికి సంబంధించిన వాళ్లు ఎవరో కొంతమంది పుల్లలు పెడుతూ ఉండవచ్చు. General గా కూడ కేంద్రప్రభుత్వం తప్పకుండా ఈ lines మీద, in the interest of the country ఆలోచన చేస్తుంది, ఈ స్కీములన్నీ కట్టుకోవడం యివ్వాళ మనకు తిండిలేక కాదు మనం యింకా export చేస్తున్నాము, యింతవరకు ఈ స్కీమ్స్ మనకు కావలసినవి అట్టేపెట్టుకొని, industries elctricity develop చేసుకుంటే యితరులతోపాటు మనంకూడ యివ్వాళ economic గా ముందుకు పోవడానికి వీలు ఉండేది. మనరాష్ట్రంలో చాలమంది రైతులు చాల కష్టపడి పండించే వారు ఉన్నారు.

మనం పెద్ద పెద్ద స్కీములను చేబడుతున్నాం. కేంద్రప్రభుత్వం మనలను శీతకన్నుతో చూస్తున్నదని అనుకొనడం న్యాయంకాదేమో ననుకొంటాను. ఏమైనా, యింకొక కన్నుపెట్టి మీ అందరి తరపునా చూడడానికి ప్రభుత్వం తయారుగా వున్న దని మనవి చేస్తున్నాను. (interruption by Sri Vavilala Gopalakrishnayya) అవును. ఈ పవర్ ప్రాజెక్టు యింకా చాలాత్వరగా చేయాలి. ఆ విధంగా చేయడానికి వీలయేట్లు వస్తువులుకూడా కొంత సానుభూతితో ఆలోచించాలి. అంతేగాక, పవర్ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి — ఈ ప్లానులో 180 మెగావాట్లు తక్కువగా వస్తున్నది అది ఎట్లా? దీని వెలా పూడుస్తారు? అని అడగడం మంచిదే. పూడ్చే టప్పుడే వస్తుంది కష్టమంతా. అందుకుకొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలి.

శ్రీ ఎస్. ప్రసాదరావు: మూడవ ప్రణాళికలో నాగార్జునసాగర్ హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టు వున్నదిగదా.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : అధ్యక్షా, నా ప్రసంగం అంతా అయిపోయిన తర్వాత సభ్యులు అడిగితే బాగుంటుంది. చివరన తప్పకుండా వారడిగే వాటికి సమాధానము చెబుతాను.

అందువలన, ఆ విధంగా చెప్పడం సులభమే. ప్రజలకు అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చేప్పటికి కొంతకష్టం అవుతుంది.

హౌసింగ్ కనెక్షన్స్ గూర్చి మిత్రులు చెప్పారు. ప్రభుత్వంవద్ద సామానుల కొరతలేదు. కావలసినంత వున్నది, యిస్తున్నాం. ఇంకొకవిధంగా మాత్రం జరుగుతుంటే మాత్రం ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తే ఆ ఆఫీసర్స్‌కు తగు శాస్తి చెబుతానని అందరికీ మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంక, ఎక్కడికి పోయినా, రైతులు 'నాకు ఎలక్ట్రిసిటీ యివ్వడంలేదు, బావి యివ్వడంలేదు, పంపు యివ్వడంలేదు' అనే complaints చాలా వున్నాయి. నేను ఒక విషయం తెలియజేస్తాను.

ఒక్క అనంతపూర్ సర్కిల్‌లో-అంటే చిత్తూరు, కడప, అనంతపూర్, కర్నూలు ఈ నాలుగు జిల్లాలలో 4,271, బావులకు యివ్వడం జరిగింది. కాని, యీ దినానికే కనెక్షన్ తీసుకోలేదు. వైర్స్ తీసుకెళ్ళడం కూడా జరిగింది. మూడు సంవత్సరాలనుండి అట్లానే వున్నాయి. రైతులు గ్యారంటీ కట్టలేని పరిస్థితిలో వున్నామనే complaint కూడా లేకపోలేదు. దీనివలన బోర్డుకు ఎంత నష్టమో ఆలోచించండి. ఈ 4271 బావులంకుతీసుకోక పోవడంవల్ల 2,16,150 units of power తగ్గిపోయింది. ఆ ఒక్క సర్కిల్‌లోనే యింత వున్నది. తక్కిన జిల్లాలలో విషయంకూడా ఆలోచించండి. మన సభ్యులందరికీ ఆ విషయం తెలియడం మంచిది. చిత్తూరుజిల్లాలో 1648 అవుతున్నాయి, కడపజిల్లాలో 1116 వున్నాయి. అనంతపూర్‌లో 712 వున్నాయి. కర్నూలులో 795 వున్నాయి. ఈ loss ను ఏ విధంగా అరికట్టాలి? సభ్యులు ఆలోచించాలి.

సభ్యులు యింకొక విషయంకూడా చెప్పారు. రాత్రిళ్ళు బాగా వెలగడంలేదు. లైట్లు, పగలు బాగా వెలుగుతున్నాయి అన్నారు. దీనికి కారణం peak load hour కావడం. దీనికి, యితర సమయాలలోకి 15 MG. difference వుంటుంది. రాత్రిళ్ళు వుపయోగించుకుంటామనే వారు యీ విషయంలో కొంత సహకరించవలసి వున్నది. ఆ విధమైన సహకారం ప్రజలనుండి లభించినప్పుడు ప్రభుత్వం తప్పకుండా వారికి కావలసిన సౌకర్యాలు చేయడానికి వీలవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంకా కొంతమంది సభ్యులు ఆంధ్రలో ఎక్కువ గ్రామాలకు, తెలం

గాణాలో తక్కువ గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి యిస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. ఆంధ్రలో 786.79 లక్షలు ఖర్చుపెట్టాము, తెలంగాణాలో రీజియనల్ ఫండ్సు అయితేనేమి—(interruption) అదికూడా 305 కోట్ల ప్లాను సీలింగులోకి వస్తుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ బడ్జెటులోకి అది తప్పకుండా వస్తుంది. అంతేగాక it is only loan. తెలంగాణాకు 822.92 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు. అందువలన, తెలంగాణాను శీతకన్నుతో చూస్తున్నారని చెప్పడం అంతమంచిది కాదేమో. నిన్న బసప్పగారు కాబోలు మాట్లాడతూ యీ విషయం చెప్పారు. ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ ఆ విధంగా చేయడంలేదు. కాబట్టి అ విధమైన లూజ్ ప్రాపగండా చేయకుండా వుంటే బాగుంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

Work charged establishment గూర్చి కొంతచెప్పారు. N.M.R. గూర్చి యింతకుముందు నేను చెప్పాను. రిట్రెంచ్‌మెంటు గూర్చి యింతకుముందు ఉత్తర్వు యిచ్చాను. రిట్రెంచ్ చేసేప్పుడు జూనియర్సనుతీసి, సీనియర్సు అందరికి యివ్వండని చెప్పాను. కోర్టుకుపోయి Stay order తెచ్చారు. కోర్టువారు vacancy వుంటే యివ్వమన్నారు. Vacancy వుంటే first priority వారికే యివ్వమని మేము చెప్పాము.

తరువాత, ఇప్పుడు ఆ కేసుకూడా డిసైడ్ అయినట్లు వుంది. ఆ జడ్జిమెంటు యింకా రాలేదు, రాగానే—క్వాలిఫికేషను లేనివారిని తీసుకోవాలంటే అయ్యే పని కాదు—క్వాలిఫికేషను వున్నవారిని—క్వాలిఫై అయి, వర్క్ ఛార్జిడ్‌గా, ఎన్. ఎం. ఆర్. గా వున్నవారిని తప్పకుండా అబ్జార్బ్‌చేసి పర్మనెంటు చేయడానికి నాకు అక్షేపణ లేదు. ఎన్. ఎం. ఆర్. అంటే—లేబర్, అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్సు. ఖర్చులు అన్నీ కలిపి 7 లక్షల రూపాయలని ఒక ఎస్టిమేటు వేస్తారు. ఎన్. ఎం. ఆర్. అంటే టెంపొరరి పీపుల్. ఒక వర్క్ తరువాత యింకొక వర్క్ చేస్తున్నాము కాబట్టి వారు కంటిన్యూ అవుతున్నారు. వేసవ్పడప్పుడు అనుకుంటూ వుంటాము—ఏ వర్కుకు ఆ వర్క్ అది అయిపోగానే వీరిని తీసేసి, కొత్త వర్కుకు కొత్తవారిని వేస్తే యీ సమస్య వుండదని, మా వాళ్ళు పొరపాటు చేస్తున్నారేమోనని, కాని, అది మంచిదికాదు వచ్చినవారినందరిని పర్మనెంటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేద్దాం. డి. ఎ. 5 రు. లు యివ్వాలంటున్నారు. పర్మనెంటు పీపుల్ కందరకూ యిచ్చాము. వర్క్ ఛార్జిడ్ వారికి 5 రు. లు యివ్వాలంటే ఎన్. ఇ లకు కవర్ వున్నది. వారికి గవర్నమెంట్ యివ్వలేకపోతున్నాము, ఎన్. ఇ. లు వారికి డెఫ్యూటె యిచ్చేదాంట్లో [illegible]

చేయడానికి అధికారం వుంది. The Superintending Engineers have got the power. They can pay Rs. 2-8-0 or Rs. 2-12-0 per day and adjust this Rs. 5.

ధరలు జాస్తి అయినాయి కాబట్టి ఒకణా, రెండణాలు రోజుకు జాస్తిచేసి 5 రు. లకు సరిపోయేటట్లు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయమని ఉత్తరువులు జారీచేస్తావని మనవి చేస్తున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీకి సంబంధించినంతవరకు చేయగలిగిందంతా చేస్తున్నాము. రామగుండం, కొత్తగూడెం, తేజయొక్క 200 మెగావాట్స్ యీ ప్లానులో వస్తాయని నాకు నమ్మకం వుంది. ఈ ప్లాను మార్చిలో అయిపోతే రెండు మూడు నెలల అవతల అయినా జూన్‌లోపల యివన్నీకూడ రావాలి. ఈ ప్లాను మొత్తానికి లోటులేదని నే నభిప్రాయ పడుతున్నాను. నాలుగవ ప్లానులోకూడ— అడ్వాన్స్ ప్లానింగ్ చేస్తున్నాము. కొత్తగూడెముకు సంబంధించి అప్పుడే అదనంగా రెండు సెట్స్‌కు ఆర్డర్స్ ప్లేస్ చేశాము. లోయర్ సీలేరుకు ప్లాన్స్ అండ్ ఎస్టిమేట్స్ పంపించాము. దానికికూడ ఇది అప్లయి చేస్తాము.

శ్రీ పి. సుందరయ్య: ఎలక్ట్రిసిటీ వర్కర్సుకు కాక మిగిలిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు కరువుభత్యం పే స్కేల్సులో మర్జ్ చేశారు వర్క్ ఛార్జిడ్, ఎన్. ఎం. ఆర్. కాకుండా పర్మనెంట్ వర్కర్సుకుకూడ పే స్కేల్సులో డి. ఎ. యింతవరకు మర్జ్ చేయలేదు. చేస్తారా లేదా అని మేము పలుసార్లు అడిగాము. అదేరీతిగా యిప్పుడిచ్చిన 5 రు.లు కూడ పర్మనెంటు వర్కర్సుకు కూడ వర్తింపజేస్తారా? ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు యిచ్చిన ఫెసిలిటీస్—ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటు క్రింద వున్నప్పుడు వారికి అప్లయి అయేవి ఈనాడు ఎలక్ట్రిసిటీబోర్డు వుంది కాబట్టి యిది అప్లయికాదు అంటున్నారు. పర్మనెంటు వర్కర్సుకు డి. ఎ. పే స్కేల్సులో కలుపుతారా? ఇప్పుడు అదనంగా యిచ్చిన 5, 6 రూపాయలు అదేవిధంగా అదనం చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి: ఈ పాయింటుకు జవాబులో ఆఖరున చెబుతాను. సెన్స్ ఆఫ్ ఎమర్జీ అన్నారు. నిజమే, పోతున్నది. ఒక స్క్వాడ్ పెట్టాలను కుంటున్నాము సర్‌ప్రైజ్ విజిట్స్ చేయాలనుకుంటున్నారు. చేయగలిగితే చాల వున్నాయి. వర్కర్స్‌కు, మాకు కూడ ఇంటరెస్ట్ వుండాలి. పెద్దవారు ఎప్పుడూలేదు, చిత్తూరులో, అగ్రికల్చర్ బిజినెస్ యిదంతా పెద్దవారు తీసుకుంటే దొరికినప్పుడు 25 వేలు, 30 వేలు ఫైన్‌వేసి తీసుకుంటున్నాము. వర్క్ ఛార్జిడ్ పీపుల్ 5 రూపాయల కోసం—పైన 2 హాక్స్ వేసి తీసుకువచ్చి దెబ్బలు కవెకను యిచ్చేవాగు చాలమంది వున్నారు.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

ఈ విషయంలో చిత్తూరుజిల్లా ఎక్స్‌పర్ట్ అని మా డిపార్టు మెంటు వారు చెబుతుంటారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : మీరే చెబుతున్నారు......

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : వారు చెబుతున్నదే, నాకు తెలియదు నైవెలీ పవరు ఎందుకు తీసుకోకూడదు అన్నారు. దానినిగురించి సెంటరుకు వ్రాశాము... వస్తుందా, రాదా అనే విషయం వుంది. బెజవాడలో అండర్‌టేకింగ్ 6 లో తీసు కున్నారు. ఇంతవరకు కాంపెన్సేషను యివ్వరు అన్నారు. తీసుకున్నది నిజమే. ఎ. బి. సి. అని మూడు కేటగిరీస్ వున్నాయి. ఏ కేటగిరీ క్రింద కాంపెన్సేషను కావాలనేది వారు చెప్పాలి. వారింతవరకు చెప్పలేదు ఇంకా టైము కావాలంటారు. ప్రభుత్వం—ప్రభుత్వానికి ఏది అడ్వాంటేజి అయితే అది...సి కేటగిరి అడ్వాంటేజ్ అవుతుంది కాబట్టి సి క్రింద డిక్లేర్ చేశారు. అయితే, ఎ.త యివ్వాలో, అవుట్ హౌస్—వారు పుస్తకాలు యివ్వరు. ఇవ్వవలసింది వెంటనే యివ్వడానికి ప్రభుత్వానికి ఆక్షేపణ లేదు. బెజవాడ మునిసిపాలిటీవారు త్వరగా ప్రభుత్వానికి కావలసిన మెటీరి యల్ యిచ్చి, యిది చేసుకోవాలని వారిని కోరుచున్నాను. సుందరయ్యగారు చెప్పిన దానిని గురించి డెప్యూటీ సెక్రటరీగారు ఇప్పుడే వ్రాసి పంపించారు. ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటులోని రెగ్యులర్ ఎంప్లాయీస్ విషయం ప్రభుత్వం దగ్గరకు వచ్చిందట. తప్పకుండా ఇవ్వాలి. I agree with him N. M. R విషయం చూడవచ్చు. కాని పర్మనెంట్ ఎంప్లాయీస్‌కు ఒకరికిచ్చినప్పుడు ఒకరికివ్వకుండా వుండడం అన్యాయం. అది యిచ్చేటట్లు తప్పకుండా చూస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : డి.ఎ పే స్కేల్సులో మర్జ్ చేసే సమస్య 61 నుంచీ కూడా పెండింగులో వుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : అది అన్యాయమని నేమకూడ వారితో ఏకీభవిస్తు న్నాము. అందువల్ల అది తప్పకుండా చేస్తాము. రోడ్స్ మరియు బిల్డింగ్స్ విషయం వుంది. మిత్రులు చాలమంది స్కూల్ బిల్డింగు; హాస్పిటలు బిల్డింగు విషయాలన్నీ చెప్పారు. అది నాకు సంబంధించినది కాదు. ఆ పర్టిక్యులర్ డిపార్టుమెంటు డబ్బు యిస్తే మా డిపార్టుమెంటు కట్టుతుంది. We are agents to construct buildings. We are an agency to construct the buildings provided they allot the money. అంతకంటే మా డిపార్టుమెం-

సంబంధంలేదు. జైల్సుగురించి ఎమర్జన్సీలో కట్టుతున్నారు అన్నారు. బిల్డింగ్సు కట్టుతున్నారు. ఇప్పుడు జైలు కడతామంటున్నారు, ఏమిటి అన్నారు. ఎమర్జన్సీలో బిల్డింగ్సు కట్టకూడదనికాదు. కట్టితే ప్రభుత్వానికి ఉపయోగం, లాభం వుంటే. కట్టడానికి ఆక్షేపణలేదు. జైల్సు విషయం చూసుకుంటే రాజమండ్రిలో ఒకటి, హైదరాబాదులో ఒకటి—రెండువున్నాయి సీడెడ్ జిల్లాల నుంచి ఒక ప్రిజనరును అక్కడకు తీసుకువెళ్ళాలంటే ప్రభుత్వానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో ఆలోచించుకుంటే తప్పకుండా సీడెడ్ జిల్లాలలో ఒక జైలువుంటే బాగుంటుందని చేస్తున్నాము. ప్రభుత్వానికి ఇందులో లాభం వుంది చాల అప్లికేషన్స్ వస్తున్నవి. పొలిటికల్ ప్రిజనర్సుకాదు. పొలిటికల్ ప్రిజనర్సు అయితే యీవేళ వుంటారు, రేపు పోతారు. వారిని ఒక చెట్టుక్రింద వుంచినా వుంటారు పాపం. క్రిమినల్స్ వుంటారు. ఇది వారికోసము అని చెబుతున్నారు మినిష్టర్ల బిల్డింగులమీద చాలా ఖర్చు చేస్తున్నారు అని చెప్పారు, ఒకదానిమీద దాదాపు ఇంత ఖర్చుచేసారని ఒక amount కూడా ఇచ్చారు. The latest G.O. on that is— మినిష్టర్లకు స్వంత బిల్డింగులుంటే సంవత్సరానికి వెయ్యి రూపాయలకంటె ఖర్చుచేయకూడదని అన్నాము. ఇంతకుముందే జాస్తిగా ఖర్చుచేసి వుంటే, అక్కడ fittings అన్నీ కూడా ధరవేసి వారికి ఇవ్వాలి, లేదా గవర్నమెంటే తీసుకోవాలన్నది కూడా latest G.O. లో వున్నది. ఇంతకుముందు రూల్సు అనేవి లేవు. ఇపుడు definite గా రూల్సు పెట్టారు. తరువాత రోడ్ల గురించికూడా చెప్పారు. By pass road at Gudur గురించి చెప్పారు. నిజమే ఇటువంటివి అన్నీ చూస్తూంటే కొంచెం ప్రభుత్వం నవ్వులాటకు వచ్చిందా అనిపిస్తుంది: గూడూరునకు రెండు బ్రిడ్జిలు పోయాయి. Original బ్రిడ్జి ఉంది. 20 అడుగుల బ్రిడ్జిలు రెండు పోయాయి. ఆ సంవత్సరం చాలా heavy floods వచ్చాయి. గూడూరు పట్టణంలోనికి నీళ్లు వచ్చినపుడు దానిని తెగగొట్టారు. ఫైనల్‌గా నేను మొన్న ఢిల్లీకి పోయినపుడు concerned Minister ను కనుక్కున్నాను. టెండర్లు call for చేసాము. ఈ మార్చి end కు టెండర్లు వచ్చినతరువాత ఒక సంవత్సరం లోపల పూర్తి చేస్తాం అనుకుంటున్నాము. హైదరాబాదు కర్నూలు రోడ్డుగురించి చెప్పారు. క్రొత్తగా వేశాము. 150 వేల ఖర్చుతో in between two bridges తుంగభద్ర బ్రిడ్జి, రంగాపురం బ్రిడ్జి మధ్య. ఒక్క సంవత్సరం వేసినదికాదు. Sink అవుతూంటూంది. కాబట్టి ఈ సంవత్సరం కొంత సోలింగ్ కోసం మెటలింగ్ కోసం ఒకటిన్నర లక్షలు శాంక్షన్ చేశాము. రెండు సంవత్సరాలు [illegible] తరువాత బ్లాక్‌టాప్ చేస్తే బాగుంటుంది, కాని ఇంతవరకు కొద్ది [illegible] అనేక రోడ్డు గురించి చెబుతూ హైవేవారు తీసు

కోవాలని అన్నారు. హైవేస్ రోడ్ల విషయంలోనే సరిగా కార్లు పోతాయో, లేదో అనే సందేహంలో మనం ఉంటున్నపుడు ఇంకా రోడ్లు తీసుకుని మనం ఏమి చేయాలి? నేను మంత్రి అయినప్పటినుంచి ఒక principle పెట్టుకున్నాను. బాగా డెవలప్ చేసి ఒక stage కి తెచ్చేవరకు క్రొత్త రోడ్లు తీసుకోవడం మంచిదికాదేమో అని నాకు ఒక ఉద్దేశం లేకపోలేదు. అయినప్పటికి 1000 మైళ్ళ స్కీము ఒకటి తయారు చేశారు. దానికి 700 లక్షల చిల్లర—I think so పది సంవత్సరాల లోపల ఖర్చు చేయాలని దానిని ఎక్కడనుంచో తీసుకోవాలని అన్నీ ఉన్నాయి. మన రోడ్లు అన్నీ మంచి స్థితిలో లేవని ఒప్పుకుంటాను. మంచి స్థితిలోనికి తీసుకురావాలి. కొంత పకడ్బందీగా పని చేయవలసి ఉంటుంది. We have got a series of old people, 7,8 సంవత్సరాల నుంచి topmen at the helm of affairs అంత మంచివారు గారా లేరేమో అని నా సందేహం. Each department efficient గా పనిచేస్తోందంటే it is the head that is responsible ఒక్క చీఫ్ ఇంజనీరేకాదు; మంత్రికూడా. Somehow మన రోడ్లు మనం అనుకున్నంత బాగా లేవు. బాగుచేయాలి. నేను ఢిల్లీ వెళ్లినపుడు అక్కడివారు కొంత చెబుతారు. అయిదు టన్నులు కాదు, పది టన్నుల లారీలు వస్తాయి, unless you improve the base of the road పైన తారువేసిన తరువాత బాగుపడదు, Base improve చేయాలని వారు అంటారు. Base కే మేము గ్రాంట్లు ఇస్తున్నాము అంటారు. గ్రాంట్లు ఉపయోగం చేసుకోవటంలేదు అంటారు, అవన్నీ ఉన్నాయి. తప్పకుండా దానిని బాగా నడిపించి త్వరగా రోడ్లను అభివృద్ధిచేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను అని మాత్రం మీ ద్వారా సభ్యులకు వాగ్దానం చేస్తున్నాను. గోదావరిపై రోడ్డు కమ్ రైలు బ్రిడ్జి గురించి చెప్పారు. అది శాంక్షన్ అయినది. గౌరవ సభ్యులొకరు కొందర్లు ఇచ్చారు అన్నారు. For sinking of that well ఇచ్చారు, నిజమే; ఇచ్చినారు అదికూడా శాంక్షన్ అయినది. దానికొరకు వేరే wells అక్కడలేదని, 18 అడుగుల రోడ్డు కొరకు structure పైన structure తప్ప క్రింద structure లో ఏ మాత్రం difference లేదు అన్నారు, 18 అడుగుల రోడ్డు శాంక్షన్ అయినది. దానికి half of it, 75 లక్షలు ఇవ్వడానికి ఒప్పుకున్నాము, అంతా అయిపోయింది. తప్పకుండా రోడ్డు కమ్ రైలుబ్రిడ్జి వస్తుందనే పూర్తి నమ్మకం నాకు ఉంది. విశాఖపట్నం జిల్లాకు సంబంధించి bridges across చంపావతి, ఇంకా చాలా బ్రిడ్జిలు గురించి చెప్పారు, చంపావతి బ్రిడ్జి 518 వేలకు శాంక్షన్ అయినది మూడవ ప్రణాళికలో, సెంట్రల్ పి. డబ్ల్యు. డి. నుంచి, హైవేస్‌నుంచి ఆఫీసర్లు వచ్చారు డైవర్షన్ రోడ్డు కొంత change చేయాలని చెప్పారు. ఆ changes చేసి పంపించారు. Bridges

across river Maneru and Ped Hagiri ఉన్నాయి, పెద్ద హగరికి అక్విడెట్ కడుతున్నాము, దానిపై బ్రిడ్జి కావాలని అన్నారు ఆలోచనలో ఉంది, ఎంత ఖర్చు అవుతుంది, 12 అడుగులేకదా అన్నారు. 12 అడుగులు మంచిది కాదని నా అభిప్రాయం. బ్రిడ్జి కట్టుకునేప్పుడు 22 అడుగులు కట్టుకుంటేనే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం. కొంతమంది గౌరవసభ్యులు అడుగవచ్చును గోదావరిపై మాత్రం 18 అడుగులు ఎందుకు ఒప్పుకున్నావని 22 అడుగులు అంటే the whole structure, plan మారిపోతుంది ; ప్లాన్ change అవుతుంది ; అసలే పోతుందేమో అని 18 అడుగులకు ఒప్పుకున్నాను. ఎక్కడైనా 22 అడుగులకంటెతక్కువ కడితే బాగుండదని నా అభిప్రాయం. నా అభిప్రాయాన్నే ఇంజనీర్లుకూడా బలపరుస్తున్నారు, ఈ రోడ్ల విషయంలో తప్పకుండా పకడ్‌బందీచేసి బాగుచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తానని హామీ ఇస్తున్నాను, ఇక accident at Alamuru bridge ఉంది. It is an unfortunate accident అనిమాత్రం చెప్పకతప్పదు. ఎందువల్ల పోయింది అంటే— నేను ఏదోఒక opinion form చేసుకున్నాను అనుకోవద్దు, అది చెప్పడం మంచిది కాదు, I am a lay man. వెంటనే experts తో కూడిన ఒక టెక్నికల్ కమిటీని వేస్తాను. సెంట్రలు గవర్నమెంటునుంచి ఎవరో వచ్చారు. ఏదో data తీసుకు పోతున్నారు, మనకు ఏమీ చెప్పలేదు. ఇంకా మనతృప్తి కొరకైనా ఒక కమిటీ వేయాలి—under the chairmanship of our Additional secretary నరసింహారావుగారి క్రింద వేస్తున్నాను. ఈవేళనే ఆర్డర్లు పాస్‌చేస్తాను. ఇది టెక్నికల్ aspect; ఆ కమిటీ చూస్తుంది. నాలుగు గర్డర్లు విరిగిపోయాయి ; అయిదు మందికూలీలు పోయారు ; ఒక ఇంజనీరు చనిపోయాడు, ఒక కంట్రాక్టరు—అక్కడ కంట్రాక్టరు కాదు ; మరొకరు పనిచూడడానికి వెళ్ళిన ఆయన—చనిపోయాడు, ఎందువల్ల పోయింది అంటే మనవారు చెప్పడం అక్కడ ట్రాలీ ఉంది ; అది derail అయిపోయింది అంటారు, నిజమో అబద్ధమో నాకు తెలియదు. One mile speed లో పోయే ట్రాలీ ఎక్కడ derail అవుతుంది అన్నారొకాయన. నా ఎదురుగానే arguments, counter arguments చేస్తూనే ఉన్నారు, ఒకరిమాట నమ్మి non-technical గా ఏదో మాట్లాడితే ఉత్తరోత్రా ఏదైనా తగాదా రావచ్చును. టెక్నికలు కమిటీవేస్తే వారి రిపోర్టు రాగానే టేబిలుమీద పెట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : నాలుగు గర్డర్లు విరిగి పోయాయని అన్నారు, ట్రాలీ misplace అయితే గర్డర్లు విరిగిపోతే గర్డర్లు తయారు చేయడంలో సిమెంటు [illegible] తక్కువ అయినట్లు కనబడుతూనే ఉందికదా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : సిమెంటు తగాదా ఏమీకాదు. అది ఒప్పుకోవాలి. That is pre-stressed girders, wires particular tension లో ఉండాలి. ఆ tension లేకపోతే the girder is of no use at all. ఉందో లేదో టెక్నికల్‌గా దానినిగురించి చెప్పడం మంచిదికాదు.

ఇరిగేషనుగురించి నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం, పోచంపాడు, వంశధార, నాలుగు స్కీమ్సుగురించి చాలమంది మాట్లాడారు. నాగార్జునసాగర్ గురించి ఎవరూ అంత పెద్ద విమర్శ చేయలేదు త్వరగా చేయాలన్నారు. అందులో శ్రీ ప్రసాదరావు గారు చెబుతూ చిన్న స్కీములకు ప్రాధాన్యం యిస్తూ పెద్ద స్కీములను మూసి వేయాలని చూస్తున్నారని అరోపణ చేశారు. చిన్నస్కీములు తాత్కాలికంగా ఆయా ప్రాంతాల ప్రజలను తృప్తిపరచడానికి పనికివస్తాయి. దేశాభివృద్ధికోసం పెద్ద స్కీములు పనికివస్తాయి. మైనరు ఇరిగేషను స్కీములు ఎన్నిచేసినా అవన్నీకూడా తాత్కాలికంగా అక్కడ వర్షాలనుబట్టే ఉంటాయి. ఒకవర్షం fail అయినదంటే నాగార్జునసాగర్, పోచంపాడు వచ్చినట్లు రావడానికి వీలులేదు. పెద్ద స్కీములు ఉండాలి. అందరూ అనేదేమంటే ఇంత పెట్టుకుంటున్నాం. మనకు శక్తిలేదు, డబ్బు సంపాదించుకోవాలి, వచ్చేలాభం త్వరగా తెచ్చుకోవాలనే ఆతృత అందరికీ ఉంది. పదికోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకుంటున్నాం. మూలిగే నక్కమీద తాటికాయ పడ్డట్లు పడ్డీకూడా కట్టాలంటున్నారు. అది కట్టడానికి వీలులేదని వ్రాశాను. చేతనైన పని కాదని వ్రాశాము. ఇటువంటి స్కీములు నేషనల్ స్కీమ్సుక్రింద convert చేసి సెంటరు తీసుకోవాలని చెబుతాము. నాలగవ ప్లానులో తీసుకుందామని ఆలోచిస్తున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. It is a national scheme. ఇది ఒకటేకాదు. అన్ని రాష్ట్రాలలోకూడా ఉన్నాయి అటువంటి పెద్ద స్కీములు. కొన్ని ఇండస్ట్రీలను ఎట్లా అయితే నేషనల్ ప్రాజెక్టులక్రింద తీసుకున్నారో ఈ ప్రాజెక్టులుకూడా నేషనల్ ప్రాజెక్టులక్రింద తీసుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. తప్పకుండా తీసుకుంటారనే ఆశ ఉంది. నాలుగవ ప్లానులో ఏమి జరుగుతుందో చూద్దాం. అయితే దీనిలో 9 లక్షల ఎకరాలు 1966 లోపల వస్తాయని ఉంది, యిప్పుడు రావడంలేదు అన్నారు 2½ లక్షల ఎకరాలు 1966 లోపల వస్తుందని నాకు నమ్మకం ఉంది. తప్పకుండా వస్తుంది. తొమ్మిది లక్షల ఎకరాలు అంటే 90 కోట్ల ఎస్టిమేటుతో వస్తుందను కున్నాం. ఇవ్వాళ 140 కోట్ల ఎస్టిమేటు అయినది. అందువల్ల తప్పకుండా త్వరగా దీనిని పూర్తిచేయడానికి ఎవరిసహాయం కావాలో వారి సహకారం తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. పోచంపాడు అర్థంకావడంలేదు. After all, ఆ స్కీముకి కావలసిన వాటరు ఇంక ఎక్కడో రాష్ట్రంనుంచి వచ్చేదిలేదు. Last dam మహా రాష్ట్రవారు కట్టుకున్న తర్వాత in between this and last dam మనకు

ఉన్న 100 T. M. C. మిగిలిఉంది. ఇంకొకరి వాటరు పనిలేదు. ఎందుకు ఈ విధముగా వస్తున్నదో విసుగువేస్తుంది. కాలువ వెడల్పు తగ్గించు అన్నారు, దానివల్ల clearance రాలేదు, కాలువ వెడల్పు ఎందువల్ల తగ్గించాలి? Crop pattern తగ్గించు అన్నారు. మొదటి కారుకి నీరు యిస్తున్నాం, రెండోకారుకి dry యిస్తున్నాం. ఆ dry area మొదటికారు అయిన తరువాత యిస్తుంటారు ప్లానింగు కమీషనులో సేద్యం తెలిసినవారుంటే బాగుంటుందనుకుంటాను. Theorists లేకుండా సేద్యం తెలిసినవారు, crop pattern అంటే ఏమిటి? జొన్న ఎంత ఉంటుంది వడ్లు ఎంత వృక్షం ఉంటుంది. ఎన్ని అకుగుల ఎత్తుంటుంది, అది తెలిసినవారు ఉంటే తకరారు ఉండదు.

I may be wrong in criticizing the Planning Commission. I am not criticizing them. But I want that they should keep some advisors who know something about agriculture.

వంశధారకు పెద్ద హిస్టరీ ఉంది. పాపం, ఎప్పుడో మొదలుపెట్టారు రెండు రాష్ట్రలకి ఒరిస్సాకి ఆంధ్రకి పనికివచ్చేటట్లుగా చేద్దామని ఒక స్కీము తయారుచేశారు. ఒరిస్సావారు మాకు వద్దన్నారు, రెండు స్కీముల క్రింద తయారుచేసుకుందాం అనుకుంటే Planning Comission again comes in the way. One of the two Schemes. పోచంపాడో ఏదో తీసుకుంటామంటారు. గోకులాష్టమికి పీర్ల పండగకి ఎట్లా సంబంధమో అట్లా ఉంది ఆ రోడ్డు. పోచంపాడు హైదరాబాదులో ఉంది, వంశధార బోర్డరు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వెనుకబడిన జిల్లాలో ఉంది. రెండింటిలో ఏదో ఒకటి తీసుకోమంటారు. ఫైనలుగా రెండూ తీసుకోవలసి ఉంది. తెలంగాణాకు సంబంధించి ఆంధ్రప్రదేశం రాకముందునుంచి ఉన్న స్కీము ఎందువల్లనో ఆలస్యం అవుతోంది. దానిని కూడా తీసుకోవలసినది. వెనుకబడిన ప్రాంతములోని వంశధారకు ఒక లక్ష రూపాయలు వేసినారని ఒక మిత్రులు అన్నారు. దానికి barrage కట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. కొంతవరకు 28 wells sink చేసినాము. లక్ష రూపాయలు శాంక్షను చేసినాము. ప్లానింగు కమీషను చేయకూడదని అన్నప్పుడు ఒప్పించి చేసినాము. బడ్జెటులో వందరూపాయలుంటే నాకేచాలు. ఎక్కడనుంచో ఉన్న డబ్బును దానికి కేటాయించడానికి వీలుంటుంది. ఈ సంవత్సరం barrage కి సంబంధించిన wells sink చేయడము పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. మూడవ ప్లానులోపల barrage కి ప్రయత్నం చేస్తామని ఆశగా ఉంది. దానికొరకు కావలసిన డబ్బు ముఖ్యమంత్రిగారు finance మంత్రిగా ఉన్నారు. వెనుకబడిన 'ప్రాంతం కాబట్టి యింతకుముందు సంజీవరెడ్డిగారు, వారు ప్రామిస్ చేశారు, వారికి

రాలేదంటున్నారు. వారితో కలిసి ఒత్తిడిచేసి స్కీమును at least కొంత వరకు పూర్తిచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. తరువాత వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు nepotism అన్నారు, in appointments, in promotions అన్నారు. నేను పూర్తిగా కాదు, అసలు ఒప్పుకోడానికి వీలులేదు. In the same breath efficient people ని పంపించాలన్నారు. I want to tell him at the present stage జూనియర్ ఇంజనీర్సునుంచి అసిస్టెంటు ఇంజనీర్లుగా ప్రమోషన్ వచ్చేది 1/3 మందికే. And from Assistant Engineers to Executive Engineers వచ్చేది $\frac{1}{3}$ మందికే. అక్కడనుంచి S.E. గా promotion వచ్చేది $\frac{1}{3}$ మందికే. అక్కడనుంచి C.E. గా వచ్చేది 1 మందికే

Two-thirds are not going to get promotion : they should retire as they are: under these circumstances the Government has got to make promotions only on the basis of hard work and intelligence, and not seniority alone. One may be senior, but unless he is honest and hard-working and he is a man of integrity, I am not going to promote him. It is not by nepotism. There is a Committee consisting of 4 or 5 Chief Engineers and they assess every one's work and each of them must give a report of each man.

I am prepared to resign if he proves that there is nepotism; if he proves, I am prepared to resign and walk out.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya; If the Minister throws challenge, I also can challenge. Let him appoint a Tribunal consisting of people who are highly intelligent and of integrity.

Sri A. C. Subba Reddy: Yes, yes. Highly intelligent integrity ఉన్న peoples recomned చేస్తేనే ఇదివేశాము I have not done of my own accord; I have not given one promotion in my regime of two years ; I am telling you that. So, you prove nepotism; I have not given one promotion with out consulting all the Chief Engineers and the Secretary to the Government in the Public Works Department; they are

the people to assess the work of the officers, and only one-third are going to be promoted. I may tell also that even for sending people abroad, it is a Committee of three officers and it is not the Minister that passes the order.

Derby sweep మాదిరి స్టేటుమెంటు ఇస్తే మంచిదికాదని తమద్వారా వారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : Derby sweep లో ఎప్పుడు వేయ లేదని వారికి మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వారు ఎప్పుడైనా వేశారేమో వారికి తెలుసు కాబట్టి చెబుతున్నారు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి : తుంగభద్ర హైలెవెల్ కెనాలుకు క్రిందటి సంవత్సరము 223 లక్షలు ఇచ్చారు. ఈ సంవత్సరము 185 లక్షలకు తగ్గించారు అని చెప్పారు. తుంగభద్ర హైలెవెల్ కెనాలుకు పోయిన సంవత్సరము sanctionచేసినది 120 లక్షలే. దానిని 223 లక్షలకు పెంచడము జరిగింది ఈ సంవత్సరము 185 లక్షలు sanction చేశాము. మూడవ ప్లానులో spill over work గా 10 లక్షలకంటె తక్కువగా అయినా వుంటే కాని second phase రాదు. తుంగభద్ర హైలెవెల్ కెనాల్ సెకండు ఫేజ్ నాలుగవ ప్లానులో పొందాలి. అది చేయడముకోసము ఎంత ఖర్చుపెట్టాలో అంత ఖర్చుపెట్టి second phase నాలుగవ ప్లానులో తయారుకావాలని మా ఉద్దేశము. ఆ ప్రాంతము వెనుకబడిన ప్రాంతమే. బాలిరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఏదో అబద్ధము చెప్పాను అన్నారు. ఎప్పుడు అబద్ధముకాదు. వారి తాలూకా second phase లో వుంది వస్తుంది అని చెబుతున్నాను. Second phase వుండడము ఖాయం, వచ్చేది ఖాయము. వారి తాలూకా దానిలో వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అబద్ధము కాదు ఎవరు చెప్పినా పోవడానికి వీలులేదు. ప్రసాదరావుగారు మాట్లాడుతూ స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాత ఒక major scheme ను అయినా పూర్తి చేశారా అని అన్నారు. కడెం ప్రాజెక్టును కట్టారు అది పోయింది. That is the credit of the Congress Government' అన్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు స్థాపము తప్పనతరువాత కట్టినదేమీకాదు. అంతకుముందు వున్నదానినే మనము పూర్తి చేశాము ఏదయినప్పటికి ఒక ప్రాజెక్టు కట్టిన తరువాత ఇలా కొన్ని జరుగక తప్పదు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టులో ఒక పెద్ద డామ్ కొట్టుకుపోయి, చాలమంది చనిపోయారు,

ఏమి చేస్తాము. ఇంజనీర్లు దేముళ్లుకాదు. వారు technical people. Technical Knowledge అంతా ఉపయోగించి ఆ డామ్నుని కడతారు కాని at times trick of the nature is there 40 అంగుళాల వర్షము పడుతుంది అని అనుకొంటే 80 అంగుళాల వర్షము పడవచ్చు వారు మాత్రము ఏమిచేస్తారు. నేను మా ఇంజనీర్లను support చేయడములేదు. కాని bad work వుండవచ్చు Enquiry చేసి punish చేద్దాము. అంత మాత్రాన కాంగ్రెసు ప్రభుత్వముయొక్క నిపుణత బయటపడుతోందని చెప్పడము మంచిది కాదేమో. the head works of Razolibanda is in the Mysore State. దీని విషయము కూడ state reorganisation కు ముందు వచ్చినది. State reorganisation లో ఎట్లా ఒప్పుకొన్నారో నాకు తెలియదు. బళ్ళారికోసము fight out చేశాము. Second crop నీరు కావాలంటే మైసూరువారి దగ్గరకు పరుగెత్తాలి. కృష్ణా డెల్టాలో Second crop ఇద్దాము అని అనుకొంటే కొంత నీటిని ఇవ్వాలని అడగాలి. లేకపోతే Second crop కి water లేదు. High level Canalకి low level Canalకి ఇస్తాము కాని కృష్ణా డెల్టాలో Second Crop కి water లేదని అంటారు. మూసీ ప్రాజెక్టు కట్టాము. K.C. Canal ని ఏర్పరిచాము. ఇవన్నీ చేస్తున్నాము నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టులాంటివి ఇంకా అనుభవానికి రాలేదే అని తప్పచేయకుండా లేనిది ఏమీలేదు. చేస్తూనే వున్నాము. ఇందులో medium irrigation Schemes వున్నవి. ఒక సైములో వంశధార చేయలేదని అంటారు. ఇంకొకసారి కనుపూరు, కావలికాలవ పని పూర్తి చేయలేదని అంటారు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు 12 కోట్లు ఖర్చుపెడితే ముందుకుపోతుంది అంటారు అందువల్ల ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టాలి, ఏమిచేయాలి అనేది అర్థముకావడములేదు. ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. పునాదిరాయి వేశారని అంటారు. వేసి వుంటే వేసి ఉండవచ్చు. ఈ ప్లానులో కాకపోతే వచ్చే ప్లానులో అయినా రావడానికి వీలు వుంటుంది. ఈ ప్లానులో estimate లేదు. C.W.P.C permission లేదు. ఎవరు అయినా వచ్చి పునాదిరాయి వేయండి అని అడిగితే అది మంచిదికాదని వారికి చెబుతున్నాను. ఈ స్కీము sanction అయినది. పునాదిరాయి వేయవచ్చునని నేను చెప్పేవరకు పునాదిరాయి వేయకూడదు అని కొంతమంది మిత్రులు ఇదివరకు ముఖ్యమంత్రిగా వున్న సంజీవరెడ్డిగారి దగ్గరకు పోయి permission తీసుకొంటూ వున్నపుడు సంజీవరెడ్డిగారికి చెప్పేవాడిని Sanction అయిన తరువాత పునాదిరాయి వేయడానికి అవకాశము వుంది. కావలి కాల్వకు పునాదిరాయి వేశారు. ఇంతవరకు estimate లేదు. మొన్ననే నా జిల్లా కాబట్టి జనరల్ ప్లానుతో కొంత estimate తయారు చేయించాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మా జిల్లాకు కూడ వచ్చి estimate వేయిస్తారా ?

శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి : మా జిల్లా కానివాటికి చాల చేయించాను. నా జిల్లా కాబట్టి భయపడుతూ చేశాను. కనుపూరు కాలువకు శంకుస్థాపన చేశాను. భగీరథుడు వచ్చి శంకుస్థాపన చేస్తే కర్కోటకుడు వచ్చి శంకుస్థాపన మానివేస్తున్నాడు అని చెడ్డపేరు తప్ప మరేమీ నాకు కన్పించడములేదు. కొంతమంది మిత్రులు చెప్పినట్లుగా ఏదైనా ఒక స్కీము ప్రారంభించినపుడు ఆ స్కీమును పూర్తి చేసిగాని కొత్త స్కీమును తీసుకోకూడదు. ఒక్కొక్కరిని please చేయడానికి శంకుస్థాపన చేయడము. లక్ష రూపాయలో కోటి రూపాయలో ఖర్చుపెడితే ఎన్ని సంవత్సరాలకు అవుతుంది. అందువల్ల వీలయినంతవరకు ఒక స్కీమును తీసుకొన్నపుడు దానిని పూర్తి చేయాలి. Spill over works గా కొద్దిగా వుండవచ్చు. మైనరు ఇరిగేషన్ స్కీములు ఒక సంవత్సరములో పూర్తి కావాలి. ఒక సంవత్సరములో కాకపోయినా 2 సంవత్సరాలలో అయినా పూర్తి కావాలి. ఈ మాదిరిగా చేస్తే అభివృద్ధి చేసుకోగలము కాని లేకపోతే లేదు. 15 లక్షల estimate వరకు మైనరు ఇరిగేషన్ work గా చేయాలని అన్నారు. Estimates సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకుగాని, C.W.P.C. కి గాని పోవడములేదు. కోటిరూపాయలైనా సరే estimates వారి దగ్గరకు పోవు. proforma మాత్రం వారి దగ్గరకు పోతుంది. తక్కినవి పోవు. మనమే చేసుకొంటాము Technical sanction కావాలి. మైనరు ఇరిగేషన్ వారు subsidy ఇస్తున్నారు కాబట్టి 10 లక్షలా, 15 లక్షలా అనే limit వారిదగ్గర వుంది అది మన దగ్గర లేదు ఈ estimate 15 లక్షలకు తెచ్చుకోవాలని ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. 20 లక్షలు చేసేయండి అంటే వారు ఇచ్చే subsidy ఇవ్వరు. 10 లక్షంపైన ఇవ్వరు చేయలేకుండా వున్నాము. 15 లక్షలవరకు చేస్తాము అని Conferences లో అన్ని మంత్రివర్గాలు ఒప్పుకొన్నవి. తప్పకుండా జరుగుతుందని నేను అనుకుంటున్నాను. పెదనందివాద పంపింగు స్కీము గురించి గుంటూరు సభ్యులు అడిగారు. నిజమే అక్కడ పెద్ద Conference జరిగింది ముందు ప్రతి రైతు రు. 200/-లు ఇస్తాము అని అర్జీలు తయారుచేసి చేర్వాలు పెట్టారు. నేను ఇంకొక విషయము మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఈ పంపింగు స్కీము medium scheme అయిపోతుంది. Minor Irrigation Schemes గా చేయడానికి వీలుంటే ఒక medium scheme కు బదులు 3 మైనరు స్కీమ్సుగా ఎందుకు convert చేయకూడదు అనే అభిప్రాయము వుంది. ఈ estimates ని bifur-[illegible] కంట్రాక్టర్లకు ఇచ్చుకొంటున్నారు. ఇది అంతా అరికట్టాలని [illegible] medium scheme ని bifurcate చేసి 3 స్కీమ్సు గా

చేస్తున్నారని అప్పుడు వారు ఆపాదిస్తారా అని అనుమానము వుంది అందువల్లం వీలుంటే minor irrigation schemesగా convert చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తాము. ఇలా చేయకపోలేదు. గూటాల పంపింగు స్కీముకు వువాదిరాలు వేయు వాము. Construction is going on. It is a medium irrigation scheme. 2.3 మైనరు స్కీమ్సుగా తెచ్చి 10 లక్షల లోపుగా తీసుకొని వచ్చి చేస్తు న్నాము అదేమాదిరి అన్నీ పరియత్నము చేయాలని అంటున్నాము. మనకు funds వున్నవి కాబట్టి వాటిని ఉపయోగించుకొనడానికి తొందరగా సద్వినియోగము చేయడా నికి ఉపయోగపడుతుందని ఆశిస్తున్నాము.

తరువాత ఒవేసిగారు మాట్లాడారు. వారు ఉర్దూలో మాట్లాడారు. నాకు అర్థం కాలేదు. నా ఫ్రెండ్ నోట్ వ్రాసి ఇచ్చారు ఆయన మాట్లాడింది నా సబ్జెక్టు కాదు. వారికి ముగ్గురు లీడర్స్ వున్నారు; ఒకరుపోతే ఒకరు, one of our M. L. As is also a leader.

ఎక్స్ సర్వీస్ మెన్‌కు ఇండ్లు ఇచ్చారు, ప్రెసెంట్ సర్వీస్ మెన్‌కు లేదు అన్నారు. చీఫ్ సెక్రటరీ దగ్గర కొంతవరకూ కాంప్రమైజ్ అయి మళ్ళీ బాక్ అయ్యారు. వారికి స్థలం ఇచ్చి వందరూపాయలు, 700 రూపాయలు కాంపెన్సేషన్ ఇవ్వాలని ఏదో కాంప్రమైజ్‌కు వెళ్ళారల్లేవుంది. మళ్ళీ చీఫ్ సెక్రటరి దగ్గరకు వెళ్ళారనుకొంటాను. ఏదో చీప్ పాప్యులారిటీ వస్తుంది, దానిని పరిశీలన చేయాలి. చీఫ్ సెక్రటరిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు చేయవలసిందేకాని అది నా డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించింది కాదు. మాకు వాటర్ లేదు, లైట్లు లేవు అన్నారు. అది కార్పొరేషన్‌కు సంబంధించింది కాని నాకు సంబంధించింది కాదు. హైదరా బాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌లో చూస్తే ఎక్కువ వాటర్ పోయేది అక్కడే. అక్కడ మీటర్ లేదు, టాప్ మూతలు లేవు. వాటికి మూతలు పెట్టాలి, మీటర్స్ పెట్టాలి. మీటర్స్ పెడితే ఒక తకరారు. అందువల్ల ఇటువంటివన్నీ ఎమ్. ఎల్. ఏలు, ప్రజలు వేస్టేజ్ లేకుండా చూస్తారని ఆశిస్తున్నాము. పొటెన్షియల్ గురించి విన్న కొంతమంది మిత్రులు చెప్పారు. పొటెన్షియల్ లేదు, స్కీమ్స్ తీసుకోవ టమే కాని వాటిని సాగుబడిలోనికి తీసుకురావటంలేదని చెప్పారు. 1963 – 64 స్టాటిస్టిక్స్ చూస్తే పొటెన్షియల్ క్రియేటెడ్ 7.383 లక్షలు. యుటిలైజేషన్ ఎక్స్ పెక్టెడ్, 6.762 లక్షలు. అందువల్ల ఇంకా ప్రయత్నం చేయవచ్చు. నేను ఆలిండియా కాన్ఫరెన్స్‌కు వెళ్ళినప్పుడు మాట్లాడాము. మిడ్ పెన్నార్ ప్రాజెక్టు క్రింద 5 వేల ఎకరాలు ఇస్తే 400 చేశారు కాని కాలువలు, స్ప్రింగ్ ఛానల్స్‌తో సహా 5000 ఎక రాలకు తయారుచేసి ఇచ్చాము. ఏ కాలువనుండి తీసుకోవాలని వారు అవస్థ పడు

తున్నారని అంటే లాభం లేదు. తక్కావి లోన్స్ సరిగా తీసుకోవటంలేదు. బుల్‌డోజర్స్ ఉపయోగించుకోటానికి వున్నాయి. తక్కావి అప్పులు ఇచ్చి, బుల్‌డోజర్స్ ఇచ్చి త్వరగా యుటిలైజేషన్‌లోకి తీసుకురావాలనుకొంటున్నాము. ఒక గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడుతూ పి. డబ్ల్యు. డి. ఇర్రిగేషన్ పని లక్ష రూపాయల వరకు సమితులకు అప్పగించారు. అక్కడ వారు తమ కిష్టమైనవారిచేత చేయించుకొనవచ్చు. అలా వారికి ఇవ్వటం మంచిది కాదు అని చెప్పారు. సమితికి లక్ష రూపాయల పని అప్పగించినమాట వాస్తవమే. త్వరగా జరుగుతుందని ఇచ్చాము. అది కూడా వారికి ఇష్టంవచ్చినవారు చేసుకొనేటట్లుగా కాదు. ఆ గ్రామస్థులు చేసుకొంటే వారికే లేబర్ కూలి వచ్చినట్లు వుంటుంది. తొందరగా, శ్రద్ధగా చేసుకొంటారనే ఉద్దేశంతో ఇచ్చాము. ఆ పని కూడా సమితిలపై ప్రెసిడెంటు తరపున ఎవరికో ఇచ్చి లాభం ఇద్దామని కాదు. అక్కడి ఆయకట్టుదార్లకు ఇస్తే అక్కడి ప్రజలే శ్రద్ధ తీసుకొని తమ చెరువును తామే బాగు చేసుకొంటారనే ఉద్దేశంతో ఆయకట్టుదారు తరపున ప్రెసిడెంటు చేయించాలనే ఉద్దేశంతో ఆ జి. వో. నేను పాస్ చేసిన మాట నిజం. అది బాగా వర్కు చేస్తున్నదని వింటున్నాము. ఎక్కడయినా కొంతమంది సమితి అధ్యక్షులు పవర్ మిస్ యూజ్ చేస్తున్నారని మా దృష్టికి తీసుకువస్తే దానిని విచారించి ఇంకా పకడ్బందీగా చేయటానికి ప్రయత్నిస్తామని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- ఇండస్ట్రియల్ డిపార్టుమెంటువారు [illegible] నమ్మటానికి వీలులేదు. ఆయన గ్యారెంటి ఇవ్వలేదు అని అన్నారు. పి. డబ్ల్యు. డి. వారు ధర్మలేక్ అక్కడ ప్రాజెక్టు కడతారు, రామగుండం [illegible] వస్తుందని ఆశిస్తున్నాము అని అంటారు. ఈ మధ్యలో మేము ఏమి చేయాలో అర్థం కావటం లేదు. ధర్మలేక్‌గారు రామగుండం తీసుకువచ్చి ఇస్తానంటే విశ్వాసంతో వున్నామని ఇప్పుడు చెబుతున్నారు. నిన్న తమముందే ఇండస్ట్రీస్ మినిస్టరుగారు గ్యారెంటి ఇవ్వటానికి అనుమానంగా వున్నట్లు తెలిపారు. గ్యారెంటీ ఇవ్వటానికి నమ్మకం లేనివారికి ప్రాజెక్టు ఫ్రీగా ఇస్తారంటే ఎలా విశ్వసించాలో మాకు తోచటం లేదు.

రెండవది, నాగార్జునసాగర్ టర్మినల్ ప్రాజెక్టు అని చెప్పారు. టెర్మినల్ [illegible] అయినప్పుడు ఎవరికీ ఇచ్చింది లేదు కదా. దానిని హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ [illegible] జరిగింది.

మూడవది, [illegible] కోట్లు అవుతున్నప్పుడు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు మూడవ [illegible] ప్రకారం [illegible] 1 లక్ష అవుతుందన్నారు. 148 కోట్లకు పెరిగినప్పుడు

2 లక్షలు వచ్చిందన్నారు. బహుశా 150 కోట్లు అయితే ఒక లక్ష వరకూ తగ్గుతుందేమో. ఆ ప్రపోర్షన్ ఏమిటి?

నాల్గవది. గోదావరికి అలమూరు బ్రిడ్జి విషయంలో కమిటి వేశామంటున్నారు కమిటీలో మెంబర్స్ ఎవరు. దానిలో నాన్ టెక్నికల్ మాన్ వుండటం అవసరం కనుక దానిని పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి :– అధ్యక్షా, ఓపెన్ మౌత్ ఇర్రిగేషన్ వావర్స్ క్రాస్ బండ్స్‌ను ఇర్రిగేషన్ సబ్జెక్ట్‌గా ట్రీట్ చేయటం లేదు. దానిపర్వేక్షణకు ఉత్తరువులు జారీ చేస్తారా అని మంత్రిగారిని అడిగాము. మానేరు నది మీద ఒక బ్రిడ్జి లేదు. సుల్తానాబాద్ హుజూరాబాద్ మంథెని తాలూకా ప్రజలు దానిని దాటటం కష్టంగా వుంటున్నది. అక్కడ బ్రిడ్జి కట్టి ఏర్పాటు చేస్తారా అని అడిగాము. దానికి సమాధానం లేదు

శ్రీ కె. రాఘవులు :– వరంగల్లు జిల్లాలో గండి రామారం ప్రాజెక్టు గురించి, ములుగు తాలూకాలో దయ్యాలవాగు మీద అనకట్ట కట్టటం గురించి మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : అధ్యక్షా, పాలార్ బేసిన్ రూల్సు ఉంతడం వల్ల చిత్తూరు జిల్లాలో సగం ప్రాంతం ఇంతవరకు అభివృద్ధి చేయబడలేదు. ఇప్పుడు ఆ పాలార్ బేసిన్ రూల్సు రిలాక్సు చేసినారు. 5,000 ఎకరాలు డెవలప్ చేయవచ్చునని చెప్పినారు. అందువల్ల దానికి ప్రత్యేకంగా సబ్-డివిజన్ వేయాలని దానిని డెవలప్ చేయాలని కోరినాము. ఆ విషయమై ఏమీ సమాధానం రాలేదండి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు : ఇప్పుడు పంచాయతీ సమితులకు ఈ మైనరు ఇరిగేషన్‌కు ఒక లక్ష రూపాయలవరకు వర్కు చేయవచ్చునని చెప్పి ఇవ్వటం మూలంగా అనేకచోట్ల పంచాయతీ బోర్డు ప్రెసిడెంట్లు లేక వారికి కావలసినటువంటివారు కంట్రాక్టర్లు అవడం మొత్తంపైన ఆ వర్కులపైన అజమాయిషీ సరిగా జరగకపోవడం ఈ విధంగా కూడా జరుగుతున్నాయనేటటువంటిది గమనించి ఆయకట్‌దార్లకు ఇస్తే ఎవరికీ అభ్యంతరం లేదు అనుకుంటా. ఆయకట్‌దార్లకు ఇంతకుముందు పి. డబ్ల్యు. డి. వారి క్రింద ఉన్నప్పుడు కూడ ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉన్నది. అలాంటప్పుడు మరి ఏదో పంచాయతీఎన్నికలు జరుగుతున్నాయికదా అనే పద్ధతిలో మొత్తంపైన పంచాయతీ సమితులకు ఇది ఇచ్చాము అనేటటువంటి భావం ప్రజలలో వ్యాపించి ఉన్నది. కాబట్టి దయచేసి దానిని రీ-కన్సిడర్ చేసి మళ్ళీ పి. డబ్ల్యు. డి. కి ఇస్తే బాగుంటుందేమో కొంచం పునఃపరిశీలన చేస్తారా?

ఒక గౌ॥ సభ్యుడు : అధ్యక్షా, గుంటూరుకు సంబంధించినటువంటి స్కీముల విషయంలో అవి ఏవైనా ముక్కలు ముక్కలు చేసి మైనరు ఇరిగేషను క్రిందకు తీసుకొని వస్తే చేయడం సులభంగా ఉంటుందేమో అని అనుకుంటున్నాను.

దగ్గుపాటి ఛానల్ దాదాపు 8 కోట్ల పై చిలుకు స్కీమ్. దానినేమో తెగగొట్టి రైట్ చానల్‌నుంచి కాలవలు ఇస్తారని చెప్పి ఒక వార్త తెలుస్తున్నది. రెండవది ఏమిటంటే కృష్ణ దగ్గరనుంచి నందిపాడుదాకా $1\frac{1}{2}$ దాకా ఉన్నది దానిని 10 12 స్కీముల క్రింద విడగొట్టితేనేకాని కాదేమో. మరి వాటికి ఎలా చేయాలంటారో వివరాలు తెలియచేయకోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా ఈ ప్రాంతం అంతా పొగాకు చేసే ప్రాంతం ఉవరకు. ఇప్పుడు పొగాకు అంతా పనికిరాకుండా సెలైన్ పొగాకు అంటున్నారు. ఆ భూములన్నీ మరొకదానికి పనికిరాకుండా ఉంటున్నాయి. ప్రత్యేకంగా అది మంచినీళ్ళ ప్రాజెక్టుగా ఉపయోగపడాలనేటటువంటిది చిరకాల వాంఛ. మొత్తంమీద ఆ మైనరు ఇరిగేషన్ అంటే ఎట్లా చేస్తారో వివరంగా చెప్పమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణరెడ్డి : అధ్యక్షా, లాస్టు అసెంబ్లీలో హెచ్. ఎమ్.పి. సెకండ్ ఫేజ్‌లో ఏ జిల్లాలలో ఏ తాలూకాలలో ఎంతెంత ఆయకట్టు ఉంటుందని ప్రశ్న వేశాను. ఆ ప్రశ్నకు జవాబు వ్రాతమూలకంగా ఇచ్చిన సందర్భంలో పులివెందల కాలువ ఉన్నదనికాని, పులివెందల తాలూకా పేరున్నదనికాని లేదు. ఈరోజు మళ్ళ పులివెందలకాలువ ఉన్నది అనటానికి,ఆరోజు లేదు అనటానికి కారణం ఏమిటో కాస్త మంత్రిగారు వివరిస్తారా ?

తుంగభద్ర ఎలెక్ట్రిసిటీ వర్క్సు. తుంగభద్ర డామ్‌దగ్గర ఇక్కడ మీరు పాస్ చేసిన ఆ రూల్సుగాని రెగ్యులేషన్సుగాని మీరు ఇచ్చిన పి.ఎఫ్. గాని ఏవీకాని అక్కడ అమలులోకి రావడంలేదు. దానిని వెంటనే అమలులో పెట్టడానికి ప్రయత్నంచేస్తారా ?

శ్రీ పి. బాలిరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఆయన ఇచ్చినటువంటి వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చుతూ పులివెందలకాలువ తప్పకుండా వస్తుందని ఇప్పుడు వారు చెప్పినందుకు వారికి నేను కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వారు ఎప్పుడు వచ్చేది చెప్పలేదు వస్తుందని చెప్పారు. [illegible] అంటున్నారు. కాని ఎప్పుడు వస్తుందని చెప్పలేదు. ఒక సంవత్సరంలోనా, [illegible]

శ్రీ సి. బాలిరెడ్డి (పులివెందల) : సెకండు ఫేజులోనైనా వసుందని చెప్పి వాగ్దానం ఇస్తున్నందుకు కొంతవరకు మంచిదే. తరువాత నేను సప్లిమెంటరీ పుస్తకంలో ఉన్నదానిలో అడిగి ఉంటిమి దానికికూడ సమాధానం చెబితే సరిపోతుంది.

శ్రీ వి. రామారావు (చేవెళ్ళ) : అధ్యక్షా, హైదరాబాదు జిల్లా సందర్భంలో మంత్రిగారికి నేను మనవి చేసుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే ప్రతి జిల్లాలో కూడ కోట్ల రూపాయలు ఈ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంకొరకు ఖర్చవుతుంది. ఈ హైదరాబాదు జిల్లాలో ఎలాంటి స్కీమ్సు లేవు. ఉన్నా చిన్న స్కీమ్సు ఉన్నాయి. కొట్టుపల్లి ప్రాజెక్టు, నల్లవాగు ప్రాజెక్టు, లోకనపూర్ — వీటికి 48 లక్షల రూపాయలు ఫస్టు, సెకండ్, థర్డ్ ప్లానులలో ఈ ప్రకారంగా ఖర్చు అవుతుందన్నారు. తక్కిన జిల్లాలలో కోట్ల రూపాయలు ప్రాజెక్టులకు ఖర్చు అవుతున్నాయి. కాబట్టి అందుకొరకు ఈ జిల్లాకు మీరు వవర్ ఇచ్చి మైనరు ఇరిగేషన్ను ఎన్కరేజ్ చేయుమని మంత్రిగారికి మనవిచేసి ఉంటిని. కనుక దాని విషయంలో వారు సమాధానం చెప్పగలరని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. బసప్ప (మదూర్) : అధ్యక్షా, నేను నిన్న మాట్లాడుతూ నారాయణ పేట మునిసిపాలిటీలో ఉన్నటువంటి రోడ్ గురించి ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చి ఉంటిని. దానికి మంత్రిగారు సమాధానం ఇవ్వక ఏదో నేను లూజ్ ప్రాపగండా చేస్తున్నానని వారు ఏదో ఆరోపణ చేశారు మంత్రిగారు ఇచ్చినటువంటి నోట్లోనే విజయవాడ, ఏలూరు మునిసిపల్ ఏరియాలలో ఉన్నటువంటి వాటిగురించి మరమ్మతుకొరకు కొన్ని లక్షల రూపాయలు కేటాయించినట్లు వారి నోట్లోనే ఉన్నది అంతే గాక గత సంవత్సరం కూడాను ఈశాఖకు సంబంధించినటువంటి మంత్రిగారు వారు ఇచ్చినటువంటి నోట్ లో కూడాను కాకినాడలో ఉన్నటువంటి మునిసిపల్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి రోడ్ గురించి కూడాను మరమ్మతుకు ఖర్చుపెట్టిన తరువాత మంజూరు ఇచ్చినటువంటి విషయంను తెలిపిఉంటి. మరి ఇక్కడ నారాయణపేటలో మునిసిపల్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి రోడ్ అది కనీసం తెగి 10 సంవత్సరములు అవుతుంది. దానిని గూర్చి ప్రభుత్వం దృష్టికి నేను పదేపదే వ్రాతమూలకంగా కూడాను అసెంబ్లీలో ప్రశ్న రూపంలో కూడాను మరి అసెంబ్లీయొక్క బడ్జెటు సమావేశంలో దానిపైన చర్చ సందర్భంలోకూడాను ప్రభుత్వ దృష్టికి పదేపదే తెచ్చినప్పటికికూడాను ఇంత వరకు దానికి మరమ్మతు కాకుండా ఉండడం మరి ప్రభుత్వం ఇది లూజ్ ప్రాపగండా అనుకుంటున్నారా ఇది నిజమైన ఫాక్టు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొచ్చినని అనుకుంటున్నారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి: ఎస్ సార్. ఇవన్నీ మరి ఈ చిన్న చిన్న స్కీము లను కూడ ఈ మైనరు ఇరిగేషన్ స్కీమ్సు ఇవి తప్పకుండా చేస్తాము. తరువాత ఇప్పుడు ఈ గయ్యాలవాగు (చెరువు) వాగు ఈజ్ శాంక్షన్డ్. అవన్నీ శాంక్షన్ అయి పోయినాయి. నేను చెబుతున్నాను నేను ప్రతి మెంబరుకు కూడ బుక్ లెట్ ఇచ్చినాను. మైనరు ఇరిగేషన్ స్కీమ్సుగురించి ఎవ్వరు ఏవేవి శాంక్షన్ అయి ఉన్నాయి. ఏవేవి ఎత్తుకుంటున్నారు ఏవేవి సర్వేలో ఉన్నాయి ఇంకేమైనా ఉంటే కూడ మీ కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో ఉంటే ఇవ్వండి. నేను వాళ్ళ దగ్గరకు పంపించి చేయిస్తామని కూడ నేను ఇటీవలం ఒక కాన్ఫరెన్సు పెట్టి చెప్పినాను అందువల్లనే ఇవన్నీకూడ చెప్పినాను అందువల్ల వాకేమీ అభ్యంతరంలేదు మీరు ఏవైనా కొత్త స్కీమ్సు ఇవ్వండి నేను సర్వే చేయించి వాటిని అమలులో పెట్టడాని ప్రయత్నిస్తాను. ప్రొవైడెడ్ దే ఆర్ రెమ్యునరేటివ్. అలాంటివి నేను పిలిచానంటే......

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: ఏదో జిల్లాలవారీగా కాన్ఫరెన్సు అన్నారు. అది మాకు తెలియదే......

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి: మేము పిలిపించామండి. చాలమంది వచ్చారు, టిఫ్ఫిన్ చేశారు. అన్నీ అయిపోయిందండి. తరువాత ఇక్కడ కొందరు మన మిత్రులు నాగార్జునసాగర్ గురించి ఏదో త[illegible]తోంది అన్నారు. అధ్యక్షా మరి అర్థము కాకనో. అర్థమై ఏదో అడగదలచినా వాకేమీ అర్థంకాలేదు. 140 కోట్లు-90 కోట్లు అయ్యేటప్పుడు దానిలో ఇప్పటికి 70 కోట్లకు వచ్చేలోపల రూ. 9 లక్షలు-90 కోట్లు ఖర్చు పెట్టేటప్పుడే కేవలం 9 లక్షల ఎకరాలు వచ్చేస్తుందే ఇప్పుడు 70 కోట్లు పెట్టామే సగం అయినది దానితో అందువల్ల $2\frac{1}{2}$ లక్షల ఎకరాలే వస్తుంది రేపు 60 లక్షలు అంటే అది ఏదో వెనకకు పోతున్నది. ముందుకు పోతున్నది-పిండికొద్ది రొట్టె అంటారు మన పామెత ఒకటి చెబుతారు అందువల్ల ఎంతడబ్బు ఖర్చు పెడితే అంత శాస్త్రి వస్తుందని చెబుతున్నాము. ఆ గుంటూరు స్కీమ్సు-వైకుంఠపురం పంపింగ్ స్కీమ్ ఉన్నది. దానిని గురించి చెప్పినాను నేను. అది ఏమైనా బై పర్కోలేట్ చేసి రెండుగా ఏమైనా చేస్తే బాగుంటుందని అని. పెదవందిపాడు స్కీమ్ బై ఫర్కేటు చేయటానికి వీల్కాలేదు. అది చేయాలని ఒక కాన్ఫరెన్సు పెడదామంటున్నారు, [illegible] కొంత డబ్బు ఇస్తామన్నాము. ఇవాళ: ఇవన్నీకూడ మనం ఒక కాన్ఫరెన్సు [illegible] చేయటంలేదు. కాని ఇప్పుడు ఈ చిన్న చిన్న ప్రశ్నలన్నీకూడ బడ్జెటులో [illegible] చేయాలంటే కూడ చాల ఇదిగానే ఉంటుంది తరువాత ఈ కమిటీ [illegible] అన్నారు. కమిటీకి ఇంతవరకు ప్రెసిడెంటు పేరు [illegible]. He will be the President. Additional Secre-

tary Mr. Narasimha Rao will be Chairman అన్నారు. అంతేగాని ఇంకా ఎవరిని వేయలేదు. అంతా ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడి ఆ కొందమ మెంబర్సునుకూడ వేస్తాము అందువల్ల ఏదో కమిటీలో ఒక నాన్ అఫీషియల్ ఉండాలి అంటే చూదాము, నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ఆ టెక్నికల్ రిపోర్ట్సు అవన్నీ తెలిసి లేకపోతే లీగల్ ఎక్స్పెర్టులు విచారించేవాళ్ళు ఎవరైనా ఉంటే చూదాము. అప్పైన ఈ దావప్పగారు–బసప్పగారు ఆ నారాయణపేట మునిసిపాలిటీలో 20 వేల రూపాయలు శాంక్షన్ చేసినారు. ఆయనకే తెలుసు. శాంక్షన్ అయి ఉన్నది. ఆ మునిసిపాలిటీలో ఆ హైవేస్‌రోడ్ శాంక్షన్ అయి ఉన్నది శాంక్షన్ అయినదానిని గురించి కాక, శాంక్షన్ కాని వాటికి ఏదైనా చెప్పి ఇది శాంక్షన్ కాలేదు, చూదాము అని చెప్పడం ఏదో బాగుంటుందికాని శాంక్షన్ అయినవని వాళ్ళకు తెలుసు. బహుశ : బాధ్యులకు తెలిసి ఉండాలి. రీజియనల్ కమిటీనుంచి వచ్చినవి ఇవి. అందువల్ల తప్పకుండా తెలిసి ఉండాలి. ఆమైనర్ బ్రిడ్జి ఎక్రాస్ ము నేజరుగురించి చెప్పినారు, దానికి ఇంతవరకు 35 వేల రూపాయలు శాంక్షన్ అయినది. That will be taken up in 64-65. జిల్లా పరిషత్తులకు, సమితులకు ఇచ్చినదని చెప్పినారు. ఏదో పంచాయతీ బోర్డుకు ఇస్తున్నారు. దీనికి ఇస్తున్నారని, ఎలెక్షన్‌కోసం ఏదో చేస్తున్నారు అంటున్నారు. నాకు తెలిసినంతవరకు కాదు,

శ్రీ కె. గోవిందరావు : అధ్యక్షా, ప్రజలలో అటువంటి భావం కలుగుతున్నదని అన్నానండి.

శ్రీ ఎ. పి సుబ్బారెడ్డి : ఏదో ప్రజలలో ఆ మాదిరిగా భావము కలుగుతున్నది అన్నారు. కమ్యూనిస్టులు ఉన్నచోట కూడ అదే ఉన్నదేమో. కాంగ్రెసు వాళ్ళే కాదుకదా ప్రెసిడెంట్లు, కమ్యూనిస్టులు ఉన్నారు, అన్ని పార్టీలవారూ ఉన్నారు. స్వతంత్రులు ఉన్నారు, అందరూ ఉన్నారు. But I have not made a distinction ; అందువల్ల నేను, ఏమంటే, వాళ్ళుకూడా ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడినవారే. మనం పోల్చుకలేస్తూ అన్నప్పుడు వాళ్ళుకూడ వేరే లెవెల్‌లో వాళ్ళు కూడ ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడి, వాళ్ళుకూడ పీపుల్సు రిప్రజెంటేటివ్స్. మనం ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడినాము. So, they have got at least that feeling that they must also be included in these schemes.

అందువల్ల తప్పకుండా వాళ్ళను ఆ ఉద్దేశంతోనే చేశాము కాని ఏదో ఇక ఎవరినో, [illegible] ఎటువంటి వారినో వేసి. మానవలోకంలో తప్పుచేసేటటువంటివాళ్ళు [illegible] మానవాతీతులయే ఉంటారు. అందరమూ [illegible]

ఉంటాము. అందువల్ల ఎక్కడైనా కొన్ని ఉంటాయి. ఉన్నప్పుడు మన నోటీసుకు తీసుకొస్తే దానిని సరి చేయడానికి ప్రయత్నిస్తాము.

DEMAND NO XXIX - INTEREST ON CAPITAL OUTLAY ON MULTI PURPOSE RIVER SCHEMES : Rs. 4,00,67,000/-

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 4,00,67,000/- for Interest on Capital Outlay on Multipurpose River Schemes by Rs. 100/-

To express regrets for not having followed uniform policy, in the matter of providing adequate minor irrigation facilities, supply of electricity to the villages in the entire State.

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To discuss the policy of the Government in regard to the formulation, sanction and execution of the Multipurpose river schemes and other public works.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government strongly, the need for inclusion of Lower Manair Project Scheme in the last year of the III Five Year Plan.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For not undertaking the execution of any medium irrigation projects in Visakhapatnam district.

The cut-motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For not taking up Rangubolugedda Scheme in Anakapalli Taluk, Visakhapatnam district.

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

ఖమ్మంజిల్లా, బూరుగుంపాడు తాలూకా నెల్లిపాక తుమ్మచెర్వును మరమ్మత్తు చేయించనందుకు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించుటకుగాను,

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500 for Irrigation by Rs. 100/-

To impress on the Government to take up revetment work for the Jaffer Saheb Canal and Sarvepalli canal which are neglected since a long time.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For the failure of the Government to repair Buckingham Canal at Miles 123/5½ to 127, 129/0 to 132/5 to 142/0, Kovur and Kavali Taluks, in Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to sanction scheme relating to Installation of Pumpsets at Beraperu, for the irrigation of the lands of Sangam village, which is a non-delta village in Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to sanction the Lift irrigation Scheme to take water from

New Dagagarthi Channel to the ryots of Velupodu Village, Kovur Taluk, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to provide Irrigation facilities to the lands assigned to the Tenants Co-operative Society Turimerla Village, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon Vegur Tank, Kovur Taluk, Nellore Dist., for lthe purpose of cultivation of the tank-bed and by the landless poor.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon Graddagunta Tank, Kovur Taluk, Nellore Dist., for the purpose of cultivation of the tank-bed lands by the landless poor.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to lower down the T.T L. of Vavilla tank by 3 ft so as to assign an extent of 300 acres of tank-bedland to the landless poor, in Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon Beeramgunta tank, Kovur Taluk, Nellore Dist., for the purpose of cultivation of the tank-bed land by the Harijans and other landless poor.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on Government to provide adequate Irrigation facilities to the ryots of Cherlapalam H/o Vegur Village, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For the abnormal delay of Government to provide drainage facilities to the lands of the Harijans at Chennarayanipalam H/O Juvvaladinne Village, Kavali Taluk, Nellore Dist., as it was sanctioned long back.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To impress on the Government to change the "Rule" of October to allow water into Varveru new channel, Yallamanchipad new channel, Pyderu high level and Pyderu low channel in Kovur Taluk, Nellore Dist., on a par with other channels in the vicinity.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to sanction Lift Irrigation Scheme 100 cens of land assigned to the Nagayagunta Co-operative Society, Kovur Taluk.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To impress on the Government to abandon the Tarunavayi Tank, Kovur Taluk, Nellore Dist., for the pnrpose of assigning the same to the landless labourers as there is no registered ayacut under the tank.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500 - for Irrigation by Rs. 100/-

For the abnormal delay of the Government to remodel sluice No. 2 of Indupur Village, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For the abnormal delay of the Government to provide drainage facilities to an extent of 7000 acres of Allur Swamp area, of Allur, Singarpet etc., villages of Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs· 100/-

To urge on Government to repair Chenneur Tank, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to take up repairs work pertaining to Kakirallapadugunta, Kavali Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8.91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to take up repairs work of Jakkepalligudur Tank Kavali Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to restore the abandoned tank at Kesavaram Village, Kavali Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs, 100/-

To impress on the Government to form a Tank across, Pinneru, of Rapur Taluk, Nellore Dist., as it is pending since 1946.

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to provide irrigation facilities to an extent of 200 acres of land at Musunur Village, Kavali Taluk, Nellore Dist., by taking up under Chippeleru Scheme.

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to provide adequate Irrigation facilities to the lands of the Harijans at Puritipalam H/O East Gudur Village, Gudur Taluk, Nellore Dist., as they are put to much inconvenience for the same since several years.

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

For the abnormal delay of the Government to take up the repairs work of Siddareddipalam tank, H/O Chennur Viilage, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100 -

To urge on the Government to abandon the Vegur tank, as it serves no purpose; so as to assign the tank-bed lands to the landless poor.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon the Beeramgunta tank, to assign the tank bed lands to the Harijans and other landless poor who are in occupation of the lands since 1942.

To reduce the allotment of Rs. 8,91, 3,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

For the delay of the Government to provide irrigation facilittes to an extent of 40 of the Harijans of Tarunarayi Village ; Kovur Taluk, Nellore Dist., as it was sanctioned long back.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to provide irrigation facilities to the lands assigned to the Turimerla tenants Co-operative Society, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/ for Irrigation by Rs. 100/-

For the failure of the Government to entrust works to the Labour Contract Co-operative Societies.

To reduce the allotment of Rs.8 91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon tank of Lebur Village, Nellore Taluk & Dist. for purpose of cultivation by the landless poor of Lebur, Jagadevipet etc., villages

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on Government to repair the tank bund of Kankanampad tank, Kanigiri Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91.23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on Government to transfer from 'wet' to 'dry' the existing ayacut under the Kankanampadu tank Kanigiri Taluk Nellore Dist., as the storage of water in the tank serves no adequate purpose,) in consultation with the ayacutdars.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23.500 - for Irrigation by Rs. 100 -

To urge on Government to provide irrigation facilities to an extent of 300 acres at Siddavaram Village, Rapur Taluk, Nellore District, assigned to the Harijans and other landless poor.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500 - for Irrigation by Rs. 100/-

To provide adequate irrigation facilities to S. Nos. 1337 and 1362 etc., at Vidavalur Village, Kovur Taluk, Nellore Distract as the poor ryots are put to much inconvenience for want of water to their lands.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500 - for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on Government to provide Irrigation facilities to abandoned tank-bed lands of Kadidevi tank of Varini village, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on Government to abandon Mudivarthi tank for the purpose of cultivation by the Harijans and other landless poor.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon the tanks of Chataparru, Kovvali, Katlampudi and Konagi villages of Eluru Taluk, West Godavary Dist., as the tanks do not serve the purpose for which they are intended for the purpose of cultivation by the poor.

(The cut-motions were negatived)

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To impress upon the Government to take up the construction of 'Satrawada Anicut' in Chittoor District.

The cut motion was negatived

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, పోలవరం తాలూకాలోని వాగులకు ఆనకట్టలు కట్టించి, ఏజన్సీ ప్రజలకు నీటి సౌకర్యము కలుగచేస్తు, వరద నివారణకు ప్రయత్నము చేయనందుకు

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, పోలవరం తాలూకాలోని అంకమ్మ రంగాపురం చెరువు యొక్క అభివృద్ధి కార్యక్రమము యింకను ప్రారంభించనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for the Irrigation by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, పోలవరం తాలూకాలోని కుంకాల రిజర్వాయరు స్కీమువలన కొత్తూరు చెరువుక్రింద నమోదు కాబడిన ఆయకట్టు పల్లపు భూములకు నష్టము కలుగుచున్న దృష్ట్యా ఆ స్కీమును తిరిగి పరిశీలన చేయనందుకు·

The cut motions were negatived

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

Failure to sanction the repair of Palakodu Drain, Gudivada Taluk, Ventrapragada Firka as it is causing irreperable loss to crop in a large area of lands every year.

The Cut-motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is :

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon the following tanks in Nellore Taluk & Dist., as they do not serve the purpose for which they are intended and then open those tank-bed lands for the purpose of producing more food grains :

1. Pidathapolur, 2. Mudivarthipalam,

3. Edur, 4.Kudithipalam, 5.Venkannapalam,

6. Papireddipalam, 7. Totapalligudur,

8. Chinacherukur, 9. South-Amulur,

10. Kodur, 11. Chinapalapalam,

12. Muthukur, 13. Somarajupalli,
14. Edagali, 15.Ganapatnam, 16. Komerica,

17. Indukurpet, 18. Lebur,

19. Nellore Fore-shore land, 20. Punnur,

21. Madaragirgudur, 22. Penubarthy,

23. Hissa Vaviletipad, 24. Pedur,

25. Brahmadinam.

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

To urge on the Government to abandon the following tanks in Kovur Taluk, Nellore Dist. as they do not serve the purpose for which they are intended for 1. Vegur, 2. Kovur, 3. Mudivarthy 4. Portion of Duvur, 5. Portion of Kanigiri Reservoir, 6. Tarunarayi, 7. Varika, 8. Varini, 9. Beeramgunta 10. Purivi 11. Indupur, 12. Dampur, 13. Iskapalli, 14. N. Mopur, 16. Chowkacherla, 17. Vidavalur.

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For not repairing the Breaches of Naidu Tank in Pulivendla Taluk.

The Cut-motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs.8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

For not repairing abandoned Tanks in the State.

The Cut-motion was negatived

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,91,23,500/- for Irrigation by Rs. 100/-

ఏలూరు తూర్పు లాకుంవరకూ ప్రవహించే కృష్ణ కాలువను పెరిగిన ఆయకట్టు దృష్ట్యా వెడల్పు, లోతు, తదితర అవసరమైన మార్పులుచేసి పంట భూములకు నీరును తగినంతగా అందించక అధికాహారోత్పత్తికి విఘాతం కలిగిస్తున్న ప్రభుత్వ వైఖరిని విమర్శించుటకుగాను.

The Cut-motions were negatived.

DEMAND NO. XXXI - ELECTRICITY : Rs. 3,78,62,200/-

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by Rs. 100/-

For not providing any fund in the Budget for Rural electrification.

The Cut-motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is ;

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- or Irrigation by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, ఏజన్సీ ప్రాంతమైన పోలవరం తాలూకా లోని కొయ్యలగూడెం, బుట్టాయిగూడెం పంచాయతీ సమితులకు విద్యుచ్ఛక్తి యివ్వనందున.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200 - for Irrigation by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని మెట్ట ప్రాంతాలకు వ్యవసాయము నిమిత్తము విద్యుచ్ఛక్తిని ఇచ్చుటలో జాప్యము చేయుచున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by Rs. 100/-

For the failure of the Government to erect an electrical pole in a central place of East Harijanpalu of Annareddipalu Village, Kovur Taluk, Nellore Dist.

To urge on the Government to provide electricity to Govindareddipalam h o Brahmadevam Village, Nellore Taluk & Dist.

The Cut-motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by Rs. 100/-

For not constructing Electricity lines from 1. Racherla to Akaveedu, 2. Giddalur to Sanjeeva Raopet, 3. Bestavarapet to Giddalur, 4. Giddalur to Komarole via Narava, 5. Bestavarapet to Galijeraguka.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by Rs. 100/-

To urge the Government the imperative need of giving top priority in the matter of Rural Electrification by selecting villages from non-project areas.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by — Rs. 100/-

For not executing the sanctioned scheme to extend the Electricity to Padhiri and Pannur and Mangalam and Illathur in Satyavedu Taluk.

The Cut-motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Etectricity by — Rs. 100/-

For not sanctioning a Sub-Thermal station at Porumamilla of Cuddapah Dist.

The Cut-motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by — Rs. 100/-

For not yet taking up the work of constructing a Sub-station at Balapanur in Pulivendla Taluk.

To reduce the allotmentof Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by — Rs. 100/-

ఏలూరు పట్టణంలో ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు ఎక్కువసార్లు ఆరిపోతూ వున్నందువల్లనూ, కొన్ని ప్రాంతాల్లో కొన్ని రకాల దీపాలు రాత్రి భాగంలో వెలిగించినా వెలగక పట్టపగలే వెలుగుతూ వున్నందువల్లను, ఎలక్ట్రిక్ పంకాలు నిరసంగా తిరుగుతూ వున్నందువల్లనూ, ఏర్పడిన పరిస్థితిని చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,62,200/- for Electricity by — Rs. 100/-

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వ్యవసాయాన్ని దీపాలను, పరిశ్రమల పరిస్థితిని దృష్టిలో వుంచుకుని వారి అవసరాలకు తగినట్లుగా పథకాలు రచించి, అమలు జరిపి, విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చేయనందుకు.

The Cut-motions were negatived.

DEMAND NO. XXXII- PUBLIC WORKS- Rs. 11,91,55,000

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For the failure of the Government to throw open the Kovur by pass road, Kovur Taluk. Nellore District though it was completed several years back.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For the abnormal delay of the Government to complete Gudur-by pass-road at Gudur, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs.11 91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

To impress on the Government for the formation of a road from Ramathiram to PonnepudiPeddapalam village, Kovur Taluk, Nellore in pursuance of Government letter No. 279/Fis 64-1, dated 1-2-64 addressed to Sri S. Vemayya, M. L. A.

To reduce the allotment of Rs. 11.91, 55,000 for Public Works by Rs. 100/-

To urge on the Government to take up the construction of a bridge at mile 16 of Naidupet-rallam Road, across Palamadugu, as the public is put to much inconvenience to reach Mallam Village, Sullrupet Taluk, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

To impress on Government to construct a bridge at mile 15 of Mallam-Naidupet Road across the Rayal Kalva, as much inconvenience is felt to go to Mallam of Sullurpet Taluk, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by — Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నర్సాపురం పంట కాల్వపైన వంతెన కట్టుటకు 3 లక్షల రూపాయల అంచనా వేసినదనీ, ప్రభుత్వ శాంక్షను కావడంతోనే కట్టుబడి ప్రారంభిస్తామనీ దివి. 7-11-62 ని ప్రభుత్వం చెప్పినప్పటికీ యింతవరకు వంతెన కట్టుబడి ప్రారంభించనందుకు విచారము తెలుపుతూ, ప్రమాద పరిస్థితిలో నున్నపై వంతెనను వెంటనే కట్టవలయునని తెలుపుట గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by — Rs. 100/-

గోదావరి రేవు పాటలు పెట్టినప్పుడు ప్రజా సంస్థలైన కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు, పంచాయతీలకు రేవు పాటలు యిచ్చుటలో ప్రాధాన్యత యివ్వాలనే జి. ఓ. ఎమ్. ఎస్. 1144 పి. డబ్లు. డి. దీ. 17-3-1953 ప్రకారముగా ఉత్తర్వులు వున్నా యిటీవల పాట జరిగిన అచంట కోడేరు రేవు పశ్చిమ గోదావరి, నర్సాపురం తాలూకాలోని పాటలో పాల్గొన్న ఏటిదారి కోడేరు లంక ఫిషర్ మన్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీకి యివ్వ విషయం ఆలోచించనందుకు విచారము తెలుపుటకై.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by — Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరి, పోలవరం తాలూకాలో జంగారెడ్డిగూడెం—బుట్టాయగూడెం రోడ్డును హైవేస్ శాఖవారు స్వాధీనము చేసుకుని అభివృద్ధి చేయనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by — Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరిలోని పోలవరం తాలూకాలో గల కన్నాపురం-జీలుగుమిల్లి రోడ్డు 'వయా బుట్టాయగూడెం' మీద నున్న కాలువలకు వంతెనలు నిర్మించకపోయినందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by — Rs. 100/-

For not providing allotment to construct the road from Akiveedu to Papinedipalli village though it was included in Third Year Plan. — Rs. 100/-

The cut-motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not executing the black-topping work for Nindra - Chivvadi Road in Chittore District.

The cut-motion was negatived

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not sanctioning the road from Nakkalagandi to Nagulakuntla road.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not completing the road from Tekurupet to Seetharampuram which connects Cuddapah and Nellore Districts in a short route.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not sanctioning the scheme of (1) Sancherla tank(2)Channel from Porumamilla Tank to Chenna-reddipeta tank and (3) Yarravanka Scheme of Badvel Taluk, Cuddapah District.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not sanctioning Lothuvagu Project, in Badvel Taluk, Cuddapah District.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not sanctioning the schemes of (1) Maderu Project, (2) Thadukuvagu Project and Nandipalli Scheme in Badvel Taluk, Cuddapah District.

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

For not properly maintaining roads where buses are plying in Cuddapah District and also in the State.

The cut-motions were negatived

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 11,91,55,000 for Public Works by Rs. 100/-

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పి. డబ్ల్యు. డి. రోడ్లు సరిగాలేవు కనుక వాటి గురించి చర్చించుటకు గురించి.

The cut motion was negatived

DEMAND NO. XLVIII-CAPITAL OUTLAY ON MULTIPURPOSE RIVER SCHEMES- Rs. 23,29,12,900.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 23,29,12,900 for Capital Outlay on Multipurpose River Schemes, by Rs. 100/-

For not being able to make the Central Government to take up Nagarjunasagar Project in Central Sector.

To reduce the allotment of Rs. 23,29,12,900 for Capital Outlay on Multipurpose River Schemes, by Rs. 100/-

To impress on the Government to take up Nagarjunasagar Second Stage and Excavation of the tunnels for the same.

The-cut motions were negatived.

DEMAND NO. XLIX-CAPITAL OUTLAY IRRIGATION
Rs. 9,01,37,000.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 9,01,37,000 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100/-

For the failure of the Government to replace the old shutters by new shutters of 4 ft. at Nellore and Sangam Anicuts of Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 9,01,37,000 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100/-

To impress on the Government to expedite Kanupur Canal work in Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 9,01,37,000 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100/-

For the failure of the Government to take up Kavali Canal Scheme in Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 9,01,37,000 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100/-

To impress on the Government to take up the construction of Somasila Reservoir in Nellore District.

The cut-motions were negatived.

DEMAND NO. LI-CAPITAL OTLAY ON PUBLIC WORKS
Rs. 5,16,85,500.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 5,16,85,500. for Capital Outlay on Public Works by Rs. 100/-

To urge on Government to provide houses to those who are economically backward and also to allot the Government quarters to occupants who are economically backward on the payment of easily instalment basis.

The cut-motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4,00,67,000 under Demand No. XXIX - Interest on Captail Outlay on Multipurpose River Schemes".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,91,23,500 under Demand No. XXX - Irrigation".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,78,62,200 under Demand No. XXXI - Electricity".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 11,91,55,000 under Demand No. XXXII - Public-Works".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 23,29,12,900 under Demand No. XLVIII-Capital Outlay on Multipurpose River Scheme".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 9,01,37,000 under Demand No. XLIX - Capital Outlay on Irrigation".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,97,87,200 under Demand No. L-Capital Outlay on Electricity Schemes".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 5,16,85,500 under Demand No. LI-Capital Outlay on Public Works".

The motions were adopted and the Grants made.

Demand No. XVIII-Medical Rs 7,36,80,600/-

Demand No XIX-Public Health Rs 3,03,45,000/-

Demand No. XLIV-Capital Outlay on Improvement of Public Health Rs 94,53.000 -

The Minister for Medical and Health Sri S. R Y. Sivarama Prasad) : Mr. Speaker Sir, I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,36,80,600 under Demand No. XVIII-Medical"

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.3,03,45.000 under Demand No. XIX- Public Health".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 94,53,000 under Demand No. XLIV- Capital Outlay on Improvement of Public Health".

I have distributed may statement.* Discussion may go on and I will reply at the end.

Mr. Speaker : Motions moved.

Now, hon members may move the cut motions.

DEMAND NO. XVIII-MEDICAL-Rs. 7,36,80,600.

Sri K. V. Narayana Reddy : Sir I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 7,36,80,600 for Medical by . . Rs. 100

To point out the need for re-orientation in the Medical and Public Health services to be more effective to the needs of people.

Mr. Speaker : Cut-motion moved.

* Printed as Appendix

Sri P. Rajagopal Naidu : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not filling up the vacancies in the Hospitals and Primary Health Centres and for the failure of supplying adequate medicines.

Mr. Speaker : Cut-motion moved.

Sri B. Dharmabhiksham: Sir, I beg to move ;

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

జిల్లా కేంద్ర హాస్పిటాల్సులందు గూడ, ఎక్సరే ప్లాంటు, అంబులెన్సులాంటి ముఖ్య పరికరాలు సప్లై చేయలేకపోవటం గురించి చర్చించుటకుగాను.

ఏ. నల్గొండ జిల్లా హాస్పిటల్‌లో కొన్ని సంవత్సరాలనుండి ఎక్సరే ప్లాంటు, అంబులెన్సు సప్లై చేయాలని అసెంబ్లీలో పదేపదే ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చినప్పటికి ఖాతరు చేయకపోవటం గురించి చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

నల్గొండ జిల్లాలో క్రమంతప్పి ట్రాన్స్‌ఫర్సు చేయబడినవని ఉన్నతాధికార్ల దృష్టికి రాష్ట్ర మెడికల్ ఎంప్లాయిస్ యూనియను, గ్రాంటి అనేకమంది రిప్రజంటు చేసినప్పటికి ప్రభుత్వాధికార్లు ఏమి చర్య తీసుకోకపోవటం గురించి చర్చించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

సంవత్సరాలుగ సర్వీసున్నప్పటికి వర్క్-చార్జుడు ఉద్యోగులను ప్రొవిన్షియలైజ్ చేయకపోవటం గురించి చర్చించుటకు గాను.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

ఎ. రాష్ట్ర మెడికల్ ఎంప్లాయీస్ యూనియను వైపున ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాబడిన కార్మికుల డిమాండ్స్‌పై ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలను తీసుకోకపోవటం గురించి చర్చించుటకు గాను.

ఓ దవాఖానలందు పనిచేయు వర్కు చార్జుడు ఉద్యోగులను ట్రాన్స్ఫర్ చేయరాదని విడుదల చేయబడిన జీ ఓ ను అధికార్లు అమలు జరుపకపోవటం గురించి,

Mr. Speaker : Cut-motions moved

Sri Bh. Nagabhushan Rao: Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not having sanctioned full strength and out-patient ward in M G M. Hospital to suit the needs of the Kakateeya Medical College.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For discussing the measures not taken by the Government in keeping the hotels clean at the District and taluq centres.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To discuss the failure in eradicating contagious diseases like small-pox etc , in the State.

Mr. Speaker: Cut-motions moved.

Sri G. Rama Rao, Sir I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

1. For Failure to increase the number of beds and develop the hospital at Gudivada which is a Municipal town with about 60,000 population.

2. failure to develop the Homoeopathic College and Hospital at Gudivada as it is the only one institution in the whole of Andhra Pradesh and requiring the following immediate necessities—

(a) provision of site to the college, (b) construction of 100 bed hospital, (c) construction of a hostel for the students, (d) construction of Maternity and surgical wards, (e) construction of dissection halls, Anatomy Museum, (f) construction of quarters for the staff (g) to give liberal matching grants and also special grants for the development of the institution.

(3) Failure to provide jobs to the doctors passed in the Homoepathic College on a par with Allopathic Doctors in the State.

Mr. Speaker : Cut-motion moved.

Sri S. Vemayya, Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో లోకల్ ఫండు తాలూకా ఆసుపత్రులను ప్రభుత్వము 1957 సంవత్సరములో తీసుకొనినది. కాని సదరు ఆసుపత్రి పని వారలను గవర్నమెంటులో కలుపుకొనుటకు గాని, ఇంక్రిమెంట్లు, పెంపులు యిచ్చుటగాని, వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుగా గాని, లోకల్ ఫండు ఉద్యోగస్థులుగాగాని పరిగణించబడక, సదరు పనివారల త్రిశంకు స్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరమించుటకు.

Mr. Speaker : Cut-motion moved.

Sri S. Vemayya, Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To express dissatisfaction of the Government for its abnormal delays pertaining to the regularisation, confirmation and promotion of the doctors in the State.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For the failure of the Government to make the Government Hospital Advisory Committee function properly.

Ts reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To urge on the Government to take up the construction of new building for the Government Head quarters Hospital at Nellore during 1964—65.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To impress on the Government to expand and improve the Government I. D. Hospital at Nellore.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To impress on the Government to sanction a hospital to Sangam village, Kavali Taluk, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To impress on the Government to open a Maternity Centre in Jakkepalli Gudur village Kavali Taluk, Nellore District to meet the needs of the public as there is no medical aid in the vicinity.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by — Rs. 100/

To impress on the Government to start one mobile medical unit to each taluk in the State.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by — Rs. 100/-

ఇటీవల రష్యా సర్కస్‌వల్ల హైదరాబాదులో, గాయపడిన ప్రజను, ప్రభుత్వపుఆసుపత్రిలో చేరమని ఒకడాక్టరు వుత్తర్వు వేస్తే, మరియొక డాక్టరు ఆసుపత్రిలో చేర్చుకోనని పంపివేసిన వృదంతము విమర్శించుటకు,

Toreduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by — Rs. 100/-

నెల్లూరుజిల్లా, రాపూరు తాలూకా, హెడ్‌క్వార్టరు ఎల్. ఎఫ్. ఆసుపత్రిని తేదీ 1-7-1959లో ప్రభుత్వము తీసుకొనినది., కాని సదరు ఆసుపత్రి పనివారలను గవర్నమెంటు కలుపుకొనుట గాని, ఇంక్రిమెంట్లు, పెంపులు యిచ్చుటగాని, వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగులుగా గాని, లోకలుఫండు ఉద్యోగస్థులుగాగాని పరిగణించనక సదరు పనివారల త్రిశంకు స్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరమించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by — Rs. 100/-

నెల్లూరుజిల్లా, వెంకటగిరి తాలూకా హెడ్‌క్వార్టరు, ఎల్. ఎఫ్. ఆసుపత్రిని తే. 1-10-1957లో ప్రభుత్వము తీసుకొనినది, కాని సదరు ఆసుపత్రి పనివారలను గవర్నమెంటులో కలుపుకొనుటకు గాని, ఇంక్రిమెంట్లు, పెంపులు యిచ్చుటగాని, వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుగా గాని, లోకలుఫండు ఉద్యోగములుగా గాని పరిగణించనందున, సదరు పనివారల త్రిశంకు స్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరమించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80, 600 for Medical by — Rs. 100/-

[illegible] జిల్లా, [illegible] తాలూకా హెడ్‌క్వార్టరు, ఎల్. ఎఫ్. ఆసుపత్రి [illegible] లో ప్రభుత్వం తీసుకొనినది. కాని

సదరు ఆసుపత్రి పరివారము గవర్నమెంటులో కలుపుకొనుట గాని, ఇంక్రిమెంట్లు, సెలవులు యిచ్చుటగాని వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగులుగా గాని, లోకలుఫండు ఉద్యోగులుగా గాని పరిగణించబడక, సదరు పరివారల త్రిశంకు స్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరసించుటకు

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

నెల్లూరుజిల్లా, పొదిలి తాలూకా హెడ్‌క్వార్టరు ఎల్ ఎఫ్ ఆసుపత్రిని తేదీ 1-7-1959లో ప్రభుత్వము తీసుకొనినది. కాని సదరు ఆసుపత్రిని పరివారము గవర్నమెంటులో కలుపుకొనుట గాని, ఇంక్రిమెంట్లు సెలవులు యిచ్చుటగాని, వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుగా గాని, లోకలుఫండు ఉద్యోగస్థులుగాగాని పరిగణించబడక, సదరు పరివారల త్రిశంకుస్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరసించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For inadequate supply of medicine to the hospitals and to impress upon the Government to increase bed strength in T. B.Hospitals, Nellore.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

నెల్లూరు జిల్లా, దర్శి తాలూకా హెడ్‌క్వార్టరు ఎల్. ఎఫ్. ఆసుపత్రిని తేదీ 1-7-1959లో ప్రభుత్వము తీసుకొనినది. కాని సదరు ఆసుపత్రి పరివారము గవర్నమెంటులో కలుపుకొనుటగాని, ఇంక్రిమెంట్లు, సెలవులు యిచ్చుటగాని, వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుగా గాని, లోకలుఫండు ఉద్యోగస్థులుగాగాని పరిగణించబడక, సదరు పరివారల త్రిశంకు స్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరసించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

To impress on the Government to sanction a Dispensary to Dundigam village, Kavali

Taluq, Nellore District as there is not any medical aid within a distance of twenty miles.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For the abnormal delay of the Government to sanction exemption for the sanitary course to the Health Inspectors, since 1961 in pursuance of Government letter No. 3877-H.H. 2161-1, Health dated 10-8-61.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

నెల్లూరుజిల్లా, కోవూరు తాలూకా, హెడ్‌క్వార్వర్టరు ఎల్. ఎఫ్. ఆసుపత్రిని తేదీ. 1-7-1959 లో ప్రభుత్వము తీసుకొనినది. కాని సదరు ఆసుపత్రి పనివారలను గవర్నమెంటులో కలుపుకొనుట గాని, ఇంక్రిమెంట్లు, సెలవు ఇచ్చుటగాని. వారిని గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుగా గాని, లోకలుఫండు ఉద్యోగస్థులుగా గాని పరిగణించబడక, సదరు పనివారల త్రిశంఖు స్వర్గములో యుంచిన ప్రభుత్వ విధానమును విరసించుటకు.

Mr. Speaker : Cut-motions moved.

Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not shifting the post-mortem shed now in the compound of the Taluk Head-quarters Hospital, Anakapalli, Visakhapatnam district, situated right in the middle of the Anakapalli town, inspite of the repeated representations by the public for shifting it to place outside the town.

Mr. Speaker : Cut-motion moved

Sir, I beg to move :

Sri A. Sarveswara Rao :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా నర్సాపురంలోని ప్రభుత్వ హాస్పిటల్‌లోని డాక్టర్‌పై ఎన్నినేరారోపణలు వచ్చినా అతడు తన డ్యూటీని ఏమాత్రమూ సక్రమంగా నెరవేర్చకుండా ప్రభుత్వంలో తనకు చాలా పలుకుడడి వున్నదనీ ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీసంజీవరెడ్డిగారు తనకు స్వయంగా తెలుసుననీ తనను ఎవరూ ఏమీ చెయ్యలేరనీ చెప్పుకుంటూ అపకారిగా తయారైన పై డాక్టరుపై ఎన్ని పిటీషనులు వెళ్ళినా మంత్రిగారికి స్వయంగా వ్రాసిన ఏవిధమైన చర్య తీసుకొనని నిర్లక్ష్యతను నిరసించుటకు—

Mr. Speaker : Cut motion moved.

Sri A. Sarveswara Rao: Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో పోలవరం, జంగారెడ్డిగూడెం, జీలుగమిల్లిలలోగల ప్రభుత్వ వైద్యశాలలలోని రోగుల మంచముల సంఖ్య పెంచనందుకు—

Mr. Speaker ; Cut-motions moved

Sri C. D. Naidu : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not opening the maternity centres in various centres in Chittoor taluk, Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs. 7 36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not opening a T.B. Clinic in the Round Roads, Chittor.

Mr. Speaker : Cut motions moved.

Sri A. Sarveswara Rao : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by. Rs. 100/-

మంగళగిరి టి. బి. ఆసుపత్రిలో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు కేటాయించబడిన పడకలగురించి సమాచారాన్ని ఎప్పటికప్పుడు మంగళగిరి టి. బి. ఆసుపత్రి అధికారులు తెలుపనందున పరిస్థితిని గురించి చర్చించుటకుగాను,

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Mediaal by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కేంద్రమైన ఏలూరు పట్టణములో ప్రభుత్వపు ఆసుపత్రికి ఒకవైపున కాంపోండు గోడను కట్టనందుననూ, స్టీమ్ లాండ్రీని అమర్చనందుననూ, పడకలను పెంచనందుననూ, ఏర్పడిన పరిస్థితిని చర్చించుటకుగాను—

Mr. Speaker : Cut motions moved

Sri K. Govinda Rao ; Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not increasing the bed-strength of the Taluk Head-quarters Hospital, Anakapalli, Visakhapatnam District to twenty as in all other Taluk Head-quarters Hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 7,36,80,600 for Medical by Rs. 100/-

For not providing adequate number of cots for the Taluk Head-quarters Hospital, Anakapalli in Visakhapatnam District as a result of which the patients themselvs are compelled to get their own cots.

Mr. Speaker : Cut motions moved.

DEMAND NO XIX-PUBLIC HEALTH-Rs. 3,03,45,000.

Sri R. Rajagopala Naidu : Sir I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

For the failure of the Government in eradicating Malaria in the State.

Mr. Speaker : cut motion moved.

Sri K. Ramchandra Reddy: Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs 100/-

హెల్తు డిపార్టుమెంటులో పనిచేయు వర్కు-ఛార్జుడు ఉద్యోగులను కనీసం ఒకనెల నోటీసుఆయినా ఇవ్వకుండా టెర్మినేటు చేయటం. ఇతర డిపార్టుమెంట్సులో వున్న కనీస సౌకర్యాల నైనప్పటికి కలిగించకపోవడం గురించి ప్రభుత్వాన్ని నిరసించుటకుగాను—

Mr. Speaker : Cut motion moved.

Sri K Ramchandra Reddy : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs 100/-

టర్మినేటు చేయబడిన ఉద్యోగులకు సర్వీసు గ్రాట్యుయిటీ ఒకనెల జీతం అడ్వాన్సు చెల్లించు కనీస సౌకర్యాలను అమలుజరుపక పోవటం గురించి చర్చించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs, 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

స్ఫోటకం, మలేరియా నివారణ స్కీములో పనిచేయు వర్కు-ఛార్జుడు ఉద్యోగులకు, ప్రత్యేకముగా నల్లగొండ జిల్లాలోని ఉద్యోగులకు స్వల్ప నేరాలపై టర్మినేటు చేయటం, ఇతర సౌకర్యాల కల్పించకపోవటం, మొదలగు విషయాలపై చర్చించుటకుగాను,

Mr. Speaker : Cut motions moved.

Sri. M. Pitchiah : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

"సిలికాసిస్" జబ్బును అరికట్టుటకు ప్రభుత్వము తగిన నివారణ చర్యలు తీసికోనందులకు—

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 fer Public Health by Rs. 100/-

కుష్ఠరోగ నివారణకు గాను రాష్ట్రములోని కుష్ఠరోగులకు ప్రత్యేకముగా శరణాలయమును స్థాపించి ఆ వ్యాధి ఇతరత్రా వ్యాపించకుండా వుండుటలో ప్రభుత్వము తగిన శ్రద్ధ తీసికోనందులకు,

To reduce the allotment of Rs 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో అనేకవేల సంఖ్యలో ప్రజలు అటలమ్మ మొదలగు అంటువ్యాధులలో నానా బాధలు పడుచున్నప్పటికి వాటిని అరికట్టుటకు తగిన చర్యలు తీసికొనుటలో విఫలమైనందులకు,

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

ఎండ్రిన్ త్రాగి చాలామంది చనిపోవునప్పటికి విరుగుడు కని పెటకయున్న ప్రభుత్వ విధానమును నిరసించుతూ,

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

To impress on the Government to sanction an anti-yaws unit in Nelllore District now.

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

To urge on Government to fix the F. T. D. of the Taluk, Health Inspectors and peons working under them as existing F. T. A. is very meagre.

To reduce the allotment of Rs. 3,03 45,000 for Public Health by Rs. 100/-

For the failure of the Government to prevent food adulteration in the State as a result of which the public is facing death and disease.

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

To urge on Government to stop the State-wise transfers of Health Inspectors now and confine it to within the districts.

Mr. Speaker : Cut motions moved.

Sri A. Sarveswar Rao : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా పోలవరం తాలూకాలోని బుట్టాయాగూడెం లక్ష్మినారాయణదేవిపేట ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రములకు ఇవ్వవలసిన మైంటినన్స్ గ్రాంట్లను యింకను యివ్వనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by. Rs. 100/-

కుష్టురోగులు ముఠాలుగా జనసమ్మర్థమైన ప్రాంతాల్లో. ఎగ్రసివ్‌గా, చేస్తూవున్న సంచారాన్ని అరికట్టి వారికి ప్రత్యేక వసతి, వైద్యం, ఏర్పాటు చేయనందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 3,03,45,000 for Public Health by Rs. 100/-

దోమల సంహారానికై ధనం అధికంగా హెచ్చిస్తున్నకొలదీ దోమల పుట్టుక, వ్యాప్తి రాష్ట్రంలో అమితంగా వుండటంవల్ల ఏర్పడిన అసందర్భపు పరిస్థితిని చర్చించుటకుగాను.

Mr. Speaker : Cut motions moved.

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

Dr. B. L. Narayana (Ongole): Mr. Speaker, Sir: The statement kept on the Table by the hon. Minister for Medical and Health looks like a sweet mixture that he is trying to administer to the State to cure the suffering people. I must congratulate him for one thing, for having added Rs. 1.07 crores under "Medical". So far, all these years none has succeeded in getting more for this budget; and on this occasion, I congratulate the hon. Minister for getting this amount for "Medical" alone. But it is not the mere administering of the mixture that is important; the ingredients added in it, the measures to be adopted to administer it; the result to be told on the patients–these are the important things that we have to look into.

When we take into consideration the question of medical education and under-graduate courses wherein seats were increased, I would like the hon. Minister to take note of one thing and it is this; how we are going on increasing the humber of seats in our colleges; how best we can avoid it and obtain the best possible results out of it. The All India Medical Conference, in its statement, observed:

> "There are three medical colleges in the city, and there are more in the State where several students are a dmitted, out of whom 350 pass out every year."

That was with reference to the Madras State; the same state of things obtain in our state also: quite a number of seats are there and more failures are there. What are these failures due to? When we compare the results of our Universities with those in other Universities universities in foreign countries, there about 90 to 96 per cent of passes are there, whereas we are having passes to the extent of 50 to 56 per cent,- maximum percentage.

Why is it so ? If we can increase the efficiency of teaching standards and at the same time increase also the efficiency of the staff, certainly we can increase the percentage of passes in our colleges; at the same time, we can ensure good standards amongst the students and thus achieve our objective. When we compare the present college standards in our State, the teaching ratio looks like 1:20 in pre-clinical studies-the student-teacher ratio is 1:20 to 1:30 in our State, whereas in foreign Universities, it is 1:2.5. It is thus glaringly visible that it is only the efficiency of the teaching institutions that has to be improved, if we desire that the percentage of passes in our colleges should be more. This would also result in a greater number of doctors coming out of the colleges. This, therefore, is one of the measures to be adopted. Merely by increasing the number of seats, the Government might be pleasing some people by enabling their children to be admitted into the colleges; but what I strongly feel is that if we can improve the percentage of passes in our colleges, we can certainly improve the number of doctors and at the same time we can have a number of vacancies in colleges to get more students admitted. As such, I suggest that such measures as are necessary in this behalf should be adopted.

Coming to the question of implementation of central plans, I must say emphatically that we have failed herein also in our State. Just, for example, I will read a few things when comparing our position with that in other States. Look to the questoin of family planning. The other day, an hon. Member has put the question : how many sterilisations have been one in our State so far and year after year; and the reply given was :

1958-59-1,226

1959 ... 1,633

1960 ... 5,464

1961 ... 1,902

1962 ... 2,325

1963 .. 1,240

Now let us compare these figures with those figures relating to our neighbouring State, Madras State. I have got figures for Madras city only, which are :

1960 ... 2,148

1961 ...11,202

1962 ...25,574

1963 ... 9,547,-because of defective planning which they wanted to rectify later.

So, when we compare our figures with the figures available for the Madras city alone, there they have done in one year nearly 25,000 cases of sterilisation, whereas we have done all through the year not even that much of work for the entire state. This emhatically shows that we have failed in our attempts. This is time for us to think why and where we are failing and what the reasons for such failure are.

In this connection, I would like to say one thing. The very implementation of the plans recommended by the Centre, we are not making use of. When some of the members asked whether we are paying anything to the patients, "we are not paying" is the reply. I would like to say that there is a G. O of the Central Government that the Government of India wants to pay Rs.100 per day for any private practitioner who does not less than 20 cases of sterilisation per day. "Are we taking advatnage of this provision?" I am asking. At least if we make use of that provision, we will be able to increase the number of sterilisations also There is another aspect also. We have not studied the psychology of our people. So far as my experience goes, when we see the sterilisation cases

done, it is only the middle class and upper-middle class people that are coming for sterilisation, and not the lower calss or the poorer classes. When we ask them the reason, they tell us: Sir, you have got certain property to fall back upon in your old age. But we are workers and labourers and our only investment is what we have, namely, our children, on whom we can fall back upon". That is the reply that they are giving. So much so, in answer to it, it is the duty of the State to see that their interests in old age are guaranteed and some sort of guarantee is given by way of provision to them in their old age. In other States, for these poor people they are paying certain amounts for sterilization, whereas here we are not paying a single pie to any one of them. On the other hand, I am sorry to state that an instance has come to my notice. One worker who is working in a cement factory went for sterilisation to E. S. I. dispensary. There, she was told that as the necessary equipment w as not available she might better go to the General Hospital and get herself admitted and deliver there and get the sterilisation. She went there got herself admitted. Later on she received a bill for Rs.' 177/- which, of course, she paid. Thus, in addition to not giving them money we are charging them ; and we cannot expect others to come forward in these matters. I would therefore appeal to the hon. Minister to see that these people who go in for sterilisation are given free treatment and good accommoadtion and all that.

Our Government proposes to do the scheme of sterilization with co-operation of panchayat samithis. A recent statement given by Sri D. S Raju is to the effect that if we do about 50 sterilisations for every thousand of population, we will be cutting down our birth-rate by 50 per cent. That was the conclusion he came to. If we can implement this at the stage of samithis and see that all the samithi people take interest in this matter and see

that at least a minimum of 50 cases of sterilisation for every 1000 people are done we will be able to bring down our birth-rate. We can make use of the Centre's officer through the Indian Medical Association. The Indian Medical Association Branches as well as the State Branch are willnig to take up this plan and we will be able to get more number of doctors and the amount will be utilised as remuneration for them and can be spent also on the patients as expenses; and we can improve our sterilization activity in that way.

Coming to the second point-malarial survey and anti-malarial work: we have been trying our best to see that malaria is controlled. It is a central plan thing But we have done, three years' spraying and we are having surveillance that is, we are just trying to know where we are and we are trying to find out what the cases are. When we look into the matter, when the smears are taken, it is very strange that our smear positives are very high in the cities. I have some statistics with me, which I could gather. In 1962, at Guntur, it was 228 positive smears and in 1963, it was 693. In Vijayawada, in 1961, the number was 612, in 1962, it was 543 and in 1963, it went up to 981. In Visakhapatnam, during 1961, it was 268; in 1962, it was 696 and in 1963, it was 3078. These figures definitely show that we are not progressing; that we are retrogding. The number of positive smears are increasing. I would suggest one thing: this state of things is not due to the fault of anybody. The administration has done all things possible; but the co-oridnation between the people and between different branches of the Government are not there. That is what I want to emphatically say here. What happened in big cities was that spraying was not done properly because the people did not co-operate.

And there were some wells and other things there. ;re the larvae are coming up and the anti-larvae measures were to be taken. When this question has been raised, the Municipality said: "We will not be able to bear the expenses". Then they asked for a loan from Government. The Government said: "We do not have funds". If they do not have funds and the Municipality does not have funds, either they must see some way to get funds or if not, the lakhs of rupees, the amount which you have spent will become a waste. As such I only just plead that Government must take immediate action and see either they procure cent-percent amount from the Centre or ask half of it from the other State.

In the recent research it has been shown that in all fevers smears must be taken properly so that we may not miss some cases. It is now happening that we are taking only smears where we are suspecting it as Malaria. But it has been shown clearly by the doctors who have taken statistics that there were cases, positive smears in these cases where the diagnosis was Typhoid. and also there were cases where the diagnosis was Pneumonia, Bronchitis and like that. But it may co-exist with these diseases. As such I make it a point to say that all hospitals must take these smears for all temperature cases and send them to the Malaria Department.

Nurses : Coming to the question of nurses, here, I find a statement that we are starting a college for nurses here. It is good that they started. We must congratulate them on that aspect of it. But I would like to say that some 50 nurses were sent to Madras for training and those nurses who have come back from training are not absorbed in service so far and it is not proper on our part also to see that these people are not absorbed as tutor nurses and start colleges and get B. Sc. graduates who are not having practical experience. As a matter of fact these

nurses who have gone to Madras for training were practically nurses who had their training as nurses and then went for tutors' training also. They came back and they are not given the tutors' jobs. Really we are doing injustice to them. The tutors' posts must be given to them. That is very essential, before we take up the other college students.

Then, coming to the implementation of certain things it is a well-known fact that we have been telling from a long time, time after time, that some of the things, maladministration at certain hospitals are still going on and we brought it to the notice of the House and I was surprised to find very recently in one of the papers that in a hospital like Guntur hospital, operations were postponed for want of Oxygen cylinders and also that X-ray plant was not working and all that. This fact has been brought to the notice of the House from a long time. I do not know where exactly the mistake lies. For want of Oxygen cylinders, postponing operations will certainly tell on our economy. When I just tried to enquire, they said: "It is a defective policy of some exchange" or some thing like that. Whatever it may be, I only request the hon. Minister to see that larger number of Oxygen cylinders are supplied so that they may not get exhausted and shortage may not occur and operations may not get a gap.

Another thing is about the X-rays. There was a deep-X-ray plant. Even now I think it is lying idle for the last so many months. Previously also this was brought to the notice of the House. No notice was taken. When I asked them: " Why it is lying idle", they said: "The tube is burnt out We are not able to get it". But one thing I would like to say: "How is that we have purchased an apparatus here at Guntur for which we are not able to get supplementary parts." It so happens in our State that we have taken so many X-ray plants from different companies for different institutions and put them in different hospi-

tals. That always tells. The businessman comes and does business with us. For instance, the Phillips Co. is not able to supply the required parts now and most of these plants are lying idle. So, whenever we purchase hereafter any of these X-ray plants, I only suggest that we make a standard principle to take only one variety of plants and recommend them to be established in all the hospitals so that in future if any defect or any thing comes, at least we will be able to replace from one place to the other, the parts. As well we must also insist on getting the plants which are manufactured only in India. Of course, other companies are doing the manufacture in India. We can get them. That is one of the biggest draw backs about the X-ray plants. And, wherever there is current, in any hospital, we must try to put a small portable X-ray plant in the mofussil hospitals also.

Coming to the question of nurses, as I have told you, many hospitals are very inadequate. I know, even the hon. Minister for Health knows it, I think, that Guntur hospital nursing staff is very inadequate. It is because of inadequacy of the nursing staff that that accident has happened. Especially I am stressing to say that maternity wards should be given plenty of nurses. Simply because there are three to four deliveries one day, you cannot take it easy and post one or two nurses there. It so happens suddenly that the number of deliveries may go up all in a sudden to 30 or 40. Then, it will be very difficult for these two or three nurses to manage. So adequate staff must be there specially in those maternity wards. If there were to be a good nursing staff, that accident would not have happened.

This is another thing which I am stressing on the number of beds also. What is happening is we now want sterilization to be done. Mostly in mofussils, in my experience it is only the ladies that are coming forward for sterilization. Because it is the ladies that experiencethe trouble of

it, the men have not experienced it and they have not understood it. So much so, when they want sterilization, they require hospitalization for some time, for at least one week. If we want to implement family planning properly, we must increase the beds of the delivery wards. That is another thing which I would like to stress

Now, coming to the question of the Mission Hospitals, I am sorry to say that Mission hospitals which have served us for so many years - 30 to 40 years - are now suffering a lot for want of funds from abroad. But as it is our hospital which is there in Ongole for the last 40 years, which has served our area efficiently, not only our area, it has served upto Karnool and Guntur on that side and this side upto Rajahmundry, is now suffering for want of funds. At this moment, it is not proper on the part of the local government to tax their buildings, ask them to pay taxes. Any institution whether it is a choultry or a hospital, which is a philanthropic institution, we must try to reduce taxes for them. It was brouht to my notice. I request the hon. Minister to address the concerned authorities and see that the taxes are removed on these hospitals so that they may survive and serve the poor.

The major thing which I would like to discuss is the problem of accidents. This was brought to the notice of the House. What is happening exactly when any accident happens in mofussil place? I know an instance where once an accident happened in Kanigiri. The doctor was not there. Then they were asked to take him to the Government doctor at Podili. There also the doctor was not there. Then they were asked to take him to the Government doctor at Kandukur. On the way the patient died. The greatest difficulty is that the police are insisting that these cases must be admitted only in Government hospitals. I do not know. I cannot understand what exactly

the implication is there. It so happens, I remember once even the Secretary for Health was telling me that once he took a patient to a mission hospital. They said it seems: "This is an accident case. We cannot attend." This is not the accident. What I would like to say is that you must see that any case that has to be admitted must be admitted in any hospital — let it be a private hospital or any thing else' It so happend that recently a man met with an accident and he took another companion also with him, came in a taxi to my dispensary. I had to take him up for treating him. Then immedtatly I reported the matter to the police. The police who were interested otherwise — the head constable sends me a memo: "I hear that you have admitted a certain case. I would like to send that case for specialised examination and X-ray. You please send back the case to the Government hospital". I do not know who he is and what he is and how dare he write that. Immediately I wrote back· I said: "He is in my hospital I have informed you that accident has happend. If you have got any thing to do with the case, if you want him, you can take personally". Then I phoned up to the Inspector also. The Inspector again sends me a memo saying: "As a private practitioner you are not competent to treat the case". It is a very wonderful argument. I would like to say that this lacuna is there that most of the accident cases must be admitted as far as possible in the Government hospitals. I would like to say that this is causing a lot of inconvenience not only to the patients but also for the treatment part of it. This is very very impracticable. As such you must give instructions to the people that if any accident happens at any time, they must be admitted in the nearest hospital. If the nearest doctor does not attend on the case, action must be taken against the doctor. That is the attitude with which it has to be taken. And transport of these accident cases also is another

thing. I have been telling once when an accident happened we went to the phone call. Phone call message goes. If the accident happened at 4 O' clock, the message reaches there at 9 O' clock and the police arrive later. These are the difficulties with regard to the accidents. As such I have been repeatedly telling that some things must be done in these things. When an accident happens at least the nearest police station must use its wireless and see that the message is carried to the headquarters hospital and the aid is sent through ambulance. This is very important. And also you must try to seek the Central Government aid in this matter in the Telegraphic Department that if any accident message goes which has to be carried to the neighbouring city or town, it must be given top-most priority so that immediate aid may be given to the diseased people. This has happened like that. That is why I am just requesting the hon. Minister to make a note of this and see that these accident cases are treated properly. The same thing has happened in Guntur also. Of course, in Guntur, there is another trouble. In the accident department, what happens is when an accident comes they are asked to note all the injuries which is a time wasting business of course. Unless it is a medico-legal case where two people fight and go, there is no meaning in trying to note the number of injuries and other things. Here, there is a case where it is clearly an accident and if you go on writing the injuries what happens to the patient ? As such some sort of discrimination should be made. When these cases which are definitely known as accident cases come, time should not be wasted in going on noting the injuries and other things.

Other thing is, people who are definitely known as dead due to the accidents are being sent for post-mortem. One day in Ongole, the doctor had to do about 8 postmortems. One died under a cart, another under a bus,

like that. But these are all difficult matters in mofussil. What happens is he is the only man there. He has to look after the hospital work, At the same time he has to look after the post-mortem also. When he wrote back to the police department stating that this is clearly a case of crush-injury by a cart, there is evidence for that, the parents are telling and all that, and why they want a post-mortem, they said : "No, no. We are just telling according to our rules. I am asking you to do the post-mortem. You do it. So discrimination must be made in these post-mortem cases and see that the work is minimised as far as possible and more scope is given to the doctors in mofussil to work for a longer time.

Coming to the question of these paying wards, I have been telling from a long time that you must make use of these paying wards to make some income to the hospitals. That is, doctors who have got private practice, doctors who are employed in the hospital, they must get their consultation done in the hospitals. I was telling from a long time that this is another factor which will get some more income to the hospitals. Exactly in the mission hospitals, they are doing the same thing. If there is a doctor in the mission hospital, efficient, if any body wants private consultation, they send him there, they extract money and they pay to the hospital and they bring the patients inside. Here, what I would like to state is that when we are taking the services extra, you must see that some of the extra money goes to the doctor and then the rest of the money goes to the hospital. That would cut short two things. One is malpractice which many people are saying that doctors are taking money. Certainly they are taking money by private practice they are doing. We will not be able to control it unless we put a strict rule that they are not going to be allowed private practice. But when we say that they have got allowance to do private consultation, there is a lacuna. People go there,

Whether he is giving treatment or consultation nobody knows. So, strictly either you increase the salaries of the doctors and see that they do not practise privately, or you just allow them to have private consultation in the Government hospital and take half and give half to them. This way you will be able to cut short these malpractices. At the same time you will be able to get some remuneration to the hospital also.

Finally, I would like to say a few words about Ongole Water Supply. I am sorry this is a case which is there for a long time. Government has invested about Rs. 36 lakhs on this scheme. Every thing was laid and every effort was made. Unfortunately or fortunately they thought that the wells that they were digging there would yield sufficient amount of water, but the percolation was very little. So they had to change the plan and take the surface water. Now it has become a dilemma because the surface water is not there all through the year. Now they said that they want to take this surface water and they are taking this surface water. For all these years, every thing has been laid and so many lakhs of rupees have been invested. No taps have been so far supplied to any body and this investment is a waste and they have spent so much of money. I would like to stress the point that water should be supplied immediately, at least by the end of this month because when I met my friend, the Secretary to Health, he told me that it will be completed by the end of March. But I find that there, the progress is not as hopeful as the hope he has given to me. So, I just want to stress that point and request the hon. Minister to see that the water is supplied, as soon as possible.

Thank you, Sir.

Smt. Kumudini Devi (Wanaparthy) : Mr. Speaker, one aspect of the medical budget to which I wish to draw attention and on which we all agree and none will refute, forms the essential foundation of the health of our State.

I am reffering to the treatment, care and cure of the T. B. patients. I need not say that this disease amongst some has been a killer. About 10 to 15 years ago it was incurable and it made one almost feel that it was only a matter of time before death. Medical research has advanced to such an extent that to-day one can say that T. B. is fatal only if medical attention was not given. Eradication of tuberculosis must be treated on a community wide scale. A treatment on a community-wide scale requires public cooperation and full use of services. I had on former occasions, Mr. Speaker, dealt with the need for house-to house checking up of our citizens and to isolate those that are afflicted by it and to give them treatment and care at the earliest possible time. We have been told that our resources do not permit this nation-wide or state-wide attention to T. B. With the knowledge that it is within our power to save life, can we with any equanimity say that it is not within our means? Does the State not realise that to say that it is not within our means is to say that those that can be cured can be left to themselves and die and thus suffer the pangs of conscience? We who are representatives of the people have a duty to realise that is our responsibility. As hon Member of the Legislative Council, a lady doctor had the other day pointed out with great authority the seriousness of the problem in so far as her district of Visakhapatnam is concerned. The waiting lists in the hospitals are not only confined to that district but to other districts in the State. It is said with some irony that a prisoner who happens to suffer from T. B. and is certified by the doctor to require treatment, gets immediate attention and a bed in the hospital in preference to hundreds who are on the waiting list and it is therefore said with some collousness that if a T. B. patient requires admission immediately he should do some petty crime and get himself confined to jail and work his way to the hospital by this method. I do not

say this as a jest but only to emphasize that we have to deal with this problem even if it means our pinching something from some other source. There may be many things which may wait for a longer time but the health of the nation cannot wait long because if it is not attended to it will multiply several-fold until the situation will get out of control and even our meagre resources at that time will not be sufficient to treat even a small percentage of it.

Open land surrounding the various habitations such as big villages, taluk and district headquarters and towns is not wanting. The indigenous meterial is quite cheap. Since cure and treatment of T. B. can only be deemed temporary we need not think in terms of expensive buildings of a petmanent character. What is built even with mud but well ventilated with country-tiled or thatched roofs can be constructed with very little money. By doing this we will not only help the patient to get well but also prevent the infection from spreading to those living with them. You know, Sir, in what condition these poor people live, all huddled up in one small room or a hut. If we can mobilise our resources and carry out a mission of mercy we can give Shramdan and other Dans to provide for a number of patients village-wise so that the town hospitals or district hospitals can be confined only to serious and surgical cases. I am not attempting to give a blue-print of the sort of organisation that can grow but it ts well worth the consideration of the Government to allocate appreciable sum of money for this work because like Malaria, I believe we can eradicate this disease and once we have eradicated we have no problem on this score.

On the last occasion, Mr Speaker, I said the City of Hyderabad had an annual visitation of plague many years ago and by the concerted effort of the then government it has been completely eradicated. Sometimes when we

go out the old camps can be seen even now which I think can also be used as isolation camps for this purpose. The amount which has been allocated for medicines of T. B. is not also adequate. In many places medicines run out and poor people who mostly suffer because of the lack of proper sanitation and unhygienic living due to condition of poverty can neither afford to go long distances to town or taluk headquarters nor have they the strength to go to the domiciliary centres but when at last they do reach there somehow it is only to be told that the medicines are out of stock. Most of the patients require not only medicines but food and rest. Looking after all these persons will not require any big establishment because most of them can attend to themselves. They need only direction and supervision in their personal hygiene and other necessary requirements. If we can take care in the early stages we do not need a big or costly establishment but if we neglect and they have to be taken only in an advanced stage then that will be a costly affair. Many a time patients are told that they are in early stages and only domiciliary treatment is all that is required. They are asked to come again and when they come again it becomes an advanced stage of T. B. and then they say that there is no use giving a bed to such of them as that bed would be a waste on a chronic patient who has no chance of getting well while it can be used for a better purpose in providing accommodation to a patient who has a chance of getting well. Now I call this a vicious circle. At first they are told that they are in a very early stage and so cannot get admission as they can get domiciliary treatment and then they are told that it is too late; one of the two things is happening. Either the domiciliary treatment has not been given if the case is in early stage or it is not in an early stage. To say that it is not in an early stage means finding a bed which is impossible for the hospital authorities to do. I do not for a moment cast any aspersions against anyone, but the situation is

such that no person in the present condition can tackle it. At any rate the hospital authorities cannot find room when the patients are far more than the accommodation. It is for us to devise ways of increasing the accommodation in the cheapest possible way. We can encourage private institution by giving them grants to do this kind of work and I am sure many philonthropic associations will come forward and undertake this humanitarian work and earn the gratitude of their fellow citizens. I therefore place before the Government the need for providing in the medical grant sufficient funds for this work over a plan period. Thank you.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు : అధ్యక్ష మహాశయా, మానవునికి ఆరోగ్యం చాలా ప్రధానమైనది. రాష్ట్రసౌభాగ్యమంతా ప్రజల ఆరోగ్య పరిస్థితిపై ఆధారపడి వుంటుంది అని చెప్పడంలో అతిశయోక్తి ఏమీలేదు రాష్ట్రంలో పేద ప్రజలయొక్క ఆరోగ్యాన్ని చక్కగా వుండేట్లు చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉన్నది. అన్ని డిమాండ్సులో మెడికల్ డిమాండు ముఖ్యమైనదని నేననుకుంటున్నాను. స్వరాజ్యం సంపాదించి యింతకాలం అయినా ఇప్పటికీ మనరాష్ట్రంలో వైద్యసహాయ పరిస్థితి మెరుగ్గాలేదు. ప్రతి బడ్జెటు సమావేశంలోను మొబైల్ వాన్స్ ఏర్పాటు చేసే స్కీమును చేపట్టవలసిందిగా చెబుతూనే వున్నాము. పేదప్రజలు పట్టణాలకు వచ్చి యిబ్బంది పడకుండా డాక్టరే వారానికొకటి రెండు సార్లు మోబైల్‌వాన్ మీద వెళ్ళి వారిని చూసే ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది కాని. యీ ప్రభుత్వం పేదవారి కష్టాలను గుర్తించే పరిస్థితిలో లేదు. డిస్ట్రిక్టు హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సులో తగినన్ని బెడ్స్‌లేవు. డాక్టర్స్‌లేరు. డాక్టర్సు వున్నా మందులులేవు. వారి ప్రిస్క్రిప్షన్ ప్రకారం అంత ధరలు పెట్టి కొనుక్కునే స్థితిలో ప్రజలులేరు. హాస్పిటల్సులో constant గా సంవత్సరానికి సరిపోయే మందులులేవు. ప్రభుత్వం సప్లయ్ చేసే మందులు ఒకటి, రెండు మాసాలకంటే ఎక్కువకాలం రాదు. ఆ తర్వాత అది కన్‌సల్టేషన్ సెంటర్సుగా వుంటున్నాయి. సింథటిక్ డ్రగ్స్ ఫ్యాక్టరీ స్థాపిస్తామని మన ప్రభుత్వం చెబుతుంది. పేదప్రజలకూ సౌకర్యవంతంగా వుండేవిధంగా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

గ్రామాలలో ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు ఓపెన్ చేశారు. మెటర్నిటీ ఫెసిలిటీస్ కలుగజేయడానికి సమితులలో నంబరు పెంచుతున్నారు కాని సౌకర్యాలు అందు

బాటులోలేవు, హెల్తు సెంటర్సు, మెటర్నిటీ సెంటర్సు ఓపెన్ చేయించి, డాక్టరులను అప్పాయింట్ చేసి, వారు అక్కడకు వెళ్ళేటట్లుచూచి మందులుకూడ సరఫరా చేయించాలి. రూరల్ ఏరియాలలో పనిచేసే డాక్టరులకు ఇండ్లస్థలాలిచ్చే ఏర్పాటుకూడ చేయాలి. రూరల్ హెల్తు సెంటరులు బాగా పనిచేసేటట్లు చూడాలి కాని డాక్టరులు పోవడంలేదు, మందులులేవు, హాస్పిటలుకు బిల్డింగులులేవు మమ్మేలనేమి చేయమంటారు అంటే ప్రభుత్వం తన విధ్యుక్తధర్మాన్ని పాటించడం లేదని నేను హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. కొన్ని స్టాండర్డ్ మెడిసిన్స్ వున్నాయి. చాలమంది క్వాక్స్ తయారవుతున్నారు పదహారు రూపాయలు కట్టినంతమాత్రాన డాక్టరైపోయి ఇంజక్షనులివ్వడం, యాంటిబైయాటిక్స్‌కూడ వినియోగించడం జరుగుతోంది. ప్రభుత్వం ఇటువంటి పద్ధతులను నివారించాలి. ప్రభుత్వం అన్ని విధాలా అర్హులైన వారికే మందులు యివ్వడానికి, చికిత్సచేయడానికి పర్మిషను యివ్వాలి. పిల్లలకు పోలియో రోగము ఎక్కువగా వస్తున్నది. పోలియో ప్రివెన్షనుకు ప్రభుత్వంచేసే కార్యక్రమం నాకు కనుపించుటలేదు ప్రతిగ్రామంలోను, పట్టణంలోను ఒకరోజు, రెండురోజులు జ్వరంవచ్చిన తరువాత పోలియోరోగం వచ్చి కాలుపోవడమో, చేయి పోవడమో, నడుము పోవడమో జరుగుతోంది. ఆ వ్యాధినిర్మూలనకు అనేకమందులు వున్నాయి. కాబట్టి అవన్నీ తెప్పించి ఆ వ్యాధినరికట్టాలి. టి. బి. తో అనేకమంది బాధపడుతున్నారు. ఇతరదేశాలలో రిసెర్చివల్ల స్ట్రెప్టోమైసిన్ కనిపెట్టడంవల్ల టి. బి. వ్యాధి తగ్గుతుంది, ప్రాణాపాయంలేదు అని తేలిపోయింది. కనీసం హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సులోనైనా టి. బి. క్లినిక్స్ ఏర్పాటుచేసి ఆ స్ట్రెప్టోమైసిన్ ఉపయోగించితే బాగుంటుంది. ప్రత్యేకంగా బెడ్‌వసతి కలిగించాలి ఈ వ్యాధి తగ్గడానికి కొన్ని మాసాలు పట్టుతుంది కాబట్టి అన్నివిధాలా వసతి కలిగించిననాడే యిది నివారించడానికి వీలవుతుందని ఉద్దేశపడుతున్నాను. చిత్తూరుజిల్లా కలెక్టరు దగ్గర 40 వేల రూపాయల వెల్‌ఫేర్ ఫండ్ వుంది. మూడు సంవత్సరాలనుంచి ప్రతి బడ్జటు సమావేశంలో యీ డిమాండు వచ్చినప్పుడు చెబుతున్నాము ఆ డబ్బు అనామతుగా వున్నది. ఇంకా డబ్బు కావాలంటే యివ్వడానికి ప్రజలు సంసిద్ధంగా వున్నారు. కాబట్టి చిత్తూరు హాస్పిటలులో ఒక టి. బి వార్డు స్థాపించాలని ప్రతిసారి అడిగినా ఇన్నికోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్న ప్రభుత్వం, అనేక నిర్బంధాలతో వసూలుచేసి కోట్లకొలది ఖర్చుచేస్తున్న ప్రభుత్వం గత మూడు సంవత్సరాలనుంచి 40 వేలు, 50 వేలు దాదాపు ఒక లక్షరూపాయలు చేతిలోపెట్టుకొని ఒకవార్డు ఓపెన్ చేయకపోతే యీ ప్రభుత్వాన్ని నేను ఏమనుకోవాలి. ప్రజలు ఏమి అనుకోవాలి? చైనా దురాక్రమణ సందర్భంలో చిత్తూరులో ఒక బ్లడ్ బాంక్ పెట్టాలని ఉద్దేశపడింది. చైనాదురాక్రమణ వచ్చిందనేకాదు—ప్రతి జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటలులోని బ్లడ్ బాంకులు

స్థాపిస్తే రోగుల చికిత్స సందర్భంలోను ఆపరేషను సందర్భంలోను ఉపయోగపడుతుందనే విషయం ప్రభుత్వం గుర్తిస్తే ప్రతి జిల్లా కేంద్రాలలోనుకూడ బ్లడ్ బాంక్స్ పెట్టాలి. అనేక సంవత్సరాలనుంచి చిత్తూరుజిల్లాలో హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటలువుంది కాని బ్లడ్ బాంక్ పెట్టడానికి ఏవో టెక్నికాలిటీస్ మాట్లాడతారు...నాకు అందులో నమ్మకములేదు, మంచిపనులు చేయాలంటే టెక్నికాలిటీస్ అడ్డంరావని నా ఉద్దేశం. పేద జనానికి, వెనుకబడినవారికి సహాయంచేయాలంటే ఏస్కీముచేసినా-రెడ్ టేపిజం, టెక్నికాలిటీస్ మీద ఆధారపడకుండా చేయవచ్చు. పదహారు సంవత్సరాలనుంచి కాంగ్రెసు మంత్రివర్గం వుంది. ప్రజానీకం ముందుకువెళ్ళి యిదిగో నేనిక్కడ నిలబడ్డాను, మీకు ఏమికావాలో చెప్పండి అని ప్రత్యక్షంగా అడిగి అప్పటికప్పుడే ఆన్ ది స్పాట్ ఎంక్వయిరీచేసి, ఆన్ ది స్పాట్ డెసిషన్స్ తీసుకొని ప్రజానీకాన్నభివృద్ధి చేయడానికి పూనుకుంటే 5 సంవత్సరాలలో రాష్ట్రంలో పేదరికాన్ని పోగొట్టడమే కాకుండా అన్ని రంగాలలోను ప్రజలకు అనుకూలంగా వుండేది ఈ ప్రభుత్వం డిపార్టుమెంటల్‌గా పోవడం, సెక్రటేరియటులో హైదరాబాదులో కూర్చోడం, జిల్లా పరిషత్తులకు, మునిసిపాలిటీలకుపోయి సన్మానాలు తెచ్చుకోవడం తప్ప మరేమీలేదు. ప్రజలకు సహాయం చేయాలని మనసులో కలిగితే అప్పటికప్పుడే ఎంక్వయిరీచేసి, డిపార్టుమెంటుకు వెంటనే ఆర్డర్సు యిచ్చి, 6 మాసాల్లోనో లేక సంవత్సరములోనో పనులు చేయవచ్చు. అప్లికేషను తీసుకోవడం, జేబులో పెట్టుకోవడం, ఏ. పి ఏ. తీస్తాడో, ఎక్కడకు పోతుందో అర్థంకాదు సెక్రటేరియటుకు పోయి మాట్లాడడానికి వీలు లేదు. నేను ఊరికి పోయినతరువాత ప్రతి ఒక్కరూ ఆ విషయం మరిచిపోతారు. ప్రజలకు సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని మనసులోఉంటే తక్షణమే కార్యరూపంలో పెట్టాలని కోరుతున్నాను. సెక్రటేరియట్ శాశ్వతంకాదు, ప్రజల శ్రేయస్సు మేలు, అభివృద్ధి దేశంలో శాశ్వతంగా వుంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. వారి విధానాలు, మనసులు మార్చుకున్ననాడే దేశం అభివృద్ధి చెందుతుందని నేననుకుంటున్నాను. ఫామిలీ ప్లానింగ్ వీక్, మలేరియా వీక్స్ మున్నగు ఎన్నో వీక్స్ జరుపుతున్నారు. ఫామిలీ ప్లానింగ్ మంచిదని తోచిననాడు—మదరాసులో వేసక్టమీ ఆపరేషను చేయించుకునేవారికి 25-30 రూపాయలు యిస్తున్నారని అందరకూ తెలుసు. వేసక్టమీకి పేద ప్రజానీకం ముందుకు రావడంలేదు. చాలమందికి వారి భవిష్యత్తు వారి బిడ్డల మీద ఆధారపడి వుంటుందని నమ్మకం. కాబట్టి పేదవారికి వేసక్టమీ ఆపరేషను చేయించుకున్నవారికి 25-30 రు. లు బోనస్‌గా యిచ్చి ప్రోత్సహించినట్లయితే ఫామిలీ ప్లానింగ్ సక్సెస్‌పుల్ అవుతుంది. ఇతరుల దగ్గర కాపీకొట్టకపోయినా—మంచిగా కనిపించే విషయాలు తెలుసుకొని అమలుచేయడంలో తప్పులేదని ఉద్దేశపడుతున్నాను హెల్తు డిపార్టుమెంటును, మెడికల్ డిపార్టుమెంటును వేరువేరుగా వుంచ

కుండా రెంటినీ అమాల్గమేట్ చేసి ఒకే డిపార్టుమెంటుక్రింద వుంచినట్లయితే రాష్ట్రంలో అనేక సౌకర్యాలు కల్పించడానికి వీలవుతుంది. యీ శాఖను ఎఫెక్టివ్‌గా నడిపించితే ఆరోగ్యంఅభివృద్ధి చెందుతుందని, బాధతగ్గుతుందని, దేశంలో సౌభాగ్యం వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. If health is lost everything is lost of the man. ఇటువంటి పరిస్థితిని ప్రభుత్వం గుర్తిస్తుందని కార్యక్రమాలను తక్షణం effective గా అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం (వుయ్యూర్) : అధ్యక్షా, ఆరోగ్య శాఖామంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. అయితే ఆరోగ్యానికి సంబంధించికాని వైద్యానికి సంబంధించికాని ఎక్కువగా అభివృద్ధి కాలేదని చెప్పకతప్పదు. గ్రామాలలో ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్లను ఇచ్చినప్పటికి డాక్టర్లు లేని స్థితి అక్కడ కనిపిస్తోంది. డాక్టర్ల కొరత కారణంగా కొన్నిచోట్ల డాక్టర్లు లేకపోతే లేకపోవచ్చును కాని డాక్టర్లు వేసినా అక్కడకు వెళ్ళని పరిస్థితి ఉన్నది. డాక్టర్లు అక్కడకు పోస్ట్ చేసినా వెళ్ళకపోయినట్లయితే ఏమి చేయాలో మంత్రిగారు ఆలోచించకపోతే ఆ గ్రామాలలో ఆసుపత్రులు కట్టడం ఎందుకు ? ఎన్నాళ్ళు చూచినా డాక్టర్లు ఉండరు. సరియైన పద్ధతులలో డాక్టర్లను పెట్టి నడిపించకపోయినట్లయితే వాటివల్ల గ్రామాలకు ఏమీ సౌకర్యం లేకుండా పోతుంది. ఒకసారి పోస్ట్ చేసిన తరువాత వెళ్ళితీరాలని పట్టు పట్టాలేకాని ఎవరో వచ్చి రికమెండ్ చేస్తే వినకూడదు; వేసిన ఆర్డర్లను మార్చకూడదు. తప్పనిసరిగా వెళ్ళితీరాలని మంత్రిగారు పట్టుపట్టకపోతే ప్రజలకు లాభం లేదు. క్షయ నివారణ వ్యవహారం ఉంది. ఆసుపత్రికి వెడితే అక్కడ ఎవ్వరూ లెక్క చేయరు. ఆరోగ్య మంత్రిగారు కబురు పంపితే తప్ప ఎవరూ మాట వినరు. గ్రామాలలో అనేకమంది జనం క్షయతో బాధపడుతున్నారు, చచ్చిపోయేవారు దిక్కులేకుండా పోతున్నారు. గుంటూరు, నెల్లూరు, కృష్ణా పశ్చిమ గోదావరులకు మంగళగిరిలో శానిటోరియం పెట్టారు. అక్కడ ఎవరిని చేర్చుకునే విధానంలేదు. గుంటూరులో వున్న డాక్టరుగారు తప్పనిసరిగా చేర్చుకోవాలని అన్నప్పటికి ఆ పని మాత్రం జరుగదు. సీట్లు లిమిటెడ్‌గానే ఉండి ఉండవచ్చును. ఆ జిల్లాలవారికే అట్లా అంటూంటే మిగతావారి గతి ఏమిటి ? అక్కడ సీటు వచ్చేసరికి కొంతమంది చచ్చిపోతున్నారు. దానికి ఏదైనా మార్గం ఆలోచించి కొంతమంది అయినా బ్రతికించేటట్లు చూడాలని క్షయ వస్తే ఇక బ్రతుకరు అనే విరాళ సంభవించకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను. కుటుంబ నియంత్రణ వ్యవహారము ఉన్నది. జనాభా సమస్య పరిష్కరించడానికి మన దేశంలోనే కాకుండా ప్రపంచం అంతటా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇది చిన్న సమస్య కాదు. ప్రతి నిముషానికి ఒకరిద్దరు పుట్టుతున్న సందర్భంలో ఈ సమస్యను

పరిష్కరించాలి, లేకపోతే ఎన్ని ప్రణాళికలు మనం వేసుకున్నా ప్రయోజనం లేకుండా పోతుంది. ఎంత అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుపుకున్నా తిండి సమస్యను తీర్చలేకపోతున్నాము. చచ్చేవారికంటే పుట్టేవారు ఎక్కువ అవుతున్నపుడు కుటుంబ నియంత్రణ అమలు చేయాలి. నిన్నకాక మొన్ననే world సంస్థవారు ఢిల్లీలో సమావేశమైనపుడు నందాగారు, నెహ్రూగారు ఇంకా నిపుణులందరుకూడా జనాభా సమస్య చాలా క్లిష్టంగా ఉందనే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు, మంత్రిగారి రిపోర్టులో ఏవో 237 క్లినిక్సు పెట్టామని పట్టణాల్లో కూడా 62 వరకు ఉన్నాయని ఉంది. కాని మన రాష్ట్రంలో జనాభా సమస్య పరిష్కరించాలంటే ఇవి చాలవు, వాటికై ఎంత డబ్బు ఖర్చుచేస్తే అంత లాభం ఉంటుంది. Welfare State ఏర్పడాలంటే హెచ్చు డబ్బు ఖర్చుచేసి అయినాసరే పేదవారి మధ్య ఎక్కువగా ప్రచారం చేసి వారు ఆచరణలో పెట్టేటట్లు చూడాలి. చదువుకున్నవారు చేయించుకుంటున్నా, సామాన్య జనం చేయించుకుంటున్నది తక్కువ, ఎవరైనా ప్రవేటు డాక్టరు వద్దకు వెళ్ళినా వంద కావాలి, రెండు వందలు కావాలని అడుగవచ్చును అది వారి వృత్తి ధర్మం కనుక అడుగుతారు. అందుచేత ప్రభుత్వం take up చేయాలి. గ్రామాల లోని ప్రజలకు అందుబాటులో వుండేట్లా చేయాలి. మన జనాభా సమస్య పరిష్కారం చేయడానికి బడ్జెటులో చాలా తక్కువ డబ్బు చూపించారని అంటున్నాను. మద్రాసు, మైసూరు ప్రభుత్వాలు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నారు ఎక్కువగా పనిచేస్తు న్నారు మనంకూడా హెచ్చు ఖర్చుచేసి ఈ సమస్య పరిష్కరించకపోతే లాభం ఏమిటి? ఏవో నాలుగైదు సెంటర్సు పెడితే సరిపోతుంది అనుకోవడం పొరపాటు. హెచ్చుగా గ్రామ సీమలలో ఏర్పాటుచేసి ప్రచారం చేయాలి. ఈరోజు మొదలుపెడితే ఎప్పటికోకాని కాదు. ప్రభుత్వం హెచ్చు డబ్బును ఖర్చుచేసి కుటుంబ నియంత్రణ సెంటర్సును హెచ్చుగా ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక విజయవాడ ఆసుపత్రి విషయం ఉన్నది, దాని కర్మమేమోకాని ఎప్పుడు ఏది చెప్పినా, అది వస్తుంది, ఇది రాదు అని చెప్పడానికి వీలులేదు. విజయవాడ విషయంలో, ఏదైనా విజయవాడ పేరు చెబితే పడుకోవడమే! ఇపుడు ఎడ్యుకేషన్ మంత్రిగా ఉన్న పి.వి.జి. రాజా గారు 10 లక్షలు ఖర్చుచేసి 100 ఎకరాలు కొన్నారు అందరూ ఆసుపత్రి అయిపో తుందనే అనుకున్నారు. మరల వచ్చింది అవాంతరం. తరువాత మా రాజాగారు వచ్చారు ఆరోగ్య మంత్రిగా. ఆయన బిల్డింగులు కట్టిస్తారని అందరూ అనుకున్నారు. కాని అక్కడ వట్టి నేలమాత్రం ఉన్నది. ఏమీ జరిగే విధానం లేదు చందాలు వసూలు చేస్తామని నిరుడు ఆరోగ్య మంత్రిగారు ఈ సభలో చెప్పారు ఆరోగ్య మంత్రిగారు చెప్పారంటే తప్పకుండా జరుగుతుందనే అనుకున్నాము ఏ కారణంచేత జరగడంలేదో తెలియదు. ఆసుపత్రి వచ్చే విధానం మాత్రం కనబడడంలేదు. ఎవ్వ

రైనా కొంతమంది గుంటూరులో ఆసుపత్రి ఉన్నదికదా, ఇరవై మైళ్ళలో గుంటూరులో ఎందుకు అంటే—అక్కడ 2 లక్షల 50 వేల జనం ఉన్నారు; జిల్లా Head-quarters వంటి పట్నం; అక్కడే పెద్ద ఆసుపత్రి లేకపోతే అక్కడి జనం పరిస్థితి మాత్రం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మంత్రిగారు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన విషయం, విజయవాడలో పెద్ద ఆసుపత్రి ఏర్పాటుకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. పోయిన సంవత్సరం మాదిరి కాకుండా ఈ సంవత్సరం బిల్డింగులు కట్టడానికి ఏర్పాట్లు చేయించాలని కోరుతున్నాను. ఈ డిమాండు క్రింద చాలా విషయాలు చేసినట్లు కనబడ్డప్పటికి, ప్రధానంగా గ్రామాల సంగతి కొంచెం చూడాలి. గ్రామాలలో ఆసుపత్రులున్నచోట కూడా డాక్టర్లు లేరు; కొన్నిచోట్ల మందులు లేవు, ఇటువంటి దుస్థితి కలుగకుండా తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం రాంగోపాలరెడ్డి : అధ్యక్షా, మన ప్రణాళికల తాలూకు వివరాలన్నీ చాలావరకు చర్చకు వస్తున్నాయి. ఇదివరకు మాట్లాడిన మంత్రులందరు వారి వారి శాఖల లోపల విఫలమైనామని చెప్పారు. మన రాజాగారి శాఖ మాత్రం చాలా అభివృద్ధి చెందినది; ఏ ఉత్పత్తినైతే వారు సాధించదలచుకున్నారో దాదాపు దానికి రెట్టింపు ఉత్పత్తి సాధించారని మనవిచేస్తున్నాను మన దేశంలో జనాభా 1.2% per annum చొప్పున పెరుగుతుందనుకుంటే దాదాపు 2%, 2.2% రేటున పెరిగినది. అందుకే మన జనాభా పెరుగుదలలో మాత్రం 100% కంటె అధికంగా ఉన్నదని చెప్పాను. అయితే మంత్రిగారు సాధించిన 100% ఉత్పత్తి మాత్రం దేశానికి చాలా బాధాకరంగా తయారైనది. గత పది సంవత్సరాలలో 770 లక్షల జనాభా, పెరిగినది. ఇప్పుడు సాలీనా 2.2% Compound interest తో జనాభా పెరుగుతున్నదని మనకు తెలుసు. ఈ లెక్క ప్రకారం అనతికాలంలోనే మన దేశం 60 కోట్ల జనాభాకు, చేరుతుందని అంచనాలు వేయబడుతున్నాయి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రతి సంవత్సరం తక్కువలో తక్కువ 90 లక్షల జనాభా పెరుగుతోంది. అంటే 90 లక్షల మందికి విద్యామంత్రిగారు అదనంగా విద్యా సౌకర్యాలు ఏర్పరుచవలసి ఉంటుంది పరిశ్రమల మంత్రిగారు బట్టలు ఏర్పాటుచేయవలసి ఉంటుంది గృహనిర్మాణం మంత్రిగారు గృహాలు ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంటుంది. ఆహార మంత్రిగారు భోజన సౌకర్యం ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంటుంది. ముందుకు పోయే పరిస్థితి ఏమీ కనపడుట లేదు. ప్రభుత్వం ఎన్ని మాటలు చెప్పినా ఏది సాధించదలచుకున్నా అవి వ్యర్థమైన మాటలు. మంత్రిగారు అసెంబ్లీకి నచ్చునటువంటి రిపోర్టు అందజేసినారు, జనాభా పెరుగుతున్నది, పెరుగుదలను సగానికి సగం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం అని అన్నారు. ఇదివరకు ఏమి ప్రయత్నం చేశారో, ఏమి సాధించినారో

రిపోర్టులో లేదు. కనీసం వచ్చే 20 సంవత్సరములలో జనాభా Static గా ఉంచితే దేశం ముందుకు పోవడానికి వీలవుతుంది. దీనిని సాధించాలంటె ప్రతి ప్రయిమరీ హెల్తు సెంటరులో ప్రతి దినం అయిదు స్టెరిలైజేషను ఆపరేషను చేయవలసి ఉంటుంది, అప్పుడే జనాభా పెరుగుదలను కంట్రోలు చేయగలుగుతాము. జనాభా కంట్రోలు చేయలేకపోతే దేశాన్ని దారిద్ర్యం విడిచిపోదు ఎటు చూసినా అనారోగ్యంగా ఉన్న పిల్లలు, చదువులేని పిల్లలు, బట్టలులేని పిల్లలు. ఇళ్ళు లేనివారు దేశంలో తయారవుతున్నారంటే మంచి విషయం కాదు. ఆరోగ్యాన్ని పెంచి పోషించాలంటే ఎక్కడయినా cholera out-break అయినప్పుడే immediate relief మన హెల్తు డిపార్టుమెంటు యిస్తుందిగాని పునః పునః రాకుండా ఏర్పాటుచేసే ప్రయత్నం జరగడంలేదు రాష్ట్రంలోని ప్రజలకు హెల్తు రూల్సు సరిగా తెలియవు. సినిమాల ద్వారా చూపిస్తున్నాం, ప్రచారం చేస్తున్నాంగాని ఏ ఒక్క గ్రామంలోని ప్రజలు అర్థం చేసుకున్నట్లు కనపడడంలేదు Fly is number one enemy of humanity అనే ఒక సూత్రం ఉన్నది. అప్పుడప్పుడు ఈగలను చంపడానికి ఒక దినం ప్రత్యేకిస్తారు అప్పుడు గ్రామాలలోని పిల్లలందరూ ఊరేగింపు చేస్తారు. మంత్రులు అక్కడక్కడ పెద్ద ఉపన్యాసాలు చేస్తారు. ఎవరికి ఏది అర్థం కాదు. మంత్రులు తిరిగి వస్తారు అంతా యధావిధి జరుగుతుంది. పిల్లలు ఊరేగింపులో పాల్గొన్న తరువాత కూడ ఏమి అర్థంకాక ఈగలు కూర్చున్న భోజనం చేస్తారు. ఎందువల్లనంటే వారికి అర్థం అయే భాషలో పూర్తిగా వారు నమ్మేటట్లు బోధన జరగడంలేదు, అందుచేత కలరా outbreak ఎక్కువ అవుతూ ఉంటుంది. మలేరియా నిర్మూలన ఆయినదని అంటున్నారుగాని దోమల బాధ ఎక్కువయినది. దోమలను చంపడానికి ఏర్పాటు చేయడంలేదు మంచినీటి సప్లయిచేస్తాం అంటున్నారుకాని మంచినీటి సప్లయి కాక మదనజ్వరం (typhoid) కుట్టుబయలు (డీసెంట్రీ) ఇటువంటి వ్యాధులు తరుచుగా రావడం మనము చూస్తున్నాము. దేశంలోని మనుష్యులందరూ ఆరోగ్యంగా, శక్తివంతంగా ఉండాలంటే ఈ ప్రాథమిక చర్యలు సత్వరం తీసుకోవాలి అందుచేత ప్రభుత్వం గట్టిగా శ్రద్ధ వహించి నివారణ చర్యలు తీసుకోవాలి ఆరోగ్య సిబ్బంది చాలా పని చేయవలసి ఉన్నది. ఇప్పుడు పని జరగడంలేదా అనవచ్చు. డాక్టర్లు పనిచేస్తున్నారు. ఉద్యోగ ధర్మం అనుసరించి ఎంత పనిచేయాలో అంతే చేస్తున్నారు. ఉద్యోగంలో ఉండడానికి కనీసం ఎంత అర్హత సంపాదించుకోవాలో అంతే చేస్తున్నారు. ఈదేశం నాది, నా దేశ ప్రజల ఆరోగ్యం సరిగా లేకపోతే దేశం బలహీనం అయిపోతుంది. బలహీనమైన దేశం ప్రతి బలవంతమైన దేశానికి భయపడవలసి వస్తుంది. అటువంటి అభిప్రాయం డాక్టర్లలో కలుగలేదని విచారిస్తూ తమ ద్వారా వెలిబుస్తున్నాను. మొన్న డెంటిస్టుల సభలో ఏమి చెప్పారంటే 100 సంవత్సరాల తరువాత అనగా 2063 సంవ

త్సరంలో మన దేశంలో 20 ఏండ్ల వయస్సులోనే పండ్లు ఊడిపోతాయన్నారు ఎంత ఘోరమైన విషయం. ఇప్పటినుంచి ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలోను తాలూకా కేంద్రం లోను బ్లాకు కేంద్రంలోను డెంటల్ క్లినిక్సును నిర్మించకపోతే నూరు సంవత్సరాల తరువాత ప్రజలకు పండ్లే ఉండవు పండ్లు ఎట్లా ఉంటాయని పిల్లలకు చూపాలంటే ఇతర దేశాలకు తీసుకొనిపోయి చూపించాలి లేక మ్యూజియమ్సులో చూపవలసి వస్తుంది. ఇప్పటినుంచి తగు శ్రద్ధ తీసుకోవలసినదని మనవిచేస్తున్నాను. పండ్లు లేకపోతే మెత్తటి పదార్థం తినవలసివస్తుంది. మాంసాహారానికి స్వస్తి చెప్పవలసి వస్తుంది. కోడిగ్రుడ్లు, అరటిపళ్ళమీద ఆధారపడవలసి వస్తుంది. పౌరుషం వస్తే 'పటపట పండ్లుకొరికిందు' అనడానికి వీలులేకుండా పోతుంది. ఇప్పటినుంచే శ్రద్ధ వహించాలి. అయిదు సంవత్సరాలు మంత్రిగారు ఉద్యోగంలో ఉంటారు. కొద్దిగా పనిచేసి రిటైరు అయిపోతాను అనే ఉద్దేశ్యముతో పనిచేయకూడదు. మన దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాం. వంద సంవత్సరాలు, వేయి సంవత్సరాల తరువాత మనదేశం ఏట్లా ఉండాలి అనే ఉద్దేశ్యంతో ముందుకుపోతే బాగుంటుంది. రిపోర్టులో కల్తీ పదార్థాలు, కల్తీ మందులు గురించి చెప్పారు "కల్తీపదార్థాలను, కల్తీ మందులను పట్టుకుంటు న్నారు. పది రూపాయలో, అయిదు రూపాయలో జరిమానా వేస్తారు. ఒక కల్తీ మందు అమ్మితే పది రూపాయలు ఇరవై రూపాయలు లాభం వస్తుంది. అందుకోసం డ్రగ్సు స్పెషలిస్టులను ఇనస్పెక్టర్లను ఇదివరకు 12 ఉంటే 24 చేశారని సూచించినారు, అది చాలా తక్కువ Imitation drugs, defective drugs కల్తీమందులు, కల్తీపదార్థాల వల్ల దేశం ఆరోగ్యం చెడిపోతుంది. వాణిజ్యవేత్తలు అధిక ధరలవల్ల స్వల్పకాలం లోపల కుబేరులు కావాలనే ఉద్దేశ్యంతో యిటువంటి పనులు చేస్తున్నారు. ఇటువంటి మనస్తత్వాన్ని విడిచి శ్రద్ధతో పనిచేయాలని తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. పుష్టికరమైన ఆహారం అన్నారు. ఏ దేశానికైతే తిండిలేదో ఆ దేశంలో పుష్టికరమైన ఆహారం అనడం విచిత్రమైన మాటగా కనిపిస్తుంది. అందుకోసం ప్రభుత్వం పుష్టి కరమైన ఆహారం జోలికిపోకున్నా గాని కల్తీలేని ఆహారాన్ని అందజేయడానికి వీలుందా అని ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఎన్ని కల్తీమందులను కల్తీపదార్థాలను పట్టుకున్నారు. ఏమేమి శిక్షలు యివ్వబడ్డాయి. ప్రభుత్వం రిపోర్టులో సూచించలేదు. ప్రత్యుత్తరం చెప్పేటప్పుడు ఈ విషయం చెప్పాలని కోరుతున్నాను. అటువంటి మందులను చేస్తే ఆబిడ్‌షాపులో గణేష్ మెడికల్ షాప్‌ని రెండు సంవత్సరాల క్రితం పట్టుకున్నారు. అది ఏమైనదో, దాని కారవాయి ఎక్కడికి పోయిందో చెప్పే పరిస్థితి లేదు ప్రభుత్వం కేసు డ్రాపు అయినట్లు వినికిడి. అటువంటి కేసులు ఎన్ని ఉన్నాయో తెలియదు. స్కూలు చిల్డ్రెన్ యొక్క హైజీన్ గురించి దానిలో చెప్పబడినది. వారి విషయం శ్రద్ధ చూపించడంలేదు. క్షయ రోగుల గురించి కుష్ఠువ్యాధిగ్రస్తుల గురించి

వ్రాశారు. కుష్ఠురోగం వికారమైన వ్యాధి, కుష్ఠురోగులను నిర్బంధంలో పెట్టే విషయం ప్రభుత్వం దగ్గర కట్టుదిట్టమైన శాసనాలు లేవు అంటున్నాను. Defence of India Act క్రింద ఎందరినో అరెస్టు చేస్తున్నారు. కుష్ఠురోగులకు Defence of India Rules ఎందుకు apply చేయకూడదు? It is a communicable and infectious disease, ఆ వ్యాధివల్ల దేశంలో ఎక్కువ problems వస్తున్నాయి. అందుకోసం కుష్ఠురోగులను ఆబిడ్ రోడ్డుమీద, దేవాలయాల్లో అనేకంగా చూడగలము. ఇతర దేశాలవారు మన దేశంలోని కుష్ఠురోగులను చూస్తే ఏమనుకుంటారు. వేళ్లులేనివారు ముక్కులేనివారు, కాళ్లులేనివారు వారిని చూస్తే మహా వికారంగా ఉంటుంది. మంత్రులైనవారు పబ్లికులో సైకిలు రిక్షాలలో తిరిగే అవకాశం పోయింది కనుక ఆ వికార స్వరూపాలు చూచే అవకాశం లేకుండాపోయింది, ఎప్పుడైనా పండ్లు కొనుక్కుందామనిపోతే కుష్ఠురోగులు చేతులు కారులోపెడుతూ ఉంటే suicide చేసుకుందామా అని మనస్సులో ఉద్రేకం కలుగుతోంది. అందు విషయమై కుష్ఠురోగులను బజారులో తిరగకుండా ఎంత తొందరగా చేస్తే ప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసివస్తుంది. అందుచేత కుష్ఠురోగులను Concentration Camps లో పెట్టాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker : The House stands adjourned to tomorrow at 8-30 A.M.

1.30 p. m. The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Thursday, the 12th March 1964.

APPENDIX

STATEMENT OF THE MINISTER FOR HEALTH AND MEDICAL ON THE DEMANDS FOR GRANTS FOR HEALTH AND MEDICAL SERVICES 1964–65

Y. SIVARAMA PRASAD

Minister for Health and Medical

Mr. Speaker Sir,

I move that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,36,80,600 under Demand No. XVIII Medical, Rs. 3,03,45,000 under Demand No. XIX Public Health, and Rs. 94,53,000 under Demand No. XLIV Captail Outlay on Improvement of Public Health.

MEDICAL INCLUDING INDIAN MEDICINE

The Health of a nation is vital to the progress of its economic development. Health is both community welfare as well as individual. Unless community Health is properly organised it becomes impossible for a single individual to enjoy sound health. For the efficient organisation of these proper health services it is necessary to have requisite personnel, sufficient physical facilities, Health Centres, etc. As a Welfare State, it should be our endeavour to secure sound physical and mental well-being of our people by providing these necessary health services. As the Hon'ble Members are aware the general level of health in our country is low. Any programme to develop better health should lay equal emphasis both on the preventive side as well as the curative side. I will first deal with curative side which is more important from the point of view of Medical relief. To have an effective curative service, it is necessary to provide *prima facie* larger hospital accommodation backed up by adequate staff efficient equipment, modern medicines and other

supplies and bring them within the reach of all sections of both urban and rural population. To achieve this end, as Hon'ble Members are aware, we have already initiated schemes for providing more medical facilities during the First and Second Plan periods and considerable progress was made in this State, in these two plans.

The Thire Five-Year Plan was a laudable one with a sizeable provision of Rs. 7.62 crores, for the improvement of our medical services. Because of the emergency the provision had to be reduced to Rs. 5.53 crores. Therefore, we had to regretfully postpone, the several schemes originally contemplated for impelmentation during the present Plan Period. As such we could not improve on the existing medical facilities. *i. e.*, one hospital for a population of 35,000 and a doctor for every 10,000, even though our investment on health services is nearly 7.3 per cent of our revenue expenditure.

But in spite of all the set-backs, I should say that we have made satisfactory strides in the field of medical services. The increased expenditure incurred by the Government since tne beginning of the Second Five-Year Plan will clearly indicate the importance attached by the Government to Medical and Health Services.

EXPENDITURE INCURRED ON MEDICAL AND HEALTH SERVICES

Year.	*Demand No. XVIII Medical.*	*Demand No.XIX Public Health.*
	Rs. in lakhs.	*Rs. in lakhs.*
1956-57	185.17	78.61
1957-58	198.88	125.50
1958-59	349.24	116.76
1959-60	405.85	141.77

1960-61	548.79	224.27
1961-62	510.04	252.37
1962-63	578.62	267.83
1963-64	629.59	310.55

I would kike to invite the kind attention of this House that the provision made for 1964-65 under 'Medical' is in excess of the provision made in 1963-64 by Rs. 1.07 crores and the increase is about 15.4 per cent.

I would also like to take this opportunity to explain some salient features of the Medical and Health Programmes undertaken by the Government during the Second and Third Five-Year Plans in general and proposed to be undertaken during the next financial year in particular.

MEDICAL EDUCATION (UNDER GRADUATE COURSES)

The total number of annual admissions in the Medical Colleges including two private Medical Colleges upto March 1963, was 850. Due to the National Emergency, the number of admission has been ;increased by 190, *i. e.*, 120 in Government Medical Colleges and 70 in private Medical Colleges from the acamedic year 1963-64. For this additional increase of 190 seats, the Government of India are providing Central Assistance for only 120 seats in the Government Colleges at the rate of Rs. 15,000 per seat under non-recurring (Buildings and Equipment).

The following is the number of seats in each of the Medical Colleges in the State :—

Srl. No.	Name of the College.	Admissions.	Increased admissions.	Total
	Government Medical Colleges :			
1.	Andhra Medical College, Visakhapatnam	125	25	150
2.	Kurnool, Medical College, Kurnool	100	50	150
3.	Guntur Medical College, Guntur	150	...	150
4.	Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi	50	...	50
5.	Osmania Medical College, Hyderabad	125	25	150
6.	Gandhi Medical College, Hyderabad	100	20	120
	Private Medical Colleges :			
7.	Rangaraya Medical College, Kakinada	100	50	150
8.	Kakatiya Medical College, Warangal	100	20	120
	Total	850	190	1,040

Even with the present strength of 1040 admission a year, we are still short of medical officers. It is hoped that by the end of the present Plan period, this shortage will be covered and a stage of self-sufficiency could be achieved. I am glad to note here that in spite of our present shortage, our State has been able to spare a good number of

Medical Officers for the Defence Services to meet the present Emergency.

At present, there are no Pre-Professional Courses in the Osmania Medical College and Gandhi Medical College, Hyderabad and Sri Venkateswara Medical College, Tirupati. These courses are being conducted in the respective University Colleges. Since the Universities have expressed their inability to run the courses from next year, we propose to open these courses in the respective Medical Colleges from next year for which necessary provision has been made in the Budget. Provision is also made for sanctioning additional Clinical staff required for opening the 4th year MBBS., (Clinical) classes in Sri Venkateswara Medical College and for sanctioning additional staff for the Dental Wing of the Osmania Medical College during the budget year.

For the Upgraded Department of Obsterics and Gynaecology in the Osmania Medical College, separate buildings will be constructed in the premises of the Government Maternity Hospital, Hyderabad. It is also proposed to sanction additional staff during 1964-65 for the Upgraded Department of History of Medicine in the Osmania Medical College. During 1963-64, a new Scheme, *viz.*, Establishment of Central Sterlisation Section was started. The establishment of a Medical Records Section has also been sanctioned recently. It is also proposed to improve during next year, the existing facilities under Pathology, Bio-Chemistry and Bacteriology Department by employing additional staff.

A sum of Rs. 10.00 lakhs was sanctioned towards grant for the construction of first floor over Kakatiya Medical College, Warangal, on the recommendation of the Andhra Pradesh Regional Committee under "Special Telangana Development Scheme". This work will be taken up during next year.

MAHATMA GANDHI MEMORIAL HOSPITAL, WARANGAL

An amount of 2.37 lakhs has been earmarked for 1964-65 for taking up new schemes such as further increase of bed strength from 350 to 400 and purchase of equipment, employment of additional staff, etc. For the improvements to hospital buildings, a sum of Rs. 4.00 lakhs has been provided for 1964-65.

GOVERNMENT GENERAL HOSPITAL, GUNTUR

It is proposed to increase the bed strength of Hospital from 600 to 750 with the employment of additional staff, during 1964-65. Further, new B. Class and C. Class wards with 20 and 40 beds respectively have been commissioned during the current year.

SRI VENKATESWARA RAMANARAIN RUIA HOSPITAL, TIRUPATHI :

The building works of this Hospital are in progress An additional bed strength of 50 was sanctioned to this hospital during this year, raising the bed strength to 150. It is proposed to increase the bed strength by another 100 during 1964-55. A sum of Rs. 5.00 lakhs has been provided for the construction of buildings for the hospi-. tal during the next year.

Vijayawada is the second biggest city in our State. We have a Government Hospital at Vijayawada with 100 beds. We are anxious to provide better medical facilities for this important town. We have sanctioned a new General Hospital with 250 beds to be constructed at Gunadala for which a site of 90 acres has been acquired. There is also a proposal for constructing E. S. I. Hospital in the same area for which 25 acres of land is earmarked. This Government are ready to do their best for this important city by way of improved hospital facilities.

POST-GRADUATE MEDICAL EDUCATION

Before the Second Five- Year Plan, there was only one Medical College at Visakhapatnam offering facilities for Post-Graduate studies. During the Second Plan period, Post-Graduate Courses were started at Osmania Medical College, and Guntur Medical College. Post-Graduate Medical facilities were provided in the Kurnool Medical College in 1961-62. It is also proposed to upgrade the Departments of Physiology and Obstetrics and Gynaecology, in the Osmania Medical College, with the Central Assistance during 1964-65.

COLLEGE OF NURSING :

The College of Nursing, Hyderabad was established in 1959 offering a four-year degree course of B. Sc., (Nursing). Experts under U. S. AID are in the teaching staff to train the Nurses. This College is now located in a Government Building at Hyderabad. The total expenditure for 1963-64 on this institute was about Rs· 1 lakh. The annual admissions in the College are 20. Proposals to increase the intake capacity to 25 by admitting 5 more candidates selected from other States are under consideration.

TRAINING OF NURSES :

During the First year of the Third Plan (1961-62) 80 additional seats of pupil nurses were sanctioned in the 3 hospitals *viz*. Government General Hospital, Kakinada, Government General Hospital, Guntur and Government General Hospital, Kurnool, besides the annual admission capacity of 759 student nurses at Guntur General Hospital is likely to be increased by about 50 during next year. There is also a separate proposal to open a Training Centre at Tirupathi from the next year with an admission capacity of 25. In the case of Auxiliary Nurse-Midwives, the present capacity of 800 admissions is adequate to meet our requirements.

Training of Orthoptists :

This new training programme has been sanctioned this year under "Centrally Aided Schemes" at Sarojini Devi Eye Hospital, Hyderabad for training 10 Orthoptists. The duration of the training is for a period of two years.

It is also proposed to open an Eye Bank in the Gandhi Hospital, Secunderabad. Proposal for sanctioning additional staff for the Touring Opthalmic Dispensary in the Sarojini Devi Eye Hospital, are under consideration.

District and Taluq Hospitals :

It was proposed to increase the bed strength of every District Headquarters Hospital in the State to 250 and to construct new buildings in certain Headquarters Hospitals during the Third Plan. During 1961-62, 423 additional beds were provided in the various District Headquarters Hospitals. As for the Taluk Hospitals, 317 additional beds were provided during the first two years of the Third Plan. Further increase has not been possible for want of adequate funds.

During 1964-65, it ts proposed io take up the construction of buildings for the following Headquarters Hospitals.

Srl. No.	*Name of the Hospital.*	*Provision in 1964-65*
		Rs. in lakhs
1.	District Headquarters Hospital, Srikakulam (100 beds).	2.00
2.	District Headquarters Hospital, Mahaboobnagar (100 beds).	
3.	District Headquarters Hospital, Khammam (100 beds).	4.00
4.	District Headquarters Hospital, Nalgonda (100 beds).	

The construction of a new Headquarters Hospital, with up-to-date facilities, at Nellore has been taken up this year with the assistance of the amount donated by Sri Dodla Subba Reddy. An amount of Rs. 2.00 lakhs has been provided for the same hospital for 1964-65.

Government have also taken a decision that all Taluk Hospitals in places where there is electricity, should be electrified on top priority. Funds have been provided to carry out the programme.

PRIMARY HEALTH CENTRES

With a view to carry medical relief up to the very doors of the rural population and in accordance with the pattern of Community Development Programme, 193 Primary Health Centres, at the rate of one Centre for each Block, were established till the end of the Second Five-Year Plan. During the period from 1961-64, 92 Primary Health Centres were opened so far. It is proposed to open 44 additional Health Centres during the next two years of the present plan. The remaining 119 Centres will be taken up during the Fourth Plan period. I regret to say that some of the Primary Health Centres could not be provided with Medical Officers due to shortage of Doctors. All efforts are being made to see that all the Primary Health Centres are provided with adequate staff. Government have also ordered that every Doctor should work for 2 years in a Primary Health Centre compulsorily. This would make it possible to post Doctors readily to Health Centres. I am happy to inform the House that, from 1963-64, the grant-in-aid to the Primary Health Centres has been enhanced to Rs. 24,000 from Rs. 20,000 for each Primary Health Centre without a vehicle. Primary Health Centres with vehicle now get Rs. 27,000.

During 1962 a sum of Rs. 6.52 lakhs was released to 40 Primary Health Centres for the construction of staff quarters and dispensary buildings. For 1963-64, a sum

of Rs. 12.40 lakhs was allotted for the construction of dispensary buildings and a sum of Rs. 14.00 lakhs has been provided for next year for the same purpose.

There are 237 subsidised Rural Dispensaries functioning in various districts in the State besides the Primary Health Centres.

T. B. CONTROL

There are at present T.B. Sanatoria in the State at the following places:—

1. Hospital for the diseases of Chest & T. B., Irrumnuma.
2. T. B. Sanatorium, Vikarabad.
3. T. B. Hospital, Warangal.
4. T. B. Hospital, Ramanadhapuram, Hyderabad (Private.)
5. T. B. Hospital, Visakhapatnam.
6. T. B. Sanatorium, Mangalagiri.
7. Government W. F. T. B. Hospital, Nellore.
8. T. B. Wing, Government General Hospital, Kurnool.
9. T.B. Wing King George Hospital, Visakhapatnam.
10. T. B. Ward, District Headquarters Hospital, Sangareddy, Medak.
11. T. B. Sanatorium, Madanapalli (Private).
12. T. B. Hospital, Rajahmundry (Private).

In addition to the above sanatoria, 9 Tuberculosis Domiciliary Centres are working in the twin-cities of Hyderabad and Secunderabad. These centres are providing medical facilities and treatment at the residence of the patients.

Besides the above centres, 32 T. B. Clinics are now working providing medical aid for T.B. patients.

Apart from this, Thoracic Surgery Units were established at King George Hospital,Visakhapatnam,Osmania General Hospital, Hyderabad, Hospital for Diseases of Chest and T.B. Irrumnuma,Government Ceneral Hospital, Guntur and Goverment General Hospital, Kurnool. These units provide facility for surgical treatment of pulmonary tuberculosis. The Government have also sanctioned 1,000 T.B. Isolation beds for such patients who require long rest and care by T.B. specialists.

There is an Institute for Diseases of Chest and T. B. at Irrumnuma, Hyderabad which provides training in T.B. for Doctors and other para-medical personnel.

The Government have recently established an After-care and Rehabilitation Centre at Irrumnuma, Hyderabad for giving training to the T.B. patients in handicrafts like Tailoring, Toy making, etc.

The Government have also appointed the Superintendent, Hospital for Diseases of Chest and T.B., Hyderabad as State T.B. Control Officer to supervise the T.B. Control programme in the State so that concentrated attention may be paid to the T.B. work.

LEPROSY

Andhra Pradesh is endemic with high percentage of incidence and in order to combat this, a sum of Rs. 18.00 lakhs was provided for Leprosy Control Programme, which, however, had to be reduced to Rs. 11.02 lakhs due to the pruning of the Third Plan provision. As a result, only 3 Leprosy Subsidiary Centres could be opened during the Third Plan period, as against the target of 14 Centres. At present there are 18 Centres functioning in the State, one in each district where the incidence of leprosy is above 3 per 1,000 population. Government are alive to this problem ane in order to cover a wide range of

population, it is proposed to convert 2 Leprosy Subsidiary Centres into 2 Control Units and to establish 4 S.E T. (Survey, Education and Treatment) Centres.

Apart from the efforts of the State Government, the Government of India are also giving aid to voluntary organisations for undertaking leprosy research and treatment.

With a view to bring about uniformity in the laws in force in the State relating to the segregation of leprosy patients, necessary enactment has been undertaken.

V. D. Control

Thirteen V.D. Clinics were opened during the Second Five-Year Plan. During 1961-62, 3 V. D. Clinics were opened.

District Demonstration Project

The State Government, the Government of India, World Health Organisation and the UNICEF signed the plan of operations for the development of Health Services in Community Development areas. According to that, the State Government had to select four districts (three in Andhra area and one in Telangana area) and reorganise the Health Administration and services in these districts in such a manner as promises greatest efficiency combined with the possibility of extending this pattern to the other districts in the State. The State Government in collaboration with the WHO will have to develop a plan for such re-organisation and the UNICEF will provide essential technical items of imported equipment, supplies and four vehicles in support of the mutually agreed plan. In pursuance of the above provision in the Planops, Government sanctioned the establishment of four District Demonstration Projects in the districts of Visakhapatnam, Guntur, Kurnool and Hyderabad in the year, 1959. The main object of this was for the co-ordination of all exist-

-ing Medical and Health activities so as to ensure their maximum integration one with another as soon as possible. The District Medical Officers of these districts were designated as Chief District Medical Officers of Health. In one out of the four Demonstration districts, a senior Public Health Officer with experience of Medical work is being appointed and designated as Chief District Medical Officer of Health.

EMPLOYEES STATE INSURANCE SCHEME

The Employees' State Insurance Scheme had its origin in 1955 and 1956 in Andhra and Telangana Areas of Andhra Pradesh, respectively, to provide Medical Aid to Industrial Workers and their families registered with the Employees' State Insurance Corporation basing on E.S.I. Act of 1948. During 1963-64, Government have sanctioned a sum of Rs. 8.40 lakhs under the Plan.

The following were the targets for 1963-64 :—

(1) E. S. I. Dispensaries at Tanuku and Machilipatnam, will be opened in March 1964. The opening of Dispensaries at Seethanagaram, Innispet, Rajahmundry and Chittoor and conversion of the part-time Dispensary at Mangalagiri into a full time Dispensary are under consideration.

(2) Provision of Ambulance facilities at Eluru, Sirpur, Kagaznagar and Hyderabad.

(3) The 150 bedded E. S. I. Hospital at Hyderabad. is nearing completion. It is proposed to open the Hospital during March 1964.

It is also proposed to sanction a sum of Rs. 12.92 lakhs for 1964-65 for the existing as well as new Schemes. By the end of the Third Five-Year Plan, it is proposed to extend the benefits' of the Scheme to all places where there are 500 Industrial Workers.

DRUGS CONTROL

There were only 8 Drug Inspectors for the whole State previously and they mere distributed in such a way that each one of them was in charge of two to three districts. There has been a tremendous increase in the volume of work for the Drug Inspectors due to the rapid development both in the industry and in the trade. The anti-social elements have begun to exploit the situation arising out of the national emergency. With a view to check these anti-social elements and to strengthen the drugs control organisation, the Government have sanctioned, during the current year, two posts of Senior Drug Inspectors (Gazetted) and twelve additional posts of Drug Inspectors, besides the ministerial staff. We are now having one Drug Inspector for each district. We do hope to have effective control over the production and sale of spurious drugs.

INDIAN MEDICINE DEPARTMENT

All possible and necessary measures are being taken by the Government for encouraging and improving the Indian Systems of medicine, *viz*, Ayurveda, Unani, Homoeopathy and Naturopathy, on scientific lines.

Besides the Government Ayurvedic College and the Unani College in Hyderabad (Ntzamia Tibbi College), there are three Ayurvedic Colleges and one Unani College under private management. There is also one private college and Hospital in Homoeopathy at Gudivada and another Gurukula institution at Guntur, providing courses in Homoeopathic treatment.

The Government Ayurvedic College and the Nizamia Tibbi College have been conducting Suddha Ayurvedic and Unani Courses since 1961, based on the recommendations of the Melkote Committee in place to the integrated courses being followed till then. The Government of India had subsequently appointed a Suddha Ayurvedic

Education Committee (Vyas Committee) of formulate a curriculum and syllabus in Ayurveda for a four years' study to be adopted throughout the country. The Committee's recommendations have been received by this Government and two Committees have been constituted by this Government to work out detailed syllabi and it is expected that admissions will be resumed to these Colleges from the next academic year under the proposed new courses.

The Government Ayurvedic College and Hospital has at present no permanent buildings of its own and with a view to removing this handicap the Government are considering the question of constructing new buildings and efforts are being made to select a suitable site for the purpose.

Teaching institutions :—In order to provide increased facilities for maternity and child welfare cases, 20 additional beds have been provided in the Nizamia General Hospital at Hyderabad. Facilities for teaching Ayurvedic and Unani students of former batches in modern medicine have also been provided, besides establishing six beds specifically for training in Opthalmology. With a view to meet the local demands, the bed strength of the Government Ayurvedic Hospital, Warangal has been increased from 6 to 15 and it is proposed to increase it further to 20 during 1964-65.

Dispensaries :—There are 122 Government dispensaries of Ayurveda and Unani, besides those under Zilla Parishads, Panchayat Samithis and Municipalities. During the first two years of the Third Plan, seven Ayurvedic and seven Unani dispensaries have been opened. In 1963-64, five Ayurvedic and five Unani and three Homoeopathic Dispensaries have been sanctioned. It is proposed to sanction 9 new Ayurvedic and Unani dispensaries in the coming year.

Grants-in-Aid :—Payment of graints-in-aid to private institutions and dispensaries of Indian Medicine, by way of encouraging these systems of treatment, is being continued. A sum of Rs. 90,000 has been provided for this purpose in 1964-65.

Besides payment of grants-in-aid to private dispensaries, the Government are also considering the question of sanctioning honorarium at the rate of Rs. 30 p. m. in cash and medicines worth Rs. 20 p. m. to medical practitioners in rural areas. It is proposed to sanction honorarium at the above rates to 25 practitioners in 1963-64 and to 75 during 1964-65. The above measures are exclusive of the grants being given to Zilla Parishads and Panchayat Samithis for payment of subsidies to the rural medical practitioners and maternity assistants working in subsidised rural dispensaries.

The question of acquisition of the building in which the Nature Cure Hospital Ameerpet is now located and its adjacent land at a total cost of about Rs. 3 lakhs is also under consideration of Government.

Research.—It is proposed to take up new reasearch schemes in Indian Medicine with Central financial assistance. A scheme for conducting research on the efficacy of certain Ayurvedic and Unani drugs, estimated to cost about Rs. 88,000 has been drawn up and forwarded to the Government of India and will be implemented soon after the receipt of the concurrence of the Government of India. The Government are also considering the feasibility of establishing a Research Station on Srisailam Hills to investigate into the medicinal value of the herbs and a proposal to constitute a Committee for this purpose is under consideration.

In order to meet the needs of the India Medicine Department, a sum of Rs. 38. 11 lakhs under non-plan Budget and an amount of Rs. 4.00 lakhs in the Plan Budget have been provided for next year.

DEMAND XIX— PUBLIC HEALTH RS. 303-45 LAKHS

I now deal with preventive side of the Health Department. Preventive health service from an integrated part of all other services and agencies concerned with Community Welfare with a single objective of bringing about Progressive improvement in the health of the people. While the developed countries have totally eliminated most of the preventable diseases, our State like any other State in India is still faced with the problem of communicable diseases which are taking away a lions' share of the budget We are participating in two of the major national Malaria Eradication Programme to drive out the malaria which is a silent killer of mankind and the National Smallpox Eradication Programme to eliminate the dreaded scourage of smallpox once for all. The other programmes include prevention of Tuberculosis by a systematic campaign of B. C. G. vaccination, Expansion of School Health, and Nutrition aetivities in co-ordination with other Departments and International Agencies by way of implementing the Expanded Nutrition Programme and School feeding programme.

The cumulative acrion of the past years has already showed and established is beneficial results by lowering the mortality of human race and expanding the span of life. What a sigh of relief to know, that we are able to get dividends for the investments made and that we are proceeding in the right direction. But these beneficial results have thrown a challenge in another direction *i. e.*, the population grewth. It has created an alarming situation and grave concern to every one. All our developmental activities are getting nullified by the ever increasing population. Though our progress in quite considerable in every sector of development, the rapid growth is over shodowing the progress and making the results imperceptable. The only way of solving the problem is to reduce the birth rate by at least 50% of the present rate as early as possible. The family planning programme which aims

at this objective is being implemented with a greater vigour and top priority is given to expand the services. Every parent has to be not only assured of a healthy child but a guaranteed healthy living for the full span of life. Towards this goal the Maternity & Child Health Services and other ancilliary services are being strengthened progressively in the State.

Considering the financial limitation of the State resources, for all the above services a sum of Rs. 303.45 lakhs is allotted of which Rs. 173.19 lakhs is for the maintenance of the normal District Rural Health Services and for the continuation of the special schemes already in progress during I & II Five-Year Plans. Rs. 130 26 lakhs is allotted for plan schemes of which, the two major schemes National Malaria Eradication Programme and National Smallpox Eradication Programme have taken Rs. 86.15 lakhs respectively (total Rs. 111.15 lakhs) as their share of expenditure. Both are centrally aided schemes for which 75% of the recurring cost is being met from the Central Government. The non-recurring expenditure such as equipment, drugs, vaccine, insecticides etc., are being met fully by the Central Government.

With these few words of introduction may I have the pleasure to place before this House a few of the sailent features highlighting on sum of the important services organised under preventive Health.

CONTROL OF MALARIA

Andhra Pranesh, with its vast area studded with Mountains and forests and rivers and a climate most suitable for the persistence of malaria is found to be an endemic zone with hyper endemic areas scattered all over. As a part of the All India Programme, our State is also striving hard with a band of 6,400 workers of various categories and with a fleet of 200 vehicles, armed with nesessary incecticides and drugs to eradicate the malaria

from the State. The vehicles, insecticides, spraying equipment and drugs worth of Rs. 40 lakhs annually are being supplied by Government of India with the assistance of International Agencies. In 1963-64, we are incurring approximately an expenditure of Rs. 90 lakhs. The independent evaluation committee after going into every detail have satisfied that the incidence of malaria has been brought down to the minimum level in an area covering 200 lakhs of population and permitted withdrawal of spraying operations from 20.5 Units. These units will go into maintenance in due course when further certified that even the minimum incidence is totally eliminated. The spraying operations will be continued in the remaining 13.5 units covering130 lakhs of population. A sum of Rs. 86.15 lakhs has been provided for this year for implementing this programme. The cost provided is exclusive of the supplies received from Government of India by way of equipment, drugs, insecticides, etc.

NATIONAL FILARIA PROGRAMME

During the first plan, two control units one at Kamareddy and the other at Ramachandrapuram of East Godavari District as well as surgery unit at Hyderabad were started and are being continued. The main objective is to evolve methods for planning a scientific programme to eradicate the filaria from the State. So far the experiments have not yielded the desired solution. Government of India have also established a Research-cum-training centre at Rajahmundry recently in order to evolve suitable technical proceedures for the control of filariasis. As an interim palliative measure, Government is also assisting the municipalities and the panchayats by giving them $\frac{1}{3}$rd of the expenditure as a grant for schemes implemented by them for the control of mosquito nuisance and filariasis. So far 31 municipalities and 24 panchayats are taking advantage of the scheme in the State.

CONTROL OF SMALLPOX

Andhra Pradesh is endemic area for smallpox from the times immemorial. As the problem is the same throughout the country, a national programme has been evolved and our State has implemented the national programme in 6 districts (Guntur, East Godavari, Krishna, Nellore, Nalgonda and Hyderabad), from September, 1962. The programme has been extended to 4 more districts (Kurnool, Anantapur, Chittoor and Warangal) from May 1963 and from January, 1964 the scheme has been further extended to Cuddapah and Visakhapatnam districts. So far 40 per cent of the population has been vaccinated under this programme and the results are encouraging as the incidence is found to be almost negligible in the areas so far covered. The scheme is being organised in conformity with the national programme and the vaccine for the same is being received from the Government of India. A sum of Rs. 25 lakhs is provided during the year 1964-65 for the continuation of the programme which is expected to be completed before the end of the Third Five-Year Plan.

CONTROL OF OTHER COMMUNICABLE DISEASES

Cholera continued to be a problem during the early months of 1963 with a slight increase towards the middle of the year. All the normal resources of the health staff both State and local bodies have been pooled to tackle the situation effectively in the areas affected.

Plague which was silent for nearly 4 years from September 1959 has made its reappearance in 1961 in Chittoor District. This occurance is on account of continued and heavy incidence of plague in the adjoining areas of Kolar district of Mysore State. The preventive measures are being effectively implemented and it is further augmented by providing a special scheme costing Rs. 92,000 from July, 1963. As the infection is found to be a common problem between Mysore, Madras and Andhra Pradesh,

Government of India have also deputed their staff for intensive studies to plan the methods and shown keen interest in stationing one of their officers at Kolar to investigate the subject. Border meetings are held between the 3States and with the advice given by the experts from time to time the control measures are intensified to bring down the incidence completely.

B. C. G. VACCINATION

This is a part of the tuberculosis control programme with the object of protecting all persons particularly the children who have so far not contacted the infection by natural means. So far 21 B.C.G. teams are functioning in the State and 80 5 lakhs of persons were vaccinated with B.C G. up till now till now. The scheme was also extended to 18 municipalities during 1963-64 by providing 18 technicians for intensive work in the municipal areas. Since bulk of the expenditure in implementing the programme has taken in the normal budget, a sum of Rs. 0.42 lakh only has been provided in the State plan for 1964-65 for further intensification of the existing services.

FAMILY PLANNING

The progressive growth of population has become a challenge to every one and unless immediate and effective measures are adopted to bring down the birth rate, any amount of progress made in the various fields will leave no impression. It is accepted that the Family Planning Programmes should receive top priority and are to be extended throughout the State so as to make the people conscious of the importance of the programme. So far 237 rural family planning clinics attached to the primary health centres and 62 urban family planning clinics attached to Government Hospitals are functioning. The scheme will be further extended to the new primary health centres. To facilitate easy vasectomy operations in rural areas 5

mobile surgical units have been established with headquarters at Visakhapatnam, Guntur, Kurnool, Hyderabad and Warangal. For the year 1964-65, a sum of Rs. 12 44 lakhs has been provided for the programme with 100% grant for the various other items of the programme for augmenting the family planning services, steps are also being taken to strengthen the primary health centres with supply of contraceptives. Special attention is being paid to propagate the idea of family planning by intensive health education methods through all possible agencies.

MATERNAL AND CHILD HEALTH

Maternal and Child Health Services form the basic foundation for a healthy community. It is, therefore, essential that care of the mother and child must receive the highest priority in any programme of development. This aspect of health-care assumes special importance in rural areas where ignorance, superstitions and lack of knowledge before and after child's birth cause good deal of mortality, morbidity and human sufferings.

Maternal and Child Health Services are extended progresisively through the establtshment of Primary Health Centres and opening new Maternity Centres in rural backward areas as well as financial assistance to the local bodies by way of grants. So far 824 Maternity Centres under Government and 345 under local bodies have been established. During 1964-65 and additional sum of Rs. 0.75 lakh has been provided under plan to open new centres in rural backward areas.

SCHOOL HEALTH

The School Health Services have been initiated during 1957-58 for providing medical-care and health education to school children. So far school health units were esta-

blished in 15 District in addition to 4 units already functioning in Greater Hyderabad City. The Programme is now integrated with the Primary Health Centres to extend the activities to wider areas. Since major portion of the Scheme is being operated from the normal budget, a sum of Rs. 1 lakh is provided under plan for 1964-65 for establishing one more centre.

NUTRITION

The Expanded Nutrition Programme has been implemented in 20 Panchayat Samithis at the rate of one in each district to educate the people by way of demonstration as well as providing the nutritive foods particularly protein foods. The Programme is co-ordinated through the local agencies and the other departments of Government as well as the International Agencies like UNICEF, FAO and WHO. The Programme is being further augmented as an Applied Nutrition Programme during 1964-65 in collaboration with the above mentioned International Agencies.

HEALTH EDUCATION

For the effective implementation of the various health programmes, health education is an essential component to make the people accept the various Governmental efforts and participate to build up healthier nation. The Bureau of Health Education with its field study and demonstration unit and associated field staff is working with the above objectives. The Literature on various Health subjects, posters and phamphlets are produced by the Bureau of Health Education and distributed to the various institution in the Sttae. A Film Library is also being maintained for circulating the educative films. Health Museum at Hyderabad which is a source of valuable and useful information in health education is considered as one of the best Health Museums in South-East Asia. An amount of Rs. 1.15 lakhs has been provi-

ded under the plan for 1964-65 for the various activities contemplated under health education.

VITAL STATISTICS

Vital Statistics gives us the necessary index to assess the benefits of the various Schemes on scientific lines and enables us to plan to achieve the desired results. In order to strengthen the existing machinery, 4 Schemes have been proposed to be taken up by the State as centrally sponshred Schemes with 75 per cent Central Assistance. An amount of Rs. 0.60 lakhs has been provided being the State share of cost and the Central Government has also promised to supply the necessary machinery free of cost.

TRANSPORT ORGANITASION

To maintain and keep rolling, the 552 vehicles working in this department, it is proposed to establish nine mobile working shops during 1964-65 as a part of the larger programme to be implemented in due course. Two have already been sanctioned. There is a Transport Officer incharge of this organisation.

DEMAND NO. XLIV—CAPITAL OUTLAY ON IMPROVEMENT OF PUBLIC HEALTH.

HYDERABAD WATER WORKS

Protected water is now supplied to Hyderabad City from Osmansagar, Himayatsagar and Mir Alam Tank. Today the total capacity of the filteration plants stands at 37 million gallons per day. Ater the formation of the Andhra Pradesh the population of Hyderabad City has increased to about 13 lakhs and in expected to grow to 20 lakhs in two decades. In order to meet the increased

demand, 9 remodelling Sehemes were taken up at on estimated cost of Rs. 45 lakhs during the Second Five-Year Plan. Filteration of additioral 4 million gallons per day, laying leading mains and construction of Service Reservoirs are the main features of these remodelling works. These works are spilled over of the Third Plan. Eight of these works have almost been physically completed, One spill-over Scheme *viz.*, Water-supply arrangements to Sanathnagar Colony including T. B. and Mental Hospitals locality beyond Amirpet and Yousufguda is seheduled to be completed by March, 1965. During the Third Five-year Plan, a provision of Rs. 18.15 lakhs has been made for these works.

Out of the provision of Rs. 18.15 lakhs made during the Third Plan, an amount of about Rs. 13 lakhs would be spent before the end of this year. On account of Emergency the strength of the Military at Bolarum and Golconda has increased to a great extent. To meet the extra demand from the Military Authorities certain new remodelling schemes had to be taken up during this plan. To finance these schemes, an additional provision of Rs. 25 lakhs has been allotted to this sector taking the total provision to Rs. 43.15 lakhs. The following are the new Schemes proposed :—

1. Laying Supplementary leading main from Kandaswamy Market to Amberpet and Barkatpura.

2. Constructing additional capacity Reservoir at Banjara Ist stage H. L. Reservoir.

3. Constructing additional capacity Reservoir at Saathnagar H. L. Reservoir.

4. Remodelling water-supply arrangement at Nallakunta, Vidyanagar and Adikmet.

5. Providing Pressure Filters to discharge extra 2 million gallons per day from Asifnagar Filter Beds and raising the walls of Osmansagar Conduit.

6. Water-supply arrangement to the Industries coming up at Sanathnagar and Kukutpalli, and Water-supply arrangements to Praga Tools Corporation, Jay Engineering Works, Juice Line Factory, and Hindustan Machine Tools at Kukutpalli.

During 1964-65, an amount of Rs. 5 lakhs has beeo provided in the Budget to take up the above Schemes.

The establishment of several Industries, both heavy and light, in and around the City of Hyderabad has created the necessity of supplyingtheir water requirements To meet this demand the Manjira Barrage Scheme, which is estimated to supply 20 million gallons per day,has been taken up at an estimated cost of Rs. 3.75 crores. The work was started in 1960 but it had to be slowed down on account of the non-receipt of the required High Tensile Wire for the manufacture of Hume Pipesas expected. Due to the timely action taken by the Government. the posiion has improved and arrangements have since been made by the Government of India to obtain the steel required under the Scheme of barter exports of Iron Scrap. Now that the supply of wire has been commenced the work is expected to be completed during 1965-66 and water made available during 1965. Expenditure up to 62-63 is Rs. 148 lakhs and anticipated expenditure during 1963-64 is about Rs. 77 lakhs. During the coming year an amount of Rs. 76,30,000 has been provided in the budget for this work.

The question of handing over the water works system to the Municipal Corporation is also under the consideration of Government. The Corporation have decided to ake over the distribution part of the system in the first instance. As at present the system is running on a loss, the Government have decided to handover the system after making it self supporting. Further action in this direction is being pursued.

Under Non-plan also both under original works and maintenance a provision of Rs. 1.57 lakhs and Rs. 3 lakhs for Major and Minor Works and Rs. 9,58,400 for maintenance has been made in the Budget for 1964-65 to meet the normal and annual requirements of the department.

NATIONAL RURAL WATER SUPPLY AND SANITATION SCHEME

The National Rural Water Supply and Sanitation Scheme was first introduced in Andhra Region at the end of the First Five-Year Plan, *i.e.*, 1955-56. This Scheme envisages the provision of protected drinking water supply in villages by sinking wells and laying and pipes, renovation of wells, installation of pumping equipment and construction reservoirs of suitable capacity for the purpose. The Scheme is eligible for 50 percent grant from the Government of India by way of equipment received from the Technical Co-operation Mission and the remaining 50 percent is met by the State Government, Local Bodies and by raising contributions from the local public.

To start with, 4 Units, namely, Visakhapatnam Unit in Visakhapatnam district, Palnad Unit in Guntur district Kadiri Unit in Anantapur district and Pattikonda Unit int Kurnool district were started. All these Schemes have

become spillover to Second Five-Year Plan During the Second Five-Year Plan, 2 Units in Telangana Region *i.e.* Kattedan Unit in Hyderabad district and Gadwal Unit in Mahboobnagar district were taken up with an estimated cost of Rs. 26 lakhs. In addition to these units, two pilgrim centers, *i.e.*, Bhadrachalam in Khammam district and Srisailam in Kurnool district were also taken up for implementation at an estimated cost of Rs. 4.33 lakhs anp Rs. 7.64 lakhs respectively. These Schemes have become spill-over to Third Five-Year Plan and the major portion of the Schemes have been completed during the Second Five-Year Plan. The provision made for spill-over Schemes in Third Five-Year Plan is Rs. 21.40 lakhs. No provision was made in the Third Five-Year Plan for taking up new Schemes as it is proposed to complete all the spill-over works with the existing provision, and to hand them over to the respective Panchayats.

In addition to the above Schemes, three Units in Srikakulam, Pulivendla and Utnoor have been taken up during the Second Five-Year Plan pending approval of the Government of India. Since they were not approved by the Government of India, they have been proposed to be completed from the State funds. The works in Utnoor and Bhadrachalam have become spill-over to 1964-65.

I have tried my best to place before this Houe, all the salient features of our schemes and programmes undertaken by the Government and are under contemplation. I hasten to add that we are not quite satisfied with what all that has been done. There is much more to be done. The coleges that have been started, will have to equipped with all the latest equipment. They have to be provided with

learned staff who have to be rtained in specialities. But we are not able to take up the schemes as we like for want of funds. We are forced to slow down the pace of the development to suit the financial position of the State. I should be grateful if this House keeps in mind this great handicap when considering the work done under Medical and Public Health Departments.

Y. SIVARAMA PRASAD

Minister for Health and Medical.

అ ను బం ధం

1964-65 సం॥నకు వైద్య, ప్రజారోగ్యశాఖలకు సంబంధించిన పద్దుపై వివరణ

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్
ఆరోగ్య, వైద్యశాఖల మంత్రి

సభాపతి మహాశయా,

18 వ నెంబరు డిమాండు వైద్యం క్రింద రూ. 7,36,80,600 లకు, 19 వ నెంబరు డిమాండు ప్రజారోగ్యం క్రింద రూ. 3,03,45,000 లకు 44 వ నెంబరు డిమాండు ప్రజారోగ్యాభివృద్ధిపై పెట్టుబడి వ్యయం క్రింద రూ. 94,53,000 లకు మించని మొత్తాన్ని ప్రభుత్వానికి మంజూరు చేయవలసిందని కోరుతున్నాను.

భారతీయ వైద్యంతోసహా వైద్యం

2. దేశ ప్రజల ఆరోగ్యం, దేశ ఆర్థికాభివృద్ధికి అత్యంత ప్రధానమైంది. సమాజ సంక్షేమానికి వ్యక్తిగత సంక్షేమానికి కూడా ఆరోగ్యం అత్యవసరం; సమాజారోగ్యాన్ని సక్రమంగా సంరక్షించుకోనట్లయితే ఏ ఒక వ్యక్తీ ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి సాధ్యపడదు. ఈ ఆరోగ్య సేవలను కడు సమర్థవంతంగా నిర్వహించాలంటే తగిన సిబ్బంది, భౌతిక సౌకర్యాలు, ఆరోగ్య కేంద్రాలు మొదలైనవి ఉండటం అవసరం. మనది సంక్షేమ రాష్ట్రం కావడంవల్ల అత్యంతావసరమైన ఈ ఆరోగ్య సేవలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా మన ప్రజలకు భౌతికంగాను, మానసికంగాను సంక్షేమాన్ని చేకూర్చడం మన కర్తవ్యం. మన దేశ సాధారణ ఆరోగ్య స్థాయి తక్కువగా నున్న విషయం గౌరవసభ్యులకు తెలుసు. ఆరోగ్యాభివృద్ధికి సంబంధించిన ఏ కార్యక్రమంలోనైనా వ్యాధి నిరోధక రంగం, చికిత్సా రంగం—ఈ రెంటికీ సమాన ప్రాధాన్యత నీయడం అవసరం. వైద్య సహాయం దృష్ట్యా అత్యంత ప్రధానమైన చికిత్సా విషయాలను గురించి మొదట వివరిస్తాను. సమర్థవంతమైన చికిత్సా సౌకర్యాలు వుండాలంటే ఇంకా ఎక్కువ ఆసుపత్రి వసతులు వాటికి తగిన సిబ్బంది, సమర్థవంతమైన సరంజామా. ఆధునిక ఔషధాలు, ఇతర సామగ్రి సమకూర్చుకొని వాటిని పట్టణ, గ్రామీణ ప్రజలలోని అన్ని వర్గాలవారికి లభ్యం చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ ఆశయసిద్ధికోసం మొదటి రెండు ప్రణాళికలలోను వైద్య సదుపాయాలను అధికంగా కల్పించేటందుకు తగిన పథకాలను ప్రారంభించిన విషయమూ ఆ రెండు ప్రణాళికల్లోను మనం గణనీయమైన అభివృద్ధి సాధించిన విషయమూ గౌరవ సభ్యులకు తెలిసినదే.

3. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికను మన వైద్య సౌకర్యాల అభివృద్ధికోసం రూ. 7.62 కోట్ల కేటాయింపుతో ఘనంగా రూపొందించుకొన్నాం. కాని అవాంతర పరిస్థితి మూలంగా ఈ కేటాయింపును రూ. 5.53 కోట్లకు తగ్గించవలసి వచ్చింది. అందువల్ల మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో అమలు జరుపాలనుకొన్న అనేక పథకాలను వాయిదా వేయక తప్పిందికాదు. ఆరోగ్య సౌకర్యాలకోసం మనం చేస్తున్న వ్యయం మన రెవిన్యూ ఖర్చులో దాదాపు 7.3 శాతంగా ఉన్నప్పటికి 35 వేల జనాభాకు ఒక ఆస్పత్రి 10,000 మంది జనాభాకు ఒక డాక్టరు చొప్పున ప్రస్తుతమున్న వైద్యసదుపాయాలను మనం అభివృద్ధి చేసుకోలేకపోయాము.

4. ఇటువంటి పరిస్థితులలోకూడా మనం వైద్య సదుపాయాల విషయంలో ముందంజ వేశామని చెప్పవలసి ఉంటుంది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభం నుంచి ప్రభుత్వం చేస్తూ వచ్చిన అధిక వ్యయాలను గమనిస్తే వైద్య ఆరోగ్య సేవలకు ప్రభుత్వం ఎంత ప్రాధాన్యం యిస్తున్నదో వెల్లడౌతుంది.

5. వైద్య, ఆరోగ్య సేవలకోసం చేసిన వ్యయాలు

సంవత్సరం	డిమాండు నెం. 18 వైద్యం (రూ. లక్షల్లో)	డిమాండు నెం. 19 ప్రజారోగ్యం (రూ. లక్షల్లో)
1956-57	185.17	78.61
1957-58	198.88	125.50
1958-59	349.24	116.76
1959-60	405 85	141.77
1960-61	548.79	224.27
1961-62	510.04	252.37
1962-63	578.62	287.83
1963-64	629.59	310.55

6. 1963—64 లో వైద్యం క్రింద చేసిన కేటాయింపుకంటె 1964—65 లో జరిగిన కేటాయింపు 1.07 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా ఉందనీ ఈ పెరుగుదల సుమారు 15.4 శాతం వుంటుందనీ సభవారికి మనవిచేస్తున్నాను.

7. ఈ సందర్భంలో, రెండవ, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలాలలో ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన వైద్య ఆరోగ్య కార్యక్రమాల ప్రధానాంశాలను గురించి సాధారణంగాను, రానున్న ఆర్థిక సంవత్సరంలో చేపట్టదలచిన వాటిని గురించి ప్రత్యేకంగా వివరిస్తాను.

వైద్యవిద్య (అండర్ గ్రాడ్యుయేటు కోర్సులు)

8. 1963 మార్చినాటికి రెండు ప్రయివేటు వైద్య కళాశాలలను కలుపుకొని వైద్య కళాశాలలలో ఏటా చేర్చుకొనే మొత్తం విద్యార్థుల సంఖ్య 850. జాతీయ అవాంతర పరిస్థితి మూలంగా 190 స్థానాలను, ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలలలో 120 ప్రయివేటు వైద్య కళాశాలలో 70 అదనంగా ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. ఈ 190 అదనపు స్థానాలకుగాను ప్రభుత్వ కళాశాలలలోని 120 స్థానాలకు మాత్రమే ఒక్కొక్కదానికి రు. 15,000 ల చొప్పున అనావృత వ్యయం (భవనాలు, సరంజామ) క్రింద భారత ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తున్నది. రాష్ట్రంలోని వైద్య కళాశాలలలో ఈ క్రింది విధంగా స్థానాలు వున్నాయి:—

వరుస సంఖ్య	కళాశాల పేరు	స్థానాలు	పెంచిన స్థానాలు	మొత్తము
	ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలలు			
1.	ఆంధ్ర వైద్య కళాశాల, విశాఖపట్నం.	125	25	150
2.	కర్నూలు వైద్య కళాశాల, కర్నూలు.	100	50	150
3.	గుంటూరు వైద్య కళాశాల, గుంటూరు.	150	—	150
4.	శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్య కళాశాల, తిరుపతి.	50	—	50
5.	ఉస్మానియా వైద్య కళాశాల, హైదరాబాదు.	125	25	150
6.	గాంధి వైద్య కళాశాల, హైదరాబాదు.	100	20	120

ప్రయివేటు వైద్య కళాశాలలు

7. రంగరాయ వైద్య కళాశాల, కాకినాడ.	100	50	150
8. కాకతీయ వైద్యశాల, వరంగల్లు.	100	20	120
మొత్తం ...	850	190	1,040

9. ఇప్పుడు ఏటా 1 040 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకొంటున్నప్పటికీ మన కింకా వైద్యసంస్థలు తక్కువే. అయితే ప్రస్తుత ప్రణాళికాంతానికి ఈ కొరత తీర గలదనీ స్వయం సమృద్ధి సాధించగలమనీ ఆశిస్తున్నాం. మనకింత కొరత ఉన్నప్పటికీ, ప్రస్తుత అవాంతర పరిస్థితి నెదుర్కోవడానికిగాను మన రాష్ట్రం రక్షణ సర్వీసులకు చాలామంది వైద్యాధికారులను పంపగలిగినందుకు సంతోషిస్తున్నాను.

10. ప్రస్తుతం హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా, గాంధీ వైద్య కళాశాలలలోను తిరుపతిలోని శ్రీ వెంకటేశ్వర కళాశాలలోను ప్రీ-ప్రొఫెషనల్ కోర్సులు లేవు. ఈ కోర్సులు ఆయా విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలల్లో నిర్వహించబడుతున్నాయి. విశ్వవిద్యాలయాలు వచ్చే ఏటినుంచి ఈ కోర్సులను నిర్వహించలేమని తెలియపరచినందున ఆయా వైద్య కళాశాలలలోనే ఈ కోర్సులను వచ్చే ఏటినుంచి ప్రారంభించదలిచాం. ఈ బడ్జెటు సంవత్సరం శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్యకళాశాలలో 4 వ సంవత్సరం ఎం.బి.బి.ఎస్ (క్లినికల్) తరగతులు ప్రారంభించడానికి అవసరమైన అదనపు క్లినికల్ సిబ్బందినీ, ఉస్మానియా వైద్యకళాశాల దంత విభాగానికి అదనపు సిబ్బందినీ మంజూరు చేయడానికికూడ కేటాయింపు చేయబడింది.

11. ఉస్మానియా వైద్యకళాశాలలో అప్‌గ్రేడు చేసిన ఆబ్‌స్టెట్రిక్సు, గైనకాలజీ శాఖకు హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ ప్రసూతి ఆసుపత్రి ఆవరణలో ప్రత్యేక భవనమొకటి నిర్మించబడుతుంది. ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలలో అప్‌గ్రేడు చేసిన మెడిసిన్ హిస్టరీ శాఖకు 1964-65 లో అదనపు సిబ్బందిని మంజూరుచేయాలని కూడ ప్రతిపాదించబడింది. 1963-64 లో కేంద్ర స్టెరిలైజేషను విభాగపు స్థాపన కొక పథకం ప్రారంభించబడింది. మెడికల్ రికార్డుల విభాగపు స్థాపనకుకూడ ఇటీవలే మంజూరు ఇవ్వబడింది. వచ్చే ఏడు అదనపు సిబ్బందిని నియమించడం ద్వారా పాథాలజీ, బయోకెమిస్ట్రీ, బాక్టీరియాలజి శాఖలలో వున్న సదుపాయాలను మెరుగు పరచాలని సంకల్పించబడింది.

12. "ప్రత్యేక తెలంగాణా అభివృద్ధి పథకం" క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ ప్రాంతీయ సంఘం చేసిన సిఫార్సును పురస్కరించుకొని వరంగల్లులోని కాకతీయ వైద్య కళాశాలకు మొదటి అంతస్తు నిర్మాణానికై రు. 10 లక్షలు మొత్తం మంజూరు చేయబడింది. ఈపని వచ్చే సంవత్సరం ప్రారంభించబడుతుంది.

ఎం. జి. ఎం. ఆసుపత్రి, వరంగల్లు

1964-65 లో పడకల సంఖ్యను 350 నుంచి 400 కు పెంచడం, సరంజామా కొనడం, అదనపు సిబ్బందిని నియమించడంవంటి పథకాలను చేపట్టే నిమిత్తం రు. 2.37 లక్షల మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది. ఆసుపత్రి భవనాల అభివృద్ధికోసం 1964-65 లో రు. 4 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రి, గుంటూరు

13 1964-65 లో ఈ ఆసుపత్రిలో అదనపు సిబ్బందిని నియమించి పడకల సంఖ్యను 600 నుంచి 750 వరకు పెంచాలని ప్రతిపాదించబడింది. ఈ ఏడు 20 పడకలతో 'బి' క్లాసు వార్డును, 40 పడకలతో 'సి' క్లాసు వార్డును ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది

శ్రీ వెంకటేశ్వర రాంనారాయణ్ రూయా ఆసుపత్రి, తిరుపతి

14. ఈ ఆసుపత్రి భవనాల పని సాగుతున్నది. ఈయేడు ఈ ఆసుపత్రికి 50 అదనపు పడకలు మంజూరు చేయబడ్డాయి. దీనితో ఇక్కడి పడకల సంఖ్య 150 అయింది. 1964-65 లో మరో 100 పడకలను ఏర్పాటు చేయదలచాం. వచ్చే ఏడు ఆసుపత్రి భవనాల నిర్మాణంకోసం రూ. 5 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

15, మన రాష్ట్రంలోకెల్లా విజయవాడ రెండవ పెద్దనగరం. అక్కడ 100 పడకలతో ఒక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి వున్నది. ఈ ప్రధాన పట్టణానికి ఇంకా ఉత్తమ వైద్య సదుపాయాలను కల్పించదలచాం. గుణదలలో 250 పడకలతో ఒక క్రొత్త జనరల్ ఆసుపత్రిని మంజూరుచేశాం. ఇందుకై 90 ఎకరాల స్థలం సేకరించబడింది. ఆ ప్రాంతంలోనే ఇ. ఎస్. ఐ. ఆసుపత్రి నిర్మించడానికి ఒక ప్రతిపాదన వున్నది ఇందుకోసం 25 ఎకరాల స్థలం ప్రత్యేకించడం జరిగింది. ఎంతో ప్రధానమైన ఈ నగరానికి ఆసుపత్రి సదుపాయాలను కల్పించడంలో తమ శక్తిమేరకు కృషిచేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగావుంది.

పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు వైద్యవిద్య

16. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికకు పూర్వం పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు విద్యా సౌకర్యాలు ఒక్క విశాఖపట్టణంలోని వైద్య కళాశాలలోనే వుండేవి. రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో ఉస్మానియా వైద్యకళాశాలలోను, గుంటూరు వైద్యకళాశాలలోను పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సులు ప్రారంభించబడ్డాయి. 1961-62 లో కర్నూలు వైద్యకళాశాలలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు వైద్యసదుపాయాలు కల్పించబడ్డాయి. కేంద్ర సహాయంతో 1964-65 లో ఉస్మానియా వైద్యకళాశాలలోని ఫిజియాలజీ, అబ్స్టెట్రిక్సు, గైనకాలజీ శాఖలను అప్‌గ్రేడ్ చేయాలని కూడ సంకల్పించబడింది.

నర్సింగు కళాశాల

17. హైదరాబాదులో గల నర్సింగు కళాశాల 1959 లో స్థాపించబడింది, అందులో నాలుగేళ్ళ డిగ్రీకోర్సు-బి.ఎస్.సి. (నర్సింగు) వున్నది. నర్సులకు శిక్షణ ఇచ్చే బోధన సిబ్బందిలో యు.ఎస్. ఎయిడు క్రింద పనిచేస్తున్న నిపుణులు వున్నారు. ప్రస్తుతం ఈ కళాశాల హైదరాబాదులోగల ఒక ప్రభుత్వ భవనంలో వున్నది. 1963-64 లో ఈ సంస్థకు సుమారు లక్ష రూపాయల ఖర్చు అయింది. ఈ కళాశాలలో ఏటా 20 మందిని చేర్చుకుంటారు. ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి మరో అయిదుగురిని చేర్చుకొనడం ద్వారా ఇందులోని అభ్యర్థులసంఖ్యను 25 కు పెంచే ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో వున్నాయి.

నర్సుల శిక్షణ

18. మూడవ ప్రణాళికా మొదటి సంవత్సరం (1961-62) లో కాకినాడ, గుంటూరు, కర్నూలులో గల మూడు ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రులలో 80 మంది విద్యార్థి నర్సులకు అదనంగా చేర్చుకోవడానికి మంజూరు ఇవ్వబడింది. వారు కాక రాష్ట్రంలో గల 7 ఆసుపత్రులలో ఏటా 759 మంది విద్యార్థి నర్సులు చేర్చుకోబడుతున్నారు. వచ్చే ఏడు గుంటూరు జనరలు ఆసుపత్రిలోను విద్యార్థి నర్సుల సంఖ్య సుమారు 50 పెంచబడుతుంది. వచ్చే ఏటినుంచి తిరుపతిలో 25 మందితో ఒక శిక్షణ కేంద్రం ప్రారంభించాలన్న ప్రతిపాదనకూడా వున్నది. ఆగ్జిలరీ నర్సు మంత్రసానుల విషయంలో ప్రస్తుతం 800 మందిని చేర్చుకోవడం జరుగుతుంది. మన అవసరాలకు ఈ సంఖ్య సరిపోతుంది.

ఆర్థోప్టిస్టుల శిక్షణ

19. హైదరాబాదులోని సరోజినీదేవి కళ్ళ ఆసుపత్రిలో 10 మంది ఆర్థోప్టిస్టులకు శిక్షణ ఇచ్చే నిమిత్తం ఈ సంవత్సరం కేంద్ర సహాయ పథకాల క్రింది ఈ కొత్త శిక్షణ కార్యక్రమం మంజూరు చేయబడింది. ఈ శిక్షణ కాలం రెండు సంవత్సరాలు.

20. సికిందాబాదులోని గాంధీ ఆసుపత్రిలో ఒక నేత్ర బ్యాంకును ప్రారంభించాలనికూడ ప్రతిపాదించబడింది. సరోజినీదేవి కళ్ళ ఆసుపత్రిలోని టూరింగ్ ఆప్తాల్మిక్ డిస్పెన్సరీకి అదనపు సిబ్బందిని మంజూరుచేసే ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో వున్నాయి.

జిల్లా ఆసుపత్రులు, తాలూకా ఆసుపత్రులు

మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో రాష్ట్రమందలి ప్రతి జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రిలోను పడకల సంఖ్యను 250 కు పెంచడానికి, కొన్ని హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులలో క్రొత్త భవనాలను నిర్మించడానికి ప్రతిపాదించబడింది. 1961-62 లో వివిధ జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులలో 423 అదనపు పడకలు ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి. మూడవ ప్రణాళిక మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో తాలూకా ఆసుపత్రులలో 317 అదనపు పడకలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ధనాభావంవల్ల ఇంకా ఎక్కువ చేయడానికి వీలులేకపోయింది.

22. 1964-65 లో ఈ క్రింది హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులకు భవనాలు నిర్మించాలని ప్రతిపాదించబడింది

వరుస సంఖ్య	ఆసుపత్రి పేరు పడకల సంఖ్య	1964-65 లో కేటాయింపు
		రు. లక్షలలో
1.	జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి, శ్రీకాకుళం (100 పడకలు)	2.00
2.	జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి, మహబూబ్‌నగరు (100 పడకలు)	
3.	జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి, ఖమ్మం (100 పడకలు)	4.00
4.	జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి, నల్లగొండ (100 పడకలు)	

23. శ్రీ దొడ్ల సుబ్బారెడ్డిగారు విరాళమిచ్చిన ధనంతో ఈ సంవత్సరం నెల్లూరులో నవీన సౌకర్యాలతో ఒక క్రొత్త హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి నిర్మాణం ప్రారంభమైంది. అదే ఆసుపత్రికి 1964-65 కు రూ. 2 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

24. విద్యుచ్ఛక్తి గల ప్రదేశాలలోని తాలూకా ఆసుపత్రులన్నిటినీ అత్యధిక ప్రాధాన్యమిచ్చి విద్యుద్దీకరించాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలుజరిపేందుకు పై నిధులు కేటాయించబడ్డాయి.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు :

25. గ్రామీణ ప్రజలకు వారు నివసించే ప్రాంతాలలోనే వైద్య సహాయాన్ని కలుగజేసే ఉద్దేశంతో సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమ పద్ధతి ప్రకారం బ్లాకుకు ఒక ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రం చొప్పున రెండవ ప్రణాళిక చివరకు 193 కేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. 1961—64 మధ్య ఇప్పటికి 92 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. ప్రస్తుత ప్రణాళికలోని రానున్న రెండు సంవత్సరాల్లోను అదనంగా 44 ఆరోగ్య కేంద్రాలను నెలకొల్పడానికి ఉద్దేశించబడింది. మిగిలిన 119 కేంద్రాలు నాలుగవ ప్రణాళికా కాలంలో నెలకొల్పబడుతాయి. డాక్టర్ల కొరతవల్ల కొన్ని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో వైద్యులను నియమించడానికి వీల్లేకపోయిందని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను ప్రాథమిక కేంద్రాలన్నింటిలోను తగినంతమంది సిబ్బంది ఉండేటట్లు చూడ్డానికి సర్వప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ప్రతి డాక్టరు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంలో తప్పనిసరిగా రెండు సంవత్సరాలపాటు పనిచేయాలనికూడ ప్రభుత్వం ఉత్తర్వుచేసింది. దీనివల్ల ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లో ఎప్పటికప్పుడు డాక్టర్లను నియమించడం సాధ్యమవుతుంది. 1963—64 లగాయతు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు ఇచ్చే సహాయక గ్రాంటును ఇప్పుడు వాహనం లేని కేంద్రానికి ఇస్తూవున్నారు. 20,000 మొత్తాన్ని రు. 24,000 ల వరకు పెంచడం జరిగిందని సభవారికి చెప్పడానికి నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను. ఇప్పుడు వాహనాలుండే ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు రు. 27,000 లు లభిస్తున్నాయి.

26. సిబ్బంది గృహాలను, వైద్యశాల భవనాలను నిర్మించడంకోసం, 40 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు 1962—63 లో రు. 6.52 లక్షల మొత్తాన్ని విడుదల చేయడం జరిగింది. వైద్యశాల భవనాల నిర్మాణంకోసం, 1963—64 లో రు. 12 40 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. వచ్చే సంవత్సరానికి ఇందుకోసం రు. 14 00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

27. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు కాక రాష్ట్రంలో వివిధ జిల్లాల్లో సబ్సిడి పొందుతున్న గ్రామీణ వైద్యశాలలు 237 పనిచేస్తున్నాయి,

క్షయ నివారణ

28 రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఈ దిగువ తెలిపిన స్థలాల్లో 12 క్షయ ఆసుపత్రులు పనిచేస్తున్నాయి :

1. గుండెజబ్బుల, క్షయ ఆసుపత్రి, ఇర్రూమ్‌నుమా.
2. టి. బి. శానిటోరియం, వికారాబాద్.
3. టి. బి. ఆసుపత్రి, వరంగల్లు.
4. టి. బి. ఆసుపత్రి, రామనాథపురం, హైదరాబాద్ (ప్రైవేటు)
5. టి. బి. ఆసుపత్రి, విశాఖపట్నం.
6. టి. బి. శానిటోరియం, మంగళగిరి.
7. ప్రభుత్వ డబ్ల్యు. ఎప్. టి. బి. ఆసుపత్రి, నెల్లూరు.
8. ప్రభుత్వ జనరల్ ఆసుపత్రిలోని టి. బి. వింగు, కర్నూలు.
9. కింగుజార్జి ఆసుపత్రిలోని టి. బి. వింగు, విశాఖపట్నం.
10. జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రిలోని టి. బి. వార్డు, మెదక్ జిల్లా, సంగారెడ్డి.
11. టి. బి. శానిటోరియం, మదనపల్లి (ప్రైవేటు).
12. టి. బి. ఆసుపత్రి, రాజమండ్రి, (ప్రైవేటు).

29. పైన పేర్కొన్నవే కాకుండా హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు జంటనగరాల్లో క్షయ డొమిసిలియరీ కేంద్రాలు తొమ్మిది పనిచేస్తున్నాయి. ఈ కేంద్రాలు, రోగుల ఇళ్ళ వద్దనే వైద్య సదుపాయాలను చికిత్స సౌకర్యాలను కలుగజేస్తున్నాయి.

30. పై కేంద్రాలుకాక 32 టి.బి. క్లినిక్‌లు ఇప్పుడు పనిచేస్తున్నాయి. ఇవి క్షయ రోగులకు వైద్యసహాయాన్ని కలుగజేస్తుంటాయి.

ఇవి కాకుండా, విశాఖపట్నం, కింగ్‌జార్జి ఆసుపత్రిలోను, హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రిలోను, ఇర్రుమ్‌నుమాలోని గుండెజబ్బుల, క్షయ ఆసుపత్రిలోను గుంటూరులోని ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రిలోను, కర్నూలులోని ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రిలోను థొరాసిక్ సర్జరీ యూనిట్లు నెలకొల్పబడ్డాయి. శ్వాసకోశాలకు సంబంధించిన క్షయవ్యాధికి శస్త్రచికిత్సకోసం ఈ యూనిట్లు సదుపాయాలు కలుగజేస్తున్నాయి. దీర్ఘ కాలం విశ్రాంతి, క్షయవ్యాధి నిపుణుల పర్యవేక్షణ

అవసరమయ్యే రోగులకు 1000 టి. బి. అయిసోలేషన్ పడకలనుకూడ ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది.

31. హైదరాబాదులోని ఇర్రమ్‌నుమాలో గుండెజబ్బుల, క్షయ సంస్థ ఒకటి వుంది. ఇది డాక్టర్లకు తదితర వైద్య సిబ్బందికి క్షయ వ్యాధిలో శిక్షణ యిస్తున్నది.

32. పైలరింగు పని, బొమ్మల తయారీ పని మొదలైన చేతిపనులలో క్షయ రోగులకు శిక్షణ ఇవ్వడంకోసం హైదరాబాదు, ఇర్రమ్‌నుమాలో అఫ్టరుకేరు, పునరావాస కేంద్రం ఒకదాన్ని యిటీవల ప్రభుత్వం నెలకొల్పింది.

33. క్షయనివారణ కార్యక్రమం పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపడానికిగాను రాష్ట్రంలోని క్షయనివారణ కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించేటందుకు హైదరాబాదులోని గుండె జబ్బుల, క్షయ ఆసుపత్రి సూపరింటెండెంటును రాష్ట్ర క్షయ నివారణాధికారిగా ప్రభుత్వం నియమించింది కూడా.

కుష్ఠువ్యాధి

34. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కుష్ఠువ్యాధి ప్రబలంగా వుంది. ఈ వ్యాధిని రూపుమాపడానికి కుష్ఠునివారణ కార్యక్రమం క్రింద రు. 18 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అయితే మూడవ ప్రణాళికలో జరిగిన కోతకారణంగా ఆ మొత్తాన్ని రు. 11.02 లక్షలకు తగ్గించవలసివచ్చింది. తత్ఫలితంగా మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో 14 కేంద్రాలను తెరవాలని పెట్టుకొన్న లక్ష్యంలో కేవలం మూడు కుష్ఠువ్యాధి సబ్సిడియరీ కేంద్రాలను మాత్రమే స్థాపించడానికి వీలుకలిగింది. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో 18 కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. 1000 మందిలో ముగ్గురికి పైబడి వ్యాధి వ్యాపించివున్న ప్రతిజిల్లాకు ఒక్కొక్కటి చొప్పున అవి పనిచేస్తూ వున్నాయి. ఈ సమస్యను ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉంచుకొని, ఎక్కువమందికి ఉపయుక్తంగా ఉండేటట్లు చేయడంకోసం రెండు కుష్ఠు సబ్సిడియరీ కేంద్రాలను రెండు కంట్రోలు యూనిట్లుగా మార్చేటందుకూ, 4 ఎస్. ఇ. టి. (సర్వే, విద్యా, చికిత్స) కేంద్రాలను నెలకొల్పడానికి ఉద్దేశించబడింది.

35. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసే కృషికాకుండా కుష్ఠు పరిశోధన, చికిత్సలకోసం ఏర్పడ్డ స్వచ్ఛంద సంస్థలకు భారత ప్రభుత్వంకూడా సహాయాన్నిస్తూ వున్నది.

36. కుష్ఠు రోగులను ప్రత్యేకంగా వుంచే విషయంలో రాష్ట్రంలో అమలులో వున్న శాసనాలు ఒకేవిధంగా వుండేటట్టు చూడడానికి అవసరమయ్యే చట్టం చేయడానికి పూనుకోవడం జరిగింది.

సుఖవ్యాధి నివారణ

37. రెండవ ప్రణాళికలో 13 సుఖవ్యాధి క్లినిక్‌లు తెరువబడ్డాయి. 1961-62 లో 3 సుఖవ్యాధి క్లినిక్‌లు ప్రారంభించబడ్డాయి.

జిల్లా ప్రదర్శన ప్రాజెక్టులు

38. సమాజాభివృద్ధి ప్రాంతాలలో హెల్తు సర్వీసుల అభివృద్ధికోసం ఏర్పాటైన పనుల ప్రణాళికపై రాష్ట్రప్రభుత్వం, భారత ప్రభుత్వం, ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ యునిసెఫ్ సంతకాలు చేశాయి. దానిప్రకారం, రాష్ట్రప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రాంతంలో మూడు, తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఒకటి మొత్తం నాలుగు జిల్లాలను ఎంపిక చేసుకొని అత్యంత సామర్థ్యంతోను ఈ పద్ధతిని రాష్ట్రంలోని ఇతర జిల్లాలకు విస్తరింపచేసే అవకాశం ఉండేవిధంగాను, ఈ జిల్లాలలోని ఆరోగ్య పరిపాలనను, సర్వీసులను పునర్వ్యవస్థీకరించ వలసివున్నది. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ సహకారంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అటువంటి పునర్వ్యవస్థీకరణకు ఒక ప్రణాళికను ఏర్పాటు చేయవలసి వుంది. పరస్పరం ఆమోదించిన ప్రణాళికను అనుసరించి యునిసెఫ్, విదేశాలనుండి దిగుమతి చేసుకోవలసిన సాంకేతిక సరంజామాను, నాలుగు వ్యానులను సమకూరుస్తుంది. పై నిబంధనను పురస్కరించుకొని 1959 లో విశాఖపట్నం, గుంటూరు, కర్నూలు, హైదరాబాద్ జిల్లాలలో నాలుగు జిల్లా ప్రదర్శన ప్రాజెక్టులు నెలకొల్ప డానికి ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది. సాధ్యమైనంత త్వరలో వైద్య, ఆరోగ్య కార్యకలాపాలు పరస్పరం ఎక్కువగా ఏకీకృతమయ్యేట్లు ఈ కార్యకలాపాలన్నిటిని సమన్వయ పరచడమే దీని ప్రధానాశయం. ఈ జిల్లాల వైద్యాధికారుల హోదాను హెల్త్, చీఫ్ మెడికల్ ఆఫీసర్లుగా మార్చడం జరిగింది. నాలుగు ప్రదర్శన జిల్లాలకుగాను ఒకదానిలో వైద్య వృత్తిలో అనుభవంగల ఒక సీనియర్ హెల్త్ ఆఫీసరును, చీఫ్ డిస్ట్రిక్ట్ మెడికలు ఆఫీసరు ఆఫ్ హెల్తుగా నియమిస్తూ వున్నారు.

ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమాపథకం

39. 1948, ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమాచట్టం క్రింద ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా కార్పొరేషనులో రిజిస్టరయిన పారిశ్రామిక కార్మికులకు, వారి కుటుంబాలకు వైద్య సహాయము చేసేనిమిత్తం ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా పథకం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఆంధ్రప్రాంతంలో 1955 లోను, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 1956 లోను ప్రారంభించబడింది. 1963-64 లో ప్రణాళిక క్రింద రూ. 8.40 లక్షల మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది.

40. 1963-64 లో సాధించదలచిన లక్ష్యాలు ఈ క్రింద ఇవ్వబడినాయి:

(1) తణుకు, మచిలీపట్టణంలలో ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా వైద్యాలయాలు 1964 మార్చిలో ప్రారంభించబడతాయి. సీతానగరం, ఇన్నీసుపేట (రాజమండ్రి), చిత్తూరులలో వైద్యాలయాలను ప్రారంభించే విషయం, మంగళగిరిలోని పార్టుటైం వైద్యాలయాన్ని పూర్తికాలం పనిచేసే వైద్యాలయంగా మార్చే విషయం పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

(2) ఏలూరు, సిర్పూరు - కాగజ్‌నగరు, హైదరాబాదులలో ఏంబులెన్సు సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయడం.

(3) హైదరాబాదులో నిర్మించబడుతున్న 150 పడకలుండే ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా ఆసుపత్రి భవనం పూర్తికావస్తున్నది. 1964 మార్చిలో ఈ ఆసుపత్రిని ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

41. ఇప్పుడు అమలులో వున్న పథకాలకు, క్రొత్త పథకాలకుగాను 1964-65 సంవత్సరానికి రూ. 12,92 లక్షల మొత్తం మంజూరు చేయడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరయ్యేసరికి ఈ పథకపు ప్రయోజనాలను 500 పారిశ్రామిక కార్మికులు వున్న తావులన్నిటికీ విస్తరింప చేయడానికి ప్రతిపాదింపబడింది.

మందులపై కంట్రోలు

42. ఇంతకు ముందు రాష్ట్రమంతటిలోను 8 మంది డ్రగ్ ఇనస్పెక్టర్లు మాత్రమే పనిచేస్తుండేవారు, వారు ఒక్కొక్కరు రెండు మూడు జిల్లాల్లో పనిచేయాల్సి వుండేది. మందుల తయారీ పరిశ్రమలోను, వ్యాపారంలోను త్వరిత గతిని అభివృద్ధి జరగడంవల్ల ఈ విషయంలో పని విపరీతంగా పెరిగి పోయింది. జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితి మూలంగా ఉత్పన్నమయిన పరిస్థితిని సంఘ వ్యతిరేక శక్తులు తమ స్వప్రయోజనం కోసం వినియోగించుకో నారంభించాయి. ఈ సంఘ వ్యతిరేకశక్తులను అణచివేసే ఉద్దేశంతోను, మందులకు సంబంధించిన కంట్రోలు వ్యవస్థను పటిష్ఠంచేసే ఉద్దేశంతోను ప్రభుత్వం ఈ సంవత్సరం రెండు సీనియరు డ్రగ్ ఇనస్పెక్టర్లు (గెజిటెడు) పదవులను, అదనంగా 12 డ్రగ్ ఇనస్పెక్టరు పదవులను, మినిస్టీరియలు సిబ్బందిని మంజూరు చేసింది. ఇప్పుడు ప్రతి జిల్లాలోను ఒక డ్రగ్ ఇనస్పెక్టరు ఉన్నాడు. కృత్రిమ మందుల ఉత్పత్తి, అమ్మకాలపై కట్టుదిట్టమైన కంట్రోలు ఏర్పాటు చేయగలమని ఆశిస్తున్నాను.

భారతీయ వైద్యశాఖ

43. భారతీయ వైద్య విధానాలైన ఆయుర్వేదం, యునాని, హోమియోపతి, ప్రకృతి చికిత్సలను ప్రోత్సహించి శాస్త్రీయ పద్ధతులలో అవి అభివృద్ధిపొందడానికి ప్రభుత్వం వీలైన అవసర చర్యలన్నిటినీ తీసుకొంటున్నది.

44. హైదరాబాదులోవున్న ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద కళాశాల, యునాని కళాశాల (నిజామియ తిబ్బి కళాశాల) కాక ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు క్రింద మూడు ఆయుర్వేద కళాశాలలు, ఒక యునాని కళాశాల పనిచేస్తున్నాయి. హోమియోపతి వైద్యానికి సంబంధించి ఒక ప్రయివేటు కళాశాల, ఆసుపత్రి గుడివాడలోను, గుంటూరులో మరొక గురుకుల సంస్థ పనిచేస్తున్నాయి. హోమియోపతి వైద్య చికిత్సలో ఇవి శిక్షణనిస్తున్నాయి.

45. ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద కళాశాల, నిజామియ తిబ్బి కళాశాల 1961 నుండి మేల్కోటె కమిటీవారి సిఫారసుల ననుసరించి శుద్ధ ఆయుర్వేదం, యూనాని కోర్సులను నిర్వహిస్తున్నాయి. అంతకుముందు అవి ఏకీకృత కోర్సులను అనుసరిస్తూండేవి. ఆ పిమ్మట, దేశమంతటా ఆయుర్వేదంలో నాలుగేళ్ళ కోర్సును అనుసరించే నిమిత్తం పాఠ్య ప్రణాళికను తయారు చేయడానికిగాను భారత ప్రభుత్వం వారు శుద్ధ ఆయుర్వేద విద్యా సంఘాన్ని (వ్యాస్ కమిటీని) నియమించారు. ఈ కమిటీవారి సిఫారసులు మన ప్రభుత్వానికి అందాయి. సవివరమైన పాఠ్య ప్రణాళికలను తయారుచేసే నిమిత్తం మన ప్రభుత్వం రెండు కమిటీలను ఏర్పాటు చేసింది. ప్రతిపాదించిన క్రొత్త కోర్సులననుసరించి ఈ కళాశాలలు వచ్చే విద్యా సంవత్సరమునుండి పనిచేయడం ప్రారంభిస్తాయని ఆశించబడుతున్నది.

46. ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద కళాశాలలకు, ఆసుపత్రికి ప్రస్తుతం శాశ్వత భవనాలులేవు. ఈ ఇబ్బందిని తొలగించే ఉద్దేశంతో క్రొత్త భవనాలను నిర్మించడానికి తలపెట్టబడింది. ఇందు నిమిత్తం తగిన స్థలాన్ని ఎంపిక చేసేటందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

బోధనా సంస్థలు :

47. ప్రసూతి, శిశు సంక్షేమ విషయాలలో ఇతోధిక సదుపాయాలను కలిగించేనిమిత్తం హైదరాబాదులోని నిజామియా జనరలు ఆసుపత్రిలో అదనంగా 20 పడకలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఇంతకుముందు శిక్షణ పొందిన ఆయుర్వేద, యునాని వైద్య విద్యార్థులకు ఆధునిక వైద్య పద్ధతులను బోధించడానికి కూడ సదుపాయాలు కలిగించబడ్డాయి. ఇవి కాక కంటి వైద్యంలో శిక్షణ ఇచ్చే నిమిత్తం

ప్రత్యేకంగా ఆరు పడకలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. స్థానిక అవసరాలను ఆదుకొనే నిమిత్తం వరంగలులోని ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్యను 8 నుండి 15 కు పెంచడం జరిగింది. 1964 - 65 లో ఈ పడకల సంఖ్యను 20-కి పెంచడానికి ఉద్దేశించబడింది.

వైద్యాలయాలు :

48. జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయితీ సమితులు, మునిసిపాలిటీలు నిర్వహిస్తున్నవికాక 122 ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద, యునానీ వైద్యాలయాలు ఉన్నాయి. మూడవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాల కాలంలో ఏడు ఆయుర్వేద వైద్యాలయాలు, మూడు హోమియోపతి వైద్యాలయాలు మంజూరు చేయబడ్డాయి. వచ్చే సంవత్సరం క్రొత్తగా 9 ఆయుర్వేద, యునానీ వైద్యాలయాలు మంజూరు చేయడానికి ప్రతిపాదింపబడింది.

గ్రాంట్ - ఇన్ - ఎయిడ్ :

49. భారతీయ వైద్య చికిత్సా విధానాలను ప్రోత్సహించే నిమిత్తం ఈ తరహా ప్రయివేటు సంస్థలకు, వైద్యాలయాలకు గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ చెల్లించే పద్ధతి కొనసాగుతున్నది. ఇందు నిమిత్తం 1964 - 65 సంవత్సరానికి రూ. 90,000ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

50. ప్రయివేటు వైద్యాలయాలకు గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ చెల్లించడమే కాకుండా, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పని చేస్తున్న మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్లకు నెలకు రూ. 30/-లు గౌరవ వేతనంగాను, రూ. 20/-లు మందుల ఖర్చు క్రింద చెల్లించే విషయాన్ని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. పై రేట్లప్రకారం 1963-64 లో 25 మంది ప్రాక్టీషనర్లకు, 1964-65 లో 25 మంది ప్రాక్టీషనర్లకు గౌరవ వేతనం మంజూరు చేయడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పని చేస్తున్న మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్లకు, సబ్సిడిపొందే గ్రామీణ వైద్యాలయాల్లో పని చేస్తున్న ప్రసూతి సహాయకులకు సబ్సిడీలు చెల్లించే నిమిత్తం జిల్లా పరిషత్తులకు, పంచాయతీ సమితులకు ఇస్తున్న గ్రాంట్లకు అదనంగా వుంటాయి పై సౌకర్యాలు.

51. అమీరుపేటలోని ప్రకృతి చికిత్స ఆసుపత్రి ఉన్న భవనాన్ని, ప్రక్కనున్న స్థలాన్ని రు. 3 లక్షల మొత్తం ఖర్చుతో స్వాధీనం చేసుకొనే విషయంకూడ ప్రభుత్వంవారి ఆలోచనలో ఉన్నది.

పరిశోధన:

52. కేంద్రప్రభుత్వ ఆర్థికసహాయంతో భారతీయ వైద్యానికి సంబంధించి క్రొత్త పరిశోధన పథకాలను ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదింపబడింది కొన్ని ఆయుర్వేద, యునాని మందులయొక్క ప్రయోజనాలను గురించి పరిశోధించడానికిగాను రు. 88,000 ఖర్చయ్యే పథకమొకటి రూపొందించబడి భారత ప్రభుత్వానికి పంపబడింది. వారి ఆమోదం లభించిన వెంటనే అమలుపరచబడుతుంది. కొన్ని ఓషధులు వైద్యానికి ఎంతవరకు ఉపయోగపడతాయన్న విషయాన్ని పరిశీలించే నిమిత్తం శ్రీశైలం కొండలలో ఒక పరిశోధనా కేంద్రాన్ని స్థాపించే విషయాన్ని కూడ ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తు ఉన్నది. ఈ కార్యం నిమిత్తం ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసే విషయం ఆలోచనలో వున్నది.

53 భారతీయ వైద్యశాఖ అవసరాల నిమిత్తం వచ్చే సంవత్సరానికి ప్రణాళికేతర బడ్జెటు క్రింద రు. 38.11 లక్షలు ప్రణాళిక బడ్జెటు క్రింద రు. 4 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి.

డిమాండు నెం. XIX ప్రజారోగ్యం రు. 303-45 లక్షలు

54. ఆరోగ్య శాఖవారి వ్యాధి నిరోధక చర్యలను గురించి ఇప్పుడు వివరిస్తాను. ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని క్రమ క్రమంగా అభివృద్ధిచేసే ఏకైక లక్ష్యంతో పనిచేసే సమాజ సంక్షేమ సంస్థల కార్యకలాపాలలో వ్యాధినిరోధక కార్యక్రమం ఒక ముఖ్య భాగంగా వుంటుంది. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు నిరోధింప వీలయ్యే వ్యాధులలో చాలవాటివి పూర్తిగా రూపుమాపాయి. కాగా. భారతదేశంలోని ఇతర రాష్ట్రాలమాదిరిగానే మన రాష్ట్రం కూడ అంటువ్యాధుల సమస్యను ఇంకా పరిష్కరించలేకుండా ఉన్నది. బడ్జెటులో చాలాభాగం ఈ వ్యాధుల నిమిత్తం ఖర్చవుతున్నది ఈ విషయంలో మనం రెండు జాతీయ కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటున్నాము. ఇందులో మొదటిది మలేరియా నిర్మూలన పథకం. మానవ వినాశిని అయిన మలేరియా వ్యాధిని రూపుమాపడానికి ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశించబడింది. ఇక రెండవది మశూచి నిర్మూలన కారక్రమం, ఘోరవ్యాధి అయిన మశూచిని సంపూర్ణంగా నిర్మూలించడానికి ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశించబడింది బి. సి జి. టీకాలు వేయడం ద్వారా క్షయవ్యాధిని నిరోధించడం, ఇతర ప్రభుత్వ శాఖలు, అంతర్జాతీయ సంస్థల సహకారంతో విస్తృత బలవర్ధకాహార కార్యక్రమాన్ని, పాఠశాలల్లో ఆహారం ఇచ్చే కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచడం ద్వారా విద్యార్థుల ఆరోగ్యం పెంపొందించడం కార్యక్రమాన్ని, బలవర్ధకాహార పథకాన్ని విస్తరింప చేయడం—ఇవి ఇతర కార్యక్రమాలు.

55. గత సంవత్సరాలలో తీసుకొన్న చర్యలమూలంగా మంచి ఫలితాలు లభించాయి. మానవ మరణాల సంఖ్య తగ్గింది. మానవ జీవితకాలంకూడ ఎక్కువయింది. మన పెట్టుబడికి తగిన ఫలితం లభించడం, మనం సరైన మార్గంలో ముందుకు పోవడం అన్నవి ఎంతో సంతృప్తి నిస్తున్న విషయాలు. అయితే ఈ ప్రయోజనకరమైన ఫలితాలు మరో సమస్యను తెచ్చి పెడుతున్నాయి. అదే జనాభా పెరుగుదల సమస్య. ఇది భయంకర పరిస్థితిని కల్పించింది. ప్రతివారికి ఇది ఆందోళన కలిగిస్తున్నది పెరిగి పోతున్న జనాభా మన అభివృద్ధి కార్యకలాపాలపై దెబ్బ తీస్తున్నది. ప్రతి అభివృద్ధి రంగంలోను మనం సాధించిన ప్రగతి చెప్పుకోదగ్గంతగా ఉన్నప్పటికీ, త్వరిత గతిని జనాభా అభివృద్ధి చెందుతుండడం వల్ల మన ప్రగతికి ఆటంకం ఏర్పడుతున్నది సాధించిన ఫలితాలు కూడ పైకి తెలియకుండా పోతున్నాయి. ప్రస్తుత జనాభా పెరుగుదల రేటును వీలయినంత త్వరలో కనీసం సగానికైనా తగ్గించడమే ఈ సమస్యకు పరిష్కార మార్గం. ఈ లక్ష్యంతోనే కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాల విస్తరణకు అత్యంత ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడుతున్నది. తల్లి దండ్రులకు ఆరోగ్యవంతమైన సంతానం ఉండాలి. అంతేకాదు, వారు కూడ పూర్తి జీవితకాలం ఆరోగ్యంగా బ్రతకాలి. ఈ ధ్యేయంతో, రాష్ట్రమంతటా క్రమేణ ప్రసూతి, శిశు సంక్షేమ సౌకర్యాలు పటిష్ఠం చేయబడుతున్నాయి.

56. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని పై కార్యక్రమాలన్నిటికీ గాను రు. 303·45 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఇందులో రు. 173 19 లక్షల మొత్తం మామూలు జిల్లా గ్రామీణ ఆరోగ్య సౌకర్యాల నిర్వహణకు, ఒకటవ, రెండవ ప్రణాళికల కాలంలో అమలు పరచబడిన ప్రత్యేక పథకాల కొనసాగింపుకు గాను ప్రత్యేకించ బడింది. రు 130 26 లక్షల మొత్తం ప్రణాళికా పథకాలకోసం ప్రత్యేకించ బడింది. ఇందులో రు. 86.15 లక్షలు మలేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమానికి, రు. 25 లక్షలు మశూచి నిర్మూలన కార్యక్రమానికి (ఈ రెండు ప్రధాన పథకాలకూ కలిపి మొత్తం రు. 111·15 లక్షలు) ఖర్చవుతాయి. ఈ రెండూ కూడ కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలే. వీటి విషయంలో, అయ్యే ఆవృత వ్యయంలో 75 శాతం కేంద్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. పరికరాలు, మందులు, టీకాలమందు, క్రిమిసంహారక మందులు మొదలయిన వాటికయ్యే అనావృత ఖర్చునంతా కేంద్ర ప్రభుత్వమే పూర్తిగా భరిస్తుంది.

57. ఇక వ్యాధి నిరోధక కార్యక్రమంలోని కొన్ని ముఖ్యాంశాలను గురించి సభవారికి వివరిస్తాను.

1. మలేరియా నివారణ

58. ఆంధ్ర ప్రదేశములో కొండలు అడవులు, నదులు అధికంగా వుండడం వల్ల ఇక్కడి వాతావరణం మలేరియా వ్యాప్తికి అనువైనట్టిది. ఈ రాష్ట్రం అంతటా మలేరియా వ్యాధి సోకే ప్రాంతాలు చాలా వున్నాయి. అఖిల భారత కార్య క్రమంలో భాగంగా మన రాష్ట్రం కూడా ఈ వ్యాధి నిర్మూలనకు శాయశక్తులా కృషిచేస్తున్నది. వివిధ వర్గాలకు చెందిన 6 400 మంది ఉద్యోగులతో 260 వాహనాలతో, అవసరమైన క్రిమిసంహారక ఔషధాలు, ఇతర మందులతో ఈ కార్య క్రమం కొనసాగుతున్నది. భారత ప్రభుత్వంవారు అంతర్జాతీయ సంస్థల సహాయంతో సాలీనా రూ. 40 లక్షల విలువ చేసే వాహనాలు. క్రిమిసంహారక మందులు, స్ప్రేయింగు సాధనాలు, ఔషధములు సరఫరా చేస్తు వున్నారు. 1963-64 సంవత్సరంలో మనం సుమారు రూ. 90 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఇండిపెండెంటు ఎవాల్యుయేషను కమిటీ వారు అన్ని వివరాలను పరీక్షించిన తరువాత 200 లక్షల జనాభాగల ప్రాంతంలో మలేరియా వ్యాధిని కనీస స్థాయికి తీసుకొని రావటం జరిగిందని నిర్ధారణ చేసి 20.5 యూనిట్లనుండి స్ప్రేయింగ్ పనులను ఉపసంహరించుటకు అనుమతిచ్చారు కనీస స్థాయిలో వున్న ఈ వ్యాధిని పూర్తిగా నిర్మూలించబడిందని నిర్ధారణ అయిన తరువాత ఈ యూనిట్లను తీసివేయడం జరుగుతుంది· 30 లక్షల జనాభాగల మిగతా 13.5 యూనిట్లలో స్ప్రేయింగు పనులు కొనసాగించబడుతాయి. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచటానికి ఈ సంవత్సరం రూ. 86.15 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంలో భారత ప్రభుత్వంవారు సరఫరా చేస్తున్న పరికరాలు, ఓషధులు క్రిమిసంహారక మందులు మొదలైనవి చేరలేదు.

2 బోదవ్యాధి నివారణకు జాతీయ కార్యక్రమం

59. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కామారెడ్డిలో ఒకటి, తూర్పుగోదావరి జిల్లా రామచంద్రపురంలో ఇంకొకటి—రెండు కంట్రోలు యూనిట్లు, హైదరాబాదులో ఒక సర్వే యూనిట్టు ప్రారంభించబడ్డాయి. అవి ఇప్పుడు కొనసాగించబడుతున్నాయి. మనరాష్ట్రంలో బోదవ్యాధిని నిర్మూలించటానికి శాస్త్రీయ పద్ధతిలో ఒక కార్యక్రమాన్ని అమలు పరిచేటందుకు పద్ధతులను రూపొందించడమే ఈ కార్యక్రమముయొక్క ముఖ్యోద్దేశం. ఇంతవరకు చేసిన పరిశోధనలవల్ల పరిష్కార మార్గాలేవీ కనుగొనబడలేదు. బోదవ్యాధి నివారణకై సరియైన సాంకేతిక పద్ధతులను రూపొందించేటందుకుగాను భారత ప్రభుత్వంవారుకూడ ఇటీవలనే రాజమండ్రిలో రిసెర్చి-కమ్-ట్రెయినింగు సెంటరు ఒకదాన్ని స్థాపించారు • తాత్కాలిక పరిహారంగా

ప్రభుత్వంవారు, దోమలను బోదవ్యాధిని నివారించేటందుకు మునిసిపాలిటీలు, పంచాయితీలు అమలుజరుపుతున్న పథకాలకు అయ్యే ఖర్చులో మూడింట ఒకవంతును గ్రాంటుగా ఇస్తున్నారు. ఇంతవరకు మన రాష్ట్రంలో 31 మునిసిపాలిటీలు, 34 పంచాయితీలు ఈ పథకంవల్ల ప్రయోజనం పొందాయి.

3. మశూచి నివారణ

60. ఆంధ్రప్రదేశం అనాదిగా మశూచి వ్యాధికి గురి అవుతూవున్నది. దేశమంతటా ఈ సమస్య ఒకే రీతిగా వున్నది. కాబట్టి ఈ విషయంలో ఒక జాతీయ కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. మనరాష్ట్రం 1962 సెప్టెంబరు నుండి గుంటూరు, తూర్పు గోదావరి, కృష్ణా, నెల్లూరు, నల్గొండ, హైదరాబాదు ఈ ఆరు జిల్లాలలో జాతీయ కార్యక్రమాన్ని అమలు జరిపింది. 1963 మే నుండి ఈ కార్యక్రమాన్ని మరో నాలుగు జిల్లాలకు కర్నూలు, అనంతపురం, చిత్తూరు, వరంగల్లు జిల్లాలకు విస్తరింపచేయడం జరిగింది. 1964 జనవరినుండి ఈ పథకం కడప, విశాఖపట్నం జిల్లాలకుకూడా విస్తరింపచేయబడింది. ఇంతవరకు ఈ కార్యక్రమంక్రింద జనాభాలో 40% మందికి టీకాలు వేయబడినాయి. ఇంతవరకు టీకాలు వేసిన ప్రాంతాలలో ఈ వ్యాధి దాదాపు నిర్మూలనమైనట్లే కాబట్టి ఫలితాలు చాలా ప్రోత్సాహకరంగా వున్నాయని చెప్పవచ్చు. ఈ పథకం జాతీయ కార్యక్రమానికి అనుగుణంగా నిర్వహించబడుతున్నది. దీనికోసం వాక్సిన్‌కు భారత ప్రభుత్వంవారు యిస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించేటందుకు 1964-65 లో రూ. 25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇది మూడో పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరయ్యేలోగా పూర్తి అవుతుందని ఆశించబడుతుంది.

4. ఇతర సాంక్రామిక వ్యాధుల నివారణ

61. 1963 సంవత్సరం ఆరంభంలో కలరావ్యాధి తీవ్రంగా వుండేది. ఆ సంవత్సరం మధ్యలో వ్యాధి యింకా కొంచెం ఎక్కువే అయింది. ఆ వ్యాధి సోకిన ప్రాంతాలలో నివారణ చర్యలను కట్టుదిట్టంగా తీసుకొనేటందుకు ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సిబ్బందిని, స్థానికసంస్థల ఆరోగ్య సిబ్బందిని సమీకృతంచేయడం జరిగింది.

62. 1959 సెప్టెంబరునుండి దాదాపు నాల్గు సంవత్సరాల వరకు ప్లేగువ్యాధి ఎక్కడారాలేదు అది తిరిగి 1961 లో చిత్తూరు జిల్లాలో వచ్చింది. ప్రక్కనేవున్న మైసూరు రాష్ట్రంలోని కోలారు జిల్లాలో ఈ వ్యాధి తీవ్రంగా ప్రబలివుండిన కారణంగా చిత్తూరు జిల్లాకుకూడ వ్యాపించింది. వ్యాధినివారణ చర్యలు కట్టుదిట్టంగా అమలు పరచబడుతున్నాయి. అంతేకాక 1963 జూలై నుండి రు. 92,000 ల ఖర్చుతో ఒక

ప్రత్యేక పథకం అమలుపరచబడుతున్నది. ఈ వ్యాధి మైసూరు, మద్రాసు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో సోకుతున్నందువల్ల, భారత ప్రభుత్వంవారు, వ్యాధి నివారణ పద్ధతులను రూపొందించేటందుకు సమగ్రమైన పరిశీలనలు జరపటానికి తమ సిబ్బందిని పంపారు. ఈ విషయంలో పరిశీలన జరపటానికి కోలారులో వారు ఒక అధికారిని నియమించారు. ఈ మూడు రాష్ట్రాలమధ్య సరిహద్దుల సమావేశాలు జరుపబడు తున్నాయి. ఎప్పటికప్పుడు నిపుణుల సలహాలననుసరించి ఈ వ్యాధిని పూర్తిగా నిర్మూలించేటందుకు నివారణ చర్యలను తీవ్రతరం చేయటం జరుగుతున్నది.

5. బి. సి. జి. టీకాలు

63. సహజంగా ఇంతవరకు క్షయవ్యాధికి గురికాని వ్యక్తులందరిని ప్రత్యేకించి చిన్నపిల్లలను, వ్యాధి సోకకుండ రక్షించే వుద్దేశంతో చేపట్టిన క్షయనివారణ కార్యక్రమములో యిది ఒక భాగం. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో 21 బి. సి. జి. బృందాలు పని చేస్తూ వున్నాయి. ఇంతవరకు 80.5 లక్షల మందికి బి. సి. జి. టీకాలు వేయటం జరిగింది. 1963-64 లలో ఈ పథకం 18 మునిసిపాలిటీలకు విస్తరింపచేయబడింది. ఇందుకోసం మునిసిపల్ ప్రాంతాలలో తీవ్రంగా పనిచేయటానికిగాను 18 మంది టెక్నిషియన్లను నియమించటం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచటానికయ్యే ఖర్చులో చాలాభాగం సాధారణ బడ్జెట్‌లో కేటాయించబడింది. కాబట్టి ఇప్పుడున్న సర్వీసులను మరింత తీవ్రతరం చేయటానికిగాను 1964-65 రాష్ట్ర ప్రణాళికలో రు. 0.42 లక్షల మొత్తం మాత్రమే కేటాయించబడింది.

6. కుటుంబ నియంత్రణ

64. జనాభా పెరుగుదల ప్రతివారికి ఒక సమస్యగా తయారైంది. జననాల సమస్యను తగ్గించడానికి వెంటనే కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటేనే తప్పవివిధ రంగాలలో మనము ఎంత ప్రగతిని సాధించినప్పటికి ప్రయోజనమేమి వుండదు. కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలకు అత్యధిక ప్రాధాన్యం ఇచ్చేవాటిని రాష్ట్రమంతటికి విస్తరింపచేసి ఈ కార్యక్రమంయొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్రజలు గుర్తించేటట్లు చేయడం అవసరంఅన్న విషయం అందరూ అంగీకరించినదే. ప్రస్తుతం ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు అనుబంధంగా వున్న 237 గ్రామీణ కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్కులు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు అనుబంధంగావున్న 62 పట్టణ కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్కులు మన రాష్ట్రంలో పనిచేస్తూ వున్నాయి. ఈపథకాన్ని ఇంకా క్రొత్త ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు విస్తరింపచేయడం జరుగుతుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సులభంగా వేసెక్టమి ఆపరేషన్లు సులభంగా జరిగేట్లు చూడడానికిగాను 4 మొబాయిల్ సర్జికల్

యూనిట్లు నెలకొల్ప బడ్డాయి. ఈ యూనిట్ల హెడ్‌క్వార్టర్సు విశాఖపట్నం, గుంటూరు కర్నూలు, హైదరాబాదు, వరంగల్లులలో వున్నాయి. 1964-65 సంవత్సరానికి ఈ కార్యక్రమంలోని వివిధ అంశాలకోసం నూరు శాతం గ్రాంటులో రు. 12.44 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కుటుంబ నియంత్రణ సర్వీసును అధికంచేసే నిమిత్తం ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు అధికంగా సంతాన నిరోధక సాధనాలు సరఫరా చేయటానికికూడ చర్యలు తీసుకోబడుతున్నాయి. సాధ్యమైనన్ని విధాల ఆరోగ్య విద్యా విధానాల ద్వారా కుటుంబ నియంత్రణను ప్రచారంచేయటానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోబడుతున్నది.

7 మాతా, శిశు ఆరోగ్యం

65. ఆరోగ్యవంతమైన సమాజానికి మాతా, శిశువుల ఆరోగ్యం అత్యంత ప్రధానమైనది. అందువల్ల అభివృద్ధి కార్యక్రమములోనైనా మాతా శిశువుల రక్షణకు అత్యంత ప్రాముఖ్యం ఇవ్వటం ఎంతో అవసరం. అజ్ఞానం, మూఢనమ్మకాలు, శిశుజననమునకు పూర్వమూ, ఆ తర్వాతా పాటించవలసిన ఆరోగ్య పద్ధతులు తెలియక పోవడంమూలంగా మరణాలు, అంగవైకల్యం, బాధలు, ఎక్కువగా వుండే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఈ విషయానికి మరింత ప్రాధాన్యత వుంటుంది.

66. వెనకబడివున్న గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను క్రొత్త ప్రసూతి కేంద్రాలను ప్రారంభించడంద్వారా మాతా శిశువు ఆరోగ్య సర్వీసులను క్రమాధికంగా విస్తరింపచేయటం జరుగుతున్నది. అంతేకాకుండ గ్రాంట్లరూపములో స్థానిక సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయంకూడ చేయబడుతున్నది. ఇంతవరకు ప్రభుత్వం క్రింద 824, స్థానిక సంస్థల క్రింద 346, ప్రసూతి కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి. వెనుకబడిన గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కొత్తగా ప్రసూతి కేంద్రాలను తెరవడానికి ప్రణాళిక క్రింద 1964-65 సంవత్సరానికి అదనంగా రూ. 0.75 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

8. బడిపిల్లల ఆరోగ్యం

67. బడిపిల్లలకు, వైద్యసౌకర్యం ఆరోగ్య విద్యను సమకూర్చటానికి 1957-58 సంవత్సరంలో బడిపిల్లల ఆరోగ్యసర్వీసులు ప్రారంభించబడ్డాయి. హైదరాబాదు నగరంలో ఇదివరకే పనిచేస్తున్న 4 కేంద్రాలుకాక ఇంతవరకు 15 జిల్లాలలో బడిపిల్లల ఆరోగ్యకేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. ఈకార్యకలాపాలను ఇంకాఎక్కువ ప్రాంతాలకు విస్తరింపచేయడానికిగాను ఈకార్యక్రమాన్ని ఇప్పుడు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలతో ఏకీకృతంచేయడం జరిగింది. ఈ పథకంలో అధిక భాగం సాధారణ బడ్జెటు కేటాయింపునుండి అమలుపరచబడుతున్నది కాబట్టి ఇంకొక కేంద్రాన్ని స్థాపించడానికిగాను 1964-65 ప్రణాళిక క్రింద రు. 1లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

9. బలవర్థక ఆహారం

68. ప్రతి జిల్లాకు ఒక్కొక్కటిచొప్పున 20 పంచాయితీ సమితుల్లో విస్తృత బలవర్థక ఆహార కార్యక్రమం అమలుజరపబడింది. ప్రదర్శనలద్వారాను బలవర్థక ఆహారాలను ప్రత్యేకించి మాంసకృత్తులు గల ఆహారాలను సమకూర్చడం ద్వారానూ బలవర్థక ఆహారాన్ని గూర్చి ప్రజలకు తెలియజేయటానికే ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశించబడింది. స్థానికసంస్థలు ప్రభుత్వశాఖల ద్వారాను యునిసెఫ్ ఆహార,వ్యవసాయసంస్థ, ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ, మున్నగునటువంటి అంతర్జాతీయ సంస్థలద్వారాను ఈ కార్యక్రమం సమన్వయ పరచబడుతున్నది పైన తెలిపిన అంతర్జాతీయ సంస్థలతోడ్పాటుతో 1964-65 లో ఉపయుక్త బలవర్థకాహార కార్యక్రమంగా ఇది తీవ్రతరం చేయబడుతున్నది.

10. ఆరోగ్య విద్య

69. వివిధ ఆరోగ్య కార్యక్రమాలను కట్టుదిట్టంగా అమలుపరచాలంటే ఆరోగ్య విద్య ఎంతో అవసరం. దీనిమూలంగా ప్రజలు ప్రభుత్వం చేస్తున్న వివిధ ప్రయత్నాలను బాగా అవగాహన చేసుకొని ఆ కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటారు. అప్పుడే జాతిని ఆరోగ్యవంతం చేయటానికి వీలౌతుంది. క్షేత్ర పరిశీలన.ప్రదర్శన యూనిట్లు, దానికి సంబంధించిన ఫీల్డుసిబ్బందిని కలిగియున్న బ్యూరో ఆఫ్ హెల్తు ఎడ్యుకేషన్ పై ఆశయాలను సాధించటానికి కృషిచేస్తున్నది. ఈ బ్యూరో వివిధ ఆరోగ్య విషయాలకు సంబంధించిన సాహిత్యాన్ని, పోస్టర్లను,కరపత్రాలను తయారుచేసి రాష్ట్రంలో వివిధ సంస్థలకు వాటిని అందచేస్తున్నది. ఆరోగ్య విషయాలను బోధించే ఫిల్ములను చూపటానికి ఒక ఫిల్ము లైబ్రరీ కూడ నిర్వహించబడుతున్నది. హైదరాబాదులోని హెల్తు మ్యూజియం విలువైనట్టి ప్రయోజనకరమైనట్టి సమాచారాన్ని తెలుసుకొనటానికి తోడ్పడుతున్నది. ఆగ్నేయ ఆసియాలోని ఉత్తమ ఆరోగ్య మ్యూజియంలలో ఇది ఒకటి. ఆరోగ్య విద్య క్రింద కలపెట్టబడిన వివిధ కార్యకలాపాలకోసం 1964-65 ప్రణాళిక క్రింద రు. 1.15 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

11. జనన మరణ గణాంక వివరాలు

70. వివిధ పథకాల మూలంగా కలిగిన ప్రయోజనాన్ని శాస్త్రీయ పద్ధతులలో నిర్ధారణ చేయటానికి జనన మరణ గణాంక వివరాలవల్ల అవసరమైన సమాచారం లభిస్తుంది. దాని మూలంగా మనం ఆశించిన ఫలితాలను సాధించడానికి అవసరమైన పథకాలను రూపొందించడానికి వీలౌతుంది. ఇప్పుడున్న యంత్రాంగాన్ని పటిష్ఠం చేయటానికిగాను రాష్ట్రప్రభుత్వం నాలుగు పథకాలను ప్రారంభించాలని ఉద్దేశించింది. ఈ పథకాలు 75% కేంద్ర సహాయంతో కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలుగా ఉంటాయి.

దీని ఖర్చులో రాష్ట్ర వాటా క్రింద రు. 0.60 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అవసరమైన యంత్రాలను ఉచితంగా ఇవ్వటానికికూడ కేంద్రప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసింది.

12 రవాణా వ్యవస్థ

ఈ శాఖలో వున్న 552 వాహనాలను నిర్వహించటానికి, క్రమేణా అమలు పర్చనున్న విస్తృత కార్యక్రమంలో భాగంగా 1964-65 లో 9 మొబైలు వర్కు-షాపులను స్థాపించటానికి తలపెట్టబడింది. వాటిలో 2 ఇదివరకే మంజూరు చేయబడ్డాయి. ఈవ్యవస్థ ఒక ట్రాన్సుపోర్టు ఆఫీసరు అధీనంలో వున్నది.

డిమాండు 44, ప్రజారోగ్యాభివృద్ధిపై పెట్టుబడి

హైదరాబాదు వాటరు వర్క్సు :

71. హైదరాబాదు నగరానికి ప్రస్తుతం ఉస్మాన్‌సాగర్, హిమయత్ సాగర్, మీర్ ఆలం చెరువులనుంచి శుభ్రపరచిన మంచినీరు సరఫరా అవుతున్నది. ఈ నాడు ఫిల్టరేషను ప్లాంట్లు మొత్తంమీద, రోజుకు 37 మిలియను గాలన్ల నీటిని ఫిల్టరు చేస్తున్నాయి. ఆంధ్ర ప్రదేశ నిర్మాణానంతరం హైదరాబాదు నగరం జనాభా దాదాపు 13 లక్షలకు పెరిగింది. అది మరో రెండు దశాబ్దాలకు 20 లక్షలదాకా పెరగగలదని అంచనా వేయబడుతున్నది. ఈ అదనపు జనాభా అవసరాలను తీర్చటానికై, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో రు. 45 లక్షలు అంచనా ఖర్చుకాగల 9 రీమోడలింగు పథకాలు చేపట్టబడ్డాయి. రోజు ఒక్కింటికి 4 మిలియను గాలన్లను అదనంగా ఫిల్టరు చేయడం, లీడింగు మెయినులను వేయడం, సర్వీసు రిజర్వాయర్లను నిర్మించడం ఇవి రీమోడలింగు పనులలోని ముఖ్యమైన అంశాలు. ఈ పనులు మూడవ ప్రణాళికలోనికి బకాయి పనులుగా వచ్చాయి. ఈ పనులలో ఎనిమిది మాత్రం దాదాపు పూర్తి అయ్యాయి. అమీరుపేట, యూసుఫ్‌గూడాకు ఎగువనుండే క్షయ, పిచ్చి ఆసుపత్రుల ప్రాంతంతోసహా సనత్‌నగర్ కాలనీకి నీటిసరఫరా ఏర్పాటుచేసే ఒక బకాయి పథకాన్ని 1965 మార్చినాటికి పూర్తి చేయవలసివుంది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఈ పనులకోసం రూ. 18.15 లక్షల మొత్తము కేటాయించబడింది.

72. మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో కేటాయించిన రు. 18.15 లక్షల మొత్తంలోను ఈ సంవత్సరాంతంలోగా రూ. 13 లక్షల మొత్తం ఖర్చుపెట్టబడుతుంది. అత్యవసర పరిస్థితి కారణంగా బొలారంలోను, గోల్కొండలోను వున్న మిలటరీ బలాల్ని చాలావరకు పెంచడం జరిగింది. మిలటరీవారి అదనపు అవసరాలను తీర్చ

టానికై ఈ ప్రణాళికా కాలంలో కొన్ని రిమోడలింగ్ పథకాలను కొత్తగా చేపట్టవలసి వుంది. ఈ పథకాలకు డబ్బును సమకూర్చగలందులకై ఈ రంగానికి అదనంగా రూ. 25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. దీనితో మొత్తం కేటాయింపు రూ. 43.15 లక్షలు అయింది. క్రొత్తగా ఈ క్రింది పథకాలను చేపట్టడానికి ఉద్దేశించ బడింది.

1. కందస్వామి మార్కెటునుంచి అంబరుపేట, బర్కతుపురాలకు సప్లిమెంటరీ లీడింగు మెయిన్‌ను వేయడం.

2. బంజారా మొదటి స్థాయి హైలెవలు రిజర్వాయరువద్ద అదనంగా నీటిని నిల్వచేసే రిజర్వాయరును నిర్మించడం.

3. సనత్‌నగర్ హైలెవలు రిజర్వాయరువద్ద అదనంగా నీటిని నిల్వచేసే రిజర్వాయరును నిర్మించడం.

4 నల్లకుంట, విద్యానగర్, అడిక్‌మెట్టువద్ద నీటి సరఫరా ఏర్పాట్లను రీమోడలింగు చేయడం.

5. ఆసిఫ్‌నగర్ ఫిల్టరు బెడ్లనుంచి ప్రతిరోజూ, అదనంగా రెండు మిలియను గాలన్లను డిశ్చార్జి చేయటానికి ప్రెషరు ఫిల్టర్లను ఏర్పాటుచేయడం, ఉస్మాన్‌సాగరు కండూట్ గోడల ఎత్తు పెంచడం.

6. సనత్‌నగర్, కూకుటపల్లివద్ద నెలకొల్పనున్న పరిశ్రమలకు నీటి సరఫరా ఏర్పాట్లు, కూకుటపల్లి వద్దనున్న ప్రాగాటూల్స్ కార్పొరేషను, జె-ఇంజనీరింగు వర్కు్స్, జ్యూసులైను ఫ్యాక్టరీ, హిందుస్థాన్ మెషీను టూల్సు ఫ్యాక్టరీలకు నీటి సరఫరా ఏర్పాట్లు.

పై పథకాలను చేపట్టడానికై 1964-65 బడ్జెటులో రూ. 5 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

73. హైదరాబాదు నగరంలోను, చుట్టుపక్కలా పెక్కు పెద్ద తరహా చిన్న తరహా పరిశ్రమలు నెలకొల్పడంతో వాటి నీటి అవసరాలను తీర్చవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఈ అవసరాలను తీర్చటానికై రోజుకు ఇరవై మిలియను గాలన్లను సరఫరాచేయగల మంజీరా బ్యారేజి పథకాన్ని రు. 3.75 కోట్ల అంచనా ఖర్చుతోటి చేపట్టడం జరిగింది. 1960 లో ఈ పని ప్రారంభించబడింది. అయితే, హ్యూం ప్రైపుల తయ్యారికి అవసరమైన హైటెన్సిలు వైరు. అనుకున్నట్టుగా రాని కారణంగా పని వేగాన్ని తగ్గించడం జరిగింది. ప్రభుత్వం సకాలంలో చర్యతీసుకున్న కారణంగా పరిస్థితి కొంత మెరుగైంది. ఈలోగా ఇనుపసామాను మారకం మీద ఎగుమతి చేసే పథకం క్రింద భారత ప్రభుత్వం అవసరమైన ఉక్కును తెప్పించే ఏర్పాట్లు

చేసింది. ప్రస్తుతం ఈ వైరు రావడం ప్రారంభమైంది. 1965-66 లో ఈపని పూర్తి కాగలదని 1965 లో నీరు లభించగలదని ఆశించబడుతున్నది. 1962-63 నాటికి రూ. 148 లక్షలు ఖర్చు అయింది. 1963-64 లో ఖర్చుకాగలదనుకున్న మొత్తం సుమారు రూ. 77 లక్షలు. ఈపని గురించి బడ్జెటులో వచ్చే ఏడాదికి రు. 76.30 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

74. వాటరువర్క్సు సిస్టమ్‌ను మున్సిపలు కార్పొరేషను పరంచేసే విషయాన్ని కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. మొదటిగా నీటి పంపిణీ విభాగం పనిని మాత్రమే కార్పొరేషను తీసుకోటానికి నిర్ణయించింది. ప్రస్తుతానికి మాత్రం ఈ సిస్టమ్ నష్టంమీదనే నడుస్తున్నది. అందుకని ఈ సిస్టమ్‌ను స్వయం పోషకం చేశాకనే కార్పొరేషను పరం చేయటానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ విషయంలో తదుపరి చర్య తీసుకోటానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది.

75. డిపార్టుమెంటు యొక్క మామూలు, సాలుసరి అవసరాలను తీర్చటానికై ప్రణాళికేతరంగా కొత్త పనులు, నిర్వహణ రెంటి గురించి, మేజరు వర్క్సుకోసం రూ. 1,57 లక్షలు, మైనరువర్క్సుకోసం రూ. 3 లక్షలు, నిర్వహణకోసం రూ. 9,58,400 లు 1964-65 బడ్జెటులో కేటాయించడం జరిగింది.

76. జాతీయ గ్రామీణ నీటి సరఫరా, పారిశుద్ధ్య పథకం

జాతీయ గ్రామీణ నీటి సరఫరా, పారిశుద్ధ్య పథకం అనేది ఆంధ్ర ప్రాంతంలో మొట్టమొదటిసారిగా మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరులో అంటే 1955-56లో ప్రవేశపెట్టబడినది. బావుల త్రవ్వకం, పైపులు వేయడం, బావుల మరమ్మత్తు, పంపింగు మిషను ఏర్పాటు, తగినంతగా నీరువుండే రిజర్వాయర్ల నిర్మాణంతో గ్రామాలలో శుభ్రపరచిన మంచినీటిని సరఫరా ఏర్పాట్లు చేయటానికి ఈ పథకం వుద్దేశిస్తున్నది. సాంకేతిక సహకార సంస్థనుంచి పొందిన సామగ్రి ద్వారా భారత ప్రభుత్వంనుంచి 50 శాతం గ్రాంట్పును ఈ పథకం క్రింద పొందవచ్చును. మిగతా 50 శాతాన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వం, స్థానిక సంస్థలు ప్రజలు ఇచ్చే విరాళాలనుంచి భరించవలసి వుంటుంది.

77. మొట్టమొదలుగా విశాఖపట్నం జిల్లాలో విశాఖపట్నం యూనిట్టూ, గుంటూరు జిల్లాలో పల్నాడు యూనిట్టూ, అనంతపూరు జిల్లాలో కదిరి యూనిట్టూ-కర్నూలు జిల్లాలో పత్తికొండ యూనిట్టూ—మొత్తంమీద నాలుగు యూనిట్లు ప్రారంభించబడ్డాయి. ఈ పథకాలన్ని రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో బకాయి పథకాలుగా వచ్చాయి. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో తెలంగాణాలో రెండు యూనిట్లు అంటే హైదరాబాదు జిల్లాలో కట్టెదన్ యూనిట్టూ, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో గద్వాల

యూనిట్లూ రూ. 26 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో చేపట్టబడ్డాయి. ఈ యూనిట్లకు తోడుగా మరి రెండు యాత్రా కేంద్రాలలో — ఖమ్మం జిల్లా భద్రాచలంలో రు 4.33 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో టీన్నీ, కర్నూలు జిల్లా శ్రీశైలంలో రు. 7.64 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో టీవీ, రెండు యూనిట్ల పని కూడ చేపట్టబడింది. ఈ పథకాలు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలోకి బకాయి పథకాలుగా వచ్చాయి. ఈ పథకాలలో ఎక్కువ భాగం పనిని రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలోనే పూర్తి చేయడం జరిగింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేరిన బకాయి పథకాలకుగాను రు. 21.40 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇప్పుడున్న కేటాయింపులతోనే బకాయి పనులన్నిటినీ పూర్తిచేసి, వాటికి సంబంధించిన పంచాయతీల పరం చేయాలనే వుద్దేశంతో కొత్త పథకాలను చేపట్టడానికై మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కేటాయింపు ఏమీ చేయబడలేదు.

78. పై పథకాలకు తోడుగా రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో శ్రీకాకుళం, పులివెందల, వుట్నూరులలో మూడు యూనిట్లు చేపట్టబడ్డాయి. ఈమూడు యూనిట్లను భారత ప్రభుత్వం ఆమోదించవలసి వున్నది. కాని భారత ప్రభుత్వము ఈ మూడు యూనిట్లను ఆమోదించని కారణంగా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిధులలోనే వీటిని పూర్తి చేయటానికి సంకల్పించబడింది. వుట్నూరు, భద్రాచలంలోని పనులు 1964–65 లో బకాయి పనులుగా వచ్చాయి.

సభాపతి మహాశయా!

ప్రభుత్వం చేపట్టిన, తలపెట్టి పథకాలకు, కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన వివరాలవన్నిటినీ సభవారి ముందుంచడానికి ప్రయత్నించాను. జరిగిన పనితో మనం తృప్తిపడి ఊరుకోలేదని కూడా చెప్పదలచుకున్నాను. జరుగవలసిన కృషి ఇంకా ఎంతో వున్నది. ప్రారంభించిన కళాశాలలకు ఆధునాతన సామగ్రినంతటినీ సమకూర్చవలసివుంది. ప్రత్యేక విషయాలలో శిక్షణ గరిపేందుకు సమర్థవంతమైన అధ్యాపక వర్గాన్ని ఈ కళాశాలలకు సమకూర్చ వలసివుంది. అయితే మనం నిధుల కొరత కారణంగా మనం అనుకున్న పథకాలను చేపట్టలేక పోతున్నాము. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితికి అనుగుణంగా మనపథకాల ప్రగతి గమనాన్ని మందగింపచేయక తప్పడంలేదు, వైద్య ప్రజారోగ్య శాఖలు జరిపిన కృషిని సమీక్షించడంలో పైన నేను తెలిపిన ఇబ్బందిని గుర్తించిన యెడల సభవారికి నేను ఎంతో కృతజ్ఞుడనై వుంటాను.

వై. శివరామ ప్రసాద్,
(ఆరోగ్య, వైద్యశాఖల మంత్రి)